STEPHEN KING

BĖGANTIS ŽMOGUS

Stephen King. Rinktiniai raštai, 42 tomas

THE RUNNING MAN
New York, Signet, 1996

UDK 820(73)-3
Ki-108

www.eridanas.lt

ISBN 9986-97-099-7

BĖGANTIS ŽMOGUS

...Minus 100
Atskaita prasidėjo...

Moteris prisimerkusi žvelgė į termometrą, nutviekstą balta šviesa. Už lango įkyrioje dulksnoje kilo kitos Ko-Op Sičio viršūnės, panašios į kalėjimo bokštus. Apačioje, ventiliacijos šachtoje, vėjyje plakėsi padžiauti palaikiai skalbiniai. Tarp šiukšlių šmirinėjo žiurkės ir nusipenėję gatvės katinai.

Ji dirstelėjo į vyrą. Tas sėdėjo prie stalo ir atkakliai susikaupęs stebeilijosi į Fri-Vi ekraną. Šitaip spoksojo jau keletą savaičių. Nepanašu į jį. Jis nekentė šios išmonės, visuomet nekentė. Savaime suprantama, kiekviename Raidos bute buvo savas Fri-Vi - šitoks įstatymas, bet kolei kas dar nedraudžiama jų išjungti. 2021 metų įstatymas apie Priverstinę Gerovę nesurinko reikiamos dviejų trečdalių daugumos - pritrūko šešių balsų. Paprastai jie niekad nežiūrėdavo Fri-Vi. Bet nuo tos dienos, kai susirgo Ketė, jis nuolat stebėjo viktorinas, dalijančias didelius prizus. Ši permaina ją baugino iki šleikštulio.

Ketė vis inkštė ir inkštė nuo gripo prikimusiu balsu, o fone be atvangos skardėjo įtampos sklidini šūksniai, pertraukose tarp kėlinių pranešinėjantys paskutinius gandus.

- Kiek? - paklausė Ričardsas.

- Nelabai daug.

- Neapgaudinėk manęs.

- Trisdešimt devyni ir aštuonios.

Jis abiem kumščiais tvojo į stalą. Plastmasinė lėkštė pašoko į orą ir šleptelėjo žemyn.

- Mes surasime gydytoją. Pasistenk šitaip smarkiai nesijaudinti. Paklausyk, - ji ėmė beviltiškai kažin ką lementi, kad nukreiptų vyro dėmesį, jis nusigręžė ir vėl įsistebeilijo į Fri-Vi. Pertrauka baigėsi, žaidimas tęsėsi. Žinia, tatai nebuvo stambus žaidimas, šiaip vienas iš pigių kasdienių jaukų, pavadintas “Auksiniu Malūnu”. Čionai kviesdavo tiktai sergančius chroniškomis širdies, kepenų ar plaučių ligomis, retsykiais didesnio komiško efekto dėlei priimdavo luošį. Už kiekvie-

ną minutę, kurią įstengdavo išsilaikyti ant malūno (tuo pat metu atsiliepdamas į nepaliaujamą vedančiojo pliurpalų srautą), konkurso dalyvis gaudavo dešimt dolerių. Kas dvi minutes vedantysis užduodavo Prizinį Klausimą, kainuojantį penkiasdešimt dolerių, ir vaikinas su širdies ūžesiu, tą minutę esantis rate, lepteldavo kokią nors nesąmonę iš Amerikos istorijos. Jei nuo galvos svaigulio dūstantis konkurso dalyvis su pašėliškai spurdančia ir akrobatinius triukus išdarinėjančia širdim klausimą pražiopsodavo, iš jo laimikio išskaičiuodavo penkiasdešimt dolerių, o ratas imdavo suktis sparčiau.

- Mums pasiseks, Benai. Būtinai. Pasiseks. Teisybė. Aš...

- Ką - tu? - Jis atšiauriai dėbtelėjo į žmoną. - Šarlatanas? Ne, Šeila, jai reikia tikro gydytojo. Jokių kvartalinių akušerių su purvinomis rankomis ir pagirių tvaiku. Šiuolaikinė įranga. Aš tuo pasirūpinsiu.

Ričardsas perėjo kambarį, o jo akys nelyginant užhipnotizuotos vis gręžėsi į Fri-Vi ekraną, sieną viršum kriauklės pavertusį viena didžiule akimi. Nutraukė nuo pakabos savo pigų kiltinį švarką ir piktai užsitempė ant kupros.

- Ne! Ne, aš... aš tau neleisiu. Tu neisi...

- O kodėl gi ne? Blogiausiu atveju tu, kaip maitintojo netekusios šeimos galva, gausi kelis senuosius „žalius". Šiaip ar taip, turėsi pakankamai pinigų, kad įstengtum ją išgydyti.

Ji niekada nebuvo itin patraukli, o per metus, kuriuos vyras praleido be darbo, tapo pernelyg liesa, bet dabar atrodė žavinga... didinga...

- Aš jų nepriimsiu. Lai toji suknista vyriausybė nešdinasi velniop su savo purvinais Judo skatikais. Aš nepriimsiu premijos už savo vyro mirtį!

Jis atsigręžė į žmoną, apsiniaukęs ir niūrus, slepiantis savyje kažin ką, išsyk išskiriantį jį iš kitų, kažin ką neregimą, bet neabejotinai nulemtą Sistemos. Savajam laikmečiui jisai buvo dinozauras. Ne itin baisus, bet visgi anachronizmas, keliantis nejaukumą. Gal netgi pavojingas. Dideli debesys telkiasi aplink mažas daleles. Jis mostelėjo miegamojo pusėn.

- Nori, kad ji baigtų gyvenimą bevardžiame skurdeivų kape? Tau šitaip labiau patiktų?

Tatai buvo paskutinis argumentas. Jos veidas susiraukšlėjo ir ištirpo ašarose.

- Benai, juk būtent šito jie ir trokšta - tokiems, kaip mes, kaip tu...

- Galimas daiktas, manęs nepriims, - tarstelėjo jis, atverdamas duris. - Gal aš nepasižymiu tuo, ko jiems reikia.

- Jeigu nueisi, jie tave nužudys. O aš čia sėdėsiu ir stebėsiu. Nori, kad visa tai regėčiau, kai ji guli gretimame kambaryje? - Moters balsas vos girdėjosi pro ašaras.

- Noriu, kad ji gyventų. - Ričardsas pabandė uždaryti duris, bet žmona pastojo jam kelią.

- Tuomet prieš išeidamas pabučiuok mane.

Jis pabučiavo. Koridoriaus gale misis Džener pravėrė duris ir kyštelėjo galvą laukan. Iki jų atvilnijo tirštas erzinantis sūdytos mėsos ir kopūstų kvapas. Misis Džener puikiai sekėsi - ji pagelbėjo vietos komitete, suteikiančiame nuolaidas narkotikams, ir beveik neklysdama gebėjo nustatyti suklastotų pažymų savininkus.

- Ar paimsi pinigus? - paklausė Ričardsas. - Nedarysi kvailysčių?

- Paimsiu, - sukuždėjo Šeila. - Juk žinai, kad paimsiu.

Jis nevikriai sugniaužė žmoną glėbyje, paskui skubiai nusigręžė ir nerangiai nėrė į žemyn vedantį laiptinės šulinį.

Ji stovėjo tarpduryje, virpėdama nuo begarsės raudos, kol galiausiai išgirdo, kaip penkiais aukštais žemiau abejingai trinktelėjo durys, o tuomet prijuoste prisidengė veidą. Ir tebegniaužė termometrą, kuriuo matavo dukters temperatūrą.

Misis Džener prisėlino negirdimai ir timptelėjo už prijuostės.

- Brangute, - sukuždėjo jinai. - Kai tik prasimanysite pinigų, aš juodojoje rinkoje sužvejosiu penicilino... visiškai pigiai... puikios kokybės...

- Nešdinkitės! - suriko Šeila. Misis Džener atšlijo, instinktyviai iššiepusi pajuodusius supuvusius dantis.

- Aš tik stengiuosi padėti, - sumurmėjo jinai ir nutipeno į savo kambarį.

Ketė nė akimirkai nesiliovė aimanavusi - jos dejones tik mažumėlę slopino plonos plastikinės sienelės. Fri-Vi misis Džener kambaryje riaumojo ir spygavo. "Auksinio Malūno" konkursantas tik ką neatsakė į Prizinį Klausimą ir podraug gavo infarktą. Jį išnešė guminiuose neštuvuose, o publika plojo.

Krutindama viršutinę lūpą, misis Džener išraitė Šeilos Ričards pavardę savo užrašų knygelėje.

- Mes dar pažiūrėsime, - kalbėjo ji, į nieką nesikreipdama. - Mes dar pažiūrėsime, misis Valyvoji Išdiduole. - Misis Džener triukšmingai užvertė užrašinę ir įsitaisė stebėti kito žaidimo.

...Minus 099
Atskaita tęsiasi...

Kai Ričardsas išėjo į gatvę, smulki dulksna virto liūtimi. Milžiniškas sieninis termometras už užrašu "Rūkyk ir badykis - skrajosi aukštybėj" rodė plius dešimt. (Visų tinkamiausia temperatūra, kad susileistum dozę ir pakiltum į n-tąjį laipsnį!) Jų bute galėtų būti šešiolika. O Ketei gripas.

Suskeldėjusiu krantinės cementu tingiai ir neskubiai risnojo žiurkė. Už kelio ant supuvusių ašių kėpsojo surūdijęs senoviškas 2013 metų "Hamberio" skeletas. Jis buvo išdraskytas, nuniokotas, bet policininkai griuvenos neištempė. Dabar jie retai tedrįsdavo lįsti piečiau Kanalo. Ko-Op Sitis palaipsniui virto didžiuliu žiurkių draustiniu, aprėpiančiu mašinų stovėjimo aikšteles ir apleistas parduotuves, Gyvenamuosius Rajonus ir grįstas vaikų žaidimų aikšteles. Ratuotos gaujos čia įvedė savo įstatymą, o visos tos žinių eilutės apie bebaimę kvartalinę Pietinio Miesto policiją tebuvo mėšlo krūva, ne daugiau. Gatvės atrodė pamėkliškos ir nebylios. Jei prireikdavo išeiti iš namų, žmonės sėsdavo į pneumobusą ar pasiimdavo dujinį balionėlį.

Jis žingsniavo sparčiai, nesižvalgydamas į šalis, nemąstydamas. Ore tvyrojo keisti garai. Pro šalį riaumodami prašvilpė keturi motociklai, kažkas švystelėjo asfalto nuolaužą. Ričardsas lengvai išsisuko. Pravažiavo du pneumobusai, nutvilkydami jį suspaustu oru, tačiau vyriškis nekilstelėjo rankos. Šiai savaitei išduota bedarbystės pašalpa - dvidešimt dolerių - jau išleista. Pinigų talonui neliko. Benas įtarė, jog valkataujančios gaujos nujaučia, koks jis skurdžius. Turbūt todėl jo niekas neužpuolė.

Aukšti namai, Raidos blokai, vielinės tvoros, tuščios automobilių stovėjimo aikštelės su išnarstytomis apleistų mašinų liekanomis, blevyzgos, kreida išraitytos ant asfalto ir tyžtančios lietuje. Išdaužyti langai, žiurkės, šlapi šiukšlių maišai, besivoliojantys ant šaligatvių ir grioviuose. Grafiti, nevikriai bėgantys eižėjančiomis pilkomis sieno-

mis: “OŽY, NESILEISK PARVERČIAMAS, GIRDI. PLEPĖK Į FENĄ SUSILEISK Į VENĄ. TAVO SUBINĖ DVOKIA. SUSIKIŠK SAVO BANANĄ. TOMIS STUMDO ŽOLĘ. HITLERIS BUVO KIETAS. MERĖ. SIDAS. MUŠK ŽYDUS”. Seni žibintai, pastatyti dar septyniasdešimtaisiais, sudaužyti akmenimis ir asfalto nuolaužomis. Techninio aptarnavimo tarnybos jų čia niekada nepakeis; naujųjų dolerių kreditas skirtas ne jiems. Technikai dirba Mieste, vaikuti. Mieste ramu. Aplink tylu, neskaitant artėjančio ir tolstančio pneumobusų švilpesio ir duslaus Ričardso žingsnių aido. Nakčia šis kautynių laukas apšviečiamas. Dieną tatai tik dyka pilka tyla, kur nėra jokio judėjimo - vien katės, žiurkės ir riebios baltos lervos, šliaužiojančios po šiukšles. Tik dvokus šauniųjų 2025 metų puvimo kvapas. Fri-Vi kabelis paslėptas giliai po žeme, ir niekas, išskyrus idiotus bei revoliucionierius, neįsigeis jo gvieštis. Fri-Vi - tai svajonių penas, gyvenimo duona. Heroinas parduodamas po dvylika senųjų baksų už paketą, Frisko Pušas - po dvidešimt už tabletę, o Fri-Vi apgaubs tave nemokamai. Toli nuo čia, kitoje Kanalo pusėje, svajų mašina dirba dvidešimt keturias valandas per parą... tačiau ji dirba už naujuosius dolerius, o šių teturi tie, kurie dirba. Dar keturi milijonai, kone visi bedarbiai, gyvena Ko-Op Sityje, į pietus nuo Kanalo.

Ričardsas nuėjo tris mylias, ir atsitiktinės svaigalų krautuvėlės, pradžioje kone aklinai grotuotos, rikiavosi vis tankiau. Namai Iks (dvidešimt keturi Iškrypimai - Suskaičiuok 24!!), Įkeityklos, Prekybiniai Kraujo Centrai. Motocikluoti perpirkėjai ant kiekvieno kampo, grioviai užžerti sniegu; Turtingieji Kvartalai Peša Iki Valiai!

Dabar jis regėjo dangoraižius, kylančius iki debesų, aukštus ir švarius. Pranašiausias iš visų buvo Žaidimų Sistemos Pastatas, šimto aukštų, viršutinė jų dalis nyko debesyse ir smoge. Žiūrėdamas į jį, Ričardsas nuėjo dar mylią. Brangesni kinoteatrai ir žolyčių parduotuvėlės negrotuotais langais (lauke stovėjo samdomi policininkai su savo elektriniais vėzdais, kybančiais prie diržų). Ant kiekvieno kampo - miesto policininkas. Fontanų Parkas. Įėjimas - 75 centai. Benas perėjo Kanalą. Artėjant link Žaidimų Pastato, tasai rodėsi vis aukštesnis bei neįtikimesnis - su savo beveidėmis kontorinių langų eilėmis, su poliruota akmens apdaila. Atėjūną stebintys policininkai buvo pasirengę stumti jį tolyn ar pritrenkti, jei tasai pamėgintų stabtelti. Čia, Mieste, žmogus su pilkomis maišinėmis kelnėmis, pigiu “ežiuko” kirpimu ir

patinusiomis akimis tegalėjo atsidurti dėl vienintelės priežasties. Ta priežastis buvo Žaidimas.

Atrankinis egzaminas prasidėjo lygiai vidurdienį. Benui Ričardsui atsistojus eilės gale, jį kone pasiekė Žaidimų Pastato metamas šešėlis. Tačiau patsai pastatas stūksojo už devynių kvartalų ir daugiau nei už mylios nuo čia. Priešaky nelyginant begalinė gyvatė vingiavo eilė. Veikiai jam už nugaros išsirikiavo kiti. Policininkai juos stebėjo, nepaleisdami iš rankų pistoletų ar vėzdų. Jie abejingai ir su panieka šypsojosi.

- Antai tas panašus į pusprotį, a, Frenkai? Man taip atrodo.

- Tas vaikinas manęs paklausė, kur čia išvietė. Na, vienu žodžiu!

- Kalės vaikai, o...

- Nuo jo dvokė, tarsi būtų nesiprausęs jau...

- Šis reginys - aukščiausios klasės, aš visuomet...

Jie be tikslo mindžikavo, gūždamiesi po nesiliaujančiu lietumi, kol po kurio laiko eilė ėmė slinkti į priekį.

...Minus 098
Atskaita tęsiasi...

Buvo penkta valanda, kai Benas Ričardsas atsidūrė prie pulto ir buvo pasiųstas link Devintojo Stalo (raidės O - R). Moteris, sėdinti prie griaudėjančio klasifikatoriaus, atrodė išvargusi, griežta ir abejinga. Ji dirstelėjo į vyriškį ir nieko nepamatė.

- Kuo vardu, pavardė-vardas-antras vardas.

- Ričardsas, Bendžaminas Stiuartas.

Jos pirštai nubėgo klavišais. Spragt-spragt-spragt - prabilo mašina.

- Amžius-ūgis-svoris.

- Dvidešimt aštuoneri, šimtas šešiasdešimt penki, šešiasdešimt du.

Spragt-spragt-spragt.

- Įregistruotas Intelektualumo Koeficientas pagal Vešlerį, jei žinote, ir registracijos amžius.

- Šimtas dvidešimt šeši, amžius 14.

Spragt-spragt-spragt.

Milžiniškas vestibiulis atrodė tarsi atspindėtų ir atšokančių garsų

kapavietė. Klausimai ir atsakymai. Žmonės, kuriuos išvesdavo, paplūdusius ašarom. Žmonės, kuriuos išspirdavo. Kimūs protesto balsai. Vienas ar du šūksniai. Klausimai. Visąlaik klausimai.

- Paskutinė mokymosi vieta?

- Amatų mokykla.

- Baigėte?

- Ne.

- Kiek klasių baigėte, kokio amžiaus metėte?

- Dvi klases. Šešiolikos metų.

- Priežastis?

- Aš vedžiau.

Spragt-spragt-spragt.

- Žmonos pavardė ir amžius, jei tebesat vedę.

- Šeila Ketrina Ričards, dvidešimt šešeri.

- Vaikų vardai ir amžius, jei turite.

- Ketrina Sara Ričards, aštuoniolikos mėnesių.

Spragt-spragt-spragt.

- Paskutinis klausimas, misteri. Nemėginkite meluoti: tą išsiaiškins per fizinės būklės egzaminą ir jus diskvalifikuos. Ar kada nors vartojote heroiną arba haliucinogeninį sintetinį amfetaminą, vadinamą San Francisko Pušu?

- Ne.

Spragt.

Iššoko plastikinė kortelė, moteris ištiesė ją Ričardsui.

- Nepameskite jos, bičiuli. Jei pamesite, kitą savaitę teks viską pradėti nuo pradžių.

Dabar ji žvelgė į vyriškį, pastebėdama jo veidą, piktas akis, ištįsusį kūną. Ganėtinai patrauklus. Kad ir kaip ten būtų, bent šioks toks intelektas. Geri duomenys. Ūmai moteris atsiėmė jo kortelę ir pramušė dešinį viršutinį kampą, suteikdama keistą perforuotą išvaizdą.

- Kam to reikia?

- Nesirūpinkite. Tą jums pasakys vėliau. Galbūt.

Ji mostelėjo į ilgą koridorių, vedantį link liftų. Dešimtys žmonių, tik ką pakilusių nuo stalų, stabčiojo, rodė savo plastikinius pažymėjimus ir ėjo toliau. Ričardso akivaizdoje policininkas sustabdė virpantį geltonveidį luošį ir parodė jam į duris. Luošys pravirko, tačiau paklusо nesipriešindamas.

- Pasaulis žiaurus, bičiuli, - be jokios užuojautos ištarė už stalo sėdinti moteris. - Eikite.

Ričardsas nuėjo. Jam už nugaros vėl prasidėjo litanija.

...Minus 097
Atskaita tęsiasi...

Koridoriaus pradžioje per petį plekštelėjo kieta nuospauduota ranka. Kortelę, bičiuli.

Ričardsas parodė. Policininkas suglebo, jo veidas iš nusivylimo įgavo neperžvelgiamą išraišką, nelyginant kino.

- Ką, patinka svaidyti juos iš čia? - pasiteiravo Benas. - Gyvenimas įgauna prasmę, ar ne?

- Nori keliauti atgalios, susmirdėli?

Jam einant pro šalį, policininkas nė nekrustelėjo. Ričardsas stabtelėjo pusiaukelėje link liftų ir atsigręžė.

- Ei, šiukšle!

Policininkas pagiežingai dėbtelėjo į jį.

- Ar turi šeimą? Kitą savaitę mano vietoje gali atsidurti tu.

- Nešdinkis! - niršiai suriaumojo pareigūnas.

Ričardsas šypsodamasis nuėjo tolyn. Prie liftų stovėjo bemaž dvidešimties pretendentų eilė.

Benas parodė savo kortelę vienam iš budinčių policininkų, ir tasai įdėmiai pažvelgė į atėjūną.

- Kietas, sūneli?

- Ganėtinai kietas, - šypsodamasis atsakė tas.

Policininkas grąžino jam kortelę.

- Kietumą jie iš tavęs išpurtys. Pažiūrėsim, kaip gudrausi su skyle galvoj, sūneli.

- Blykstelčiau protu ne prasčiau už tave - jei prie diržo neturėtum šitos patrankos ir stovėtum nuleistom kelnėm, - vis tebesišypsodamas atsiliepė Ričardsas. - Nori pamėginti?

Akimirką dingojosi, kad policininkas jį puls.

- Jie tau įkrės proto, - pratarė tas. - Tu dar pašliaužiosi keliais, kol jie teiksis tave pribaigti.

Policininkas iš aukšto kreipėsi į tris naujai prisistačiusius ir pareikalavo kortelių.

Žmogus, stovintis prieš Ričardsą, atsigręžė. Jo veidas atrodė nervingas ir nelaimingas, banguoti plaukai pakirpti pleištu.

- Paklausyk, vaikine, nenuteikinėk jų prieš save. Jie visi tarpusavy susiję.

- Teisybė, - Ričardsas švelniai pažvelgė į pašnekovą. Tasai nusisuko.

Staiga prasivėrė lifto durys. Mygtukų eilę užstojo juodai vilkintis policininkas su didžiuliu pilvu. Antrasis tūnojo lifto gilumoje, mažoje kulkoms atsparioje būdelėje, panašioje į telefoninę. Sėdėjo ant žemos taburetės ir skaitė trimatį pornožurnalą. Jam ant kelių gulėjo trumpavamzdis automatas. Kulkos po ranka.

- Žingsnį atgal! - oriai sustūgo riebusis policininkas. - Žingsnį atgal! Žingsnį atgal!

Naujokai susigrūdo gilumoje, kur nebuvo kuo kvėpuoti. Ričardsą iš visų pusių apstojo nusiminę žmonės. Visi pakilo į trečiąjį aukštą. Durys atsivėrė. Ričardsas, visa galva aukštesnis už visus, buvusius lifte, išvydo didžiulį laukiamąjį su galybe kėdžių, virš kurių puikavosi didžiulis Fri-Vi. Kampe stovėjo cigarečių automatas.

- Išeikite! Išeikite! Rodykite savo korteles!

Jie išėjo, kišdami savo pažymėjimus abejingos telekameros linzėms. Gretimai stovėjo trys policininkai. Dėl kažin kokių priežasčių dešimt kortelių įjungė sirenas, jų savininkus ištempė iš eilės ir nuvilko šalin.

Ričardsas parodė savo pažymėjimą ir praėjo. Nužingsniavo link cigarečių automato, gavo pakelį "Blemso" ir atsisėdo kaip įmanydamas toliau nuo Fri-Vi. Prisidegė cigaretę, trūktelėjo ir užsikosėjo. Per pastaruosius šešetą mėnesių jis nesurūkė nė vienos cigaretės.

...Minus 096
Atskaita tęsiasi...

Raidę "A" kone išsyk pakvietė į fizinės būklės egzaminą, maždaug du tuzinai žmonių atsistojo ir nuėjo link durų greta Fri-Vi. Didžiulis užrašas virš durų skelbė "EIKITE ČIONAI". Po užrašu buvo nupiešta strėliukė, rodanti į duris. Pretendentai į žaidimą garsėjo savo neraštingumu.

Naują raidę kvietė kas penkiolika minučių. Benas Ričardsas at-

vyko apie penktą ir paskaičiavo, kad jo eilė ateis be ketvirčio devintą. Pasigailėjo, jog nepasiėmė knygos, bet nusprendė, kad bus gerai ir taip. Į knygas žiūrėjo įtariai, ypač rankose tų, kurie gyveno į pietus nuo Kanalo. Skaityti pornožurnalus saugiau.

Jis neramiai peržiūrėjo šeštos valandos naujienas (kovos Ekvadore plėtėsi, Indijoje prasidėjo nauji kanibalų sukilimai, "Detroito Tigrai" nugalėjo "Hardingo Žiurkes" rezultatu 6:2), o kai šeštą trisdešimt prasidėjo pirmas iš vakarinių Žaidimų už didelius pinigus, Benas, nerasdamas sau vietos, nužingsniavo prie lango ir pažvelgė laukan. Dabar, kai apsisprendė, Žaidimai jam vėl kėlė nuobodį. Tačiau diduma atvykusių "Lenktynes su Ginklu" stebėjo šiurpdami ir žavėdamiesi.

Galimas daiktas, kitą savaitę jie patys taps Žaidimų dalyviais. Už lango diena pamažėle tirpo sutemose. Bildantys antžeminiai traukiniai milžinišku greičiu lėkė per energetinius žiedus trečiojo aukšto lygyje, o galingi jų žibintai skrodė pilką prieblandą. Apačioje ant šaligatvių būriavosi vyrai bei moterys (žinia, diduma jų technikai arba Sistemos tarnautojai), pradedantys savo vakarinę pramogų medžioklę. Prekeivis su licenzija gatvės kampe kabino savo prekes. Praėjo vyriškis, už parankių vesdamas dvi lėlytes su sabalų kailiniais; trijulė iš kažin ko juokėsi.

Netikėtai pajuto besiilgįs namų, Šeilos ir Ketės, ir pasigailėjo negalįs joms paskambinti. Nemanė, kad jam leistų. Benas vis dar galėjo išeiti iš čia; keli žmonės taip ir padarė. Jie perėjo kambarį, neryžtingai šypsodamiesi, ir pasuko link durų su užrašu "Į GATVĘ". Atgalios į butą, kur gretimame kambaryje jo dukrelę svilina neištveriamas karštis? Ne. Neįmanoma. Neįmanoma.

Jis dar truputį pastovėjo prie lango, paskui atsitraukė ir atsisėdo. Prasidėjo naujas žaidimas "Išsikask sau kapą".

Greta sėdintis vaikinas susirūpinęs truktelėjo Beną už rankovės.

- Ar tiesa, kad daugiau nei trisdešimt procentų jie atsijoja vien dėl fizinės būklės?

- Nežinau, - atsakė Ričardsas.

- Dieve mano, - sudejavo vaikinas. - Man bronchitas. Nebent - "Auksinis Malūnas"...

Ričardsas nežinojo, ką sakyti. Vargšelis alsavo nelyginant sunkvežimiukas, tolumoje besiropščiantis į statų šlaitą.

- Aš mikčioju, - su tykia neviltim pratarė kaimynas. Ričardsas spoksojo į Fri-Vi, tarsi labai susidomėjęs žaidimu. Kaimynas ilgą laiką tylėjo. Kai pusę aštuntos programa pasikeitė, Ričardsas išgirdo, kaip tasai kreipėsi į kitapus sėdintį vyriškį, teiraudamasis apie fizinį testą.

Lauke visiškai sutemo. Ričardsas pagalvojo apie lietų - gal jau baigėsi?.. Vakaras atrodė labai ilgas.

...Minus 095
Atskaita tęsiasi...

Kai pro duris po raudona strėliuke į egzaminų kambarį įėjo raidė "R", buvo jau po pusės dešimtos. Kone visas pirminis jaudulys išsisklaidė, ir žmonės arba godžiai stebeilijo į Fri-Vi, arba paprasčiausiai snaudė. Vaikino su švokščiančiais plaučiais pavardė prasidėjo raide "L", jį pakvietė daugiau nei prieš valandą. Ričardsas tingiai mąstė, ar tasai susikirto.

Ilgą, plytelėmis klotą egzaminų salę apšvietė fluorescenciniai vamzdeliai. Ji priminė surinkimo konvejerį, o nuobodžiaujantys gydytojai žymėjo stoteles jo kely.

"Kodėl nė vienas iš jūsų neapžiūri mano mažylės?" - karčiai pagalvojo Ričardsas.

Pretendentai parodė savo korteles dar vienai sienoje įmontuotai kamerai ir gavo nurodymą sustoti prie kablių drabužiams. Prie naujokų prisiartino gydytojas su ilgu baltu chalatu, su segtuvu po pažastim.

- Nusirenkite, - pratarė jis. - Pakabinkite drabužius ant kablių. Įsidėmėkite numerį po kabliu ir pasakykite jį sanitarui salės gale. Dėl vertybių nesirūpinkite. Čia jų niekam nereikia.

Vertybės. Stipriai pasakyta, pagalvojo Ričardsas, segiodamas marškinius. Jis turėjo tuščią piniginę su Šeilos ir Ketės fotografijomis, batsiuvio kvitą, liudijantį apie prieš pusmetį pakaltus puspadžius, žiedelį raktams su vieninteliu durų raktu, nežinia kaip kišenėje atsidūrusią vaikišką kojinaitę ir "Blemso" cigarečių pakelį, gautą iš automato.

Benas vilkėjo palaikius baltinius, nes Šeila atkakliai neleido vyrui vaikščioti be baltinių, bet diduma po kelnėmis nedėvėjo visiškai nieko.

Veikiai visi jie stovėjo pliki ir bevardžiai, jų peniai tabalavo tarp kojų nelyginant pamiršti koviniai vėzdai. Kiekvienas rankoje gniaužė kortelę. Kai kurie mindžikavo nuo kojos ant kojos, tarsi grindys būtų

šaltos, nors iš tiesų jos tokios nebuvo. Salėje tvyrojo lengvas, nekonkrečiai nostalgiškas alkoholio kvapas.

- Stokite į eilę, - instruktavo gydytojas su segtuvu. - Kas kartą pateikite savo kortelę. Tiksliai vykdykite nurodymus.

Eilė pajudėjo. Ričardsas pastebėjo, kad šalia kiekvieno gydytojo stovi policininkas. Jis nudelbė akis ir abejingai laukė.

- Kortelę.

Benas ištiesė savo kortelę. Pirmasis gydytojas pažymėjo jo numerį, tuomet tarė:

- Išsižiokite.

Ričardsas išsižiojo. Jam spustelėjo liežuvį. Kitas gydytojas žvilgtelėjo jam į vyzdžius laibu ryškios šviesos spinduliu, paskui apžiūrėjo ausis.

Kitas priglaudė prie krūtinės šaltą stetoskopo ratuką.

- Pakosėkite.

Ričardsas kostelėjo. Tolumoje policininkai vilko iš eilės žmogų. Jam reikia pinigų, jie neturi teisės šitaip elgtis, jis kreipsis į savo juristą. Daktaras stumtelėjo stetoskopą.

- Pakosėkite.

Ričardsas kostelėjo. Daktaras jį apgręžė ir pridėjo stetoskopą prie nugaros.

- Giliai įkvėpkite ir sulaikykite kvėpavimą.

Stetoskopas šliaužė per nugarą.

- Iškvėpkite.

Ričardsas iškvėpė.

- Eikite.

Kraujo spaudimą matavo išsišiepęs gydytojas su raiščiu ant akies. Paskui pretendentą atidžiai apžiūrėjo plikas medikas su makaulę nusėjusiomis didžiulėmis rudomis strazdanomis, primenančiomis pelėsių dėmes. Daktaras kyštelėjo šaltą ranką jam tarp kojų.

- Kosėkite.

Ričardsas kostelėjo.

- Eikite toliau.

Jam pamatavo temperatūrą. Į indelį paėmė skreplių. Jau pusė kelio per salę. Du ar trys jau baigė apžiūrą, ir sanitaras su miltingu veidu bei triušio dantimis nešė jiems drabužius, sukrautus į vielines pintines. Dar pustuzinį išstūmė iš eilės ir nuvedė į laiptinę.

- Pasilenkite ir praskėskite sėdmenis.

Ričardsas pasilenkė ir praskėtė. Plastiku apvyniotas pirštas niurktelėjo į išangę, pagrabaliojo, pasišalino.

- Eikit toliau.

Jis įžengė į kabiną, iš trijų pusių pridengtą užuolaidėlėmis, panašią į senas balsavimo kabinas, - balsavimo kabinos išnyko, kai prieš vienuolika metų įvedė elektroninius rinkimus, - ir nusišlapino į žydrą menzūrėlę. Gydytojas paėmė ją ir įdėjo į vielinę dėžę.

Kitoje stotelėje jis atsidūrė prieš akių gydytojo lentelę.

- Skaitykite, - paliepė daktaras.

- E-A, L-D, M, F-S, P, Z-K, L, A, C, D-J, S, G, A...

- Pakaks. Galite eiti.

Ričardsas įėjo į kitą balsavimo pseudokabiną ir užsitempė ant galvos ausines. Jam liepė spausti baltą mygtuką, kai girdės garsus, ir raudoną, kai nieko daugiau negirdės. Garsas buvo labai aukštas ir silpnas, nelyginant švilptelėjimas šuniui, išskaidytas iki lygio, vos pasiekiamo žmogaus klausai. Ričardsas spaudė mygtukus, kol jam buvo įsakyta liautis.

Jį pasvėrė. Ištyrinėjo šonkaulius. Jis stovėjo prieš fluoroskopą, užsirišęs švininę prijuostę. Gydytojas, žiaumojantis kramtomąją gumą ir kažin ką niūniuojantis sau po nosimi, padarė kelias nuotraukas ir pasižymėjo jo kortelės numerį.

Ričardsas įėjo į salę su bemaž trisdešimties žmonių grupe. Salės galą pasiekė dvylika. Kai kurie jau buvo apsirengę ir laukė lifto. Vienas pamėgino užpulti jį atsijojusį gydytoją ir buvo žiauriai sumuštas policininkų, iš visų jėgų mosuojančių vėzdais. Vaikinas griuvo it pakirstas.

Ričardsas stovėjo priešais žemą stalą ir atsakinėjo į klausimus apie persirgtas ligas. Visų labiausiai gydytoją domino kvėpavimo takų ligos. Jis skvarbiai žvilgtelėjo į Beną, kai tasai pasakė, kad jo šeimoje pasitaikė gripo atvejis.

- Žmona?

- Ne. Dukra.

- Amžius?

- Pusantrų metukų.

- Jūs skiepytas? Nemėginkite meluoti! - gydytojas suriko taip,

tarsi Ričardsas jau būtų mėginęs sumeluoti. - Mes patikrinsime duomenis apie jūsų sveikatą.

- Skiepytas 2023 metų liepą. Revakcinacija 2023 metų rugsėjį. Kvartalinė poliklinika.

- Eikite.

Ūmai Ričardsas panoro persilenkti per stalą ir nusukti šunsnukiui sprandą. Bet, užuot taip ir padaręs, paprasčiausiai nužingsniavo toliau.

Paskutinėje stotelėje atšiaurios išvaizdos moteris su klausos aparatu ausyje pasiteiravo, ar jis ne homoseksualas.

- Ne.

- Teistas?

- Ne.

- Ar turite nuolatinių fobijų? Turiu omeny...

- Ne.

- Verčiau išklausykite formuluotę, - mažumą atlaidžiai pratarė jinai. - Aš turiu omeny...

- Ar mane persekioja žinomos bei nežinomos baimės, tokios, kaip akrofobija ir klaustrofobija? Ne.

Jos lūpos tvirtai susičiaupė, ir akimirką jau rodėsi, kad moteris nesusilaikys nuo kandaus komentaro.

- Vartojate haliucinogenus ar kitokius narkotikus?

- Ne.

- Ar kuris nors jūsų giminaitis buvo teistas už nusikaltimus prieš vyriausybę arba Sistemą?

- Ne.

- Pasirašykite šią ištikimybės priesaiką ir Žaidimų Komisijos leidimą, misteri... mm... Ričardsai.

Jis išraitė parašą.

- Parodykite sanitarui savo kortelę ir pasakykite jam numerį...

Jis pertraukė moteriškę sakinio viduryje ir pirštu pamojo sanitarui su atsikišusiais dantimis.

- Numeris 26, bičiuli.

Sanitaras atbogino daiktus. Ričardsas lėtai apsirengė ir nupėdino prie lifto. Išeinamoji anga degė, ir buvo nejauku nuo pašalinio kišimosi bei truputį slidu nuo tepalo, kuriuo naudojosi gydytojas.

Kai susirinko visi, lifto durys atsivėrė. Kulkoms atsparus urvas

šįsyk buvo tuščias. Policininkas - kaulėtas, su didžiuliu spuogu palei nosį. "Eikite gilumon, - nutęsė jis. - Eikite gilumon".

Durims veriantis Ričardsas pastebėjo, kaip tolimajame salės gale kviečia raidę "S". Prie naujai atvykusių ėjo gydytojas su segtuvu. Paskui durys užsitrenkė, nutraukdamos reginį.

Jie pakilo į ketvirtą aukštą, ir durys atsilapojo į didžiulį pusiau apšviestą miegamąjį. Atrodė, jog siaurų, geležinių, drobe aptrauktų lovų eilės driekiasi į begalybę. Išlipant iš lifto, juos patikrino du policininkai ir išdavė lovų numerius. Ričardsui teko numeris 940. Ant lovos gulėjo viena ruda antklodė ir plona pagalvė. Benas išsitiesė lovoje ir nusimetė batus. Jo kojos tabalavo viršum gulto krašto, bet čia jau nieko nepadarysi. Jis susidėjo rankas po galva ir įsistebeilijo į lubas.

...Minus 094
Atskaita tęsiasi...

Kitą rytą lygiai šeštą valandą jį pažadino labai garsus sirenos kauksmas. Akimirkai Benas neteko orientacijos, nelyginant atsidūręs rūke, visiškai nesusigaudydamas, kuriems galams Šeila nupirko žadintuvą. Paskui viską prisiminė ir atsisėdo.

Grupėmis po penkiasdešimt žmonių juos nuvedė į didžiulį pramoninį vonios kambarį, kur naujokai parodė savo korteles policininkų saugomai kamerai. Ričardsas įėjo į žydromis plytelėmis išklotą kabiną su veidrodžiu, praustuvu, dušu, unitazu. Ant lentynos virš praustuvo rikiavosi celofanu aptrauktų dantų šepetėlių eilė, gulėjo elektrinis skustuvas, muilo gabalėlis ir pusiau išnaudota dantų pastos tūtelė. Užrašas veidrodžio kampe skelbė: "GERBK NUOSAVYBĘ!" Žemėliau kažkas išbraižė: "O AŠ GERBIU TIKTAI SAVO B..!"

Ričardsas nusimaudė po dušu, nusišluostė rankšluosčiu (paėmė viršutinį iš krūvelės, gulinčios ant unitazo), nusiskuto ir išsivalė dantis.

Juos nuvedė į kavinę, kur visi vėl parodė savo pažymėjimus. Ričardsas pasiėmė padėklą ir stumtelėjo jį judančia nerūdijančio plieno juosta žemyn. Gavo pakelį kukurūzinių dribsnių, slidžią kažkokio kepinio lėkštę, kiaušinienės gabalą - šaltą ir kietą nelyginant marmuro plokštė, skrudintos duonos, pusę pintos pieno, puodelį drumstos kavos (be grietinėlės), cukraus pakuotę, druskos pakuotę ir gniutulėlį dirbtinio sviesto, pamesto ant riebaluoto popieriaus kvadratėlio.

Benas prarijo visą maistą, kaip ir visi likusieji. Jam tatai buvo pirmas normalus valgis po Dievaižin kiek laiko - ne toks, kaip taukuoti picos dryžiai ar vyriausybės išduodamos maistinės piliulės. Ir visgi valgis atrodė keistai belytis, tarsi virtuvėje kažin koks virėjas-vampyras būtų iščiulpęs iš jo visą skonį ir palikęs vien sotumo savybes.

Ką jos valgė šį rytą? Piliules iš vandens dumblių. Dirbtinį pieną, skirtą kūdikiams. Ūmai Ričardsą persmelkė neviltis. Dievulėliau, kada gi jis pamatys pinigus? Šiandien? Rytoj? Kitą savaitę? O gal tai tik triukas, ryškus jaukas. Gal ir nebuvo jokios vaivorykštės, jau nekalbant apie aukso puodą. Jis sėdėjo, stebeilydamas į tuščią lėkštę, kol sukaukė septintos valandos sirena, ir pretendentus nuvedė į liftą.

...Minus 093
Atskaita tęsiasi...

Penktajame aukšte jų penkiasdešimties žmonių grupę, nelyginant galvijų bandą, suvarė į didelį kambarį be baldų, su prorėžomis sienose, tarsi laiškams. Jie vėl parodė savo korteles, ir lifto durys švilpdamos užsitrenkė už nugaros.

Į kambarį įžengė nusikamavęs vyriškis su retėjančiais plaukais ir Žaidimų emblema (žmogaus galvos siluetas fakelo fone) chalato atvarte.

- Prašau nusirengti ir išimti iš drabužių visas vertybes, - pratarė jis. - Meskite savo rūbus į krosnies prorėžas. Jums bus išduoti Žaidimų drabužiai. - Jis reikšmingai nusišypsojo. - Nepriklausomai nuo jūsų žaidimo rezultatų, drabužius galėsite pasilikti sau.

Kažkas suniurzgė, tačiau visi pakluso.

- Prašau pasiskubinti, - tarė išvargėlis. Jis dukart suplojo delnais, tarsi pirmos klasės mokytojas, leidžiantis suprasti, jog pramogų laikas baigėsi. - Mūsų dar daug kas laukia priešaky.

- Jūs taip pat dalyvaujate konkurse? - pasiteiravo Ričardsas.

Išvargėlis apdovanojo jį nuostabos sklidinu žvilgsniu. Už nugaros kažkas prunkštelėjo iš juoko.

- Nesvarbu, - taip taręs, Ričardsas išlipo iš kelnių.

Jis išsitraukė iš kišenių savo bevertes vertybes ir sumetė į prorė-

žą marškinius, kelnes bei baltinius. Kažkur tolumoje tvykstelėjo trumpas alkanas ugnies pliūpsnis.

Kitame patalpos gale atsivėrė durys (kitame gale visuomet žioji durys; jie buvo nelyginant žiurkės milžiniškame aukštyn kylančiame labirinte. Amerikietiškame labirinte, pagalvojo Ričardsas), ir žmonės įstūmė dideles pintines su ratukais, pažymėtas dydžiais S, M, L bei XL. Ričardsas išsirinko XL - kad tiktų ūgis, ir tikėjosi, jog kombinezonas maišu pakibs ant jo sulysusio kūno, tačiau tas buvo kaip tik. Audinys minkštas, apgulantis, beveik kaip šilkas, tačiau tankesnis už šilką. Priešaky kombinezonai susegami užtrauktuku. Visi mėlyni, visiems dešinėje krūtinės pusėje prisiūta Žaidimų emblema. Kai grupė apsirengė, Benui Ričardsui pasidingojo, kad jis prarado savo veidą.

- Prašyčiau čionai, - pratarė išvargėlis ir nusivedė juos į kitą laukiamąją salę. Neišvengiamas Fri-Vi ekranas akinamai švytėjo ir klegėjo. - Jus kvies grupelėmis po dešimt.

Duris greta Fri-Vi dabino užrašas "ČIONAI", papildytas strėliuke.

Jie susėdo. Po kurio laiko Ričardsas atsistojo, priėjo prie lango ir pažvelgė laukan. Dabar jie atsidūrė dar aukščiau, tačiau lietus lijo kaip lijęs. Gatvės buvo glotnios, juodos ir šlapios. Jis pamėgino įsivaizduoti, ką dabar veikia Šeila.

...Minus 092
Atskaita tęsiasi...

Po dešimtos penkiolika Ričardsas įėjo pro duris - šįkart su dešimties žmonių grupele. Jie įėjo vorele. Aparatai peršvietė korteles. Patalpoje stovėjo dešimt tripusių kabinų, tačiau šios atrodė kur kas įspūdingiau. Sienos pagamintos iš garsui nelaidžių kamštinių skydų su išgręžtomis angomis. Šviesa viršum galvos švelni ir išblaškyta. Iš paslėptų garsiakalbių liejosi muzika. Ant grindų dryksojo pliušinis kilimas: Ričardso kojos čiuopė neįprastą paviršių, kuris nebuvo cementas.

Palydovas kažin ką jam pasakė. Benas sumirksėjo.

- Ką?

- Kabina Nr.6, - nepatenkintas pakartojo tas.

- A-a.

Jis įėjo į kabiną Nr.6. Viduje stovėjo stalas, šone kabėjo didelis

sieninis laikrodis. Ant stalo gulėjo nusmailintas IBM pieštukas ir krūvelė neliniuoto popieriaus lapų. Pigi medžiaga, mintyse pažymėjo Ričardsas.

Greta stovėjo akinanti kompiuterinės eros žynė - aukšta, panaši į Junoną, blondinė su žvilgančiais trumpučiais šortais, išryškinančiais deltos pavidalo gaktos iškilumą. Pro retą marškinėlių šilką įžūliai stirksojo rausvi speneliai.

- Prašau sėstis, - pratarė ji. - Aš esu Rinda Vord, jūsų egzaminatorė.

Ji ištiesė ranką. Persigandęs Ričardsas spustelėjo minkštą delną.

- Bendžaminas Ričardsas.

- Ar galiu vadinti jus Benu?

Šypsena buvo gundanti, tačiau abejinga. Jis pajuto būtent tokį geismo antplūdį, kokį ir turėjo pajusti, atsidūręs greta šitos puikiai sudėtos patelės su gerai nupenėtu ir parodai išstatytu kūnu. Tatai jį suerzino. Benui dingtelėjo mintis, kad toji moteris gaudo kaifą, maivydamasi prieš kirminus, skirtus visa permalančiai mėsmalei.

- Žinoma, - atsakė jis. - Simpatiški papukai.

- Dėkui, - šaltakraujiškai atrėmė Rinda Vord. Dabar Ričardsui teko žiūrėti į moterį iš apačios į viršų, kai tuo tarpu jinai žvelgė iš viršaus žemyn, ir ši aplinkybė visam kam suteikė dar didesnį nejaukumą. - Šiandieninis išmėginimas - lygiai tas pat protiniams jūsų gebėjimams, kaip vakarykštis - jūsų kūnui. Testas bus ganėtinai ilgas, pietus gausite trečią - su sąlyga, jog išlaikysite. - Šypsena pasirodė ir pranyko.

- Pirmas skyrius - žodinis. Kai paduosiu jums brošiūrą su testu, turėsite lygiai valandą. Egzamino metu galite klausinėti, ir aš atsakysiu į jūsų klausimus, jeigu tatai bus leistina. Nepateiksiu jums atsakymų į testo užduotis. Ar mane supratote?

- Taip.

Moteris ištiesė Benui knygelę. Ant viršelio buvo pavaizduota didelė raudona ranka atverstu delnu. Didžiulės raudonos raidės po ja skelbė:

"STOP!"

Dar žemiau buvo parašyta: "Neverskite puslapio, kol negausite nurodymo".

- Painoka, - pastebėjo Ričardsas.

- Atleiskite? - Tobulai išpešioti antakiai pakilo viena padala aukščiau.

- Nieko.

- Atvertęs knygelę, rasite lapelį su klausimais, - pamokomai kalbėjo jinai. - Atžymas prašau daryti aiškiai ir ryškiai. Jei nuspręsite pakeisti atsakymą, ankstesnįjį ištrinkite visiškai. Jei atsakymo nežinote, nespėliokite. Supratote?

- Taip.

- Tuomet prašyčiau atversti pirmąjį puslapį ir pradėti. Kai pasakysiu "stop", padėkite pieštuką. Galite pradėti.

Jisai nepradėjo. Lėtai, iššaukiamai apžiūrinėjo jos kūną.

Po minutėlės egzaminatorė paraudo. "Jūsų valanda bėga, Benai. Verčiau jau..."

- Kodėl, - paklausė jis, - visi mano, jog, turėdami reikalų su gyvenančiais į pietus nuo Kanalo, jie turi reikalų su beviltiškais proto atsilikėliais?

Ji visiškai sutriko.

- Aš... Aš niekuomet...

- Ne, jūs niekuomet. - Ričardsas nusišypsojo ir paėmė pieštuką. - Dieve mano, na, ir kvaili gi jūs.

Jis palinko prie testo, o tuo tarpu moteris vis bandė rasti atsakymą ar bent pretendento išpuolio priežastį - matyt, ji išties nesuprato.

Pirmajame skyriuje Benas privalėjo išrinkti teisingą atsakymo variantą ir apibraukti reikiamą raidę.

Viena________ pavasario neparneša.
a. mintis
b. alaus taurė
c. kregždutė
d. kova
e. nė vienas iš išvardintų žodžių.

Savo lapelį jisai užpildė greit, retai stabteldamas pamąstyti ar dukart perskaityti klausimą. Užduotį įterpti praleistus žodžius pakeitė klausimai, tikrinantys žodžių atsargą, o paskui - žodžiai-kontrastai. Kai Ričardsas baigė, iki jam skirtos valandos galo dar liko penkiolika minučių. Egzaminatorė privertė jį palūkėti - oficialiai ji negalėjo priimti

darbo, kol nesibaigė skirta valanda, - tad Benas atsilošė kėdėje ir be žodžių rijo akimis jos beveik nuogą kūną. Tyla darėsi slogi, gniuždanti, metanti iššūkį. Ričardsas regėjo, kad moteriai norisi ką nors užsimesti, ir tatai suteikė jam pasitenkinimą.

Atėjus laikui, egzaminatorė pateikė kitą užduotį. Pirmame puslapyje buvo pavaizduotas benzininis karbiuratorius. Po juo parašyta:

Jūs įdėsite šitai į
a. žoliapjovė
b. Fri-Vi
c. elektrohamakas
d. automobilis
e. nė vienas iš išvardintų žodžių

Trečioji užduotis tikrino matematines žinias. Benas ne taip gerai sutarė su skaičiais ir mažumą suprakaitavo išvydęs, jog laikas nenumaldomai bėga. Į pabaigą egzaminas virto jau kone žūtbūtinėmis lenktynėmis. Jis nesugebėjo įveikti paskutinio klausimo. Atsiimdama testą ir lapelį su atsakymais, Rinda Vord kiek per plačiai nusišypsojo.

- Šįkart taip greit nepavyko, Benai.

- Tačiau visi atsakymai bus teisingi, - išsišiepęs atsakė jis. Paskui palinko į priekį ir lengvai plekštelėjo jai per užpakalį. - Išsimaudyk po dušu, vaikuti. Tu gerai padirbėjai.

Moteris paraudo nuo įtūžio.

- Galėčiau jus diskvalifikuoti.

- Nesąmonė. Tave paprasčiausiai atleistų, štai ir viskas.

- Nešdinkitės. Nešdinkitės į savo eilę. - Ji buvo kone ties isterijos riba.

Ričardsas pajuto kažką panašaus į užuojautą ir užgniaužė ją.

- Linkiu tau maloniai praleisti šiandienos vakarą, - tarė jis. - Nueik į restoraną ir suvalgyk vakarienę iš šešių patiekalų - drauge su tuo, su kuriuo miegi šią savaitę, ir prisimink mano kūdikį, mirštantį nuo gripo dvokiančiame Raidos trijų kambarių bute.

Jis paliko ją pablyškusią, žvelgiančią įkandin.

Ričardso grupė sumažėjo iki šešių asmenų, ir jie drauge perėjo į kitą kambarį. Buvo pusė antros.

...Minus 091
Atskaita tęsiasi...

Gydytojas, sėdintis kitapus stalo mažoje kabinoje, nešiojo akinius su mažutėlaitėmis storomis linzėmis. Jis šypsojosi ta šlykščia patenkinta šypsenėle, kuri Ričardsui priminė vaikystėje pažinotą pusprotį. Tas vaikinas mėgdavo kiūtoti po mokyklos suolu, žvilgčioti po sijonais ir mušti savo šunį. Ričardsas sukikeno.

- Kažkas malonaus? - paklausė daktaras, išsirinkdamas paveikslėlį su rašalo dėme. Šlykšti šypsena išplito dar labiau.

- Taip. Jūs man priminėte seną pažįstamą.

- Tiesa? Ir ką tokį?

- Nesvarbu.

- Puiku. Ką jūs čia matote?

Ričardsas pasižiūrėjo. Ant dešinės jo rankos buvo pritvirtintas spaudimo matavimo antrankis. Ant galvos išdėstė aibes elektrodų, o laidai nuo galvos bei rankų driekėsi link kompiuterio korpuso, stūksančio greta gydytojo. Kompiuterio ekranu vilnijo banguotos linijos.

- Dvi negrės. Bučiuojasi.

Daktaras ištraukė kitą paveikslėlį.

- O čia?

- Sportinis automobilis. Berods, "Jaguaras".

- Jums patinka dujiniai automobiliai?

Ričardsas gūžtelėjo pečiais.

- Vaikystėje turėjau modelių kolekciją.

Gydytojas kažką pasižymėjo ir parodė kitą paveikslėlį.

- Ligonė. Guli ant šono. Šešėlis ant jos veido primena kalėjimo grotas.

- O štai šis paskutinis?

Ričardsas prapliupo juoku.

- Primena šūdo krūvą.

Jisai įsivaizdavo gydytoją, apsitaisiusį baltu chalatu, šliaužiojantį po suolais bei dirsčiojantį merginoms po sijonais, ir nusijuokė vėl. Gydytojas sėdėjo, šypsodamasis savo šlykščia šypsena, ir dėl to regėjimas atrodė dar realesnis bei juokingesnis. Galiausiai Ričardso juokas nutrūko. Jis dar kelis kartus prunkštelėjo, kartelį žagtelėjo ir nutilo.

- Manau, jūs pasidalinsite su manimi...
- Ne, - nukirto Benas. - Nepasidalinsiu.
- Tokiu atveju mes tęsime. Žodinės asociacijos.

Jis teikėsi paaiškinti, kas ir kaip. Ričardsas manė, jog žodžius gebės parinkti puikiai, tatai jį išgelbės.

- Pasirengęs?
- Taip.

Gydytojas iš vidinės kišenės išsitraukė sekundmatį, spustelėjo savo šratinuko galą ir ėmėsi studijuoti priešais gulintį sąrašą.

- Daktaras.
- Nigeris, - atsiliepė Ričardsas.
- Penis.
- Organas.
- Raudonas.
- Juodas.
- Sidabrinis.
- Durklas.
- Šautuvas.
- Žmogžudystė.
- Išlošti.
- Pinigai.
- Seksas.
- Testas.
- Smogti.
- Užsimojus.

Sąrašas tęsėsi; jie išmėgino per penkiasdešimt žodžių, kol daktaras galiausiai sustabdė sekundmatį ir numetė šratinuką.

- Gerai, - jis sudėjo rankas ir rimtai pažvelgė į Ričardsą.
- Turiu paskutinį klausimą, Benai. Nepasakyčiau, kad gebu atskirti melą, bet mašina, laikanti jus ant kabliuko, parodys viena arba kita. Ar į kvalifikacinį statusą Žaidime jūs nusprendėte pretenduoti iš savižudiškų paskatų?
- Ne.
- Kokios gi jūsų priežastys?
- Mano mažoji dukrelė sunkiai serga. Jai reikia gydytojo. Vaistų. Patalpos ligoninėje.

Šratinukas nubėgo popieriaus lapu.

- Kas nors dar?

Ričardsas jau ketino pasakyti "ne" (tai ne jų reikalas), bet ūmai nusprendė išskloti viską. Gal todėl, jog gydytojas buvo panašus į beveik pamirštą purviną jo jaunystės vaikinuką. Gal dėl to, jog kartą reikėjo tą ištarti, kad priverstum vidinę graužatį susilydyti ir įgauti konkrečią formą - taip nutinka, kai žmogus prisiverčia nesusiformavusias emocijas išreikšti žodžiais.

- Aš jau daugelį metų be darbo. Noriu vėl dirbti, tegul netgi mulkiu nešvariame žaidime. Noriu dirbti ir išlaikyti savo šeimą. Aš turiu išdidumo. Ar jūs turite išdidumo, daktare?

- Taip nutinka prieš nuosmukį, - atsiliepė gydytojas. Jis spragtelėjo šratinuką ir padėjo jį į šalį. - Jeigu nebeturite ko pridurti, misteri Ričardsai... - Jisai atsistojo. Tatai, o taip pat oficialus kreipinys (vėl pavarde - nebe vardu), leido suprasti, jog interviu baigtas, ir jau nebesvarbu, ar Ričardsas nori ką nors pridurti, ar ne.

- Ne.

- Durys salės gale, dešinėje. Linkiu sėkmės.

- Nesirūpinkite, - atsakė Ričardsas.

...Minus 090
Atskaita tęsiasi...

Grupė, kuriai priklausė Ričardsas, sumažėjo iki keturių žmonių. Naujoji laukimo salė buvo kur kas menkesnė, o bendras žmonių skaičius taip pat sumažėjo maždaug šešiasdešimčia procentų. Atsijoti paskutiniųjų abėcėlės raidžių likučiai pasirodė pusę penktos. Ketvirtą sanitaras atnešė padėklą su beskoniais sumuštiniais. Ričardsas pasiėmė du ir prisėdo, kramsnodamas bei viena ausimi klausydamas vaikino, pavarde Retenmundas, kuris jį ir dar kelis kaimynus vaišino, regis, neišsenkančia riebių anekdotų atsarga.

Kai susirinko visa grupė, juos nuvedė prie lifto ir užkėlė į šeštą aukštą. Šį kartą naujokų būstu tapo didelis bendras kambarys su bendru tualetu ir neišvengiamu cechu-miegamuoju su gultų eilėmis.

Jiems pranešė, jog septintą valandą kavinėje bus patiekta vakarienė.

Kelias minutes Ričardsas sėdėjo ramiai, paskui pakilo ir priėjo prie policininko - tas stovėjo prie durų, per kurias jie įėjo.

- Ar čia yra telefonas, bičiuli?

Jis nesitikėjo, kad jiems bus leista paskambinti, tačiau policininkas bedė pirštu koridoriaus pusėn.

Ričardsas stumtelėjo duris ir pažvelgė pro plyšį. Išties, antai jis. Telefonas-automatas. Jis vėl dirstelėjo į policininką.

- Paklausyk, jei paskolintum man penkiasdešimt centų telefonui, aš...

- Atsiknisk, baidykle.

Ričardsas sutramdė įniršį.

- Noriu paskambinti žmonai. Mūsų kūdikis serga. Įsivaizduok save mano vietoje, vardan Kristaus.

Policininkas nusikvatojo: trumpas, lojantis, grubus garsas.

- Visi jūs vienodi. Kasdien vis nauji melagiai.

- Šunsnukis, - tarstelėjo Ričardsas, ir kažin kas jo akyse bei pečių gūžtelėjime privertė policininką nugręžti žvilgsnį į sieną.

- Nesi vedęs? Tu ką, niekad nepatyrei nesėkmės, negyvenai tokiame skurde, kad tektų skolintis, niekad nesimurdei mėšle?

Ūmai policininkas kyštelėjo ranką į striukės kišenę ir ištraukė saują plastmasinių monetų. Švystelėjo Ričardsui du naujus ketvirtukus, susigrūdo likusius pinigus į kišenę ir stvėrė Beną už atvartų.

- Jei atsiųsi čionai dar ką nors, kad sugraudintų Čarlį Greidį, aš iš tavęs, susmirdęs kalės vaike, išsunksiu smegenis.

- Dėkui, - šaltakraujiškai atsakė Ričardsas. - Kad paskolinai.

Čarlis Greidis nusijuokė ir paleido jį. Ričardsas išėjo į koridorių, nukėlė telefono ragelį ir įmetė pinigus į angą. Tie skambtelėjo tuštumoje - o, Dieve, viskas veltui, - bet štai pasigirdo signalas. Benas lėtai surinko koridorinio šeštojo aukšto telefono numerį - vildamasis, jog ta kalė Džener lindi koridoriaus gale ir neatsilieps pirma. Pažinusi jo balsą, ji lėtai ištrėkš: “Jūs ne čia pataikėte”, - ir pinigai bus prarasti.

Telefonas nuskambėjo šešis kartus, paskui nepažįstamas balsas atsiliepė: “Alio?”

- Norėčiau pasikalbėti su Šeila Ričards iš buto 5C.

- Man rodos, ji išėjusi, - pratarė balsas. Jis skambėjo įžeidžiai. - Ji, matote, šlifuoja šaligatvius. Jų kūdikis serga, o jos vyras veltėdis.

- Pabelskite į duris, - paprašė Benas - jam atrodė, jog burna sklidina vatos.

- Palūkėkite.

Nepažįstamo balso savininkas paleido ragelį, ir tas bilstelėjo į sieną. Toli, vos girdimai, tarsi sapne, pasigirdo beldimas į duris ir nepažįstamo balso šūksniai: "Telefonas! Prie telefono, misis Ričards!"

Po pusės minutės nepažįstamas balsas vėl prabilo į ragelį.

- Jos nėra. Girdėjau, kaip rėkia vaikas, o jos nėra. Sakau gi, ji visuomet pasirengusi, vos tik pūsteli palankus vėjas. - Balsas sukrizeno.

Ričardsas įsivaizdavo, kaip teleportuojasi telefono laidu, išlenda kitame gale tarytum džinas iš butelio ir tol smaugia nepažįstamą balso savininką, kol tam išsprogsta akys ir nusirita grindimis.

- Brūkštelkit raštelį, - paprašė jis. - Jei reikia, parašykit ant sienos.

- Neturiu pieštuko. Dedu ragelį. Kol kas.

- Palaukite! - Ričardso balse suskambo panika.

- Aš... minutėlę. - Balsas nenoriai tęsė. - Ji kopia laiptais.

Ričardsas suprakaitavęs, kone be sąmonės atsišliejo į sieną. Po minutėlės jo ausyse suskambo Šeilos balsas - klausiantis, pavargęs, truputį išsigandęs:

- Alio?

- Šeila. - Jis užsimerkė, nugara jausdamas sienos paspirtį.

- Benai. Benai, čia tu? Tau nieko nenutiko?

- Nieko. Viskas gerai. Ketė. Kaip ji...

- Taip pat. Temperatūra nebe tokia aukšta, tačiau kosulys toksai kimus... Benai, man rodosi, jai plaučiuose skrepliai. O jeigu mūsų mergytei plaučių uždegimas?..

- Viskas bus gerai. Viskas bus gerai.

- Aš... - Ji ilgokai tylėjo. - Nepernešu, kai reikia palikti ją vieną, tačiau aš privalėjau. Benai, šįryt turėjau du. Atleisk man. Parduotuvėje nupirkau jai vaistų. Gerų vaistų. - Jos balsas įgavo keisto biblijinio melodingumo.

- Viskas tas šūdas, - pratarė jis. - Paklausyk: nebedaryk to daugiau, Šeila. Prašau. Manau, mane priėmė. Jie negali svaidyti mūsų ir toliau, nes pas juos pernelyg daug programų. Jiems reikia patrankų mėsos. Manau, jie duos mums avansą. Misis Apšo...

- Su gedulo drabužiais ji atrodė siaubingai, - bespalviu balsu pertraukė jį Šeila.

- Nesijaudink dėl to. Pasilik su Kete, Šeila. Daugiau nebereikia tų išmonių.

- Gerai. Aš daugiau nebeišeisiu.

Tačiau Ričardsas nepatikėjo jos balsu.

- Duodi žodį, Šeila?

- Aš myliu tave, Benai.

- Ir aš tave myliu.

- Trys minutės baigėsi, - pasigirdo telefonistės balsas. - Jei norite tęsti, įmeskite į automatą vieną naujo pavyzdžio ketvirtuką arba tris senas monetas po 25 centus.

- Lukterkit sekundėlę! - sukliko Ričardsas. - Nenutrauk pokalbio, kale. Tu...

Tuščias nutraukto ryšio dūzgimas. Jis sviedė ragelį. Tas nuskriejo sidabrinio laido ilgį, šoktelėjo, atsitrenkęs į sieną, ir ėmė lėtai sūpuotis į šalis, tarsi mokslui nežinoma gyvatė, kuri kartą įkerta ir miršta.

Kažkas privalo sumokėti.

Kažkas privalo.

...Minus 089

Atskaita tęsiasi...

Juos apgyvendino šeštajame aukšte - iki kitos dienos dešimtos ryto, ir Ričardsas vos nepaklaiko nuo įniršio, nerimo ir bejėgiškumo, kai jaunas ir mažumą nevalyvas vaikinas, užsitempęs uniformą su Žaidimų emblema, pakvietė pretendentus užeiti į liftą. Jų beliko apie tris šimtus: išvakarėse be triukšmo ir be skausmo vėl pašalino daugiau nei šešiasdešimt naujokų. Vienas iš pašalintųjų buvo tas pats šaunuolis su neišsemiama riebių anekdotų atsarga.

Suskirstę grupėmis po penkiasdešimt žmonių, juos atvedė į nedidelę auditoriją septintajame aukšte. Auditorija buvo prašmatni, apmušta raudonu pliušu. Į kėdžių ranktūrius, pagamintus iš tikro medžio, buvo įmontuotos peleninės, ir Ričardsas išsitraukė savo sumaigytą “Blemso” pakelį. Pelenus jis kratė ant grindų.

Priešais plytėjo nedidelė scena, jos centre - pakyla. Ant pastarosios stovėjo ąsotis su vandeniu.

Maždaug penkiolika po dešimtos nevalyvasis vaikinas prisiartino prie pakylos ir pranešė:

- Noriu pristatyti jums Arturą M. Bernsą, Žaidimų Direktoriaus Pavaduotoją.

- Valio, - gaižiu balsu pratarė kažin kas Ričardsui už nugaros.

Link pakylos atžingsniavo drūtas vyriškis su žilais plaukais apjuosta plike, stabtelėjo ir kilstelėjo galvą - tarsi dėl to, kad išklausytų tiktai jam vienam girdimą aplodismentų audrą. Paskui nusišiepė jiems plačia spindinčia šypsena, išsyk pavirsdamas pilvotu senstelėjusiu Kupidonu, kažin kodėl apsivilkusiu dalykinį kostiumą.

- Sveikinu jus, - prabilo jis. - Jūs pasiekėte tikslą.

Pasigirdo gilus atodūsis, paskui juokas, tapšnojimas per nugarą. Nemažai susirinkusiųjų užsirūkė.

- Valio, - pakartojo gaižusis balsas.

- Netrukus jums išdalins paskyrimus į programas ir nurodys kambarius aštuntajame aukšte. Netolimoje ateityje vykdantysis jūsų programos direktorius tiksliai paaiškins, ką turėsite daryti. Bet prieš tai norėčiau dar sykį visus pasveikinti ir pasakyti, kad jūs esate narsūs ir gabūs žmonės, nepageidaujantys taikytis su bendra lemtim ir nepraleidžiantys pasitaikiusios progos pasirodyti tikrais vyrais bei, drįsiu pridurti asmeniškai nuo savęs, tikrais mūsų laikų didvyriais...

- Šuns šūdas, - pakomentavo gaižusis balsas.

- Dar daugiau, linkėdamas sėkmės nežemiškuose greičiuose, aš kalbu visos Sistemos vardu. - Arturas M. Bernsas gašliai sukikeno ir patrynė rankas. - Na-a, žinau, kad nekantriai laukiate savo paskyrimų, todėl nebekankinsiu jūsų savo plepalais.

Atsilapojo šoninės durys, ir į auditoriją įėjo tuzinas Žaidimų tarnautojų su raudonomis uniformomis. Jie ėmė rėkalioti vardus ir dalinti baltus vokus, kurie vėliau nusėjo grindis nelyginant konfeti. Plastikinės kortelės su paskyrimais buvo perskaitytos ir apsvarstytos su naujais pažįstamais. Girdėjosi slogios aimanos, džiaugsmo šūksniai, klyksmas. Viršum viso to viešpatavo Arturas M. Bernsas, geraširdiškai besišypsantis nuo savo podiumo.

- ...ta prakeikta "Ar Įstengsi Karštėliau", Dieve mano, aš nepakenčiu karščio...

- ...toji programa velnioniškai šlykšti ir prasideda išsyk po kultuvų. Apsaugok Viešpatie...

- ..."Auksinis Malūnas", velniai rautų, aš ir nežinojau, kad mano širdis...

- ...net nesitikėk...

- ...ei, vyruti, ar kada nors matei "Paplaukiok su Krokodilais"? Aš galvojau...

- ...nesitikėjau nieko panašaus...

- ...nemanau, kad tu pajėgsi...

- ...šėtoniškas prakeikimas...

- Tos "Lenktynės su Ginklu"...

- Bendžaminas Ričardsas! Benas Ričardsas!

Jis gavo paprastą baltą voką ir nelaukdamas jį perplėšė. Pirštai truputį virpėjo, ir tik antruoju bandymu pavyko sužvejoti mažą plastikinę kortelę. Jis suraukė antakius, nieko nesuprasdamas. Jokio įspausto paskyrimo. Tik užrašas: ŠEŠTAS LIFTAS.

Benas įsimetė kortelę į krūtinės kišenaitę šalia pažymėjimo ir išėjo iš auditorijos. Pirmieji penki liftai lakstė aukštyn ir žemyn, gabendami kitos savaitės Žaidimų pretendentus į aštuntąjį aukštą. Prie uždarų Lifto Nr.6 durų stovėjo dar keturi žmonės, ir Ričardsas atpažino gaižiojo balso savininką.

- Ką tai reiškia? - paklausė Benas. - Mes ką, išskrendam?

Gaižiabalsis vaikinas, ganėtinai patrauklaus veido, atrodė maždaug dvidešimt penkerių. Nudžiūvusi ranka - veikiausiai nuo poliomielito, tvykstelėjusio 2005 metais. Liga itin nuožmiai siautėjo Ko-Op Sityje.

- Mums ne taip pasisekė, - vaikinas nelinksmai nusijuokė. - Manau, gavome paskyrimus didiesiems prizams. Ten reikalai neapsiriboja tuo, jog tave išveš į ligoninę, ištikus infarktui, ar pašalins akį, ar nurėš vieną kitą ranką. Ten tave nužudys. Pagrindinės programos, mielasis.

Prie jų prisidėjo šeštas jaunuolis, simpatiškas mažylis, kuris mirksėdamas stebeilijo į viską, kas dedasi aplink.

- Sveikas, žindukli, - pasveikino jį gaižiabalsis.

Vienuoliktą valandą - kai buvo išgabenti visi kiti - Lifto Nr.6 durys prasivėrė. Urve vėl sėdėjo policininkas.

- Matai? - paklausė gaižiabalsis vaikinas. - Mes pavojingi. Visuomenės priešai. Jie privalo mus išnaikinti.

Jis nutaisė kietą gangsterišką veidą ir perliejo kulkoms atsparią kabiną menamo automato serija. Policininkas dėbsojo į jį medinėmis akimis.

...Minus 088

Atskaita tęsiasi...

Devintojo aukšto laukiamasis buvo labai mažytis, labai pliušinis, labai naminis, labai intymus. Ir visas Ričardso žinioje.

Prie lifto naujokus pasitiko trys policininkai. Mažą grupelę perskyrė pusiau, ir tris atvykėlius skubiai nusivedė pliušiniu kilimu išklotu koridoriumi. Ričardsas, gaižiabalsis vaikinas ir mirksintis mažylis pasiliko laukiamajame. Visiems trims kerinčiai nusišypsojo už stalo sėdinti mergina, kuri Benui miglotai priminė kažkurią seną televizijos sekszvaigždę (Lizą Keli? Greisę Teilor?), matytą dar vaikystėje. Ji buvo įsitaisiusi alkovoje ir apsupta tokios daugybės vazoninių augalų, tarsi sėdėtų Ekvadoro džiunglėse.

- Misteri Džanski, - akinamai šypsodamasi pratarė ji. - Prašau užeiti.

Mirksintis mažylis įėjo į vidinę šventovę. Ričardsas ir gaižiabalsis vaikinas, kurį vadino Džimiu Loulinu, vangiai šnekučiavosi. Benas sužinojo, kad Loulinas gyveno viso labo už poros kvartalų nuo jo, Dokų gatvėje. Iki praėjusių metų jis puse etato dirbo kompanijoje "Dženeral Atomiks", kur valė variklius, o paskui buvo atleistas, nes dalyvavo sėdėjimo streike, protestuodamas prieš prastą apsaugą nuo radiacijos.

- Na, kad ir kaip ten būtų, aš gyvas, - tęsė vaikinas. - Pasiklausius šitų susmirdėlių, tik šitai ir yra svarbu. Be abejo, aš nevaisingas. Nusispjaut. Nedidelė rizika, kuriai ryžtiesi vardan karališko atlygio, lygaus septyniems naujiesiems doleriams per dieną.

Kai "Dženeral Atomiks" išmetė jį pro vartus, Džimiui su jo nudžiūvusia ranka nebuvo lengva rasti darbą. Prieš dvejus metus iki atleidimo jo žmona susirgo sunkia astmos forma ir liko prikaustyta prie patalo.

- Galiausiai ir aš ryžausi trūktelti už didžiojo bronzinio žiedo, - karčiai šypsodamasis užbaigė jis. - Gal man pavyks nutverti kelis viršuje tūnančius šunsnukius ir išgrūsti juos pro langą anksčiau, nei mane pričiups Makouno vaikinai.

- Tu išties manai...

- "Bėgantis"? Prisiekiu tavo subine. Duok man vieną iš savo šlykščiųjų cigarečių, bičiuli.

Ričardsas ištiesė cigaretę.

Durys atsivėrė, ir mirksintis mažylis išėjo laukan, vedinas žavinga lėlyte, nešančia dvi nosines ir maldaknygę. Eidamas pro šalį, mažylis nedrąsiai ir neryžtingai nusišypsojo.

- Misteri Loulinai, teikitės užeiti.

Taigi, Ričardsas liko vienas - neskaitant merginos už stalo, kuri vėl pasislėpė savo lapės oloje.

Jis atsistojo ir priėjo prie nemokamo cigarečių automato, stovinčio kambario kampe. Galbūt Loulinas teisus, mąstė jis. Automatas tiekė žolę. Regis, jie pateko į pirmąją lygą. Jis gavo "Blemso" pakelį, atsisėdo ir prisidegė cigaretę.

Po dvidešimties minučių išėjo Loulinas, už parankės vesdamas peleninę blondinę.

- Mano bičiulė iš autobazės, - mostelėjęs į blondinę, tarstelėjo jis. Blondinė nuovokiai sukikeno. Loulinas atrodė it kankinys. - Šiaip ar taip, tas kalės vaikas kalba tiesmukai, - pastebėjo gaižiabalsis. - Kol kas.

Jis išėjo. Mergina kyštelėjo galvą iš savo olos.

- Misteris Ričardsas? Prašau užeiti.

Jis užėjo.

...Minus 087
Atskaita tęsiasi...

Vidinis ofisas buvo toks didžiulis, kad jame galėjai žaisti kilbolą. Visa ko viršūnė - milžiniškas langas per visą sieną, pro kurį vėrėsi vaizdas į vakarus, į viduriniosios klasės namus, dokų sandėlius ir naftos saugyklas, į patį Hardingo ežerą. Ir dangus, ir vanduo buvo perlų pilkumo spalvos, tebelijo lietus. Tolumoje iš dešinės į kairę šliaužė naftos tankeris.

Už rašomojo stalo įsitaisęs žmogus buvo vidutinio ūgio ir labai

juodas. Toksai juodas, kad Ričardsas akimirkai apmirė, apstulbintas jo netikroviškumo. Atrodė, jog vyriškis tik ką nulipo nuo negrų šou scenos.

- Misteri Ričardsai, - žmogus atsistojo ir viršum stalo ištiesė savo ranką. Nelabai tesutriko, kai Benas jos nepaspaudė. Tiesiog patraukė ranką atgal ir atsisėdo.

Greta stalo stovėjo sulankstoma kėdė. Ričardsas prisėdo ir nuspriegė savo cigaretę į peleninę su Žaidimų emblema.

- Aš esu Denas Kilienas, misteri Ričardsai. Veikiausiai jau įspėjote, kodėl jus čionai atvedė. Mūsų dosjė ir jūsų testų rezultatai liudija, kad esate protingas.

Ričardsas susidėjo rankas ir laukė tęsinio.

- Jus numatė kandidatu į "Bėgantįjį", misteri Ričardsai. Tai svarbiausias mūsų šou, jis visų pelningiausias - ir pavojingiausias - dalyviams. Ant mano stalo guli dokumentas apie galutinį jūsų sutikimą. Neabejoju, kad jį pasirašysite, bet iš pradžių noriu jums papasakoti, kodėl pasirinkome būtent jus - kad iki galo suvoktumėt, kam ryžtatės.

Ričardsas nieko neatsakė.

Kilienas ištraukė dosjė ir padėjo ant tobulai nublizginto stalviršio. Benas pastebėjo, kad ant viršelio išspausdintas jo vardas. Kilienas atvertė segtuvą.

- Bendžaminas Stiuartas Ričardsas. Dvidešimt aštuonerių metų, gimė 1997 metų rugpjūčio 8 dieną Hardingo mieste. Nuo 2011 metų rugsėjo iki 2013 metų gruodžio lankė Pietinio Miesto amatų mokyklą. Dukart išbrauktas iš sąrašų už nepagarbą vadovybei. Berods, kai direktoriaus pavaduotojas atgręžė jums nugarą, jūs smogėte jam į viršutinę šlaunies dalį.

- Nesąmonė, - tarstelėjo Ričardsas. - Aš įspyriau jam į subinę.

Kilienas linktelėjo.

- Kaip pasakysite, misteri Ričardsai. Sulaukęs šešiolikos, vedėte Šeilą Ričards, mergautinė pavardė Gordon. Senovinė vedybų sutartis visam gyvenimui. Maištininkas visame kame, a? Nesate sąjungų narys, nes atsisakėte pasirašyti Sąjunginę Ištikimybės Priesaiką ir Sutartį dėl Pajamų Kontrolės. Kiek žinau, apie gubernatorių Džonsberį atsiliepėte kaip apie "ištvirkusį kalės vaiką".

- Taip, - linktelėjo Benas.

- Jūsų tarnybos lapas labai margas, jus atleido... nagi, dirstelkim... viso šešetą kartų už tokius prasižengimus, kaip subordinacijos nesilaikymas, aukščiau stovinčių įžeidimas bei kandi valdžios kritika.

Ričardsas gūžtelėjo pečiais.

- Trumpiau tariant, jūs pripažintas nepaklūstančiu valdžiai ir asocialiu. Jūs atskalūnas, bet pakankamai protingas, kad nepakliūtumėt už grotų ir išvengtumėt rimtų nesutarimų su valdžios organais; kiek žinau, nesate įsipainiojęs į jokį rimtą reikalą. Mūsų etatinis psichologas pranešė, kad rašalo dėmėse jūs įžiūrėjote lesbietes, ekskrementus ir orą teršiantį dujinį automobilį. Be to, jis atkreipė dėmesį į padidintą, niekuo nepaaiškinamą linksmumo laipsnį...

- Daktaras man priminė vaikinuką, kurį pažinojau kadaise. Jis mėgdavo slapstytis po mokykliniais suolais ir dirsčioti po sijonais. Turiu omeny tą vaikinuką. Nežinau, kas patinka jūsų gydytojui.

- Suprantu, - Kilienas trumpai šyptelėjo - aklinoje juodumoje akimirkai blykstelėjo balti dantys - ir vėl įknibo į savo segtuvą. - Kai kurie jūsų atsakymai buvo rasistiniai, draudžiami 2004 metų Rasinio Įstatymo. Žodinių asociacijų teste leidote sau pafantazuoti smurto dvasia.

- Aš čia ir esu dėl smurto, - pastebėjo Ričardsas.

- Tas teisybė. Ir visgi mes - šįkart kalbu platesne prasme, nei Žaidimų Administracija, kalbu nacijos vardu - tokius atsakymus vertiname su didžiuliu nerimu.

- Bijote, jog kurią naktį kas nors prikabins jums prie degimo sistemos airio etiketę? - nusijuokęs paklausė Ričardsas.

Kilienas mąsliai paseilino pirštą ir pervertė puslapį.

- Laimei - jūsų laimei - tapote likimo įkaitu, misteri Ričardsai. Turite dukrą, vardu Ketrina, aštuoniolikos mėnesių. Kas gi tai, klaida? - jis nusišypsojo ledine šypsena.

- Užplanuota, - be jokio piktumo atsakė Benas. - Tuomet dirbau "Dženeral Atomiks". Mano sperma kažkokiu būdu išliko gyvybinga. Galbūt tatai Dievo ženklas. Pasaulyje, kuris šiandien yra toks, koks yra, mes veikiausiai įlipome ne į savo vagoną.

- Šiaip ar taip, jūs čia, - Kilienas toliau šypsojosi savo šalta šypsena. - O kitą antradienį pasirodysite "Bėgančiajame". Matėte tą programą?

- Taip.

- Tokiu atveju žinote, jog tai didžiausia Fri-Vi programa. Ji suteikia šansą Žiūrovams dalyvauti tiek netiesiogiai, tiek ir realiai. Aš esu vykdantysis programos direktorius.

- Tiesiog puiku, - atsiliepė Ričardsas.

- Ši programa - viena iš patikimų priemonių, kurių dėka Sistema apsivalo nuo potencialių ramybės drumstėjų, panašių į jus, misteri Ričardsai. Mes gyvuojame šešetą metų. Iki šiol "Bėgančiajame" dar niekam nepavyko likti gyvam. Jei norite žinoti žiaurią tiesą - viliamės, jog tokių ir nebus.

- Tokiu atveju jūs lošiate žymėtomis kortomis, - abejingai pastebėjo Ričardsas.

Kilienas atrodė veikiau nustebęs, nei pasipiktinęs.

- Anaiptol. Jūs visąlaik pamirštate, kad esate anachronizmas, misteri Ričardsai. Žmonės nesirinks baruose ir viešbučiuose, neis į šaltį prie parduotuvių vitrinų sirgti už tai, kad jums pavyktų pabėgti. Didis Dieve! Nieko panašaus. Jie geidžia regėti, kaip jus nušluos nuo žemės paviršiaus, ir, jei tik galės, padės tą padaryti. Kuo daugiau kraujo, tuo geriau. Ir jums teks susigrumti su Makounu. Evanu Makounu ir jo Medžiotojais.

- Primena madingos grupės pavadinimą, - tarstelėjo Ričardsas.

- Makounas niekada nepralaimi, - priminė Kilienas.

Ričardsas krenkštelėjo.

- Jūs pasirodysite tiesioginiame eteryje antradienio vakarą. Tolimesnės programos montuojamos iš magnetofoninių įrašų, iš anksto nufilmuotų atkarpų bei tiesioginių transliacijų - kada tas įmanoma. Gi mes pagarsėjome tuo, jog nutraukiame iš anksto planuotas laidas, jei itin pasižymėjęs pretendentas stovi ties... kaip čia pasakius, ties savo asmeninio Vaterlo riba.

Mūsų taisyklės - įsikūnijęs paprastumas. Jūs - arba gyvi likę jūsų giminaičiai - gauna šimtą naujųjų dolerių už kiekvieną valandą, kurią jūs praleisite laisvėje. Einamoms išlaidoms duosime keturis tūkstančius aštuonis šimtus dolerių - su sąlyga, jog įstengsite slapstytis nuo Medžiotojų keturiasdešimt aštuonias valandas. Žinia, tuo atveju, jei žūsite anksčiau, skirtumas turės būti grąžintas. Jums suteikiamas startinis dvylikos valandų pranašumas. Jei ištversite trisdešimt dienų, laimėsite Didįjį Prizą. Vieną milijardą naujųjų dolerių.

Ričardsas atlošė galvą ir nusijuokė.

- Pritariu jūsų jausmams, - sausai šyptelėjęs pastebėjo Kilienas. - Turite klausimų?

- Viso labo vieną, - Ričardsas palinko į priekį. Iš jo veido išnyko menkiausi pašaipos pėdsakai. - Kaip jums patiktų būti tuo, ant bėgimo takelio?

Kilienas nusikvatojo. Jis laikėsi už pilvo, ir riebus jo juokas raičiojosi po kambarį nelyginant sviediniai.

- O... Misteri Ričardsai... atleiskite m-man, - ir vėl ėmė kretėti nuo juoko.

Galiausiai Kilienas brūkštelėjo sau per akis didžiule balta nosine ir, regis, susitvardė.

- Matote, ne tiktai jūs pasižymite humoro jausmu, misteri Ričardsai. Jūs... Aš... - Jis užgniaužė naują juoko protrūkį. - Prašau man atleisti. Jūs užmynėte mano juoko nuospaudą.

- Matau.

- Turite kitų klausimų?

- Ne.

- Labai gerai. Prieš laidą vyks viso personalo susitikimas. Jei stulbinančiose jūsų smegenyse kils klausimų, patausokite juos iki to susitikimo. - Kilienas spustelėjo rašomojo stalo mygtuką.

- Nesiūlykite man pigios užkandos, - tarstelėjo Benas. - Aš vedęs.

Kilieno antakiai pakilo aukštyn.

- Jūs įsitikinęs? Ištikimybė verta pagarbos, misteri Ričardsai, bet nuo penktadienio iki antradienio praeis daug laiko. Ir turint omenyje tą faktą, kad jūs galite daugiau niekada nebepamatyti savo žmonos...

- Aš vedęs.

- Puiku. - Bosas linktelėjo tarpdury išdygusiai merginai, ir toji pranyko. - Ar galime ką nors padaryt jūsų labui? Turėsite atskirą numerį dešimtajame aukšte, maistą galėsite užsisakyti pagal savo skonį - aišku, proto ribose.

- Liepkite atnešti butelį gero burbono. Ir telefoną, kad galėčiau pasikalbėti su savo žmo...

- O, ne, atleiskite, misteri Ričardsai. Burbono jums atnešime. Bet kai tik pasirašysite šį dokumentą, - Kilienas stumtelėjo Ričardsui lapą drauge su rašikliu, - iki antradienio su niekuo nebegalėsite bendrauti. Galbūt pakeisite savo nuomonę dėl merginos?

- Ne, - nukirto Benas, nurodytoje vietoje brūkšteldamas savo pavardę. - Bet atneškite du burbono butelius.

- Žinoma. - Kilienas atsistojo ir dar kartą ištiesė ranką.

Ričardsas vėl ignoravo pasiūlymą ir pasuko durų link. Kilienas be jokios išraiškos žvelgė jam įkandin. Jis nesišypsojo.

...Minus 086
Atskaita tęsiasi...

Ričardsui žingsniuojant per kambarį, mergina mikliai išniro iš savo urvo ir ištiesė jam voką. Ant voko buvo parašyta:

Misteri Ričardsai,

Įtariau, kad mūsų pokalbio metu jūs nutylėsite, kad jums žūtbūtinai reikia pinigų tiesiog dabar. Ar ne tiesa?

Nepaisant visų gandų, Žaidimų Administracija neišmoka avansų. Jūs neturite manyti esąs žavus konkurso dalyvis. Jūs ne Fri-Vi žvaigždė, o tiktai darbinis arklys, kuriam nepaprastai gerai moka už pavojingą darbą.

Tačiau Žaidimų Administracija nedraudžia man pasiūlyti jums asmeninės paskolos. Šiame voke rasite dešimtadalį pradinės jūsų algos - turiu jus perspėti, ne naujaisiais doleriais, o Žaidimų sertifikatais, keičiamais į dolerius. Jei nuspręsite pasiųsti šiuos sertifikatus savo žmonai (kaip, manau, ir padarysite), ji pastebės, kad sertifikatai turi pranašumų prieš naujuosius dolerius: respektabilus gydytojas priims juos kaip oficialų atlygį, o šarlatanas - ne. Nuoširdžiai jūsų, Denas Kilienas.

Ričardsas atplėšė voką ir ištraukė išsipūtusią čekių knygutę su Žaidimų emblema ant pergamentinio viršelio. Joje buvo keturiasdešimt aštuoni dešimties dolerių vertės kuponai. Ričardsas pajuto, kaip jį užlieja absurdiško dėkingumo Kilienui banga, ir pasiskubino ją nuslopinti. Jis neabejojo, kad Kilienas išskaitys šituos keturis šimtus aštuoniasdešimt dolerių iš jo avanso, be to, tatai buvo velniškai pigus draudimas už didžiulį šou, nuolatinę kliento laimę ir puikiai apmokamą paties Kilieno darbą.

- Šūdas, - iššunkė Benas.

Už stalo sėdinti mergina dirstelėjo iš savo olos.

- Jūs kažką pasakėte, misteri Ričardsai?

- Ne. Kaip nueiti iki lifto?

...Minus 085
Atskaita tęsiasi...

Numeris buvo prašmatnus.

Visus tris kambarius - svetainę, miegamąjį ir vonią - nuo vienos sienos iki kitos dengė kilimai, gauruoti ir tokie gilūs, kad juose galėjai plaukioti brasu. Fri-Vi išjungtas, viešpatavo palaiminga tyla. Vazose mirko gėlės, o ant sienos prie durų kūpsojo mygtukas, delikačiai pavadintas "Paslaugos". "Paslaugos bus suteiktos mikliai", - ciniškai pagalvojo Ričardsas. Už jo numerio durų stovėjo du policininkai - kad pretendentui nekiltų noras paklajoti po aukštą. Jis spustelėjo mygtuką, ir durys prasivėrė.

- Klausau, misteri Ričardsai, - pratarė vienas policininkas. Benas aiškiai įsivaizdavo rūgštų šito "misterio" prieskonį jo burnoje. - Burbonas, kurį užsakėte, bus...

- Aš ne dėl to, - atsiliepė Ričardsas. Jis parodė policininkui Kilieno perduotą čekių knygelę. - Noriu, kad kai kur ją nuneštumėt.

- Tik parašykite vardą ir adresą, misteri Ričardsai, ir aš pasirūpinsiu, kad jūsų siuntinys būtų perduotas.

Benas susirado batsiuvio kvitą ir kitoje pusėje užrašė savo adresą bei Šeilos vardą. Paskui padavė sudriskusį popierėlį ir čekių knygelę policininkui. Tasai jau pasigręžė eiti, bet tuomet Ričardsui į galvą šovė dar viena mintis.

- Ei! Minutėlę!

Policininkas atsisuko, ir Benas paskubomis išplėšė čekių knygelę jam iš rankų. Atvertė ją ties pirmu kuponu ir atplėšė vieną dešimtąją dalį. Vertė: vienas naujasis doleris.

- Ar pažįsti policininką, pavarde Čarlis Greidis?

- Čarlį? - Policininkas lyg ir nustebo. - Taip, aš pažįstu Čarlį. Jis budi šeštajame aukšte.

- Atiduok jam štai šitą. - Ričardsas įteikė sargybiniui kupono sekciją. - Pasakyk, kad kiti penkiasdešimt centų - jo procentai.

Policininkas vėl nusigręžė, ir Ričardsas šūktelėjo jam dar kartą.

- Atneši man žmonos ir Greidžio pakvitavimus, girdi?

Policininko veide išplito atviras pasibjaurėjimas.

- Jūs ne itin patiklus.

- O kaipgi, - Ričardsas kreivai nusišypsojo. - Jūsų vaikinai mane išmokė. Visko išmokė į pietus nuo Kanalo.

- Bus baisiai šaunu, - pastebėjo policininkas, - žiūrėti, kaip jie tave vaikosi. Aš stačiai prisiklijuosiu prie Fri-Vi su alaus stiklais abiejose rankose.

- Atnešk man pakvitavimus, - pakartojo Ričardsas ir švelniai užvėrė duris policininkui prieš nosį.

Burbonas pasirodė po dvidešimties minučių, ir Benas apstulbusiam pasiuntiniui pareiškė noris gauti keletą storų romanų.

- Romanų?

- Knygų. Na, žinai. Skaityti. Žodžiai. Spausdinimo presas. - Ričardsas mostais pavaizdavo verčiamus puslapius.

- Klausau, sere, - abejodamas atsakė pasiuntinys. - Ar norite užsisakyti vakarienę?

Jėzau, mėšlo vis daugėja. Jis skęsta jame. Staiga Ričardso vaizduotėje iškilo gyvas paveikslas: žmogus prasmenga Išvietės skylėje ir skęsta rožiniame mėšle, dvelkiančiame kvepalais Šanel Nr.5. Visų įdomiausia: pagal skonį tatai vis tas pats mėšlas.

- Žlėgtainį. Žalių žirnelių. Bulvių košės. - Dievulėliau, kuo dabar lepinasi Šeila? Proteinine piliule ir puodeliu erzacinės kavos? - Pieno. Obuolių pyrago su grietinėle. Įsiminei?

- Taip, sere. Gal pageidautumėt...

- Ne, - ūmai Benas sutriko. - Ne. Eik sau.

Jisai nesijautė alkanas. Nėmaž.

...Minus 084
Atskaita tęsiasi...

Ričardsas su kandžia nuostaba pagalvojo, kad berniukas-pasiuntinukas tiesiog paraidžiui suprato jo prašymą: jei rinkdamas knygas jis kuo ir naudojosi, tai veikiausiai tik liniuote. Tiko visos storesnės nei šešių centimetrų. Jis atbogino Benui tris knygas, apie kurias tasai niekada nebuvo girdėjęs: du senoviškus tomus paauksuotom briaunom, pavadintus “Dievas buvo anglas” ir “Ne kaip svetimas”, bei milžinišką foliantą, parašytą prieš trejetą metų ir pavadintą “Tarnavimo džiaugsmas”. Ričardsas pastvėrė jį pirmą ir suraukė nosį. Vargšas jaunuolis gerai pasirodo kompanijoje “Dženeral Atomiks”. Pakyla

nuo variklių šluostytojo iki prekybos agento. Naktimis lanko kursus (įdomu, už kokius pinigus, - pagalvojo Ričardsas, - gal išlošė, žaisdamas Monopolį?). Kvartalinės orgijos metu įsimyli gražią merginą (matyt, jos nosis dar nebuvo nupuvusi nuo sifilio). Stulbinančių sugebėjimų dėka gauna jaunesniojo techniko pareigas. Sudaro trejų metų vedybinę sutartį ir...

Ričardsas švystelėjo knygą per visą kambarį. "Dievas buvo anglas" pasirodė kiek geresnė. Jisai įsipylė burbono su ledu ir įsikniaubė į romaną.

Kai pasigirdo mandagus beldimas į duris, Benas jau buvo pasiekęs trišimtąjį puslapį ir neblogai prisiliuobęs. Vienas burbono butelis stovėjo tuštutėlis. Jis priėjo prie durų, rankoje gniauždamas antrą butelį. Koridoriuje stovėjo policininkas.

- Jūsų pakvitavimai, misteri Ričardsai, - iškošė jis ir užtrenkė duris.

Šeila nieko neparašė, užtat atsiuntė vieną iš kūdikiškųjų Ketės nuotraukų. Benas dirstelėjo į ją ir pajuto, jog akis gnaibo girtos ašaros. Kyštelėjo fotografiją į kišenę ir žvilgtelėjo į kitą pakvitavimą. Čarlis Greidis brūkštelėjo kelis žodžius antroje transporto bilieto pusėje:

"Ačiū, susmirdėli. Apsiryk. Čarlis Greidis."

Ričardsas prunkštelėjo ir paleido popierėlį, tas sukdamasis nusileido ant kilimo.

- Dėkui, Čarli, - tarė jis tuščiam kambariui. - Man to reikėjo.

Jis vėl dirstelėjo į Ketės fotografiją: mažutėlaitis raudonveidis keturių dienų kūdikėlis. Kai darė šią nuotrauką, Ketrina klykė iki pakvaišimo, skęsdama savo baltoje Šeilos siūtoje suknytėje. Benas užgniaužė akis temdančias ašaras ir prisivertė prisiminti senojo gerojo Čarlio raštelį. Įdomu, ar jis suskubs išmaukti antrą burbono butelį, kol išsijungs? Nusprendė išsiaiškinti praktiškai. Ir beveik suskubo.

...Minus 083
Atskaita tęsiasi...

Visą šeštadienį Ričardsą kamavo klaikios pagirios. Vakarop jos beveik praėjo, ir prie vakarienės jis užsisakė dar du butelius burbono. Išmaukė juos abu ir pabudo blyškioje ankstyvo sekmadienio ryto

šviesoje, o tolimąja jo miegamojo siena lėtai šliaužiojo didžiuliai vikšrai su abejingomis žudikų akimis. Tuomet nusprendė, kad nebus jokios naudos, jei iki antradienio paskandins visas savo reakcijas, ir liovėsi girtuokliavęs.

Pagirios lėtai sklaidėsi. Jis išvėmė didelę suvartoto maisto dalį, ir šleikštulio spazmai nesiliovė net tada, kai skrandyje nebeliko nieko. Jie nurimo apie šeštą valandą vakaro, ir vakarienei Ričardsas užsisakė sriubos. Jokio burbono. Paprašė dešimties diskų su naujojo roko įrašais, ketindamas išmėginti audiosistemą, tačiau labai greit nuo jų pavargo. Anksti atsigulė miegoti. Ir miegojo prastai. Didžiąją pirmadienio dalį praleido mažytėje įstiklintoje terasoje, įrengtoje už miegamojo. Jis atsidūrė labai aukštai virš vandens, saulę keitė liūtys, ir buvo ganėtinai malonu. Perskaitė du romanus, vėl anksti atsigulė miegoti ir miegojo kur kas geriau. Susapnavo blogą sapną: Šeila mirė, ir jis dalyvavo jos laidotuvėse. Kažkas kilstelėjo ją karste, atremdamas į pagalvėles, o į burną sugrūdo didžiulį naujųjų dolerių pluoštą. Benas mėgino prasiveržti artyn, pašalinti tą nesąmonę, tačiau iš užnugario jį nutvėrė kažkieno rankos. Jį laikė bent dešimt policininkų. Vienas jų buvo Čarlis Greidis. Jis vaipėsi ir kalbėjo: "Štai kas nutinka pralaimėjusiems, susmirdėli". Pareigūnai priglaudė jam prie galvos pistoletus, ir tada Benas pabudo.

- Antradienis, - pratarė Ričardsas, į nieką nesikreipdamas, ir išsirito iš lovos. Madingas sieninis laikrodis - saulės pavidalo, su besišakojančiais spinduliais - rodė penkias minutes aštuntos. Greičiau nei už vienuolikos valandų visa Šiaurės Amerika žiūrės tiesioginę transliaciją - "Bėgantį Žmogų". Pilvą sugniaužė karštas baimės spazmas. Po dvidešimt trijų valandų jo žaidimas prasidės.

Ričardsas ilgai maudėsi po karštu dušu, pusryčiams užsisakė kiaušinienės su jautiena. Pasiuntė budintį berniuką atnešti pakelį "Blemso".

Likusią ryto dalį ir pirmąją dienos pusę praleido tyliai, skaitydamas. Buvo beveik antra, kai pasigirdo oficialus bilstelėjimas į duris. Į kambarį įėjo trys policininkai ir Arturas M. Bernsas, užsitempęs firminius Žaidimų marškinėlius - baisiai nesolidus ir daugiau nei juokingas. Visi policininkai buvo ginkluoti vėzdais.

- Atėjo metas paskutinei apklausai, misteri Ričardsai, - prabilo Bernsas. - Gal norėtumėt...

- Be abejo, - atsakė Ričardsas. Jis pasižymėjo vietą, kur baigė skaityti, ir padėjo knygą ant žurnalinio stalelio. Ūmai pasibaisėjo, beveik supanikavo, ir tik džiaugėsi, kad nevirpa pirštai.

...Minus 082
Atskaita tęsiasi...

Vienuoliktasis Žaidimų Pastato aukštas gerokai skyrėsi nuo apatinių, ir Ričardsas suprato, kad aukščiau nebepakils. Niūriame pirmojo aukšto vestibiulyje prasidėjusi kelionės į viršų iliuzija baigėsi čia, vienuoliktajame. Čia buvo sutelktos transliavimo priemonės.

Koridoriai platūs, balti ir tušti. Šen ir ten zujo ryškiai geltoni vežimėliai, kurių variklius maitino saulės baterijų energija; jie gabeno technikų grupes į studijas ir patikrinimo kambarius.

Kai visi penki - Ričardsas, Bemsas ir policininkai - išlipo iš lifto, vežimėlis jau laukė savo keleivių. Jų pusėn gręžiojosi kaklai, ir kelionės metu į Ričardsą kelis kartus bedė pirštu. Viena moteris su geltonais šortais ir raiščiu per krūtinę pamerkė jam akį ir pasiuntė oro bučinį. Benas jai atsakė nepadoriu gestu.

Atrodė, kad jie nuriedėjo keletą mylių, kirto dešimtis besijungiančių koridorių. Ričardsui pavyko dirstelti į gerą dešimtį studijų, vienoje pastebėjo įžymųjį "Auksinio Malūno" ratą. Aplink jį kikendami grūdosi turistai.

Galiausiai vežimėlis sustojo prie durų su užrašu: "*BĖGANTIS ŽMOGUS*. ĮEITI DRAUDŽIAMA". Bemsas pamojo sargybiniui, sėdinčiam kulkoms atsparioje kabinoje palei duris, ir dirstelėjo į Ričardsą.

- Įkiškite savo pažymėjimą į angą tarp kabinos ir durų, - tarė Bemsas.

Benas taip ir padarė. Jo pažymėjimas pranyko angoje, o sargybinio būdelėje užsidegė žiburėlis. Sargybinis spustelėjo mygtuką, ir durys prasivėrė. Ričardsas sėdo į vežimėlį, ir tas nuritino keleivius į gretimą kambarį.

- Kur mano kortelė? - pasiteiravo Ričardsas.

- Jums jos daugiau nebeprireiks.

Jie atsidūrė patikrinimo kambaryje. Sekcija palei sieną liko tuščia, neskaitant pliko techniko, kiūtančio priešais tuščią monitoriaus ekraną ir tariančio į mikrofoną skaičius.

Kairėje aplinkui stalą su krištolo taurėmis sėdėjo Denas Kilienas bei du vyriškiai, kurių Ričardsas dar nebuvo matęs. Vieno veidas atrodė miglotai pažįstamas, pernelyg dailus, kad galėtų priklausyti technikui.

- Sveiki, misteri Ričardsai. Sveikas, Arturai. Gal pageidaujate išgerti, misteri Ričardsai?

Šis suprato norįs gerti - nepaisant begalės kondicionierių, čia, vienuoliktajame aukšte, buvo karšta.

- Išgersiu "Ruti-Tut", - atsiliepė jis. Kilienas atsistojo, priėjo prie šaldytuvo ir nusuko plastikinio butelio kamštį. Ričardsas linktelėjo galvą, dėkodamas už gėrimą, ir atsisėdo.

- Misteri Ričardsai, žmogus mano dešinėje - Fredas Viktoras, "Bėgančiojo" režisierius. Antrasis, kaip veikiausiai žinote, Bobis Tompsonas.

Be abejo, Tompsonas. "Bėgančio žmogaus" vedantysis ir šeimininkas. Jis vilkėjo koketišką žalią tuniką, nežymiai kaitaliojančią atspalvius, o sidabrinių plaukų kupeta buvo tokia patraukli, jog atrodė įtartina.

- Ar juos dažote? - pasidomėjo Ričardsas.

Nepriekaištingi Tompsono antakiai pakilo aukštyn.

- Atleiskite?

- Nesvarbu.

- Būkite atlaidus misteriui Ričardsui, - šyptelėjo Kilienas. - Kaip matyti, jį kamuoja sunki grubumo forma.

- Visai suprantama, - prisidegdamas cigaretę atsiliepė Tompsonas. Ričardsas pajuto, kaip viršum galvos susiglaudžia vyksmo nerealumo banga. - Turint omeny aplinkybes.

- Misteri Ričardsai, prašau prieiti, - įsiterpė į pokalbį Viktoras. Jis nusivedė Beną link ekranų, išrikiuotų kitoje kambario pusėje. Technikas jau baigė diktuoti skaičius ir pasišalino iš kambario.

- Mes nerengiame repeticijų, - tarė Viktoras. - Mums atrodo, kad tokiu atveju prarandamas spontaniškumas. Bobis paprasčiausiai improvizuoja, ir jam puikiai sekasi. Pradėsime šeštą Hardingo laiku. Bobis scenos centre ant štai šios žydros pakylos. Jis taria įžanginius žodžius, ir kamera atsisuka į jus. Monitorius parodys keletą stambių planų. Jūs būsite scenos kairėje, su sargybiniais iš šalių. Jie įeis kartu su jumis, ginkluoti automatais. Jei sumanytumėt iškrėsti mums kokią

šunybę, labiau praverstų vėzdai, jie praktiškesni, bet automatai reikalingi dėl teatrinio efekto.

- Žinoma, - įsiterpė Ričardsas.

- Publika švilps ir staugs. Mes patalpinsime ją štai čionai - vaizdingumo dėlei. Kaip kilbolo rungtynėse.

- Ar jie šaudys į mane netikromis kulkomis? - paklausė Ričardsas. - Po drabužiais galėtume paslėpti kelis maišelius su krauju ir ištaškyti. Vietoj replikų. Taip pat labai vaizdinga.

- Prašyčiau nenukrypti į šalį, - atsiliepė Viktoras. - Jūs su sargybiniais prieisite, kai pasakys jūsų vardą. Bobis... e-e... paims iš jūsų interviu. Jauskitės laisvai ir kalbėkite kuo gražbylingiau. Visa tai papuošia reginį. Paskui, maždaug dešimt po šešių, kaip sykis prieš pirmą reklamą, jūs gausite savo pinigus ir išeisite - be sargybinių - kairėje scenos pusėje. Supratote?

- Taip. O kaipgi Loulinas?

Viktoras suraukė kaktą ir prisidegė cigaretę.

- Jis išeis į sceną po jūsų, šešios penkiolika. Mes rengiame du konkursus sykiu, nes vienas iš konkursantų dažnai pasirodo besąs... e-e-e... negebantis išlaikyti distancijos tarp savęs ir Medžiotojų.

- O mažylis - apsidraudimui?

- Misteris Džanskis? Taip. Bet visa tai ne jūsų reikalas. Kai nulipsite nuo scenos kairėn, jums duos įrašantį įrenginį - daugmaž spragintų kukurūzų pakelio dydžio. Jis sveria šešis svarus. Drauge su juo gausite šešiasdešimt juostelių klipams, kiekviena bemaž keturių colių. Visa įranga telpa palto kišenėje, neišpūsdama pastarosios. Tai šiuolaikinės technologijos triumfas.

- Šūdas.

Viktoras sučiaupė lūpas.

- Kaip jau minėjo Denas, tik masėms atrodys, kad jūs - konkursantas. Gi iš tiesų būsite tik paprastas darbininkas ir vertinti save privalote būtent taip. Kapsules su juostelėmis galima įmesti į bet kurią pašto dėžutę, jos bus atgabentos ekspres paštu ir galės būt paleistos į eterį tą patį vakarą. Jeigu jums nepavyks išsiųsti dviejų klipų per dieną, pristabdysime išmokas.

- Bet mane vis vien medžios toliau.

- Teisingai. Todėl verčiau jau siųskite juosteles. Jos neišduos jūsų buvimo vietos: Medžiotojai dirba nepriklausomai nuo transliacijos skyriaus.

Ričardsas labai tuo abejojo, bet nusprendė nutylėti.

- Kai gausite įrangą, jus palydės link gatvinio lifto. Šis nugabens jus tiesiai į Remparto gatvę. Nuo tos akimirkos savo likimu rūpinsitės pats. - Jis patylėjo. - Ar turite klausimų?

- Ne.

- Tuomet misteris Kilienas norėtų patikslinti dar vieną menką piniginę smulkmeną.

Jiedu sugrįžo atgal, ten, kur Denas Kilienas šnekučiavosi su Arturu M. Bernsu. Ričardsas paprašė dar vieno "Ruti-Tut" butelio ir gavo jį.

- Misteri Ričardsai, - prabilo Kilienas, spindėdamas dantimis. - Kaip jau žinote, jūs išeinate iš studijos beginklis. Bet tatai nereiškia, kad negalite apsiginkluoti garbingu ar negarbingu būdu. Dieve sergėk! Ne. Jūs - arba jūsų įpėdiniai - gaus po papildomą šimtą dolerių už kiekvieną Medžiotoją ar įstatymo tarną, kurį jums pasitaikys nudaigoti...

- Žinau, galite nepasakoti, - atsiliepė Ričardsas. - Tai labai vaizdinga.

Kilienas pritariamai nusišypsojo.

- Jūs toks įžvalgus. Teisybė. Tačiau pasistenkite neprakiurdyti atsitiktinių praeivių. Tai neetiška.

Ričardsas nieko neatsakė.

- Kitas programos aspektas...

- Skundikai ir nepriklausomi operatoriai. Žinau.

- Jie ne skundikai, jie sąžiningi Šiaurės Amerikos piliečiai. - Kilieno balse suskambo skausmas - sunku pasakyti, tikras ar ironiškas. - Kad ir kaip ten būtų, kiekvieno, kuris jus pastebės, laukia atlygis. Už teisingą nuorodą pilietis su liudininkais gauna šimtą dolerių. Už nuorodą, kurios dėka bėglys nužudomas, mokame tūkstantį. Nepriklausomiems operatoriams mokame po dešimt dolerių už pėdą ir daugiau...

- Pasišalint į vaizdingąją Jamaiką už pinigus, pelnytus per kraują, - šūktelėjo Ričardsas, plačiai išskėsdamas rankas. - Jūsų fotografija pasirodys stereo savaitraštyje. Jūs tapsite milijonų numylėtiniu. Savo ranka surašysite visas smulkmenas.

- Pakaks, - ramiai atrėmė Kilienas.

Bobis Tompsonas šlifavo nagus; Viktoras išėjo, ir buvo girdėti,

kaip jis kažką koneveikia dėl kameros nuolinkio kampo. Kilienas spustelėjo mygtuką.

- Mis Džons? Jis jūsų, mano saldžioji. - Denas Kilienas atsistojo ir vėl ištiesė savo ranką. - Dabar grimas, misteri Ričardsai. Paskui apšvietimo reguliavimas. Jus patalpins už kulisų, ir mudu pasimatysime tik tada, kai nulipsite nuo scenos. Taigi...

- Šaunumėlis, - atsakė Benas. Atkištos rankos nepaspaudė. Mis Džons jį išsivedė. Buvo 14:30.

...Minus 081

Atskaita tęsiasi...

Ričardsas stovėjo šone, saugomas dviejų policininkų, ir klausėsi, kaip studijos publika pašėliškai ploja Bobiui Tompsonui. Jis nervinosi. Šaipėsi iš savęs dėl to, stačiai tyčiojosi, tačiau faktas liko faktu. Pajuoka nesumenkino nervingumo. Buvo 18:01.

- Šiandieninis pretendentas, išradingas ir stiprus, gyvena mūsų gimtajame mieste, į pietus nuo Kanalo, - kalbėjo Tompsonas. Ekrane pasirodė pilkais maišiniais marškiniais apsivilkusio Beno fotografija, daryta slapta kamera prieš kelias dienas. Fonas priminė laukiamąją salę šeštajame aukšte. Fotografija retušuota, pamanė Ričardsas, kad akys atrodytų giliau įdubusios, kakta žemesnė, skruostai labiau įkritę. Jo burnai kažin kokio techniko teptukas suteikė pašaipią išraišką. Apskritai ekrane Ričardsas kėlė baimę - urbanistinis mirties angelas, grubus, ne itin protingas, tačiau pasižymintis primityviu žvėrišku gudrumu. Gerųjų Miesto kvartalų gyventojų siaubas.

- Tai Bendžaminas Ričardsas, dvidešimt aštuonerių metų. Įsidėmėkite jo veidą! Po pusvalandžio jis slankios po miestą. Patvirtintas liudijimas apie jo buvimo vietą jums atneš šimtą naujųjų dolerių. Jei jūsų paliudijimas padės jį nužudyti, gausite tūkstantį naujųjų dolerių!

Ričardso mintys buvo toli, realybė užgriuvo jį it kūjis.

- ... o štai moteris, kuri gaus Bendžamino Ričardso atlyginimą, jeigu ir kada jisai žus!

Jo atvaizdą išstūmė Šeilos fotografija... bet ir ją apdorojo teptukas, šįkart paklusęs kur kas negailestingesnei rankai. Rezultatas buvo klaikus. Mielas, ne itin dailus veidas virto grubios, neskoningos neva-

los veidu. Storos papurtusios lūpos. Godžiai žibančios akys, dvigubas pagurklis, besileidžiantis ant apnuogintos krūtinės.

- Niekšai! - iškošė Ričardsas ir liuoktelėjo į priekį, bet stiprios rankos jį sulaikė.

- Nesikarščiuok, drauguži. Tai viso labo tik paveikslėlis.

Po minutėlės jį pusiau išvedė, pusiau išvilko į sceną.

Publika sureagavo akimoju. Studiją užplūdo spigūs riksmai.

- Lauk! Užsukt jam uodegą!

- Nešdinkis, šunsnuki!

- Nudėt jį! Nudėt niekšą! Te, išgraužk! Nešdinkis velniop!

Bobis Tompsonas ramindamas kilstelėjo ranką ir švelniai paprašė tylos.

- Verčiau paklausykim, ką jisai gali mums pasakyti.

Publika nenoriai nusiramino. Ričardsas stovėjo ryškioje šviesoje, panarinęs galvą nelyginant bulius. Žinojo, kad spinduliuoja būtent tą neapykantos bei iššūkio aureolę, kurios iš jo tikėjosi, tačiau nieko negalėjo pakeisti.

Jis įbedė į Tompsoną paraudusias akis.

- Kažkas sužiaumos savo kiaušus už mano žmonos fotografiją, - ištarė jis.

- Kalbėkite garsiau, kalbėkite garsiau, misteri Ričardsai! - su deramu paniekos atspalviu sušuko Tompsonas. - Niekas jūsų nelies... Šiaip ar taip, kol kas.

Publika vėl prapliupo riksmais ir rinktiniais keiksmais.

Ūmai Ričardsas staigiai atsigręžė į juos, ir žmonės nutilo tarsi nuo smūgio. Moterys spoksojo į jį baimės ir geismo sklidinomis akimis. Vyrai neapkančiai šiepėsi.

- Niekšai! - sušuko Benas. - Jeigu jums patinka stebėti, kaip mirštama klaikia mirtimi, kodėl gi nesudraskote kits kito?

Paskutiniuosius jo žodžius užgožė klyksmai. Kai kurie žmonės iš publikos (galimas daiktas, jiems sumokėjo) stengėsi prasibrauti link scenos. Juos sulaikė policija. Ričardsas stovėjo veidu į juos suvokdamas, kaip visa tai atrodo.

- Dėkui jums, misteri Ričardsai, už išminties pamoką. - Panieka tapo apčiuopiamesnė, ir kone nutykusi minia godžiai rijo pretendentą akimis. - Gal pasidalintumėt su publika, susirinkusia studijoje bei savo namuose, kiek gi laiko ketinate ištverti?

- Noriu pasakyti visiems, esantiems studijoje ir tūnantiems savo namuose, jog tai ne mano žmona! Tai tik pigi klastotė...

Minia nustelbė jį riksmais. Karštligiški neapykantos klyksmai skambėjo ties isterijos riba. Tompsonas minutėlę lukterėjo, kol jie aptyks, ir pakartojo:

- Kiekgi tikitės ištverti, misteri Ričardsai?

- Aš tikiuosi ištverti visas trisdešimt dienų, - šaltai atrėmė Benas. - Nemanau, kad savo žinioje turite ką nors, galintį mane įveikti.

Vėl klyksmai. Iškelti kumščiai. Kažkas švystelėjo pomidorą.

Bobis Tompsonas vėl kreipėsi į publiką:

- Su šiais paskutiniaisiais pigios bravūros žodžiais misteris Ričardsas nužengs nuo scenos. Rytoj vidudienį prasidės medžioklė! Įsidėmėkite jo veidą! Jis gali pasirodyti greta jūsų pneumobuse... lėktuve... priešais stereo vitriną... vietos kilbolo stadione. Šiandien jisai Hardinge. O rytoj galbūt Niujorke? Boise? Albukerke? Kolumbuse? Slapčia braunasi į jūsų namus? Praneškite apie jį!

- TAAIP!

Ūmai Ričardsas nepadoriai mostelėjo - abiem rankom. Šįkart jau nebebuvo galima manyti, jog veržimasis į sceną suvaidintas. Beną staigiai ištempė pro kairįjį išėjimą, kol žiūrovai nespėjo suplėšyti jo į kąsnelius prieš kamerą, ir Sistema neteko progos pademonstruoti pikantišką reportažą.

...Minus 080
Atskaita tęsiasi...

Šoninėje patalpoje Kilienas vaipėsi iš pasitenkinimo.

- Puikus pasirodymas, misteri Ričardsai! Nuostabus! Po velnių, jei galėčiau, duočiau jums premiją. Tasai gestas... nepakartojama!

- Mūsų tikslas - teikti pasitenkinimą, - atrėžė Ričardsas. Vaizdas monitoriuose tirpo, užleisdamas vietą reklamai. - Duokite man tą prakeiktą kamerą ir eikite užsikrušti.

- Nepažadu, kad įvykdysiu paskutinį jūsų prašymą, - išsišiepė Kilienas, - o kamera - štai ji.

Jis paėmė iš techniko rankų aparatą.

- Su visa įranga ir parengta filmavimui. O štai čia juostelės. -

Denas Kilienas ištiesė Ričardsui mažą, stebėtinai sunkią pailgą dėželę, suvyniotą į alyvuotą audeklą.

Benas įsimetė kamerą į vieną kišenę, juosteles - į kitą.

- Okei. Kur liftas?

- Ne taip greitai, - sustabdė jį Kilienas. - Jūs turite minutėlę... netgi, tiksliau pasakius, dvidešimt. Oficialiai jūsų dvylikos valandų dreifas prasideda šeštą trisdešimt.

Vėl suskardėjo neapykantos klyksmai. Ričardsas dirstelėjo per petį ir ekrane išvydo Loulina. Širdį perpildė užuojauta.

- Jūs man patinkate, Ričardsai, ir aš manau, jog pasirodysite puikiai, - pradėjo Kilienas. - Pasižymite tam tikru grubiu stiliumi, kuriuo aš neapsakomai žaviuosi. Matote, esu kolekcininkas. Mano interesų sritis - urvinis menas ir senoji Egipto kultūra. Jūs labiau panėšite į urvinį meną, nei į mano egiptietiškas urnas, tačiau svarbiausia ne tai. Norėčiau jus išsaugoti - jei norite, kolekcijai, - kaip renkami ir saugomi urviniai Azijos piešiniai.

- Dumk, pasiimk mano smegenų svyravimų įrašą, šunsnuki. Jis pridėtas prie dosjė.

- Norėčiau duoti jums šiokį tokį patarimą, - nekreipdamas dėmesio į pretendento žodžius, tęsė Kilienas. - Jūs neturite jokio realaus šanso, jo ir negali būti, kai visa nacija medžioja vieną žmogų, o Medžiotojai naudojasi neįtikėtinai sudėtinga įranga ir yra tobulai pasirengę. Tačiau jei pasislėpsite, ištempsite ilgiau. Verčiau naudokitės savo kojomis, nei bet kuriuo ginklu, kurį įstengsite nutverti. Ir laikykitės arčiau saviškių. - Jis kilstelėjo pirštą, pabrėždamas paskutiniųjų žodžių svarbą. - Tenai sėdintys dori piliečiai neapkenčia jūsų už drąsą. Jūs jiems - mūsų tamsaus ir suskaldyto laikmečio simbolis. Visa, kas vyko salėje, buvo ne tiktai šou ir specialiai surinkta publika. Jie nekenčia jūsų už narsą. Jaučiate tą?

- Taip, - atsiliepė Ričardsas. - Tą supratau. Ir taip pat jų nekenčiu.

Kilienas šyptelėjo.

- Nes jie jus žudo. - Jis sugniaužė Ričardso alkūnę; spustelėjimas buvo netikėtai tvirtas. - Čionai.

Jiems už nugarų Bobas Tomsonas smagino salę, pešiodamas Loulina.

Baltu koridoriumi žemyn, žingsniai gūdžiai aidi tuštumoje. Vienas. Visiškai vienas. Vienintelis liftas koridoriaus gale.

- Šioje vietoje mudu išsiskirsime, - pratarė Kilienas. - Greitaeigis liftas gatvėn. Devynios sekundės.

Jis kyštelėjo ranką - ketvirtą kartą, ir Ričardsas vėl nesiteikė jos paspausti. Ir visgi dar sekundėlę padelsė.

- Kas bus, jeigu aš pakilsiu į viršų? - jis smakru mostelėjo į lubas, turėdamas omeny aštuoniasdešimt aukštų, kėpsančių viršum jų. - Ką gi man nužudyti tenai, viršuje? Ką man nužudyti, jei nusigausiu iki pat viršaus?

Kilienas švelniai nusijuokė ir spustelėjo mygtuką greta lifto. Durys prasivėrė.

- Štai kodėl jūs man taip patinkate, Ričardsai, - jūs plačiai mąstote.

Benas žengė į liftą. Durys lėtai vėrėsi.

- Pasislėpkite, - pakartojo Kilienas, ir bėglys liko vienas.

Liftas šastelėjo žemyn, ir jam užgniaužė kvapą.

...Minus 079

Atskaita tęsiasi...

Liftas atgabeno jį stačiai į gatvę. Prie durų stovėjo policininkas, nusigręžęs į Memorialinį Niksono Parką. Į pasirodžiusį Ričardsą jisai nė nedirstelėjo, tik mąsliai pabarbeno per vėzdą ir įsistebeilijo į šerkšną, tvyrantį ore.

Smulki dulksna atnešė į miestą ankstyvą prieblandą. Tamsoje paslaptingai mirguliavo žiburiai, o žmonės, vaikščiojantys Remparto gatve Žaidimų Pastato šešėlyje, atrodė it bekūniai šešėliai - lygiai kaip ir pats Ričardsas. Jis giliai įkvėpė drėgno oro su sieros prieskoniu. Nepaisant to prieskonio, buvo malonu. Atrodė, kad jis tik ką išėjo iš kalėjimo į laisvę, o ne iš vienos pereinamos kameros persikėlė į kitą. Oras - tai gerai. Oras - tai nuostabu.

Laikykitės arčiau saviškių, pasakė Kilienas. Aišku, jis teisus. Kad tą suprastum, nereikia būti Kilienu. Ar kad suvoktum, jog po trumpučio atokvėpio visų karščiausia medžioklė vyks būtent Ko-Op Sityje; tačiau iki to meto jis bus už kalnų ir toli nuo čia...

Benas perėjo tris kvartalus ir susistabdė taksi. Vylėsi, jog Fri-Vi

mašinoje neveiks - kaip didumoje mašinų, - tačiau šioje ekranas veikė ir transliavo kanalą A-1, kuriame ryškiai švytėjo baigiamieji "Bėgančio žmogaus" kadrai. Šūdas.

- Kur vežti, bičiuli?

- Į Robardo gatvę.

Už penketo kvartalų nuo jo tikslo; išlipęs iš taksi, sės į ekspresą ir pagrįš atgal. Tada užeis pas Molį.

Taksi padidino greitį, senovinis dujinis variklis gergždė ir kaukė. Ričardsas atsilošė ant vinilinių pagalvėlių, kur šešėlis atrodė tirštesnis.

- Ei, aš tave tik ką mačiau per Fri-Vi! - aiktelėjo vairuotojas. - Tu esi tasai tipas, Pričardas.

- Pričardas. Teisingai, - nesiginčijo Benas. Už nugaros tolydžio mažėjo Žaidimų Pastatas. Nepaisant nesėkmės su taksistu, jo sieloje menko ir psichologinis šešėlis.

- Velniai rautų, tu turi kiaušius, bičiuli! Sakau tau. Garbės žodis, turi. Jie gi tave nudės, žinai? Nudės, kad tave kur. Tu išties turi kiaušius.

- Teisingai. Netgi du. Kaip ir tu.

- Netgi du, - pakartojo taksistas. Jis skendėjo ekstazėje. - Velniai rautų, kaip šaunu! Nepaprasta! Neprieštarausi, jei papasakosiu žmonai, kad tave pavežiau? Ji stačiai kuoktelėjusi dėl tų Žaidimų. Man irgi derėtų pranešti, tik, velniai rautų, kas manęs klausys. Taksistui reikalingas bent vienas liudininkas. Niekas nematė, kaip įlipai - tai nesėkmė!

- Apmaudu, - pritarė Ričardsas. - Gaila, kad negali pagelbėti manęs nudėti. Gal man palikti raštelį, kad čia buvau?

- Po velnių, tu gali? Būtų tiesiog...

Jie kaip tik persirito per Kanalą.

- Paleisk mane čia, - griežtai pareikalavo Benas. Jis išsiėmė Tompsono įteiktą voką, ištraukė naująjį dolerį ir švystelėjo ant priešakinės sėdynės.

- Liaukis gi tu, ką tokio pasakiau? Aš nė nemaniau...

- Ne, - atsiliepė Ričardsas.

- Na, ką, neduosi raštelio...

- Išgraužk, susmirdėli.

Jis mikliai iššoko ir nužingsniavo link Dramondo gatvės. Prieša-

ky, nelyginant milžiniškas kareivis, tirštėjančioje tamsoje kilo Ko-Op Sitis. Iš paskos ataidėjo taksisto riksmas:

- Tave netrukus pričiups, tegul tave velniai!

...Minus 078

Atskaita tęsiasi...

Per užpakalinį kiemą, per plėštinę skylę vielinėje tvoroje, skiriančioje vieną asfaltuotą dykvietę nuo kitos; lukterti giliame šešėlyje, kol pro šalį prariaumos motociklininkų gauja, jų žibintai spindi tamsoje tarytum beprotiškos naktinių vilkolakių akys. Paskui - per paskutinę tvorą (susipjaustė vieną ranką), ir štai jau beldžiasi į užpakalines Molio Džernigano duris - šios durys yra ir pagrindinis įėjimas.

Moliui priklausė paskolų kasa Dokų gatvėje, kur - jei turi pakankamai „žalių", kad galėtum jais švaistytis, - gali be vargo įsigyti specialų policinį vėzdą, automatą su pilna apkaba, prieštankinį ginklą, heroino, Pušo, kokaino, maskavimosi priemonių, dirbtinę bobą iš stirofflekso ar tikrą šliundrą (jei esi pernelyg pavargęs, kad naudotumeis stirofleksine), kelių pogrindinių kazino adresus, Iškrypėlių Klubo adresą ir dar šimtą kitokių draudžiamų dalykų. Jei Molis neturėdavo reikiamo daikto, užsakydavo jį specialiai tau. Jis galėjo parūpinti ir padirbtus dokumentus. Kai šeimininkas dirstelėjo pro akutę ir išvydo stovintį už durų, jo veidą nutvieskė platutėlė šypsena:

- Kodėl gi tau nėjus savais keliais, dranguži? Aš tavęs nemačiau.

- Naujieji doleriai, - pratarė Ričardsas, kreipdamasis į orą. Sekė pauzė. Benas tyrinėjo savo marškinių rankogalį, tarsi matytų jį pirmąsyk.

Paskui užraktai ir skląsčiai atsivėrė taip skubiai, tarsi Molis būtų išsigandęs, jog atėjūnas gali persigalvoti. Ričardsas įėjo vidun. Jiedu stovėjo pagalbinėje krautuvės patalpoje - žiurkių draustinyje, prigrūstame senų žurnalų, vogtų muzikos instrumentų, vogtų fotoaparatų ir juodosios rinkos prekių. Molis buvo savotiškas Robinas Hudas; palūkininkas, įsitaisęs į pietus nuo Kanalo, neilgai išsilaikytų paviršiuje, jei būtų pernelyg godus. Nuo turtingų susmirdėlių iš Miesto Molis dirdavo tris kailius, o savuose kvartaluose prekiavo kone savikaina - kartais netgi pigiau, jei kam pasidarydavo itin riesta. Todėl Ko-Op Sityje

pelnė nepriekaištingą reputaciją ir galėjo pasigirti pirmaklase apsauga. Jei policininkas prispirdavo skundiką iš Pietinio Miesto (o tokių buvo šimtai), kamantinėdamas apie Molį Džerniganą, informatorius atsakydavo, jog Molis - mažumą kvaištelėjęs seneliokas, retsykiais parduodąs vieną kitą draudžiamą prekę ir tokiu būdu suduriąs galą su galu. Bet kuris Miesto bosas, turintis ydingų seksualinių polinkių, būtų galėjęs papasakoti kur kas daugiau, tačiau Dorovės Policijos valymų metas praėjo negrįžtamai. Visi suprato, kad yda sukuria nepalankią dirvą revoliucinėms nuotaikoms. Tas faktas, jog Molis vertėsi ir dokumentų klastojimu, atnešančiu jam nemenką pelną, Mieste žinomas nebuvo. Tokias paslaugas jis teikė tiktai artimiausiems klientams. Ir visgi Ričardsas neabejojo, kad paruošti dokumentus šitaip įklimpusiam tipui kaip jis, bus nepaprastai pavojinga.

- Kokie popieriai? - Molis giliai atsiduso ir įžiebė senovišką stalinę lempą su išlenktu kaklu. Darbinį jo rašomojo stalo paviršių užliejo ryški balta šviesa. Šeimininkas buvo senas, beveik septyniasdešimt penkerių, ir po srūvančia šviesa jo plaukai panėšėjo į sidabrines siuvinėjimo gijas.

- Vairuotojo pažymėjimas. Karinis bilietas. Asmens pažymėjimas. Policijos įskaitos kortelė. Pensijos pažymėjimas.

- Paprasta. Darbas kainuotų šešiasdešimt „žalių" kiekvienam, išskyrus tave, Beni.

- Padarysi?

- Padarysiu dėl tavo žmonos, ne dėl tavęs. Dėl tavęs - ne. Aš nekišiu galvos į kilpą dėl tokio kuoktelėjusio kalės vaiko, kaip Benis Ričardsas.

- Kiek visa tai truks?

Molio akys sardoniškai tvykstelėjo.

- Žinodamas tavo padėtį, aš pasiskubinsiu. Valanda kiekvienam.

- Dievulėliau, penketas valandų... Ar galėčiau nueiti...

- Ne, nevalia. Ar visai iškvaišai, Beni? Praėjusią savaitę pas tavo šeimininkę atvyko policininkas su voku. Jis atvažiavo juodu vežimu su dar šešiais vyrukais. Fleperis Doniganas ir Džeris Hanrahanas stypsojo ant kampo, kai tie važiavo pro šalį. Fleperis viską man papasakojo. Vaikinas ne akmuo, pats žinai.

- Aš žinau, kad Fleperis ne akmuo, - nekantriai pertraukė jį Ričardsas. - Aš pasiunčiau pinigų. Jinai...

- Kas žino? Kas matė? - Molis gūžtelėjo pečiais ir užvertė akis. Apšviestoje erdvėje ant stalo atsirado rašikliai ir neužpildyti popieriai.

- Jie žemę nosim aria aplinkui tavo namą, Beni. Kiekvienas, drįsęs pareikšti užuojautą, savo dienas baigs kameroje tarp guminių lazdų. Šito nereikia net geriausiems draugams, čia nepadės net tavo moters pinigai. Pageidauji kokio nors konkretaus vardo?

- Man vis vien, kad tik anglosaksiškas. Viešpatie, Moli, jai gi reikia išeiti nusipirkti produktų. Ir gydytojo...

- Jinai pasiuntė Badžio O'Sančeso vaikį. Kuo jis ten vardu?

- Voltas.

- Taip, būtent. Nebeįstengiu nulaikyti galų. Kraustausi iš proto, Beni. Metas poilsio. - Ūmai jis dirstelėjo į Ričardsą. - Atmenu tuos laikus, kai Mikas Džageris buvo įžymus. O tu veikiausiai net nežinai, kas jis toks?

- Aš žinau, kas jis, - išsiblaškęs atsiliepė Benas. Jis nusigręžė į langą, įtaisytą šaligatvio lygyje. Jautėsi mirtinai persigandęs. Viskas susiklostė kur kas blogiau, nei tikėjosi. Šeila ir Ketė taip pat atsidūrė narve. Šiaip ar taip, jos ten lindės tol, kol...

- Joms nieko nenutiks, Beni, - švelniai ištarė Molis. - Tik tu laikykis atokiau. Dabar tu joms - mirtis. Jauti?

- Taip, - atsakė Ričardsas. Ūmai jį persmelkė neviltis - gūdi ir siaubinga. Aš noriu namo, nustebęs pagalvojo Benas - daugiau nei nustebęs, blogiau nei nustebęs. Viskas tapo nebekontroliuojama, atrodė nerealu. Pati būties materija braškėjo per siūles. Veidų verpetas: Loulinas, Bernsas, Kilienas, Džanskis, Molis, Ketė, Šeila...

Benas krūptelėjo ir pažvelgė į tamsą. Molis pasinėrė į darbą, murkdamas kažkokią pamirštą dainelę iš savo tolimos praeities, kažin ką apie Betės Deivis akis - po velnių, o kas čia per gabalas?

- Jisai buvo būgnininkas, - ūmai pratarė Ričardsas. - Būgnininkas iš anglų grupės "The Beetles". Mikas Makartnis.

- Et, jaunimas, - sumurmėjo Molis, įknibęs į savo darbą. - Štai tik tokias nesąmones ir skiedžiate.

...Minus 077

Atskaita tęsiasi...

Jis išėjo iš Molio dešimt po dvyliktos, išleidęs tūkstantį du šimtus

dolerių. Palūkininkas jam pardavė skurdoką, tačiau ganėtinai patikimą maskavimosi rinkinį: žilą peruką, akinius, vatinius rutuliukus už skruostų, plastmasinius uždedamus dantis, pakeičiančius jo burnos liniją.

- Pamėgink mažumėlę šlubčioti, - patarė Molis. - Nelabai, kad nepatrauktum dėmesio. Tik mažumėlę. Atsimink, jog panorėjęs gali sudrumst žmonėms protą. Nebeatmeni šitos eilutės, a?

Ričardsas nebeatminė.

Pasak naujųjų dokumentų, gulinčių piniginėje, jis buvo Džonas Grifenas Springeris, pardavėjas iš Hardingo. Keturiasdešimt trejų metų našlys. Be techniko statuso, bet taip tik geriau. Technikai turėjo savo kalbą.

Kai Ričardsas vėl išėjo į Robardo gatvę, buvo 0:30, tinkama valanda, kad būtum užpultas, atšvarintas ar nudėtas, bet ne visų tinkamiausias metas, kad pasislėptum nepastebėtas. Ir visgi į pietus nuo Kanalo Benas praleido visą savo gyvenimą.

Perėjo Kanalą dviem myliom vakariau, kone ties pačiu ežero kraštu. Sutiko įkaušusių girtuoklių kompaniją, sėdinčią aplink gęstantį laužą, kelias žiurkes, bet nė vieno policininko. Po pirmos penkiolika perėjo tolimuoju niekieno žemės pakraščiu tarp sandėlių, pigių smuklių bei laivybos kontorų, įsikūrusių šiaurinėje Kanalo pusėje. Pusę antros aplink jau šurmuliavo pakankamai daug Miesto gyventojų, kad galėtum sėkmingai susistabdyti taksi.

Šįkart vairuotojas į jį net nedirstelėjo.

- Džetportas, - tarstelėjo Ričardsas.

- Tavo valia, bičiuli.

Mašiną prarijo magistralių eismas. Aerouoste jie buvo be dešimt antrą. Ričardsas šlubčiodamas praėjo pro kelis policininkus bei saugumo agentus, nepatraukdamas niekieno dėmesio. Nusipirko bilietą į Niujorką, nes ši mintis pirma kitų šovė jam į galvą. Asmens pažymėjimo patikra buvo perdėm formali ir niekuo neišskirtina. Jis įlipo į greitaeigį "Šatlą", išskrendantį į Niujorką 2:20. Lėktuve buvo vos keturiasdešimt keleivių, diduma - snaudžiantys verslininkai ir studentai. Kabinoje sėdintis policininkas knapsėjo nosimi viso skrydžio metu. Po kurio laiko Ričardsas taip pat užsnūdo.

Jie palytėjo žemę 3:06, Benas išlipo iš lėktuvo ir be jokių nuotykių apleido oro ouostą.

3:15 jo taksi nusileido Lindsėjaus greitkelio spirale. Jie įstrižaine kirto Centrinį Parką, ir 3:20 Benas Ričardsas ištirpo didžiausiame Žemės mieste.

...Minus 076

Atskaita tęsiasi...

Jis išsirinko "Branto Viešbutį", vidutinio lygio įstaigą Yst Saide. Ši miesto dalis pamažėle žengė į naują elegancijos erą, tačiau "Brantas" stovėjo mažiau nei už mylios nuo vidinių Manheteno landynių - taip pat didžiausių pasaulyje. Užsiregistravęs vėl prisiminė Deno Kilieno žodžius: "Laikykitės arčiau saviškių".

Išlipęs iš taksi, Ričardsas pasuko į Taim Skverą, mat visiškai netroško apsigyventi viešbutyje tokią ankstyvą valandą. Penkias ir pusę valandos (nuo 3:30 iki 9:00) praleido naktiniame pornošou. Beviltiškai norėjo miego, bet, dusyk užsnūdęs, abu kartus staiga prabudo, pajutęs tarp kojų šmirinėjant lengvučius pirštus.

- Kuriam laikui apsistosite, sere? - paklausė viešbučio tarnautojas, dirstelėjęs į Džono G. Springerio pažymėjimą.

- Nežinau, - Benas stengėsi išspausti kuklią bei malonią išraišką. - Matote, viskas priklauso nuo klientų.

Jis sumokėjo šešiasdešimt naujųjų dolerių už kambarį dviems dienoms ir liftu pakilo į dvidešimt ketvirtą aukštą. Iš kambario vėrėsi niūrus vaizdas į purvinus Yst Riverio krantus. Niujorke taip pat lijo.

Kambarys buvo švarus, tačiau nuobodus; prie jo šliejosi vonia, o unitazas be atvangos skleidė grėsmingus garsus - jie nenutilo net tada, kai naujasis gyventojas patampė bakelio vožtuvą.

Benas užsisakė pusryčius į numerį - virtą kiaušinį su pakepinta duona, apelsinų sulčių ir kavos. Kai pasirodė berniukas su padėklu, davė jam arbatai smulkią monetą.

Baigęs pusryčiauti, išsitraukė videokamerą ir ėmė ją apžiūrinėti. Maža metalinė plokštelė su užrašu "Instrukcija" pritvirtinta stačiai po objektyvu. Ričardsas perskaitė:

1. Įkiškite kasetę su juostele į angą A ir palaukite spragtelėjimo.

2. Pasitelkęs vaizdo ieškiklį, nukreipkite objektyvą į reikiamą objektą.

3. Vaizdo bei garso įrašui paspauskite mygtuką B.

4. Po pabaigos signalo kasetė su juostele išmetama automatiškai. Įrašo trukmė 10 minučių.

Gerai, pamanė bėglys, lai žiūri, kaip aš miegu. Pastatė videokamerą ant stalo greta Gideono Biblijos ir nukreipė objektyvą į lovą. Siena anapus jos buvo nenusakomos išvaizdos ir tuščia; Benas nemanė, kad pagal lovą ar sieną būtų galima atsekti jo buvimo vietą. Gatvės triukšmas šiame aukštyje vos girdėti, bet Ričardsas dėl viso pikto įjungė dušą.

Netgi iš anksto viską apgalvojęs, tik per plauką nespustelėjo mygtuko ir neatsistojo prieš kamerą su visu savo grimu. Dalį jo galima pašalinti, bet žilą peruką teko palikti. Benas užsitempė ant galvos užvalkalą. Tada paspaudė mygtuką, priėjo prie lovos ir atsisėdo veidu į kamerą.

- Ku-kū, - dusliu balsu pratarė Benas Ričardsas, kreipdamasis į visą gigantišką auditoriją, kuri smalsaudama ir šiurpdama klausysis jo šį vakarą. - Jums nematyti, bet aš juokiuosi iš jūsų, šūdgraužiai.

Jis atsigulė, užsimerkė ir pamėgino apie nieką negalvoti. Kai po dešimties minučių iš kameros iššoko įrašyta kasetė, Ričardsas jau kietai miegojo.

...Minus 075

Atskaita tęsiasi...

Pabudo pradžioj penktos - vadinasi, medžioklė jau prasidėjo. Įvertinus laiko skirtumą, ji vyko jau trejetą valandų. Nuo tos minties sugniaužė paširdžius.

Benas įkišo į kamerą kitą kasetę, pasiėmė Gideono Bibliją ir, užsismaukęs ant galvos užvalkalą, perskaitė Dešimt Pamokslų - skaitė juos vėl ir vėl, kol kasetė iššoko laukan.

Stalelio stalčiuje buvo vokų, tačiau su viešbučio pavadinimu ir adresu. Iš pradžių Ričardsas negalėjo apsispręsti, bet veikiai suprato, jog tatai nesvarbu. Teks patikėti Kilieno žodžiais, kad bėglio buvimo vietos, nustatomos pagal pašto ženklus bei atgalinį adresą, nepraneš Makounui ir jo vanagams. Jis priverstas naudotis paštu. Jam nedavė pašto balandžių.

Pašto dėžės stovėjo prie liftų, ir Ričardsas, draskomas blogų nuojautų, įmetė kasetes į tarpmiestinės korespondencijos angą. Nors

pašto tarnyba atrodė niekuo dėta - Žaidimų Administracija jai nemokėjo už duomenis apie pretendentų buvimo vietą, - visa tai vis vien atrodė baisiai rizikinga. Tačiau vienintelė alternatyva - išmokų pristabdymas, o tam ryžtis jisai negalėjo.

Benas grįžo į savo kambarį, užsuko čiaupą (vonioje tvyrojo garai nelyginant tropikų džiunglėse) ir išsitiesė ant lovos pamąstyti. Kaip bėgti? Ką visų geriausia daryti? Pamėgino įsivaizduoti esąs vidutinis konkursantas. Žinia, pirmasis troškimas buvo perdėm gyvuliškas: kuo greičiau įsikasti į žemę. Išsirausti urvą ir sulįsti į jį. Jis taip ir padarė. "Branto Viešbutis". Ar Medžiotojai to ir tikisi? Taip. Jie ieškos anaiptol ne bėgančio. Jie ieškos besislapstančio. Ar įstengs aptikti jį urve? Ričardsas baisiai norėjo atsakyti ne, tačiau neįstengė. Jo maskuotė buvo nebloga, bet sudaryta pernelyg skubotai. Pastabių žmonių mažai, tačiau jų visuomet atsiranda. Gal jį jau pastebėjo. Portjė. Berniukas pasiuntinukas, atnešęs jam pusryčius. Gal netgi kažkas iš bevardžių pornošou lankytojų Keturiasdešimt Antrojoje gatvėje. Menkai tikėtina, bet įmanoma.

O kaipgi jo tikroji apsauga, Molio padirbtas asmens pažymėjimas? Ar ilgam jo užkaks? Taksistas, vežęs bėglį iš Žaidimų Pastato, galėjo nugabenti jį tiktai į Pietinį Miestą. Medžiotojai velnioniškai gerai išmanė savo amatą. Jie spaus visus, kuriuos jisai pažinojo. Nuo Džeko Kreigerio iki tos kalės Eilinos Džener koridoriaus gale. Žemė dega po kojomis. Kiek laiko prabėgs, kol kas nors - pavyzdžiui, tas priekvaišis Fleperis Doniganas - prasitars, jog Molis prie progos klastoja dokumentus? Ir jeigu jie suras Molį, jam galas. Palūkininkas laikysis, kol jam ant kaklo užners kilpą. Molis buvo pakankamai išmintingas, kad suprastų, jog keli šaunūs koviniai randai jo reputacijai apylinkėse nepakenks. Bent jau dėl to, kad jo krautuvėlė nesupleškėtų kartą nakčia. O paskui? Paprasčiausias trijų Hardingo oro uostų patikrinimas išaiškins naktinį Džono G. Springerio reidą į Kontrastų Miestą.

Jeigu jie prisikas iki Molio.

Tarkime, prisikas. Privalai įvertinti galimybę, jog prisikas. Tuomet bėgti. Kur?

Benas Ričardsas nežinojo. Jis visą savo gyvenimą praleido Har-

dinge. Į Vidurio Vakarus. Jis nepažinojo Rytinės Pakrantės, čia nebuvo nė vieno kampelio, į kurį būtų galėjęs sprukti ir jaustis it namuose. Taigi, kur? Kur?

Jo nusikamavusios, išsekusios smegenys pasinėrė į nesveiką dienos miegą. Medžiotojai be vargo surado Molį. Per penketą minučių lengvai ištraukė iš jo Springerio pavardę - išrovę du nagus, užlieję bambą degiu skysčiu ir pagrasinę padegti. Kartelį apsilankę, sužinojo lėktuvo numerį (patrauklūs neįsidėmėtinos išvaizdos vyriškiai su vienodo kirpimo gabardininiais paltais) ir 2:30 vietos laiku atvyko į Niujorką. Priekin pasiųsti žmonės pagal kas dieną pildomą kompiuterinį visų Niujorko viešbučių sąrašą jau sužinojo “Branto Viešbučio” adresą. Liftininkus, pasiuntinukus, budinčiuosius ir barmenus pakeitė Medžiotojai. Pustuzinis jau kopė priešgaisriniais laiptais. Dar pusšimtis blokavo liftus. Vis daugiau ir daugiau persekiotojų orlaiviais kilo aplink pastatą. Jie jau hole, po minutėlės durys suskils į šipulius, ir Medžiotojai įsiverš vidun, lydimi džiugaus stumdomos kameros kalenimo - ji įamžins egzekuciją ir paporins ateinančioms kartoms, kaip bėglys virto kruvinu mėsainiu... Ričardsas pašoko, išpiltas lipnaus prakaito. Net pistoleto nespėjo įsigyti. Bėgti. Kuo greičiau. Tegul bus Bostonas. Bostonas tiks. Pradžiai.

...Minus 074

Atskaita tęsiasi...

Jis išėjo iš kambario 17:00 ir nusileido į vestibiulį. Budintysis plačiai nusišypsojo - galbūt nujausdamas, jog veikiai bus laisvas.

- Laba diena, misteri e-e...

- Springeris. - Ričardsas taip pat nusišiepė. - Berods, aš aptikau gyslą, mano drauge. Trys klientai... teikia vilties. Pagyvensiu jūsų nuostabiame būste dar dvi dienas. Ar galiu sumokėti iš anksto?

- Be abejo, sere.

Doleriai perėjo iš rankų į rankas. Vis tebespindėdamas šypsena, Ričardsas vėl sugrįžo į kambarį. Holas tuščias. Benas pakabino ant rankenos lentelę “NETRUKDYTI” ir skubiai nužingsniavo link priešgaisrinių kopėčių.

Jį lydėjo sėkmė, jis nieko nesutiko. Nusigavo iki pat pirmojo aukšto ir nepastebėtas išsmuko pro šonines duris.

Lietus liovėsi, bet žemai virš Manheteno dar kybojo pilki debesys. Oras dvokė it pašvinkęs akumuliatorius. Ričardsas sparčiai, nešlubuodamas ėjo link Port Otoritė stoties. Pirkdamas bilietą į tolimųjų reisų autobusus, galėjai nesiregistruoti.

- Bostonas, - tarstelėjo jis barzdotam bilietų pardavėjui.

- Dvidešimt trys „žali", bičiuli. Autobusas išvyksta lygiai šeštą penkiolika.

Benas perdavė pinigus. Jam liko mažiau nei trys tūkstančiai naujųjų dolerių. Reikėjo prastumti dar vieną valandą, o stotyje knibždėjo minios žmonių, tarp kurių galėjo pasitaikyti daugybė Gerovės Armijos kareivių su žydromis beretėmis ir tuščiais grubiais berniukiškais veidais. Ričardsas nusipirko pornožurnalą, atsisėdo ir prisidengė juo veidą. Ištisą valandą sėdėjo, įsikniaubęs į žurnalą ir retsykiais perversdamas puslapį, kad nebūtų panašus į statulą.

Kai į stotelę atsirito autobusas, Benas drauge su kitomis pilkomis atmatomis patraukė link pravirų durų.

- Ei! Ei, jūs!

Ričardsas atsigręžė: jo link bėgte artinosi saugumo tarnybos policininkas. Benas sustingo, nebeįstengdamas pajudėti. Tolimoji smegenų dalis klykė, kad jį pribaigs tiesiog čia, šioje mėšlinoje stotyje su prispjaudytomis, kramtomąja guma nusėtomis grindimis ir keiksmažodžiais, išbraižytais ant nevalytų sienų; jis taps nepelnyta kažkokios bukos policijos kiaulės auka.

- Sulaikykite! Sulaikykite tą vaikiną!

Policininkas pakeitė kryptį. Jis vejasi visai ne mane, suprato Ričardsas. Nevalyvas jaunuolis skuodė link laiptų, mosuodamas moteriška rankine ir vartydamas praeivius nelyginant kėglius.

Bėglys ir jo persekiotojas dingo iš akių, milžiniškais šuoliais liuoksėdami per tris pakopas. Atvykstančių, išvykstančių ir sutinkančių minia minutėlę santūriai susidomėjusi juos stebėjo, o paskui visi grįžo prie savo reikalų, tarsi nieko ir nebūtų nutikę. Benas šleptelėjo ant sėdynės autobuso gale, ir po kelių minučių mašina riaumodama nušliaužė šlaitu aukštyn, stabtelėjo ir įsiliejo į transporto srautą. Policininkas ir jo auka dingo didžiulėje žmonijos minioje.

Jei būčiau turėjęs pistoletą, būčiau jį nušovęs, mąstė Ričardsas. Dieve. Dieve mano.

O kitą sykį tatai bus jau nebe kišenvagis. Tatai būsi tu. Bostone jis būtinai įsigis pistoletą. Kad ir kas būtų. Prisiminė Loulino žodžius - anas žadėjo bent kelis persekiotojus išgrūsti pro langą, kol galiausiai pričiups jį patį. Autobusas tirštėjančioje tamsoje riedėjo į šiaurę.

...Minus 073
Atskaita tęsiasi...

IMKA pastatas stūksojo viršutinėje Haništono Aveniu dalyje. Jis buvo didžiulis, pajuodęs nuo laiko, senamadiškas ir nerangus. Stovėjo Bostono kvartale, kuris kadaise, praėjusio amžiaus viduryje, buvo vienas iš geriausių. Smygsojo čia nelyginant gėdingas priminimas apie kitą epochą, kitokį laikmetį, savo senamadiškomis neoninėmis raidėmis vis tebemirksėdamas ištvirkėliško teatrinio kvartalo pusėn. Jis priminė nužudytos idėjos skeletą.

Kai Ričardsas įžengė į vestibiulį, portjė barėsi su mažu purvinu negriuku, kuris dėvėjo tokius didelius kilbolo marškinėlius, jog tie siekė žydrų berniūkščio džinsų kelius. Ginčytina teritorija tapo kramtomosios gumos pardavimo automatas, stovintis tarp vestibiulio durų.

- Aš praradau dešimtuką, mulki! Aš praradau savo suknistą dešimtuką!

- Jei nedingsi iš čia, aš iškviesiu čionykštį detektyvą, mažyli. Gali neabejoti. Pavargau su tavimi šnekėtis.

- Bet toji prakeikta mašina surijo mano pinigą!

- Nustok keiktis, mažas niekšeli! - Portjė, iš pažiūros maždaug trisdešimties metų vyrukas, tačiau neišpasakytai išdžiūvęs ir be laiko susenęs, ištiesė ranką ir papurtė marškinėlius. Tie buvo pernelyg dideli, kad portjė būtų įstengęs papurtyti ir berniūkštį. - Dabar nešdinkis iš čia. Pokalbis baigtas!

Po tų žodžių beveik komiška neapykantos ir nepaklusnumo kaukė juodame apvaliame veide virto įžeidaus nepasitenkinimo agonija.

- Ar girdi, paskutinis mano dešimtukas! Ta sušikta mašina surijo mano pinigą! Šita...

- Tuojau pat kviečiu policininką. - Portjė pasuko link pulto. Jo švarkas, pigaus išpardavimo pažiba, nerangiai plaikstėsi apie liesą šeimininko užpakalį.

Berniūkštis spyrė į mašinos korpusą ir metėsi bėgti.

- Sušikta-balta-kiaulė-kalės-vaikas!

Portjė nusekė negriuką akimis, taip ir nespustelėjęs tikro ar menamo saugumo tarnybos iškvietimo mygtuko. Jis nusišypsojo Ričardsui ir parodė seną klaviatūrą su iškritusiais klavišais.

- Su spalvotaisiais nebeįmanoma susikalbėti. Jei vadovaučiau Sistemai, laikyčiau juos narve.

- Ar jis išties prarado dešimtuką? - paklausė Ričardsas, registruodamasis kaip Džonas Diganas iš Mičigano.

- Jei ir prarado, vis vien buvo jį nukniaukęs, - atsiliepė portjė. - Manau, kad taip. Bet jei būčiau davęs jam dešimt centų, vakarop čia susirinktų bent du šimtai kaulintojų, reikalaujančių to paties. Kur jie išmoksta tokių žodžių? Norėčiau sužinoti. Kodėl jų gimdytojams vis vien, kuo užsiima jų atžalos? Kuriam laikui apsistosite, misteri Diganai?

- Dar nežinau. Atvykau su reikalais. - Jis pamėgino gašliai nusišypsoti. Pajutęs, kad pavyko, nusišiepė dar plačiau. Portjė tučtuojau pripažino tą šypseną (gal pagal savo paties atvaizdą, žvelgiantį į šeimininką iš milijonais alkūnių nublizginto dirbtinio marmuro stalviršio gelmės) ir atsakė tuo pačiu.

- Iš jūsų penkiolika penkiasdešimt, misteri Diganai. - Jis stumtelėjo per stalą raktą, prikabintą prie nutrinto medinio numerėlio. - Kambario numeris 512.

- Dėkui. - Ričardsas sumokėjo grynaisiais. Jokio pažymėjimo. Dėkui Dievui, kad egzistuoja IMKA.

Jis nužingsniavo link liftų ir dirstelėjo į koridorių, kur įsikūrė Krikščioniškos Literatūros Biblioteka. Patalpą blausiai apšvietė musių nutupėti geltoni rutuliai; senis su paltu ir kaliošais studijavo traktatą, lėtai ir metodiškai versdamas puslapius virpančiu paseilintu pirštu. Stovėdamas prie lifto, Ričardsas girdėjo sunkų jo alsavimo švilpesį. Benui pasidarė ir liūdna, ir šiurpu.

Liftas sužvangėjo ir sustojo, švokšdamos atsivėrė durys. Ričardsui lipant vidun, portjė garsiai pratarė:

- Tai nuodėmė ir gėda. Aš visus juos uždaryčiau į narvą.

Benas kilstelėjo akis manydamas, jog vyriškis kreipiasi į jį, tačiau tas nežiūrėjo į nieką konkrečiai. Vestibiulis buvo tuščias ir nebylus.

...Minus 072
Atskaita tęsiasi...

Penktasis aukštas trenkė šlapimu. Koridorius buvo pakankamai siauras, kad Ričardsą ištiktų klaustrofobijos priepuolis, o kilimas, kadaise tryškęs raudoniu, vidury nusitrynė iki atskirų siūlelių. Durys purvinai pilkos spalvos, kai kurios su šviežiais smūgių, spyrių ar įsilaužimų pėdsakais. Kas dvidešimt žingsnių pakabinti užrašai skelbė, jog "RŪKYTI HOLE DRAUDŽIAMA PRIEŠGAISRINĖS APSAUGOS VIRŠININKO ĮSAKYMU". Koridoriaus centre įsikūrė bendras tualetas, ir dvokas sustiprėjo. Tas kvapas Ričardsui automatiškai asocijavosi su neviltimi. Žmonės neramiai blaškėsi už pilkų durų, nelyginant žvėrys narvuose - pernelyg baisūs ir klaikūs žvėrys, kad galėtum į juos žiūrėti. Kažkas girtu balsu tęsiamai ir nuobodžiai traukė giesmę, berods, "Ave Marija". Už kitų durų nežinia kas kliunksėjo. Už sekančių aidėjo kantri-vesterno stiliaus melodija ("Paskambint nėra pinigų. Ak, koks aš vienišas..."). Brūkšėjimas. Vienišas lovos spyruoklių girgždesys - veikiausiai kažkas žaidžia kišeninį biliardą. Rauda. Juokas. Isteriški įkaušusių ginčo prakeiksmai. O už viso to - tyla. Tyla. Tyla. Nė nedirstelėjęs į Ričardsą, pro šalį praslinko žmogus su baisingai įdubusia krūtine. Vienoje rankoje jisai nešėsi muilą ir rankšluostį, vilkėjo pižamos kelnes, parištas virvele. Avėjo popierines šlepetes.

Ričardsas atrakino savo numerį ir įėjo vidun. Užstūmė skląstį, įtaisytą vidinėje durų pusėje. Kambaryje stovėjo lova su beveik baltomis paklodėmis ir nurašyta karine antklode. Į kampą nustumtas plieninis strypas su dviem kabliais drabužiams... Daugiau nieko, išskyrus langą su vaizdu į tuštumą. Buvo 22:15.

Ričardsas pasikabino švarką, nusimetė batus ir išsitiesė ant lovos. Pajuto, koks atstumtas, niekam nežinomas ir pažeidžiamas yra šiame pasaulyje. Aplinkui klykė ir griaudėjo Visata, tarsi koks milžiniškas ir abejingas trantas, švilpiantis nuo kalno link bedugnės prarajos. Beno lūpos suvirpėjo, ir jisai pravirko.

Šito nefilmavo. Gulėjo ir žiūrėjo į lubas, išraižytas miriadais keisčiausių properšėlių, nelyginant nekokybiška puodžiaus glazūra. Medžiotojai ieško pretendento jau aštuonetą valandų. Iš avansu gautos

lažybų sumos jis uždirbo aštuoniasdešimt dolerių. Dievulėliau, net neiškišo galvos iš urvo.

Pražiopsojo savo pasirodymą per Fri-Vi. Taip, velniai rautų. Spektaklis-su-maišu-ant-galvos.

Kur jie dabar? Dar Hardinge? Niujorke? Ar jau pakeliui į Bostoną? Ne, jie negalėjo pasukti čionai, juk tiesa? Autobusas nevažiavo pro jokius postus. Benas apleido didžiausią pasaulio miestą anonimiškai, o čia apsistojo pramanytu vardu. Jie negalėjo aptikti jo pėdsakų. Nieku gyvu negalėjo.

Bostone bus saugu mažiausiai dvi dienas. Paskui jis galės leistis į šiaurę, į Nju Hempšyrą ar Vermontą, arba į pietus, į Filadelfiją ar netgi į Atlantą. Toliau į rytus tyvuliavo vandenynas, o už jo - Britanija ir Europa. Viliojanti mintis, bet veikiausiai nepasiekiama. Norint skristi lėktuvu, tektų pateikti asmens pažymėjimą, kadangi Prancūzijoje vyksta karas. Ir netgi jei pabėgti būtų įmanoma, jis neabejotinai išsiduotų, kas reikštų greitą ir galutinę viso sumanymo pabaigą. Vakarus galima išbraukti. Medžioklė Vakaruose visų karščiausia.

Jei nepakeli karščio, išeik iš virtuvės. Kas taip pasakė? Molis turbūt žinotų. Ričardsas nusijuokė ir pasijuto geriau. Jo klausą pasiekė belytis radijo balsas. Būtų gerai šiandien susižvejoti pistoletą, bet jis pernelyg pavargęs. Kelionė jį nuvargino. Benas pavargo būti bėgliu ir gyvulišku instinktu, gilesniu nei protas, jautė, kad veikiai jam tikriausiai teks miegoti rudeniškai šaltame drenažo vamzdyje arba šiukšlių ir pelenų griovyje. Pistoletą prasimanys rytoj vakare. Ričardsas išjungė šviesą ir užmigo.

...Minus 071
Atskaita tęsiasi...

Metas pasirodyti eteryje.

Benas stovėjo, atgręžęs videokamerai užpakalį, ir murkė muzikinę "Bėgančio žmogaus" melodiją. Ant galvos užsitempė IMKA užvalkalą - išvertęs išvirkščiai, kad nesimatytų pavadinimo.

Kamera pažadino kūrybinį Ričardso šmaikštumą - jis nė neįtarė tokį turįs. Visuomet manė esąs ganėtinai niūrus žmogus, nepasižymįs jokiu humoro jausmu. Artėjančios mirties perspektyva išlaisvino vienišą komediantą, slypėjusį viduje.

Užbaigęs klipą, antrąjį nusprendė palikti vėlesniam laikui. Vienišasis kambarys buvo nuobodus, ir, galimas daiktas, jam į galvą šaus kas kita.

Ričardsas lėtai apsivilko, priėjo prie lango ir dirstelėjo laukan.

Tą rytą transportas gyvai sruvo Haningtono Aveniu aukštyn ir žemyn. Abu šaligatviai sausakimši lėtai žingsniuojančių pėsčiųjų. Kai kurie studijavo ryškiai geltonus plakatus - Reikia Pagalbos. Diduma paprasčiausiai ėjo. Ant kiekvieno kampo stovėjo policininkai. Ričardsas girdėjo juos savo vaizduotėje: "Eik tolyn. Tu ką, neturi kur eiti? Kulniuok, smirdžiau".

Ir šitaip jūs einate iki kito kampo, niekuo nesiskiriančio nuo buvusio, ir jus vėlei gena tolyn. Galima būtų pamėginti išprotėti, tačiau visų labiausiai kentėjo kojos.

Ričardsas apmąstė riziką pereiti koridorių ir išsimaudyti po dušu. Galiausiai nusprendė, jog tą padaryti galima. Užsimetė ant peties rankšluostį ir, nieko nesutikęs, pasiekė vonią.

Čia maišėsi šlapimo, išmatų, vėmalų ir dezinfekcijos kvapai. Žinia, visos durelės nuplėštos. Virš pisuaro kažkas sieksninėmis raidėmis išbraižė "SISTEMĄ VELNIOP". Regis, tas kažkas rašydamas buvo įpykęs. Viename pisuare kūpsojo fekalijų krūva. Matyt, kažin kas gerokai pergėrė, pamanė Benas. Po krūvą vangiai šliaužiojo kelios rudeninės musės. Jam nebuvo šlykštu; reginys pernelyg paplitęs; bet džiaugėsi, jog apsiavė batus.

Dušinėje nė gyvos dvasios - geras ženklas. Suskeldėjusios keraminės grindys, išdaužytos sienelių plytelės ir puvėsių nuosrūvos apačioje. Iki galo atsuko karšto vandens čiaupą ir kantriai laukė, kol vanduo bent mažumą sušils, tada skubiai nusiprausė. Pasinaudojo muilo gabalėliu, rastu ant žemės; IMKA nedalijo muilo, o gal jam skirtą gabalą išsinešė kambarinė.

Atgaliniame kelyje sutiko vyriškį su zuikio lūpa.

Ričardsas susikišo marškinius į kelnes, atsisėdo ant lovos ir užsirūkė. Jis buvo alkanas, tačiau nusprendė sulaukti sutemų ir tik tada išeiti užkąsti.

Nuobodulys vėl nuginė jį prie lango. Benas ėmė tyrinėti mašinų markes - "Fordai", "Ševi", "Sraigtai", "Folksvagenai", "Plimutai", "Studebekeriai", "Rembler-Suprom". Laimės pirmas, surinkęs šimtą. Nuobodus žaidimas, bet vis geriau, negu nieko.

Tolėliau Haningtono Aveniu įsikūrė Šiaurės Rytų Universitetas, o per kelią stačiai priešais IMKA pastatą - didžiulis automatizuotas knygynas. Skaičiuodamas mašinas Ričardsas matė, kaip įeina ir išeina studentai. Jie stebėtinai kontrastavo su gatvės valkatomis: visi trumpai apsikirpę ir su languotomis striukėmis, laikomomis paskutiniuoju sezono mados klyksmu. Studentai ėjo per besisukančias duris vidun ir rinkosi knygas, vaizduodami tokius pranašius ir išdidžiai maloningus, jog Ričardsui beliko tik stebėtis. Į penkminutinę stovėjimo aikštelę priešais knygyną be atvangos plūdo vis nauji akį traukiantys pačių egzotiškiausių markių sportiniai automobiliai. Ant daugumos užpakalinio stiklo puikavosi koledžų užrašai: Šiaurės Rytų, Masačiūsetso Technologijos Institutas, Bostono Koledžas, Harvardas. Diduma žioplių nekreipė į tas mašinas jokio dėmesio, tarsi jos būtų tik peizažo dalis, bet kai kurie spoksojo su neslepiamu pagiežingu pavydu.

Iš aikštelės išriedėjo "Sraigtas", įriedėjo "Fordas", stabteldamas per colį nuo šaligatvio: ežiuku kirptas jo savininkas rūkė milžinišką cigarą. Mašina mažumą tūptelėjo, kai iš jos, trenkęs durelėmis, išlipo keleivis, dabita su rudai balta medžiokline striuke.

Ričardsas atsiduso. Mašinų skaičiavimas buvo prastas žaidimas. "Fordai" lenkė savo artimiausius varžovus rezultatu 78:40. Baigtis aiški, nelyginant rinkimuose. Kažkas pabeldė į duris, ir Benas suakmenėjo.

- Frenki? Frenki, ar tu čia?

Ričardsas neatsiliepė. Pašiurpęs iš siaubo, stovėjo tarsi statula.

- Ėsk šūdą, Frenki, vaikuti. - Pasigirdo slopinamas girtas juokas, ir žingsniai nutolo. Beldimas į gretimas duris. - Ar tu čia, Frenki?

Ričardso širdis lėtai nusirito nuo gerklės.

"Fordas" nuvažiavo, jo vietą užėmė kitas "Fordas". Numeris 79. Mėšlas.

Praslinko vidurdienis, atėjo pirma valanda. Tą suprato, išgirdęs tolimą varpų skambesį. Likimo ironija - žmogus, skaičiuojantis minutes, neturėjo laikrodžio.

Dabar jis pradėjo žaisti kitą automobilinio žaidimo variantą.

Kiekvienas "Fordas" - du taškai, "Studebekeris" - trys, "Sraigtas" - keturi. Laimės pirmas, surinkęs penkiasdešimt.

Maždaug po penkiolikos minučių pastebėjo, kad jaunuolis su rudai balta medžiokline striuke tebestovi, atsišliejęs į stulpą prie knygy-

no, ir skaito koncertinę afišą. Niekas nevijo jo šalin; dar daugiau, atrodė, kad policija vyruko nė nepastebi.

Tu imi baidytis šešėlių, smirdžiau. Veikiai jie ims tau vaidentis visuose kampuose.

Jis pridėjo "Sraigtą" su įlenktu sparnu. Geltonas "Fordas". Senas klebantis "Studebekeris" su džeržgiančiu ventiliatoriumi. "Folksvagenas" - nieko gero, jie neturi jokių šansų. Dar vienas "Sraigtas". "Studebekeris".

Žmogus, rūkantis didžiulį cigarą, atsainiai stoviniavo autobusų stotelėje. Vienui vienas. Dėl vienos priežasties. Ričardsas matė, kaip kursavo autobusai, ir žinojo, kad kitas atvyks ne anksčiau, kaip po keturiasdešimt penkių minučių.

Pilvu nusruveno šalti šiurpuliukai. Senis su juodu padėvėtu paltu tingiai nužingsniavo šaligatviu ir tarsi atsitiktinai atsišliejo į pastatą.

Gyvai šnekučiuodamiesi, iš taksi išlipo du vaikinai su languotomis striukėmis ir ėmė studijuoti meniu, iškabintą "Stokholmo" restorano lange.

Policininkas perėjo gatvę ir persimetė žodeliu su žmogumi autobusų stotelėje. Paskui policininkas pasišalino.

Vis labiau šiurpdamas, ūmai atkreipė dėmesį, kad šaligatviu sliūkina pernelyg daug valkatų su laikraščiais. Jų rūbai ir eisena rodėsi keisčiausiu būdu pažįstami, tarsi Ričardsas būtų daug sykių regėjęs juos anksčiau ir tik dabar ėmęs tą suprasti - taip apčiuopomis ir vargiai sapne atpažįsti mirusiųjų balsus. Policininkų taip pat pagausėjo.

Mane supa, pagalvojo jisai. Ta mintis sukėlė bejėgišką kiškišką baimę. Ne, šaltai pataisė smegenys. Tave jau apsupo.

...Minus 070
Atskaita tęsiasi...

Ričardsas skubiai nužingsniavo į vonią - ramus, ignoruodamas savo baimę, kaip žmogus, atsidūręs ant aukštos uolos, ignoruoja kritimo galimybę. Jeigu jam ir pavyks ištrūkti, tai tik išlikus ramiam. Jeigu puls į paniką, veikiai žus.

Duše kažin kas prausėsi, silpnu girgždančiu balsu niūniuodamas populiarią dainelę. Prie pisuarų ir kriauklių nieko nebuvo.

Triukas be pastangų atgimė bėglio smegenyse, jam bestovint prie lango ir stebint grėsmingą beatodairišką judėjimą. Jeigu į galvą nebūtų šovusi ta mintis, jis veikiausiai tebestovėtų tenai nelyginant Aladinas, spoksantis į lempos dūmą, palaipsniui virstantį galingu džinu. Jie naudodavosi šia gudrybe vaikystėje, iš Raidos rūsių vogdami laikraščius. Molis supirkdavo juos po du centus už svarą.

Stipriai trūktelėjęs, nuplėšė nuo sienos vielinį dantų šepetukų laikiklį. Šis buvo mažumą parūdijęs, bet tai neturėjo reikšmės. Tiesindamas vielą, Ričardsas nužingsniavo link lifto.

Spustelėjo iškvietimo mygtuką ir ištisą amžinybę laukė, kol kabina atšliauš iš aštuntojo aukšto. Ji buvo tuščia. Dėkui Dievui, tuščia.

Dar sykį apžvelgęs koridorių, žengė į kabiną ir atsigręžė į skydą su mygtukais. Greta rūsio mygtuko žiojėjo plyšys. Sargas įkiša į jį specialų žetoną. Elektroninė įranga nuskenuoja žetoną, tada sargas spusteli mygtuką ir nusileidžia į rūsį.

O jeigu nepavyks? Negalvok apie tai. Negalvok apie tai dabar. Raukydamasis nuo galimo srovės smūgio, Ričardsas kyštelėjo vielą į plyšį ir tuo pat metu spustelėjo rūsio mygtuką.

Iš skydo gelmių ataidėjo triukšmas, primenantis trumpą elektroninį keiksmą. Ranka aukštyn nusruveno lengvas gnaibantis virpulys. Minutėlę nieko nevyko. Paskui durys pajudėjo ir užsivėrė, o liftas siūbuodamas nenoriai nušliaužė žemyn. Iš prorėžos pakilo mažas žydrų dūmų žiedelis.

Ričardsas atsitraukė nuo durų ir stebėjo, kaip įsižiebia aukštų mygtukai. Nušvitus pirmojo aukšto numeriui, viršuje įtaisytas variklis sugergždė, ir kabina, regis, buvo linkus sustoti. Po akimirkos (matyt, nusprendusi, jog pakankamai įbaugino keleivį) ji pajudėjo vėl. Po dvidešimties sekundžių durys prasivėrė, ir Benas atsidūrė didžiuliame blausiai apšviestame rūsyje. Kažkur tekėjo vanduo, kuitėsi pabaidyta žiurkė. Neskaitant jos, bėglys buvo vienas.

Kol kas.

...Minus 069

Atskaita tęsiasi...

Lubomis vingiavo surūdiję, voratinkliais apžėlę stori šildymo vamzdžiai. Ūmai sudūzgė krosnis, ir Ričardsas vos nesukliko iš bai-

mės. Adrenalinas, plūstelėjęs į širdį ir galūnes, minutėlei sukaustė judesius.

Čia irgi buvo laikraščių, pastebėjo Benas. Tūkstančiai laikraščių, sukrautų į krūveles ir surištų virvelėmis. Tarp jų tuntais veisėsi žiurkės. Ištisos jų šeimos įsistebeilijo į atėjūną nepatikliomis rubininėmis akutėmis.

Jis nužingsniavo per rūsį, pusiaukelėje stabtelėjęs prie suskeldėjusios cementinės nišos. Čia stovėjo saugiklių dėžutė, varžtais priveržta prie pagrindo, o už jos - instrumentų skrynia. Ričardsas pasiėmė laužtuvą ir nuėjo tolyn, neatplėšdamas akių nuo žemės.

Prie tolimosios sienos kairėje aptiko pagrindinį kanalizacijos liuką. Prisiartino ir apžiūrėjo jį, be atvangos mąstydamas, ar jie jau susigaudė, kad jis čia.

Liuką dengė storos trijų pėdų skersmens plieno grotos. Kitoje pusėje žiojėjo plyšys laužtuvui. Ričardsas kyštelėjo įnagį į angą, užgulė svertą, kilsteldamas liuko dangtį, ir koja primynė laužtuvą. Pakišo po dangčiu abi rankas, įtempė raumenis ir atvožė jį. Dangtis griaudėdamas nukrito ant cementinių grindų, sužviegė pergąsdintos žiurkės.

Vamzdis smigo žemyn keturiasdešimt penkių laipsnių kampu, ir Ričardsas spėjo, kad jis turėtų leistis į trijų suvirš metrų gelmę. Viduje buvo labai tamsu. Ūmai plūstelėjusi klaustrofobija pripildė jo burną vatos. Pernelyg mažai vietos, kad galėtum judėti, netgi kad alsuotum. Tačiau tatai neišvengiama.

Atritino dangtį atgal ir paguldė ant liuko krašto, kad, leisdamasis žemyn, galėtų nutverti. Paskui sugrįžo prie saugiklių dėžės, laužtuvu numušė spyną ir atplėšė ją. Jau ketino pradėti sukioti saugiklius, bet tuomet į galvą dingtelėjo kita mintis.

Benas nuskubėjo prie laikraščių, purvinomis geltonomis krūvomis suverstų visame rytiniame rūsio pakraštyje. Tuomet išsitraukė sumaigytą degtukų dėžutę - jais prisidegdavo savo cigaretes. Beliko trys degtukai. Bėglys atplėšė laikraščio skiautę ir susuko ritinėliu; prispaudė jį alkūne ir uždegė degtuką, bet tą užgesino skersvėjis. Antrasis iškrito iš virpančių pirštų ir šnypšdamas užgeso ant šlapio betono.

Trečias degtukas įsiliepsnojo. Ričardsas kyštelėjo jį prie popieri-

nės dagties, ir toji pražydo geltonomis liepsnomis. Per koją perbėgo žiurkė ir metėsi į tamsą - veikiausiai pajuto, kas vyksta.

Veikti reikėjo nedelsiant, ir visgi Benas lukterėjo, kol ugnis įsišėls kaip reikiant, - juk degtukų nebeliko. Atsargiai įbedė liepsnojantį ritinėlį į krūtinę siekiantį popieriaus kalną ir žiūrėjo, kaip plinta ugnis. Prie gretimos sienos glaudėsi milžiniškas krosnių kuro rezervuaras, aptarnaujantis IMKA pastatą. Jis galėjo susprogti; kad ir kaip ten būtų, Ričardsas vylėsi, jog taip ir nutiks.

Bėgte sugrįžęs prie saugiklių dėžutės, puolė paskubomis traukyti ilgus vamzdinius saugiklius. Kol rūsyje užgeso šviesos, suspėjo ištraukti kone visus. Apgraibomis surado kelią iki kanalizacijos liuko, kurį dabar apšvietė tik virpanti degančių popierių liepsna.

Atsisėdo ant krašto, nukorė kojas, o paskui lėtai nuslydo žemyn. Kai galva nusileido žemiau grindų lygio, keliais įsirėmė į šachtos kraštus ir iškėlė rankas virš galvos. Dirbo lėtai. Judėjimui stigo erdvės. Ugnies skleidžiama šviesa tapo akinamai ryški, ausis užgulė gaisro treškesys. Štai pirštai užčiuopė angos kraštą ir nušliaužė tolyn, kol nutvėrė grotuotą liuko dangtį. Ričardsas lėtai trūktelėjo jį į save, visą svorį prilaikydamas nugaros bei kaklo raumenimis. Kai, jo manymu, tolimiausias dangčio kraštas buvo pasirengęs atgulti į vietą, sutelkė jėgas paskutiniam trūktelėjimui.

Dangtis griaudėdamas nukrito į vietą, skaudžiai užgaudamas riešus. Benas atpalaidavo kelius ir nučiuožė žemyn, tarsi berniukas nuo kalno. Vamzdis buvo padengtas gleivėmis, ir bėglys nekliudomas nuslydo maždaug dvylika pėdų - iki vietos, kur vamzdis krypo horizontaliai. Sėkmingai įsispyrė kojomis ir atsistojo nelyginant girtuoklis, atsišliejęs į žibinto stulpą. Tačiau prasmukti į horizontalią dalį negalėjo - vamzdis sukosi pernelyg staigiai.

Klaustrofobija augo, užpildydama burną, dusindama. “Spąstuose”, bilsnojo smegenyse. “Spąstuose, spąstuose, spąstuose”.

Gerkle kilo veriamas riksmas, ir Benas jį užgniaužė negimusį.

“Nusiramink. Žinoma, tai labai banalu, labai nuvalkiota, tačiau dera išlikti ramiam - čia, apačioje. Ramybė. Kadangi mes čia, vamzdžio apačioje, ir negalime pakilti aukštyn, ir negalime nusileisti, o jei sprogs tas nelemtas kuro bakas, iš mūsų išeis nuostabus frikasė, ir...”

Jis ėmė lėtai suktis aplink, kol krūtine įsirėmė į vamzdį. Vidinę

sienelę aplipusios gleivės lengvino judesius. Dabar vamzdyje buvo labai šviesu ir darėsi vis šilčiau. Grotuotas dangtis metė šešėlį ant įsitempusio bėglio veido nelyginant kalėjimo grotos.

Išsitiesęs ant krūtinės bei pilvo ir reikiama kryptimi sulenkęs kelius, Ričardsas įstengė slystelti kiek žemiau, ir pėdos bei kulkšnys niurktelėjo į horizontaliąją vamzdžio atšakos dalį, o jis pats kiūtojo suklupęs it bažnyčioje. Vis vien nepakanka. Sėdmenys rėmėsi į tvirtą keramikinę dangą virš horizontaliosios dalies landos.

Per galingą ugnies treškesį girdėjosi migloti komandų šūksniai, bet tatai galėjo būti vaizduotė - neapsakomai paaštrėjusi, įsikarščiavusi ir peržengusi visas įmanomas ribas.

Benas ėmė judinti šlaunų ir blauzdų raumenis, versdamas juos dirbti lėtu siūbuojančiu ritmu, ir keliai pradėjo pamažėle smukti žemyn. Vėl iškėlė rankas, kad atlaisvintų sau vietos, ir dabar jo veidas atsidūrė gleivėse. Jis galėjo pralįsti - visai netrukus. Kaip įmanydamas išlenkė nugarą ir pradėjo stumtis rankomis bei galva, vienintelėmis priemonėmis, kurias galėjo panaudoti kaip svertą.

Kai jau ėmė manyti, jog vietos nepakaks ir jisai taip ir liks išsipleikęs šioje vietoje, nepajėgdamas pasistumti nei į vieną, nei į kitą pusę, šlaunys ir sėdmenys staiga įsmuko į horizontaliosios dalies angą, nelyginant šampano kamštis per siaurą butelio kaklelį. Keliams staigiai slystelėjus žemyn, o marškiniams užsiraitojus iki pat menčių, Benas skaudžiai nusibruožė juosmenį. Jis atsidūrė horizontaliajame vamzdyje - išskyrus galvą bei rankas, neįtikėtinu kampu išlenktas atgal. Rangydamasis įsmuko visas ir sustingo - dusdamas, išsiterliojęs gleivėmis bei žiurkių išmatomis, su apdraskyta ir kraujuojančia nugara.

Šitas vamzdis buvo dar siauresnis; kai alsuojant pakildavo krūtinė, pečiai kaskart įsiremdavo į sieneles. Dėkui Dievui, kad nuolatos neprivalgydavau, pagalvojo Ričardsas.

Ir dusdamas, švokšdamas ėmė atbulas stumtis į nežinomybę.

...Minus 068
Atskaita tęsiasi...

Apgraibomis šliuoždamas horizontaliu vamzdžiu, Benas lėtai, nelyginant kurmis, įveikė maždaug penkiasdešimt jardų. Tą akimirką

IMKA rūsyje sprogo kuro bakas - riaumodamas ir sukeldamas tokią vamzdžių vibraciją, jog Ričardsui tik per stebuklą nesprogo ausų būgneliai. Tvykstelėjo blausiai geltonas pliūpsnis, tarsi būtų įsiliepsnojusi fosforo krūva. Jis pamažėle blyško, mesdamas mirguliuojantį rožinį atšvaitą. Po kelių minučių karšto oro banga smogė bėgliui į veidą, priversdama susiraukti iš skausmo.

Benui pabandžius stumtis sparčiau, striukės kišenėje ėmė blaškytis ir liuoksėti videokamera. Vamzdis siurbė niršaus sprogimo ir kažkur viršuje siautėjančios ugnies karštį, tarsi ant dujinės viryklės kaitinamas puodas. Ričardsas anaiptol netroško būti iškeptas šioje šlykščioje vietoje, lyg kokia bulvė orkaitėje.

Prakaitas sruvo bėglio veidu, persimaišydamas su jau esamais juodais purvo dryžiais; gęstančios atspindėtos ugnies mirgėjime jisai atrodė nelyginant karo takan žengęs indėnas. Vamzdžio sienelės įkaito, prie jų vos galėjai prisiliesti.

Ričardsas it kalmaras stūmėsi keliais bei alkūnėmis, o jo sėdmenys sulig kiekvienu judesiu bilsnojo į viršutinę sienelę. Alsavimas veržėsi aštriais, šuniškai trumpais kūkčiojimais. Kvėpuoti kliudė karštas oras, sklidinas riebaus naftos prieskonio. Galvą varstė skausmas, degino akis. “Aš čia iškepsiu. Aš iškepsiu”. Staiga kojos pakibo ore. Ričardsas pamėgino dirstelėti per jas atgalios ir pamatyti, kas gi ten, tačiau užnugaryje buvo pernelyg tamsu, be to, akis raižė priešaky mirguliuojanti šviesa. Reikėjo rizikuoti. Jis slinko atbulas, kol keliai pasiekė vamzdžio kraštą, o tada atsargiai nuleido kojas žemyn.

Ūmai pėdos atsidūrė vandenyje - šokiruojančiai šaltame po vamzdyje tvyrančio karščio.

Kitas vamzdis buvo statmenas tam, kuriuo tik ką atšliaužė Ričardsas, ir gerokai platesnis - ganėtinai platus, kad galėtum stovėti susilenkęs. Tirštas, lėtai srūvantis vanduo siekė kulkšnis. Jis minutėlę pastovėjo ir švelniai švytinčiame gaisro atspindyje apžvelgė vamzdžio apskritimą. Toji aplinkybė, jog atšvaitas matėsi ir tokiu atstumu, liudijo, kad sprogimo būta labai galingo.

Ričardsas nenorom prisivertė pripažinti, jog Medžiotojai privalės daryti išvadą, kad jis veikiau išgyveno, nei žuvo rūsio pragare, bet galbūt jie neatspės, kokiu būdu bėglys išsikapanojo - bent jau tol, kol siautės gaisras. Ši prielaida atrodė protinga. Betgi anksčiau jam atrodė protinga manyti, kad jie negalėjo susekti pretendento Bostone.

Galbūt jie ir nesusekė. Ką gi tu išties matei?

Ne. Tai buvo jie. Jisai žinojo. Medžiotojai. Nuo jų netgi sklido blogio kvapas. Tas kvapas neregimais sielos srautais pakilo iki penktojo IMKA aukšto.

Žybtelėjusi akimis, pro šalį šuniuku praplaukė žiurkė.

Ričardsas nevikriai nušlepsėjo jai įkandin, pasroviui.

...Minus 067

Atskaita tęsiasi...

Benas stovėjo prie laiptų, žvelgdamas aukštyn, gluminamas šviesos. Gatvės triukšmo nesigirdėjo, tai jau šis tas, tačiau šviesa...

Šviesa jį apstulbino, nes bėgliui atrodė, kad nutekamaisiais vamzdžiais jisai keliauja daugybę valandų. Tamsoje, be jokių orientyrų ir be garsų, išskyrus vandens murmesį, atsitiktinį tykų plaukiančios žiurkės plekštelėjimą ir duslius smūgius vamzdžiuose (kas bus, jei kas nors išpils atmatų puodą man ant galvos, su niauriu humoru pagalvojo Ričardsas), jis visiškai neteko laiko nuovokos.

Gi dabar, stebeilydamas pro dangčio plyšius, išsižiojusius už penkiolikos pėdų viršum galvos, Benas regėjo, kad dienos šviesa dar neišblėso. Dangtyje buvo kelios apvalios angos orui, ir pieštukiški šviesos spinduliai padabino jo pečius bei krūtinę saulėtomis monetėlėmis.

Jam bestovint po dangčiu, pro šalį nepravažiavo nė vienas aerobusas; pražlegsėjo kelios sunkios mašinos, nušnarėjo būrelis dviračių. Tatai vertė manyti, jog veikiau sėkmės nei vidinio krypties pojūčio dėka bėgliui pavyko surasti kelią į miesto širdį - pas saviškius.

Ir vis dėlto Ričardsas nesiryžo lįsti laukan iki sutemų. Stumdamas laiką, išsitraukė kamerą, įdėjo kasetę ir ėmė filmuoti savo krūtinę. Žinojo, kad juostelė superjautri, gebanti pajusti vos įžiūrimą šviesą, ir nenorėjo išduoti savo aplinkos. Šįkart neplepėjo ir nekvailiojo. Jautėsi pernelyg pavargęs.

Užbaigęs įrašą, įsimetė jį kišenėn šalia kito nufilmuoto klipo. Baisiai norėjosi atsikratyti įkyraus įtarimo - kone įsitikinimo, - jog kasetės išduoda jo buvimo vietą. Juk turi egzistuoti būdas, kaip to išvengti. Turi egzistuoti.

Benas nuvargęs atsisėdo ant trečios pakopos, lūkuriuodamas tamsos. Jis bėgo jau kone trisdešimt valandų.

...Minus 066

Atskaita tęsiasi...

Septyneto metų berniukas, juodutėlis, pamažėle pasiekė alėjos galą. Jis rūkė cigaretę ir stebėjo gatvę.

Staiga tenai, kur iki tol nieko nebuvo, kažin kas lengvai krustelėjo. Sukruto šešėliai, apmirė, sukruto vėl. Kilo liuko dangtis. Paskui jisai sustingo, ir kažin kas - akys? - blykstelėjo tamsoje. Ūmai dangtis žvangėdamas nusirito į šalį.

Iš ten ropštėsi kažkoks žmogus (arba padaras, pašiurpęs pagalvojo berniukas). Gal šėtonas lenda iš pragaro, kad pasiimtų Kesę, nusprendė jis. Ma sakė, jog Kesė keliaus į rojų pas Diką ir kitus angelus. Berniukas manė, jog visa tai niekų šneka. Po mirties visi keliauja į pragarą, ir šėtonas šakėmis bado jiems subines. Jis matė šėtono atvaizdą knygelėse, kurias Bredlis nudžiovė iš Viešosios Bostono Bibliotekos. Rojų atveria Pušas. Gi šėtonas buvo Žmogus.

Tatai gali būti šėtonas, pagalvojo jis, kai Ričardsas išsiropštė iš liuko ir, gaudydamas kvapą, sekundėlei prigludo prie suskeldėjusio cemento. Be uodegos ir be ragų, ne toksai raudonas, kaip toje knygelėje, bet snukis atrodo ganėtinai beprotiškas ir piktas.

Dabar jisai stumia dangtį į vietą, o dabar - dabar, šventas Viešpatie Jėzau, skuodžia stačiai link alėjos.

Berniukas sudejavo, mėgino pabėgti ir parkrito, užkliuvęs už savo paties kojų.

Bandė pakilti, kepurnėdamasis ir barstydamas daiktus, ir ūmai šėtonas jį nutvėrė.

- Nebadyk manęs jomis!

Riksmas įstrigo gerklėj.

- Nebadyk manęs savo šakėmis, kalės vaike...

- Ššš! Užsičiaupk! Užsičiaupk! - šėtonas taip jį papurtė, jog dantys subarškėjo galvoj tarsi marmuriniai rutuliukai, ir berniukas užsičiaupė. Šėtonas pašiurpęs dairėsi aplink. Jo veido išraiška nuo begalinio siaubo atrodė beveik komiška. Berniukas prisiminė juokingus vaikinus iš žaidimo “Paplaukiok su krokodilais”. Jis būtų nusijuokęs, jei pats nebūtų toks persigandęs.

- Tu ne šėtonas, - pareiškė berniukas.

- Jei suklyksi, pamatysi, kad taip.

- Nė neketinu klykti, - su panieka atrėžė vaikis. - Manai, noriu, kad man nurėžtų kiaušius? Jėzau, aš gi net nepakankamai didelis, kad nusibaigčiau.

- Ar žinai kokią tykią vietelę, kur būtų galima nueiti?

- Nežudyk manęs, bičiuli. Aš nieko neturiu. - Berniuko akys, tamsoje baltut baltutėlės, įsmigo į nepažįstamąjį.

- Neketinu tavęs žudyti.

Laikydamas Ričardsą už rankos, berniukas vedėsi jį iš vienos vingiuotos šiukšlinos alėjos į kitą. Pačiame gale, tenai, kur alėja išsiveržė į atvirą erdvę tarp dviejų beveidžių aukštuminių statinių, vaikis stumtelėjo palydovą link nedidelio pastatėlio, suręsto iš vogtų plytų bei lentų. Namelis buvo skirtas keturių pėdų ūgio šeimininkui, ir Ričardsas įeidamas susitrenkė galvą.

Berniukas uždengė angą purvinu juodu skuduru ir ėmė kažin ką knebinėti. Po minutėlės jų veidus nutvieskė menkutė šviesa; prie sudužusio akumuliatoriaus šeimininkas prikabino mažą elektros lempelę.

- Aš pats tą akumuliatorių nukniaukiau, - pratarė berniukas. - Bredlis man pasakė, kaip jį sutaisyti. Jisai turi knygų. Aš irgi turiu variokų maišelį. Duosiu tau jį, jeigu manęs nežudysi. Verčiau nemėgink. Bredlis iš Galvažudžių. Jei mane nudėsi, jisai privers tave apsišikti ir suėsti savo šūdą.

- Aš nežudau, - nekantriai pertraukė Ričardsas. - Šiaip ar taip, mažylių.

- Aš ne mažylis! Aš pats nukniaukiau tą prakeiktą akumuliatorių!

Įžeidi jo veido išraišką pralinksmino Beną.

- Tiek jau to. Kuo tu vardu, mažyli?

- Joks aš tau mažylis.

Paskui niūriai tarstelėjo:

- Steisis.

- Okei, Steisi. Puiku. Aš slapstausi. Tiki?

- Tai jau, tu slapstaisi. Juk ne tam iš anos skylės išlindai, kad supirkinėtum purvinus atvirukus. - Jis mąsliai apžvelgė Ričardsą. - Ar tu baltasis? Tarsi nė nepasakysi, su visu tuo purvu...

- Steisi, aš... - Jis nutilo ir delnu persibraukė plaukus. Kai prabilo vėl, atrodė, jog kalbasi pats su savim. - Privalau kažkuo pasikliauti, ir man pasitaikė mažylis. Dieve gailestingas, juk tau, bičiuli, nė šešerių nėra.

- Kovo mėnesį man sukaks aštuoneri, - piktai paprieštaravo berniukas. - Mano sesutei Kesei vėžys, - pridėjo jis. - Jinai daug rėkia. Štai kodėl aš mėgstu čia buvoti. Pats nudžioviau prakeiktą akumuliatorių. Susileisi, misteri?

- Ne, ir tu taip pat. Nori užsidirbt du „žalius", Steisi?

- Viešpatėliau, taip! - Jo akys nepatikliai suspindo. - Juk tu neišlindai iš skylės su dviem prakeiktais „žaliais". Kažkokia nesąmonė.

Ričardsas išsitraukė naująjį dolerį ir ištiesė berniukui. Tasai įsistebeilijo į pinigą su palaimingu pasigėrėjimu, artimu siaubui.

- Gausi dar vieną, jei atvesi savo brolį, - pratarė Benas ir, pastebėjęs vaikio žvilgsnį, skubiai pridūrė: - Perduosiu tau paslapčia, kad jisai nepamatytų. Atvesk jį vieną.

- Jei sumanei nudėti Bredlį, tik veltui gaiši laiką. Tau nieko neišeis, bičiuli. Jisai privers tave apsišikti.

- Ir suėsti savo šūdą. Žinau. Bėk ir atvesk jį. Palūkėk, kol brolis liks vienas.

- Trys „žali".

- Ne.

- Klausyk, bičiuli, už tris „žalius" galėčiau šio to nupirkti parduotuvėje Kesei. Kad jinai taip velnioniškai nestaugtų.

Ūmai vyriškio veidas persimainė, tarsi jam būtų smogęs kažin kas neregimas.

- Gerai. Trys.

- Naujieji doleriai, - neatlyžo berniukas.

- Taip, vardan Kristaus, taip. Pakviesk jį. O jei atvesi policininkus, negausi nieko.

Berniukas apmirė, ruošdamasis žengti per savo lėlių namelio slenkstį.

- Tu kvailys, jei taip manai. Tų kiaulių nekenčiu labiau už viską. Net už šėtoną.

Jis išėjo, septynmetis berniukas su Ričardso gyvybe savo purvinose niežinčiose rankose. Ričardsas jautėsi pernelyg pavargęs, kad iš tiesų bijotų. Jis išjungė šviesą, atsilošė ir užsnūdo.

...Minus 065
Atskaita tęsiasi...

Sapnai tik prasidėjo, kai tampriai įtempti nervai išplėšė jį iš miego glėbio. Susipainiojusi tamsoje, košmaro pradžia dar minutėlę valdė auką, ir Benui dingojosi, kad jį puola milžiniškas policijos šuo - siaubingas gamtinis septynių pėdų ūgio ginklas. Ričardsas kone sukliko iš siaubo, bet tuomet Steisis grąžino pasaulį į vietą, piktai sušnypštęs:

- Jeigu jis sudaužė mano prakeiktą šviesele, aš jam...

Berniuką grubiai nutildė. Įėjimą pridengiantis skuduras susiūbavo, ir Benas įžiebė šviesą: priešais stovėjo Steisis ir kitas negras. Antrasis buvo maždaug aštuoniolikos, pamanė Benas, dėvėjo motociklininko striukę ir žvelgė į atėjūną lyg neapkęsdamas, lyg susidomėjęs.

Bredlio rankoje spragtelėjo ir žybtelėjo peilio ašmenys.

- Jeigu tu ginkluotas, mesk ginklą.

- Aš neginkluotas.

- Netikiu, kad... - ūmai vaikinas nutilo, jo akys išsiplėtė. - Ei. Tu gi tasai tipas iš Fri-Vi. Tu ištaškei IMKA Haningtono Aveniu. - Tiršt veido juodumą perplėšė šypsena. - Pranešė, kad pačirškinai penketą policininkų. Tai turėtų reikšti - penkiolika.

- Jisai išlindo iš liuko, - svariai įsiterpė Steisis. - Išsyk supratau, kad jis ne šėtonas. Supratau, kad jis baltasis kalės vaikas. Tu jį paskersi, Bredli?

- Užsičiaupk ir leisk man kalbėti. - Nevikriai susilenkęs, Bredlis įėjo vidun ir įsitaisė priešais Ričardsą ant neobliuotos apelsinų dėžės. Dirstelėjo į rankoje sugniaužtą peilį, tarsi nusistebėjo jį matydamas ir užlenkė ašmenis.

- Tau po kojomis dega žemė, bičiuli, - galop pratarė jis.

- Teisingai.

- Kurgi tu eisi?

- Nežinau. Privalau išsinešdinti iš Bostono.

Bredlis sėdėjo, tylėjo ir mąstė.

- Turi eiti namo su manimi ir Steisiu. Mums reikia pasikalbėti, o čia nieko neišeis. Pernelyg atvira vieta.

- Gerai, - nuilsusiu balsu atsiliepė Ričardsas. - Man vis vien.

- Mes eisime užpakaliniais kiemais. Šiandien visur aplink naršo kiaulės. Dabar aš suprantu kodėl.

Kai Bredlis nusivedė atėjūną link išėjimo, Steisis stipriai įspyrė tam į kelį. Minutėlę Ričardsas spoksojo į vaiką, nieko nesuvokdamas, o paskui prisiminė. Trys naujieji doleriai slystelėjo į berniuko delną ir dingo.

...Minus 064

Atskaita tęsiasi...

Moteris buvo labai sena; Ričardsas pagalvojo dar niekada nematęs tokio seno žmogaus. Ji vilkėjo raštuotą kartūninę suknelę su milžiniška iškirpte po pažastimi; moteriškei judant, prorėžoje pirmyn ir atgal sūpavosi senas raukšlėtas tešmuo. Ji gamino maistą, pirktą už naujuosius Ričardso dolerius. Per ilgus stovėjimo metus groteskiškai paburkusios kojos buvo apautos kietomis rožinėmis šlepetėmis. Plaukai atrodė taip, tarsi kas virpančia ranka būtų susukęs juos lygintuvu; ant pakaušio nuslinkęs tinklelis prilaikė juos nelyginant piramidę. Moteriškės veidas priminė laiko deltą; ne rudas ir ne juodas, o pilkšvas, perskirtas besiskleidžiančia raukšlių, įdubų bei iškilumų galaktika. Belūpė burna įprastinai gniaužė cigaretę, išpūsdama melsvo dūmo debesėlius, kurie kybojo aplink ją tarytum žydrų oro balionų ryšuliai. Ji dūmijo pirmyn ir atgal, suformuodama trikampį tarp darbo stalelio, puodų ir pietų stalo. Medvilninės moters kojinės buvo nusmauktos iki kelių, ir tarp jų bei besiplaikstančio suknelės krašto kybojo varikozinių venų kekės. Bute tvyrojo seniai suvartotų kopūstų dvasia. Tolimajame kambaryje šaukė, spiegė, o paskui pritildavo Kesė. Bredlis gėdydamasis ir piktindamasis patarė Ričardsui nekreipti dėmesio. Ji sirgo abiejų plaučių vėžiu, o neseniai liga išplito aukštyn, apimdama gerklę, ir žemyn, į pilvą. Mergytei buvo penkeri. Steisis kažkur išėjo.

Kol jiedu su Bredliu šnekėjosi, kambarį palaipsniui užpildė svaiginantis troškintos jautienos, daržovių bei pomidorų padažo kvapas, nugrūsdamas kopūstų šmėklą į atokiausius kampus ir padėdamas Ričardsui prisiminti, koks jis alkanas.

- Galėčiau įduoti tave, drauguži. Galėčiau tave nudėti ir pavogti visus šituos pinigus. Priduoti kūną. Gauti dar tūkstantį baksų ir gyventi pasišvilpaudamas.

- Nemanau, kad galėtum taip pasielgti, - pastebėjo Ričardsas. - Aš nepajėgčiau.

- Kodėl visgi tą darai? - susierzinęs paklausė Bredlis. - Kodėl laižai jiems subinę? Tu toks godus?

- Mano dukrelės vardas Ketė, - atsakė Ričardsas. - Jaunesnė už Kesę. Jai plaučių uždegimas. Ji irgi visąlaik verkia.

Bredlis nieko nepasakė.

- Ji gali pasveikti. Ne taip, kaip... kaip ši. Plaučių uždegimas - neką sunkesnė liga už peršalimą. Bet reikalingi vaistai ir gydytojas. Tai kainuoja. Aš išėjau pelnyti pinigų vieninteliu būdu, kokį galėjau išgalvoti.

- Ir vis vien tu laižai subinę, - atkakliai pakartojo Bredlis, kažkaip keistai ir baisiai pabrėždamas žodžius. - Laižai subinę pusei pasaulio, ir jie atkiša ją kas vakarą šešios trisdešimt. Tavo dukrelei būtų kur kas geriau pasitraukti iš šio pasaulio, kaip mūsų Kesei.

- Aš tuo netikiu.

- Tuomet tu kietesnis už mane, vaikine. Kartą atvežiau į ligoninę vieną tipą su perlaužtais kaulais. Vieną turtingą tipą. Policija tris dienas mynė man ant kulnų. Bet tu kietesnis už mane. - Jis išsitraukė cigaretę ir prisidegė. - Gal tu ir išsilaikysi tą mėnesį. Milijardas dolerių. Tau reikės nusipirkti visą suknistą prekinį sąstatą, kad galėtum juos išsivilkti.

- Nesikeik, Viešpatie sergėk, - tarstelėjo senė iš kito kambario galo, kur pjaustė morkas. Bredlis nesureagavo.

- Tu ir tavo žmona, ir jūsų duktė tuomet gyvensite pasišvilpaudami. Tu jau užsidirbai dvi dienas.

- Ne, - atsiliepė Ričardsas. - Žaidimas negarbingas. Matei tuos du daiktelius, kuriuos padaviau Steisiui, kai jiedu su Ma ėjo apsipirkti? Prašiau įmesti juos į pašto dėžutę. Kasdien iki pusiaunakčio privalau išsiųsti du tokius. - Jis papasakojo Bredliui, kad, neįvykdęs šios sąlygos, negaus pinigų, ir pasidalino įtarimais, jog Bostone jį susekė pagal pašto ženklus.

- Tą lengva sutvarkyti.

- Kaip?

- Nesvarbu. Vėliau. Kaip ketini ištrūkti iš Bostono? Siaubingai apsišvietei. Įsiutinai juos, susprogdinęs tas kiaules IMKA pastate. Tą rodė per Fri-Vi šį vakarą. Ir tuos klipus, kuriuos nufilmavai su maišu

ant galvos. Buvo žiauriai įžūlu. Ma! - piktai užbaigė jis, - kada gi pagaliau pasigamins tas ėdalas? Mes virstam šešėliais stačiai tau akyse.

- Jis troškinasi, - atsakė Ma. Ji užvožė dangčiu tirštą, mažumą kliurksinčią masę ir lėtai nuėjo į miegamąjį pasėdėti su mergyte.

- Nežinau, - prabilo Ričardsas. - Manau, pamėginsiu įsigyti mašiną. Turiu padirbtus dokumentus, bet nesiryžtu jais naudotis. Ką nors padarysiu - užsidėsiu tamsius akinius - ir išsinešdinsiu iš miesto. Pamaniau, gal vertėtų nusigauti į Vermontą ir pereiti Kanados sieną.

Bredlis krenkštelėjo, atsistojo ir išdėliojo ant stalo lėkštes.

- Šiuo metu jie jau blokavo visus plentus, vedančius iš miesto. Žmogus su tamsiais akiniais neabejotinai patrauks dėmesį. Tau nespėjus nukulniuoti šešeto mylių, iš tavęs padarys kotletą.

- Tuomet nebežinau, - atsiduso Ričardsas. - Jei pasiliksiu čia, tave suims kaip bendrininką.

Bredlis atidengė puodus.

- Tarkim, tu gausi mašiną. Turi žalių. Aš turiu vardą, kurio nėra juoduosiuose sąrašuose. Vienas tipas iš Milko gatvės už tris šimtus atsiųs man "Sraigtą". Vieno savo draugelio paprašysiu nuvaryti jį į Mančesterį. Mančesteryje pėdsakas bus šaltas kaip ledas, nes tu užrakintas čia, Bostone. Ar valgysi, Ma?

- Taip, ir šlovinsiu Viešpatį. - Ji svyruodama išėjo iš miegamojo. - Tavo sesytė mažumą prisnūdo.

- Gerai. - Jis pripylė tris lėkštes ankščių sriubos ir stabtelėjo. - Kur Steisis?

- Sakė, kad eina į krautuvę, - patenkinta atsakė Ma, pašėliškai greit pildama sriubą į savo bedantę burną. - Sakė, kad eina vaistų.

- Jeigu tą paršą sumuš, nusuksiu jam sprandą, - niūriai tarstelėjo Bredlis.

- Nesumuš, - atsakė Ričardsas. - Jis turi pinigų.

- Na, taip, o jeigu mums nereikia tavo labdaros, pašvinkėli?

Benas nusijuokė ir pasūdė mėsą.

- Jeigu ne Steisis, mane jau seniai būtų paskerdę, - pratarė jis. - Man regis, tie pinigai uždirbti.

Bredlis palinko į priekį, visą savo dėmesį sutelkdamas į maistą. Nė vienas iš jų nebepratarė nė žodžio, kol lėkštės ištuštėjo. Ričardsas ir Bredlis sušveitė po dvi porcijas, senė įveikė tris. Kai jie užsirū-

kė cigaretes, spynoje girgžtelėjo raktas, ir visi trys apmirė. Ant slenksčio išdygo Steisis - kaltas, persigandęs ir susijaudinęs. Rankoje vaikis laikė rudą paketėlį ir ištiesė Ma buteliuką vaistų.

- Pirmaklasiai migdomieji, - paaiškino jis. - Senis Karis paklausė manęs, iš kur gavau du dolerius ir septyniasdešimt penkis centus pirmaklasiams migdomiesiems, o aš palinkėjau jam apsišikti ir užėsti šūdo.

- Nesikeik, nes šėtonas užbadys tave, - atsiliepė Ma. - Antai vakarienė.

Berniukui išsprogo akys.

- Viešpatėliau, juk čia mėsa!

- Ne, mes paprasčiausiai prišikom į puodus, kad būtų riebiau, - atkirto Bredlis.

Berniukas skvarbiai pažvelgė į brolį, pamatė, kad tasai juokauja, prunkštelėjo ir palinko prie lėkštės.

- Vaistininkas praneš policijai? - ramiai pasiteiravo Ričardsas.

- Karis? Ne-a. Nė už ką, jei galės pelnyti dar daugiau žalių. Jisai žino, kad Kesei reikia stiprių migdomųjų.

- O kaip ten toliau su Mančesteriu?

- Ak, taip. Vermontas netinka. Nepakankamai daug mūsiškių. Ir farai, tie šiukšlės, kieti. Paprašysiu patikimo vaikino - pavyzdžiui, Ričio Goleono - nuvaryti "Sraigtą" į Mančesterį ir palikti automatiniame garaže. Paskui išvešiu tave kita mašina. - Jis sumaigė cigaretę. - Bagažinėje. Antraeiliuose keliuose budi vieni prasigėrėliai. Mes važiuosime 495-uoju.

- Tau grės velnioniškas pavojus.

- O, aš tą darysiu ne veltui. Kai Kesė mirs, mums reikės pinigų.

- Ir vis vien tau grės velnioniškas pavojus.

- Lai tik kokia kiaulė kriukteli ant Bredlio, jis privers ją apsišikti ir suėsti, - pratarė Steisis, nusišluostydamas burną. Berniukas žvelgė į brolį susižavėjimo sklidinomis akimis.

- Tu apsitaškei marškinius, vabalėli, - pratarė Bredlis. Jis pirštų krumpliais pabeldė Steisiui į kaktą. - Neįveikei mėsos, vabalėli? Dar neužaugai pakankamai?

- Jeigu mus nutvers, tave uždarys ilgam, - perspėjo Ričardsas. - Kas pasirūpins berniuku?

- Jeigu taip nutiks, jis pats savimi pasirūpins, - atsakė Bredlis. - Savimi ir Ma. Jį ne veltui mokė vagiliauti. Teisybė, Steisi?

Vaikis energingai linktelėjo galvą.

- Ir jisai žino - jeigu pamatysiu, kad rausiasi savo kelnėse, ištaškysiu smegenis. Teisybė, Steisi?

Šis vėl linktelėjo.

- Be to, mes galime pasinaudoti pinigais. Ir apskritai visa tai įžeidžia mano šeimą. Todėl pakaks pliurpti. Manau, aš pats žinau, ką darau.

Ričardsas tylėdamas rūkė, o Bredlis nuėjo sugirdyti Kesei vaistų.

...Minus 063
Atskaita tęsiasi...

Kai prabudo, buvo dar tamsu, ir vidinis kūno ritmas pakuždėjo, jog dabar maždaug pusė penkių. Sukliko mergaitė, atsikėlė Bredlis. Jie trise miegojo mažame skersvėjų pučiamame kambarėlyje. Steisis ir Ričardsas ant grindų. Ma miegojo su mergaite.

Greta palaimingai šnarpštė Steisis. Benas išgirdo, kaip pakilo ir iš kambarėlio išėjo Bredlis. Šaukštelis skimbtelėjo į kriauklę. Mergytės riksmai virto paskiromis aimanomis, o paskui nutyko visai. Ričardsas jautė, kaip Bredlis stovi kažin kur virtuvėje - nejudėdamas, laukdamas, kol įsiviešpataus tyla. Jis sugrįžo, atsisėdo, krenkštelėjo, o paskui sugirgždino spyruokles, vėl guldamas į lovą.

- Bredli?

- Ko?

- Steisis sakė, kad jai vos penkeri. Teisybė?

- Taip. - Vaikino balse nebeliko familiaraus miesčioniško tono, dabar jis skambėjo nerealiai, tarsi sapne.

- Kodėl penkiametė mažylė susirgo plaučių vėžiu? Nežinojau, kad taip nutinka. Na, galbūt leukemija. Betgi ne plaučių vėžiu.

Bredlis karčiai ir slopiai nusijuokė.

- Juk tu iš Hardingo, tiesa? Koks Hardingo oro užterštumo koeficientas?

- Nežinau, - atsakė Ričardsas. - Jų nebevardija oro prognozėse. Nebevardija jau... tik pamanyk, nebeatmenu. Jau seniai.

- Bostone nuo 2020 metų, - sukuždėjo Bredlis. - Jie bijosi. Tu nedėvi nosinio kvėpavimo filtro?

- Netaukšk nesąmonių, - susierzinęs atrėžė Benas. - Tas prakeiktas daiktas netgi nukainotų prekių parduotuvėse kainuoja du šimtus „žalių". Dviejų šimtų „žalių" aš neregėjau per visus metus. O tu?

- Ne, - tyliai atsiliepė Bredlis. Jis minutėlę patylėjo. - Steisis dėvi. Padariau jam. Juos turi ir Ma, ir Ričis Goleonas, ir kiti.

- Tu tyčiojies.

- Ne, bičiuli. - Vaikinas nutilo. Ričardsas buvo įsitikinęs, kad jisai dabar sveria, ką pasakė ir ką dar galėtų pasakyti. Sveria, ar nebus per daug. Kai žodžiai pasigirdo vėl, jie skambėjo per vargus. - Mes skaitome knygas. Tas mėšlas per Fri-Vi tik tuščiagalviams.

Ričardsas bambėjimu išreiškė savo pritarimą.

- Supranti, gauja. Kai kurie vaikinai paprasčiausiai trinasi, supranti? Juos domina vienintelis dalykas - kaip šeštadienio vakarą užplumpinti policininką. Tačiau kai kurie iš mūsų nuo dvylikos metų vaikšto į biblioteką.

- Bostone jus leidžia be kortelės?

- Ne. Ir tu negali gauti kortelės, jei tavo šeimoje nėra bent vieno asmens su garantuotomis metinėmis penkių tūkstančių dolerių pajamomis. Mes nutvėrėme vieną storašiknį vaikiną ir nudžiovėme jo kortelę. Vaikštom paeiliui. Eidami apsivelkame mūsų gaujos kostiumą. - Bredlis nutilo. - Tik pradėk iš manęs juoktis, ir aš tave paskersiu.

- Aš nesijuokiu.

- Iš pradžių skaitėme tik apie seksą. Paskui, kai susirgo Kesė, aš susidomėjau oro užterštumu. Jie ypač saugo visas tas knygas apie grynumo koeficientus, smogo lygį ir kvėpavimo filtrus. Bet mes turime raktą, pagamintą pagal vaškinį atspaudą. Ar žinojai, kad Tokijuje jau 2012 metais visi privalėjo dėvėti nosinius filtrus?

- Ne.

- Ričis ir Dinkas Moranas sumeistravo užterštumo skaitiklį. Dinkas nusikopijavo iš knygos brėžinį, ir jiedu padarė tą daiktą iš kavos skardinių ir kažkokių detalių, kurias išsukiojo iš automobilių. Jis paslėptas tenai, alėjoje. Kažkada, 1978 metais, buvo užterštumo skalė, sugraduota nuo vieno iki dvidešimties. Supranti?

- Taip.

- Kai lygis pakildavo iki dvidešimties, fabrikus ir visą orą teršiantį mėšlą uždarydavo ir laukdavo, kol pasikeis oras. Toks buvo Federalinis įstatymas - iki 2007 metų, kol Atnaujintas Kongresas jį atšaukė. - Šešėlis lovoje pasirėmė alkūne. - Lažinuos, tu pažįsti daug žmonių, sergančių astma, tiesa?

- Taip, - atsargiai atsakė Ričardsas. - Ir aš pats jos neišvengiau. Tą ligą gauni iš oro. Dieve mano, visi žino, kad reikia sėdėti namuose, kai būna karšta, debesuota ir nėra vėjo...

- Temperatūrų inversija, - niūriai pastebėjo Bredlis.

- ... ir, žinoma, daugelis serga astma. Rugpjūtį ir rugsėjį oras pasidaro tirštas it sirupas nuo kosulio. Tačiau plaučių vėžys...

- Tu kalbi ne apie astmą. Kalbi apie emfizemą.

- Emfizema? - Ričardsas persuko žodį smegeninėje. Negalėjo suteikti jam reikšmės, nors žodis atrodė miglotai pažįstamas.

- Visi audiniai tavo plaučiuose išburksta. Tu pumpuoji orą, ir pumpuoji, ir pumpuoji, ir vis viena dūsti. Pažįsti žmonių, kuriuos kamuoja tokia negalia?

Benas susimąstė. Jis pažinojo daugybę žmonių, kurie šitaip numirė.

- Apie tai nekalbama, - tęsė Bredlis, tarsi perskaitęs Ričardso mintis. - Šiuo metu užterštumo koeficientas Bostone geriausiomis dienomis būna dvidešimt. Tolygu surūkyti keturis pakelius cigarečių per dieną, paprasčiausiai įkvepiant oro. Prastomis dienomis jis pakyla iki keturiasdešimt dviejų. Seniai krinta visame mieste it lapai. Mirties liudijime parašyta - astma. Bet tatai vis oras, oras. Jie išmeta teršalus kaip įmanydami greičiau. Milžiniški išmetimo vamzdžiai veikia dvidešimt keturias valandas per parą. Bosams taip patinka.

Tie du šimtus dolerių kainuojantys nosiniai filtrai nieko verti. Tiesiog du vatos gabalėliai su mentolio intarpu viduryje. Štai ir viskas. Gerus filtrus gamina tik "Dženeral Atomiks". Vieninteliai, galintys juos įpirkti, - bosai. Jie davė mums Fri-Vi, kad sulaikytų atokiau nuo gatvės ir kad mes galėtume alsuoti iki mirties, nesukeldami jokių rūpesčių. Kaip tau tas patinka? Pats pigiausias "Dž-A" filtras juodojoje rinkoje kainuoja šešis tūkstančius naujųjų dolerių. Mes pagal knygelę padirbome Steisiui beveik tokį pat už dešimt dolerių. Pasinaudojome įtaisu, nedidesniu už nago nuokarpą. Išėmėm jį iš orinio aparato, pirkto krautuvėj už septynis „žalius". Kaip tau patinka?

Ričardsas nieko neatsakė. Nerado žodžių.

- Kai Kesė numirs, manai, mirties liudijime įrašys vėžį? Nesąmonė. Jie įrašys astmą. Kad niekas neišsigąstų. Antraip kas nors nusikniauks bibliotekinę kortelę ir sužinos, jog nuo 2015 metų galimybė susirgti plaučių vėžiu išaugo septyniais šimtais procentų.

- Iš tiesų? Tu neperdedi?

- Perskaičiau knygoje. Bičiuli, jie mus žudo. Fri-Vi mus žudo. Jis nelyginant fokusininkas, verčiantis tave žiūrėti, kaip iš jo pagalbininkės marškinėlių byra meduoliai, kai tuo tarpu jis pats traukia iš kelnių triušius ir grūda juos į skrybėlę.

Vaikinas patylėjo, o paskui svajingai tęsė:

- Kartais man rodosi, kad galėčiau visus juos demaskuoti dešimt minučių pakalbėjęs per Fri-Vi. Papasakoti jiems. Parodyti. Jei Sistema norėtų, kiekvienas galėtų turėti nosinį filtrą.

- O aš jiems padedu, - tarstelėjo Benas.

- Tai ne tavo kaltė. Tu privalai bėgti.

Ričardso mintyse iškilo Kilieno ir Arturo M. Bernso veidai.

Panoro smogti jiems, sumaitoti, sutrypti kojomis. O dar geriau - išplėšti nosinius tų niekšų filtrus ir išgrūsti juos gatvėn.

- Žmonės įniršę, - prabilo Bredlis. - Jie niršta ant kiaulių jau trisdešimtį metų. Jiems tereikia preteksto. Tiktai preteksto...

Po tų žodžių Ričardsas užmigo vėl.

...Minus 062
Atskaita tęsiasi...

Jis liko namie visą dieną, kol Bredlis tarėsi dėl mašinos ir prašė kito gaujos nario nuvaryti ją į Mančesterį.

Bredlis ir Steisis sugrįžo šeštą, ir vyresnysis pabeldė pirštu per Fri-Vi.

- Viskas sutvarkyta, bičiuli. Išvykstame šį vakarą.

- Dabar?

Bredlis nelinksmai šyptelėjo.

- Nejau nenori pasižiūrėt į save?

Ričardsas suprato norįs, ir, pasirodžius "Bėgančio žmogaus" užsklandai, žiūrėjo it pakerėtas.

Bobis Tompsonas stovėjo ryškiai apšviestame rate, išplėštame iš tamsos jūros, ir nemirksėdamas stebeilijo į kamerą.

- Žiūrėkite, - pratarė jis. - Štai vilkas, slankiojantis tarp mūsų.

Ekrane pasirodė milžiniškas padidintas Ričardso veidas. Po minutėlės jį išstūmė kita fotografija - šįsyk Džonas Grifenas Springeris.

Ir vėl ekrane Tompsonas, labai rimtas.

- Šiandien aš visų pirma kreipiuosi į Bostono gyventojus. Vakar vakare Bostono IMKA pastato rūsio liepsnose žuvo penki policininkai. Tai vis šio vilko, surengusio gudrią negailestingą pasalą, rankų darbas. Kas jis šiandien? Kur jis šiandien? Žiūrėkite! Žiūrėkite į jį!

Tompsono atvaizdas ištirpo, ir prasidėjo pirmasis klipas, filmuotas šį rytą. Steisis įmetė juosteles į pašto dėžutę Sandraugos Aveniu, kitame miesto gale. Jie uždrapiravo mažojo kambarėlio langą bei visus baldus, kamerą laikė Ma.

- Visi, kurie dabar žiūri į mane, - lėtai iš ekrano pratarė Ričardsas. - Ne jūs, technikai, ne jūs, vilų gyventojai, - aš kreipiuosi ne į jus, šūdgraužiai. Jūs, žmonės Raidos kvartaluose, getuose, pigiuose namuose. Jūs, vaikinai motociklininkų gaujose. Jūs, bedarbiai. Jūs, mažyliai, suimti už narkotikus, kurių neturite, už nusikaltimus, kurių nepadarėte, nes Sistema nenori, kad rinktumėtės draugėn ir kalbėtumėt. Noriu papasakoti jums apie siaubingą sąmokslą, kurio tikslas - atimti iš jūsų teisę netgi alsuoti...

Staiga garsas virto cypimu, treškesiais ir kliurksėjimu. Po minutėlės jis nutrūko visai. Ričardso lūpos judėjo, bet nebeišleido nė garso.

- Matyt, techniniai nesklandumai, - negaišdamas įsiterpė Bobis Tompsonas, - bet mums ir nėra reikalo klausytis radikalių to žudiko plepalų, mes ir taip žinome, su kuo kovojame.

- Velniop! - sukliko publika.

- Ką jūs darysite, jei sutiksite jį savo gatvėje?

- PRIDUOSIME JĮ!

- O ką mes darysime, kai jį nutversime?

- NUDĖSIME JĮ!

Ričardsas tvojo kumščiu per vienintelį virtuvės-svetainės krėslo ranktūrį.

- Tai šunsnukiai, - bejėgiškai sulemeno jis.

- O tu manei, kad tau leis visa tai iškloti į eterį? - pašaipiai paklausė Bredlis. - O, ne, bičiuli. Stebiuosi, kad leido ir tiek.

- Aš taip nemaniau, - silpnai paprieštaravo Benas.

- Žinau, kad nemanei, - linktelėjo Bredlis. Prasidėjo antrasis klipas. Jame Ričardsas kvietė šturmu imti bibliotekas, reikalauti kortelių, atskleisti tiesą. Jis perskaitė Bredlio duotą sąrašą, išvardindamas knygas apie vandens bei oro užterštumą. Ričardsas ekrane išsižiojo.

- Visi jūs suskiai, - pasakė jis. Lūpos vėrėsi visai kitiems žodžiams, tačiau kas iš dviejų šimtų milijonų žiūrovų tą pastebės?

- Eikite šikt kiaulės. Sušikta Žaidimų Komisija. Nudėsiu kiekvieną kiaulę, kurią tiktai pamatysiu. Aš...

Tatai tęsėsi taip ilgai, jog Benas panoro užsikimšti ausis ir dingti iš kambario. Jis negalėjo pasakyti, ar jo lūpomis kalbėjo mėgdžiotojas, ar kalba buvo sumontuota iš jo įrašų gabalėlių.

Paskui ekrane vėl pasirodė Tompsono veidas ir Ričardso fotografija.

- Sulaikykite jį, - tarė Tompsonas. - Sulaikykite žudiką. Jis kursto į save panašius piktadarius kelti maištą, jie pereis jūsų gatvėmis prievartaudami, padeginėdami ir niokodami. Tas žmogus meluos, apgaudinės, žudys. Jis visa tai jau darė.

- Bendžaminai Ričardsai! - Balse skambėjo šaltas, valdingas, prieštvaninis nirtulys. - Tu žiūri? Jeigu taip, žinok, kad tau sumokėjo tavo purvinus pinigus už kraują. Po šimtą dolerių už kiekvieną valandą, kurią praleidai laisvėje - viso penkiasdešimt keturias valandas. Ir dar penkis šimtus dolerių. Po šimtą už kiekvieną iš šitų penkių.

Ekrane pasirodė ryškūs penkių jaunų policininkų veidai. Matyt, fotografijos buvo darytos baigiamojo Policijos Akademijos egzamino metu. Jie atrodė jauni, kupini vilčių ir gyvybinės jėgos, iki skausmo pažeidžiami. Švelniai užgiedojo vienišas trimitas.

- O čia... - Tompsono balsas prikimo nuo jaudulio, - ... čia jų šeimos.

Viltingai besišypsančios moterys. Vaikai, kuriuos įkalbėjo nusišypsoti į kamerą. Daugybė vaikų. Ričardsas virpėdamas nukorė galvą ir delnu užsispaudė burną. Jam darėsi bloga.

Ant kaklo nusileido šilta ir stipri Bredlio ranka.

- Ei, paklausyk. Liaukis. Visa tai akių dūmimas. Klastotė. Jie veikiausiai tebuvo seni nupezę kiemsargiai, kurie..

- Užsičiaupk, - tarė jam Benas. - Tik užsičiaupk. Tik tiek. Prašau. Užsičiaupk.

- Penki šimtai dolerių, - su begaline neapykanta ir panieka iškošė Tompsonas. Ekrane vėl pasirodė Ričardso veidas - visiškai bejausmis, neskaitant kraugeriško akių spindesio. - Penki policininkai, penkios žmonos, devyniolika vaikų. Išeina kaip sykis po septyniolika dolerių ir dvidešimt penkis centus už kiekvieną žuvusį, netekusį artimo, likusį skaudama širdim. Taip, tu pigiai prašai, Benai Ričardsai. Net Judas gavo trisdešimt sidabrinių, bet tau nereikia nė tiek. Kažkur šiuo metu motina sako mažyliui, jog tėtukas negrįš, nes proto netekęs godus žmogus su ginklu...

- Žudikas! - Kažkokia moteris prapliupo raudoti. - Niekingas purvinas žudikas! Tenubaudžia tave Dievas!

- Tetrenkia jį perkūnas! - Iš publikos sklido monotoniškas gausmas: - Sulaikyti jį! Jis gavo kruvinus pinigus - lai ir pats miršta nuo smurto, taip, kaip gyveno. Lai kiekviena ranka pakyla prieš Bendžaminą Ričardsą!

Neapykanta ir baimė jų balsuose augo tolygiu pulsuojančiu ritmu. Ne, tie žmonės jo neįduos. Vos pamatę, jie sudraskys bėglį į kąsnelius. Bredlis išjungė ekraną ir atsigręžė į Beną.

- Štai su kuo turime reikalų, bičiuli. Kaip tau tas patinka?..

- Galimas daiktas, aš juos nudėsiu, - susimąstęs nutęsė Ričardsas. - Gal anksčiau, nei jie mane pribaigs, nusigausiu iki dvidešimtojo aukšto ir nudaigosiu susmirdėlius, kurie visą tą sumanė. Galimas daiktas, nudėsiu juos visus.

- Nekalbėk daugiau! - Steisis paplūdo ašarom. - Nekalbėk daugiau apie tai!

Gretimame kambaryje sunkiu dirbtiniu miegu miegojo Kesė.

...Minus 061

Atskaita tęsiasi...

Bredlis nesiryžo gręžti bagažinės dugne skylių, ir Ričardsas susisuko nelaimingu kamuolėliu, lūpomis ir nosim priglusdamas prie mažutėlaitės rakto angos. Bredlis nuplėšė dangčio izoliaciją, ir bagažinėje padvelkė silpnas skersvėjis.

Mašina pajudėjo, ir bėglys susitrenkė į dangtį galvą. Bredlis pranešė, jog kelionė truks mažiausiai pusantros valandos, dukart stabtelint patikrinimui, tačiau tokių patikrinimų gali būti ir daugiau. Prieš užtrenkdamas dangtį, jis padavė Ričardsui didelį revolverį.

- Kiekvieną dešimtą ar dvyliktą mašiną apieško nuodugniai, - pasakė jis. - Atidaro bagažinę ir rausiasi joje. Šansai visai neblogi: vienuolika prieš vieną. Jeigu mums nepavyks, nudėk šiukšles.

Mašina kretėdama nubarškėjo duobėtomis ir sueižėjusiomis vidinių kvartalų gatvėmis. Kartą riktelėjo berniūkštis, ir į korpusą dusliai trenkėsi asfalto gabalas. Paskui aplink ėmė riaumoti transportas, prasidėjo dažni stabčiojimai prie šviesoforų.

Ričardsas tysojo nejudėdamas, dešine ranka prilaikydamas ginklą ir mąstydamas, kaip gaujos kostiumas pakeitė Bredlį. Dabar vaikinas vilkėjo griežtą dvibortį Dilono gatvės kostiumą, pilką, nelyginant banko sienos. Jį papildė tamsiai raudonas kaklaraištis ir auksinis smeigtukas. Iš netašyto gangsterio (ei, nėščios moterys, į šalis, mes ėdam gemalus) jis virto blaiviai mąstančiu dalykišku juodaodžiu vaikinu, tiksliai žinančiu savo vietą.

- Gerai atrodai, - susižavėjęs pratarė Ričardsas. - Tiesiog neįtikėtina.

- Šlovė Viešpačiui, - įsiterpė Ma.

- Taip ir žinojau, kad mano persikūnijimas tau patiks, seni, - ramiai ir oriai atsiliepė Bredlis. - Matote, aš esu čionykštis “Reigon Kemikals” agentas. Mūsų reikalai klesti. Bostonas puikus miestas. Nepaprastai svetingas.

Steisis prapliupo juoku.

- Verčiau užsičiaupk, nigeri, - tarstelėjo Bredlis. - Antraip priversiu tave apsišikti ir ėsti šūdą.

- Tu taip šauniai apsimetinėji, Bredli, - toliau kikeno nėmaž nesutrikęs Steisis. - Tu tiesiog velnioniškai mane išgąsdinai.

Štai mašina pasuko dešinėn, ant glotnesnio paviršiaus, ir ėmė leistis spirale. Netrukus jie pasieks plentą. 495-ą ar kurią kitą čionykštę magistralę. Bėglio kojas varstė varinės įtampos adatėlės.

Vienas prieš vienuolika. Neblogas šansas. Mašina riedėjo, didindama greitį, bet ūmai šastelėjo į šalikelę ir pristabdė. Kažkieno balsas šiurpinančiai arti monotoniškai kartojo:

- Sukite į šalikelę... Paruoškite vairuotojo teises ir techninį pasą... Sukite į šalikelę... Paruoškite...

Jau. Prasideda.

Tu pernelyg apsišvietei, vaikine.

Ar pakankamai, kad jie imtų tikrinti kas aštuntą bagažinę? Ar kas šeštą? O gal visas?

Mašina staigiai sustojo. Ričardso akys lakstė akiduobėse tarsi užguiti triušiai. Jis sugniaužė revolverį.

...Minus 060

Atskaita tęsiasi...

- Išlipkite iš automobilio, sere, - pratarė nuvargęs valdingas balsas. - Prašau parodyti pažymėjimą ir techninį pasą.

Durelės atsivėrė ir užsitrenkė. Variklis tyliai gaudė, mašina stovėjo per colį nuo kelkraščio.

- ... čionykštis "Reigon Kemikals" agentas...

Bredlis pradėjo savo spektaklį. Didis Dieve, o jeigu jis neturi jokių patvirtinančių popierių? Jeigu apskritai nėra jokios "Reigon Kemikals"?

Atsivėrė užpakalinės durelės, ir kažin kas ėmė kuistis po užpakalinę sėdynę. Garsas buvo toks, jog rodėsi, kad policininkas (o gal tuo užsiima Nacionalinė gvardija, nei iš šio, nei iš to pagalvojo Benas) tuojau įlįs į bagažinę.

Durelės užsitrenkė. Žingsniai priartėjo prie automobilio paskuigalio. Ričardsas aplaižė lūpas ir tvirčiau sugniaužė ginklą. Akyse sušmėžavo žuvę policininkai - angeliški veidai ant subjaurotų kiauliškų kūnų. Įdomu, ar policininkas išsyk perlies jį automato serija - vos pravėręs bagažinę ir pamatęs Ričardsą, susisukusį tarsi salamandra? Įdomu, ar Bredlis puls į kojas, ar mėgins pasislėpti? Jis tuojau apsimyš. Šitaip jam nebuvo nutikę nuo vaikystės, nuo tų laikų, kai brolis jį kutendavo tol, kol neištverdavo šlapimo pūslė. Taip, tarpvietės raumenys nusilpo. Jis paleis policininkui kulką tiesiai į tarpuakį, kad smegenys ir kaukolės skeveldros vėduokle pasklistų po dangų. Dar kelis vaikus paliks našlaičiais. Taip. Puiku. Žinau, Dieve, tu mane myli, pasigailėk mano šlapimo pūslės. Jėzau Kristau, ką jisai daro, plėšia sėdynę? Šeila, aš taip tave myliu, ir ar ilgam tau užteks šešių šimtų? Galbūt metams, jeigu tavęs už tuos pinigus nenudės. Paskui vėl į gat-

vę, šlaistytis šaligatviais kraipant šlaunis, stoviniuoti kampe, flirtuojant su tuščia rankine. Ei, misteri, eime su manim, mažyli, aš išmokysiu tave, kaip...

Atsitiktinis rankos smūgis per bagažinę. Ričardsas nurijo klyksmą. Nosis pilna dulkių, peršti gerklę. Mokykla, biologijos pamoka, tūnant paskutinėje eilėje, ant seno suolo braižant savo ir Šeilos vardus. *Čiaudulys - tai nevalingas raumenų trūkčiojimas*. Tuojau nusičiaudėsiu, prakeikimas, galva skyla, viskas beprasmiška, ir visgi aš paleisiu jam kulką į makaulę, ir...

- Kas bagažinėje, misteri?

Bredlio balsas - pokštaujantis, mažumą nuilsęs:

- Atsarginis cilindras, beveik sulūžęs. Raktas mano ryšulyje. Palaukite, atnešiu.

- Jei reikėtų, paprašyčiau.

Atsivėrė ir užsitrenkė kitos užpakalinės durelės.

- Važiuokit.

- Sėkmės, vyručiai. Linkiu jį nutverti.

- Važiuokit, misteri. Nešk savo subinę.

Subildėjo cilindrai. Mašina pajudėjo ir padidino greitį.

Bredlis dar kartelį pristabdė, bet paskui, matyt, gavo ženklą važiuoti toliau. Automobiliui įsibėgėjant, Ričardsą mažumą krestelėjo ir pasūpavo. Alsavimas veržėsi trumpomis beviltiškomis aimanomis. Čiaudėti nebesinorėjo.

...Minus 059
Atskaita tęsiasi...

Kelionė truko kur kas ilgiau, nei pusantros valandos, ir juos sustabdė dar du kartus. Vieną sykį įprastam dokumentų patikrinimui. Antrąsyk lėtapėdis policininkas kurį laiką nuobodžiaujančiu balsu porino Bredliui, jog prakeikti komiai ant motociklų padeda tam tipui Ričardsui ir, berods, antrajam taip pat. Loulinas nieko nenužudė, bet sklandė gandai, jog Topekoje jisai išprievartavo moterį.

Paskui nieko nebebuvo, išskyrus vėjo kauksmą bei jo paties mėšlungio sutrauktų ir sustingusių raumenų klyksmą. Benas nemiegojo, tačiau nusikamavusios jo smegenys pasinėrė į sustirusią užmarštį. Dėkui Dievui, šitos mašinos nesispjaudė anglies oksidu.

Atrodė, jog po paskutiniojo patikrinimo praėjo visas šimtmetis, bet galop mašina sumažino greitį ir pradėjo ropštis įvažiavimo spirale. Ričardsas lėtai sumirksėjo - gerkle kilo neįveikiamas šleikštulys. Jį pirmąkart gyvenime užsupo automobilyje.

Jie kelis kartus vimdančiai pašoko ir nusileido - matyt, kelionė artėjo prie pabaigos. Dar penkios minutės, ir aplink vėl pasigirdo miesto bruzdesys. Ričardsas vis mėgino perkelti savo kūną į kitą padėtį, tačiau jam nepavyko... Galiausiai pasidavė, abejingai laukdamas kelio galo. Sulenkta ir užgulta dešinioji ranka liovėsi judėti prieš valandą. Dabar jinai buvo it medinė. Benas lytėjo ją nosies galiuku ir nieko nejautė.

Jie pasuko į dešinę, nuvažiavo tiesiai, paskui pasuko dar sykį. Ūmai mašina niurktelėjo žemyn ir nušvilpė stačiu šlaitu; Ričardso skrandis liuoktelėjo link gerklės. Cilindrų aidas bylojo, kad automobilis įvažiavo į vidų. Jie atsidūrė garaže.

Bėglys bejėgiškai atsiduso.

- Tavo žetonas, bičiuli? - pasiteiravo kažkieno balsas.

- Štai jisai, seni.

- Vieta Nr.5.

- Dėkui.

Jie nuriedėjo dešinėn. Mašina pakilo aukštyn, stabtelėjo, pasuko į dešinę, paskui į kairę. Persijungė į neutralų bėgį ir, varikliui užgesus, švelniai tūptelėjo. Kelio galas.

Iš pradžių buvo pauzė. Paskui duslus atveriamų ir užtrenkiamų vairuotojo durelių bilsmas. Bredlio žingsniai link bagažinės. Raktas niurktelėjo į skylę, ir šviesos plyšelis pranyko.

- Ar tu dar čia, Beni?

- Ne, - karktelėjo tas. - Tu palikai mane ties valstijos riba. Atidaryk tą prakeiktą karstą.

- Lukterėk sekundėlę. Dabar čia nieko nėra. Tavo mašina stovi greta maniškės. Dešinėje. Ar gali greit išsiropšti?

- Nežinau.

- Pasistenk kaip reikiant. Pradedam.

Bagažinės dangtis atšoko, įleisdamas blausią garažo šviesą. Ričardsas pasirėmė viena ranka, permetė koją per kraštą ir sustingo. Daugiau pasijudinti nebeįstengė. Jo kūną varstė mėšlungis. Bredlis pastvėrė Beną už rankų ir ištempė laukan. Tam sulinko kojos. Juoda-

odis čiupo keleivį už pažastų ir pusiau nunešė, pusiau nuvedė iki apdaužyto žalio "Sraigto", stovinčio dešinėje. Atlapojo keleivio pusės dureles, įgrūdo Ričardsą vidun ir užtrenkė. Po minutėlės Bredlis taip pat sėdėjo mašinoje.

- Dieve, - tyliai išspaudė jis. - Mes atsibeldėme, bičiuli. Mes atsibeldėme.

- Taip, - atsiliepė Ričardsas. - Pradėsim nuo pradžių. Paimti iš banko du šimtus dolerių.

Jiedu užsirūkė prieblandoje. Kurį laiką nė vienas nepratarė nė žodžio.

Jų cigaretės spindėjo nelyginant akys.

...Minus 058
Atskaita tęsiasi...

- Mudu beveik įkliuvome pirmame kontrolės punkte, - pasakojo Bredlis, kol Ričardsas stengėsi masažu atgaivinti nutirpusią ranką. Atrodė, kad į ją sminga neregimi nagai. - Tasai policininkas beveik prisikasė iki bagažinės. Beveik. - Jis išpūtė milžinišką dūmų debesį.

Ričardsas nutylėjo.

- Kaip jautiesi? - neilgai trukus paklausė Bredlis.

- Geriau. Ištrauk iš kišenės mano piniginę. Pirštai vis vien neklauso.

Bredlis numojo ranka.

- Vėliau. Noriu tau papasakoti, kaip mudu su Ričiu viską sutvarkėme.

Ričardsas prisidegė nuo smilkstančios cigaretės antrą. Skausmas pamažu malšo.

- Tau rezervuotas numeris Vintropo gatvės viešbutyje. Jis vadinasi "Vintropo Namai". Skamba prašmatniai. Bet iš tiesų viskas ne taip. Tave vadina Ogdenu Grasneriu. Įsiminsi?

- Taip. Mane tučtuojau atpažins.

Bredlis persilenkė per atlošą, paėmė nuo užpakalinės sėdynės dėžę ir švystelėjo ją Benui ant kelių. Dėžė buvo ilga, ruda, perrišta virvele. Ji Ričardsui priminė dėžes, kuriose atgabena išnuomotas išleistuvių vakaro sukneles. Jis klausiamai dirstelėjo į Bredlį.

- Atidaryk ją.

Benas taip ir padarė. Ant juodo rūbo gulėjo stiprūs melsvi akiniai. Ričardsas padėjo juos ant priekinio skydo ir ištraukė rūbą. Tai buvo dvasininko sutana. Po ja dėžės dugne gulėjo rožinis, Biblija ir purpurinė juosta.

- Dvasininkas? - paklausė Ričardsas.

- Persirengsi tiesiog čia. Aš tau padėsiu. Ant užpakalinės sėdynės lazdelė. Vaidinsi ne aklą, bet labai jau silpnai regintį. Baksnosi lazdele į žemę ir atsitrenkinėsi į praeivius. Atvykai Mančesterin į Religijos Tarybos susirinkimą dėl narkotikų uždraudimo. Supratai?

- Taip, - atsakė Benas. Jis dvejodamas pasukiojo savo marškinių sagas. - Ar po tuo skuduru dėvimos kelnės?

Bredlis nusikvatojo.

...Minus 057
Atskaita tęsiasi...

Bredlis vairavo mašiną per miestą ir paskubomis bėrė žodžius.

- Tavo lagamine dėželė su lipniomis pašto etiketėmis, - aiškino jis. - Lagaminas bagažinėje. Ant etikečių parašyta: “Po penkių dienų grąžinti kompanijai “Brikhil Manufekturik”, Mančesteris, Nju Hempšyras”. Juos atspausdino Ričis su dar vienu vaikinu. Galvažudžių būstinėje Boilstono gatvėje jie turi spausdinimo mašiną. Kiekvieną dieną siųsi man dvi kasetes, įdėjęs į dėželę su viena iš tų etikečių. Aš persiųsiu jas į Žaidimus iš Bostono. Siųsk skubiuoju paštu. Šito jie niekada neišsiaiškins.

Mašina stabtelėjo palei šaligatvį prie “Vintropo Namų”.

- Šita mašina grįš atgal į mokamą garažą. Nemėgink išvažiuoti ja iš Mančesterio, nebent pakeistum kaukę. Tau teks virsti chameleonu, bičiuli.

- Kaip manai, kiek laiko čia galima jaustis saugiam? - paklausė Ričardsas.

Benas mąstė: aš atsidaviau į jo rankas. Regis, pats jau nebeįstengiu galvoti racionaliai. Jis užuodė savo protinio išsekimo kvapą, tarsi purvino kūno dvoką.

- Numeris užsakytas savaitei. Viskas turėtų būti gerai. Turėtų. Bet gali ir nebūti. Veik pagal aplinkybes. Lagamine pavardė ir adresas. Vaikinas Portlende, Meine. Jie paslėps tave dienai ar dviems.

Kainuos nepigiai, tačiau bus saugu. Man reikia važiuoti, seni. Čia penkių minučių zona. Laikas susimokėti.

- Kiek? - paklausė Ričardsas.

- Šeši šimtai.

- Nesąmonė. Net išlaidos neatsipirks.

- Atsipirks. Ir keletas „žalių“ liks šeimai.

- Paimk tūkstantį.

- Pinigai reikalingi tau pačiam, bičiuli.

Ričardsas bejėgiškai pažvelgė į vaikiną.

- Dievulėliau, Bredli...

- Jei prasimuši, atsiųsi mums daugiau. Atsiųsi mums milijoną. Kad mes gyventume pasišvilpaudami.

- Manai, aš liksiu gyvas?

Bredlis švelniai, liūdnai nusišypsojo ir nieko neatsakė.

- Tai kodėl? - be jokios išraiškos paklausė Ričardsas. - Kodėl tu tiek daug darai mano labui? Galiu suprasti, jog mane paslėpei. Aš būčiau pasielgęs taip pat. Bet tu pasinaudojai savo klubo pagalba.

- Jie neprieštaravo. Jie žino rezultatą.

- Kokį rezultatą?

- Viskas arba nieko. Tą rezultatą. Jeigu neparemsime viens kito, jie mus suės. Nėra prasmės laukti palankaus vėjo. Lygiai taip pat sėkmingai galima atvesti dujinės viryklės vamzdį į svetainę, įsijungti Fri-Vi ir laukti.

- Kas nors tave nudės, - pratarė Ričardsas. - Kas nors tave įskųs, ir tu baigsi gyvenimą ant rūsio grindų su perrėžtu pilvu. Arba Steisis. Arba Ma.

Bredlio akys blausiai žybtelėjo.

- Baisioji diena vis vien artėja. Baisioji diena pilvotiems, rostbifų persirijusiems smirdžiams. Aš matau kruviną mėnulį. Šautuvus ir fakelus. Didysis pranašas Vudu ateis ir kalbėsis su savo vaikais. - Šią viziją žmonija garbino jau du tūkstančius metų.

Pasigirdo signalas, penkios minutės praėjo, ir Ričardsas sugniaužė durelių rankeną.

- Ačiū, - tarė jis. - Net nežinau, kaip išreikšti...

- Eik, - paprašė Bredlis, - kol man dar nereikia mokėti baudos. - Stipri ruda ranka sugniaužė sutaną. - Ir kai jie tave galiausiai pričiups, kuo daugiau tų kiaulių išsitempk drauge!

Ričardsas išsiėmė iš bagažinės juodą krepšį, Bredlis be žodžių ištiesė jam lazdelę.

Mašina nušliaužė į priekį ir įsiliejo į miesto transporto srautą. Benas Ričardsas dar minutėlę stovėjo šaligatvio pakraštyje stebėdamas, kaip ji tolsta, - trumparegiškai stebėdamas, kaip vylėsi pats. Ties kampu užpakaliniai žibintai blykstelėjo dar kartą, o paskui automobilis pranyko iš akių. Bredlis važiavo atgalios į stovėjimo aikštelę, kurioje paliks mašiną, o pats sės į kitą ir grįš į Bostoną. Ričardsą užliejo keisto palengvėjimo banga, ir jisai suprato, jog džiaugiasi už Bredlį - ko gero, vaikinas toks laimingas, jog galiausiai nusimetė nuo kupros šitą nelemtą naštą! Įeidamas į "Vintropo Namus", Ričardsas tyčiomis pražiopsojo pirmąją laiptų pakopą, ir atsiskubinęs durininkas jam padėjo.

...Minus 056
Atskaita tęsiasi...

Prabėgo dvi dienos.

Benas gerai vaidino savo rolę - taip, tarsi nuo jos priklausytų visas jo gyvenimas. Abu vakarus vakarieniavo viešbutyje, savo kambaryje. Keldavosi septintą, vestibiulyje skaitydavo Bibliją ir eidavo į "susirinkimą". Viešbučio personalas į jį žiūrėjo su švelniu paniekinamu širdingumu - su tokiu, kokio ir nusipelno pusakliai mikčiojantys Bažnyčios tarnai (žinoma, apmokantys savo sąskaitas) šioje ribotai leidžiamų žmogžudysčių, bakteriologinio karo Egipte bei Pietų Amerikoje ir įžymiojo Nevados abortų įstatymo epochoje. Romos Popiežius buvo murmantis devyniasdešimt šešerių metų senolis, ir suvaikėjusius jo ediktus apie šiuolaikinius įvykius su humoru komentuodavo baigiamojoje septintos valandos naujienų dalyje.

Ričardsas savo personalinius "susirinkimus" praleisdavo išnuomotoje bibliotekos kabinoje, kur užsirakinęs skaitė apie oro užterštumą. Informacija po 2007 metų buvo labai šykšti, o tas, kas parašyta, bemaž neatitiko ankstesnių duomenų. Vyriausybės pastangos įtvirtinti dviprasmybę, kaip paprastai, buvo pavėluotos ir neefektyvios.

Vidudienį jis pėdindavo į užkandinę gatvės kampe, netoli nuo savo viešbučio, pakeliui atsimušdamas į žmones ir be atvangos atsiprašinėdamas. Kai kurie murmėjo: "Nieko tokio, šventas tėve, nesirūpin-

kite". Gi dauguma tik abejingai keikėsi ir stumdė jį iš kelio. Vakarus Benas leisdavo savo numeryje ir vakarieniaudavo, stebėdamas "Bėgantį žmogų". Rytais traukdamas į biblioteką, išsiuntė keturis klipus. Regis, persiuntimas iš Bostono vyko sklandžiai.

Programos prodiuseriai nusprendė kitaip kovoti su Ričardso monologais apie oro užterštumą. (Jis ir toliau su kažkokia pašaipia beprotyste vystė šią temą - kad ir kaip ten būtų, vylėsi pasiekti tuos, kurie skaito iš lūpų). Minia skandino jo balsą kylančia pajuokos, klyksmų, nepadorių šūksnių ir pagiežingų keiksmų banga. Jų riksmai darėsi vis beprotiškesni; išsigimimas ribojosi su pamišimu.

Ilgais vakarais Ričardsas mąstė, kad per penketą bėgimo dienų jame nejučia įvyko permaina. Tai vis Bredlis - Bredlis ir maža mergytė. Jisai jau nebuvo tik Bendžaminas Ričardsas - vienišas vyriškis, ties pražūties riba kovojantis už savo artimuosius. Dabar jie buvo visi drauge, dūstantys nuo savo alsavimo, - ir jo šeima taip pat.

Jis niekada nebuvo visuomenininkas. Visuomet su panieka ir pasibjaurėjimu atmesdavo sociumo interesus. Jie buvo skirti patikliems padlaižiams ir tiems, kurie turi per daug pinigų - tokiems, kaip tie siaurašikniai piemenys iš koledžų su savo madingomis sagomis ir išpuoselėtomis fizionomijomis.

Ričardso tėvas ištirpo naktyje, kai berniukui buvo penkeri. Benas buvo pernelyg jaunas, kad ką nors atmintų, išskyrus paskirus ryškius paveikslus. Jis niekada nejautė tėvui neapykantos. Puikiai suprato, kad, rinkdamasis tarp išdidumo ir atsakomybės, vyriškis kone visuomet pasirinks išdidumą - jei atsakomybė žlugdo jo vyriškumą. Vyras negali pasilikti ir žiūrėti, kaip jo moteris užsidirba duonai, tysodama ant nugaros. Jei vyriškiui nieko daugiau nelieka, kaip parūpinti žmonai klientų, vyriškis, Ričardso manymu, gali drąsiai šokti pro langą.

Visus metus nuo penkerių iki šešiolikos jisai praleido karštligiškoje kovoje už išgyvenimą, jisai ir jo brolis Todas. Motina mirė nuo sifilio, kai Benui buvo dešimt, o Todui septyneri. Todas žuvo po penketo metų - jį pritrėškė pajudėjęs aviakrautuvas, berniukui pildant mašinos degalų baką. Ir motiną, ir sūnų Miestas sušėrė Municipaliniam krematoriumui. Vaikai iš gatvės jį vadino Pelenų fabriku, arba Kremine; draskomi negailestingo kartėlio, jie suvokė, kad ir patys veikiausiai savo dienas užbaigs tenai, kad juos sukraus rietuvėmis ir iš-

spjaus į miesto orą. Sulaukęs šešiolikos, Ričardsas liko vienui vienas. Po pamokų skubėdavo į gamyklą ir triūsdavo visą aštuonių valandų pamainą - šveitė variklius. Nepaisant įtempto tvarkaraščio, galinčio perlaužti stuburą, jis nuolatos panikavo nuo minties, jog yra vienišas, niekam nežinomas ir niekam nereikalingas. Kartais prabusdavo trečią valandą ryto, kvėpdamas pūvančių kopūstų dvoką nuomojamame vieno kambarėlio bute, ir stingdavo nuo siaubo, tūnančioje pačiose jo sielos gelmėse. Jisai priklausė tiktai pats sau.

Taigi, Bendžaminas vedė, ir pirmuosius metus Šeila praleido išdidžiai tylėdama, kol jų draugai (ir Ričardso priešai: jų įsitaisė daug, atsisakydamas dalyvauti naktiniuose išpuoliuose ir priklausyti vietos gaujai) laukė atvykstant Motininio Ekspreso. Kai šitaip nenutiko, susidomėjimas užgeso. Jiedu liko toje Dievo pamirštoje vietoje, kuri Ko-Op Sityje buvo skirta jaunavedžiams. Keli draugai ir pažįstami, gyvenantys tame pačiame name. Ričardsui buvo vis vien; tokia padėtis jį tenkino. Jis visiškai atsidavė darbui, su pašaipiu įniršiu ardamas viršvalandžius. Atlyginimas buvo menkas, jokios vilties palypėti aukštėliau, o infliacija vystėsi pašėlišku greičiu - tačiau jiedu mylėjo vienas kitą. Jie išsaugojo meilę - kodėl gi ne? Ričardsas priklausė tam vienišų vyriškių tipui, kurie savo išrinktajai gali padovanoti milžiniškas meilės, prieraišumo ir gal netgi dvasinio pranašumo atsargas. Iki šios akimirkos jo jausmai liko beveik neužgauti. Per vienuolika vedybinio gyvenimo metų jiedu nė sykio rimtai nesusipyko.

Bendžaminas metė darbą 2018 metais, nes šansas susilaukti vaikų mažėjo sulig kiekviena darbo pamaina, praleista už skylėtų, senamadiškų švininių "Dženeral Atomiks" skydų. Gal nieko tokio ir nebūtų nutikę, jei į kartų meistro klausimą "Kodėl tu išeini?" jis būtų atsakęs melu. Tačiau Ričardsas tiesiai šviesiai pareiškė, ką galvoja apie "Dženeral Atomiks", tiradą užbaigęs pasiūlymu susirinkti visus savo gama skydus ir susikišti į subinę. Viskas baigėsi trumpomis klaikiomis grumtynėmis. Meistras buvo raumeningas ir stiprus, bet Ričardsas privertė jį klykti it bobą.

Juodas kamuolys ėmė ristis žemyn. Jis pavojingas. Venkite jo. Jeigu jums baisiai reikia žmonių, pasisamdykite jį savaitei, o paskui atsikratykite. Kalbant "Dž-A" kalba, Bendžaminas buvo paženklintas raudona žyme.

Kitus penkerius metus jis ilgą laiką vyniojo ir krovė laikraščius,

bet darbas seko, kol baigėsi visai. Fri-Vi labai efektyviai nužudė spausdintą žodį. Ričardsas klaidžiojo šaligatviais, Ričardsą vijo tolyn. Retsykiais kokioje nors įmonėje pasisamdydavo padieniu.

Didieji dešimtmečio įvykiai praėjo pro šalį - Benas jų nepastebėjo, kaip netikintis nepastebi dvasių. Jis nieko nežinojo apie Namų Šeimininkių Skerdynes 24-aisiais, kol po trijų savaičių žmona papasakojo, kaip du šimtai automatais ir elektriniais vėzdais ginkluotų policininkų apgręžė moterų eiseną link Pietvakarinio Produktų Sandėlio. Žuvo šešiasdešimt moterų. Viena ausim klausėsi, jog Artimuosiuose Rytuose panaudotos nervus paralyžiuojančios dujos. Bet visa tai jam nepadarė jokio įspūdžio. Protesto banga nepakilo. Smurtas nieko nepakeitė. Pasaulis buvo toks, koks buvo, ir Benas Ričardsas ėjo juo nemurmėdamas, ieškodamas darbo. Imdavosi bet ko, už menkiausią atlygį triūsdamas dieną ar pusdienį. Gremžė drebutines gleives nuo banglaužių, valė nutekamuosius griovius, kai tuo metu kiti, nuoširdžiai tikintys, kad ieško darbo, nedarė nieko.

"Eik šalin, smirdžiau... Pranyk... Darbo nėra... Nešdinkis... Apsiauk savo batus, pašoksim bugį... Suskaldysiu tau makaulę, tėtuši... Drožk".

Paskui darbų nebeliko visai. Nieko nebegalėjai surasti. Kartą vakare jį sustabdė kažkoks girtas turčius su šilkiniais marškiniais (Benas kiūtino namo po bevaisių paieškų) ir pasakė sumokėsiąs dešimt naujųjų dolerių, jei Ričardsas nuleis žemėn kelnes, kad jisai įsitikintų, jog gatvės valkatų b... išties pėdos ilgio. Ričardsas partrenkė jį ant grindinio ir pabėgo.

Būtent tada, po devynerių pastangų metų, Šeila pastojo. Jis buvo šveitikas, kalbėjo namo gyventojai. Ar galite patikėti, jis šešetą metų dirbo šveitiku ir užtaisė jai vaiką? Tatai bus monstras su dviem galvom ir be akių. Radiacija, radiacija, jūsų vaikai bus pabaisos...

Bet, nepaisant tų šnekų, jiems gimė Ketė. Apvalutė, žavi, žviegianti visa gerkle. Priimta pribuvėjos iš kvartalo galo už penkiasdešimt centų ir keturias pupų skardines.

Ir štai dabar, pirmąsyk nuo tų laikų, kai mirė jo brolis, Bendžaminas vėl liko vienui vienas. Atlėgo bet koks spaudimas (netgi laikinas, medžioklės).

Jo protas ir įniršis nukrypo į Žaidimų Federaciją su jos milžinišku bei galingu komunikacijų tinklu, apraizgiusiu visą pasaulį. Riebūs šun-

snukiai su nosiniais filtrais, leidžiantys vakarus su lėlytėmis, dėvinčiomis šilkines kelnaites. Lai nukrinta giljotina. Ir dar. Ir dar. Viskas perniek - iki jų nusigauti neįmanoma. Jie stūkso viršum visų žmonių, nykdami aukštumoje, tarsi patsai Žaidimų Pastatas.

Ir visgi jis apie tai pagalvojo - todėl, kad buvo Bendžaminas Ričardsas, ir todėl, kad jautėsi vienišas bei keitėsi. Sėdėdamas vienas kambaryje nesuvokė, kad tuomet, kai apie tai mąstė, šiepėsi plačia baltojo vilko šypsena, kuri savo galybe pajėgtų pati savaime laužyti gatves ir lydyti namus. Tokia pat šypsena klaidžiojo Ričardso veide aną beveik pamirštą dieną, kuomet jis partrenkė žemėn turtingą įžūlėlį ir tuščiomis kišenėmis bei įkaitusiu protu parskuodė namo.

...Minus 055
Atskaita tęsiasi...

Pirmadienis buvo toks pat, kaip ir sekmadienis; varguoliai prastūmė dar vieną dieną, ir iki 18:30 ši niekuo nesiskyrė nuo kitų dienų.

Tėvas Ogdenas Grasneris užsisakė didelį gabalą mėsos vyniotinio (Ričardsui labai patiko viešbučio virtuvės maistas, kuris kitam, vaikystėje maitintam geriau, nei koncentruotomis piliulėmis ir prisvilusiais mėsainiais, būtų pasirodęs nevalgomas), butelį “Sanderberdo” vyno ir įsitaisė žiūrėti “Bėgančio žmogaus”. Pirmoji laidos dalis, skirta pačiam Ričardsui, tęsėsi ilgiau, nei du praėjusius vakarus. Jo balsas nuolat skendo publikos riksmuose. Bobis Tompsonas buvo mandagus ir piktas. Bostone be atvangos vyko kratos. Visus, slėpusius bėglį, privalu sunaikinti. Kai parodė Sistemą, Ričardsas vangiai šyptelėjo: visa tai buvo pakenčiama, tam tikra prasme netgi juokinga; svarbiausia, kad vėl neimtų rodyti policininkų.

Antroji programos dalis iš esmės skyrėsi nuo pirmosios. Tompsonas plačiai šypsojosi:

- Peržiūrėjęs paskutines juosteles, kurias atsiuntė monstras, vadinamas Benu Ričardsu, su džiaugsmu pranešu jums gerą naujieną...

Jie pričiupo Louliną. Atpažino jį Topekoje penktadienį, tačiau intensyvi miesto krata šeštadienį ir sekmadienį nedavė jokių rezultatų. Ričardsas spėjo, kad Loulinas, kaip ir jis pats, prasiveržė per kordoną. Bet šį vakarą Louliną aptiko du vaikai. Jis kažin kur susilaužė riešą ir slapstėsi Automobilinių Kelių Departamento garaže. Vaikai, Bobis ir

Merė Koulzai, plačiai šypsojosi į kamerą. Bobiui Koulzui trūko vieno danties. "Įdomu, ar jam už dantį davė ketvertuką", - sentimentaliai pagalvojo Ričardsas.

Tompsonas išdidžiai pareiškė, jog Bobas ir Merė - "pirmieji Topekos piliečiai" - atvyks į "Bėgantįjį" rytoj vakare ir iškilmingoje aplinkoje atsiims Kilnumo Sertifikatus bei "Fan Tvinkso" košės priedą visam gyvenimui, be to, abu gaus po tūkstantį naujųjų dolerių. Apdovanojimus įteiks Gizoneras, Kanzaso gubernatorius. Pranešimas sukėlė publikos ovacijų audrą.

Paskui parodė juostelę, įamžinusią, kaip Louliną suvarpo kulkos, o jo sumaitotą, nuo koncentruotos ugnies sumenkusį kūną išvelka iš garažo. Žiūrovai nedarniai šūkalojo iš nepasitenkinimo ir švilpė.

Ričardsas skausmingai nusigręžė, jam pasidarė bloga. Smilkinius suspaudė laibi neregimi pirštai.

Kūną parodė ir Kanzaso Miesto tarybos rotondoje, jam įkandin jau nudryko ilga procesija. Policininkas, žmogžudystės liudininkas, interviu pareiškė, jog Loulinas pernelyg nesipriešino. "Panašu į tave", - pagalvojo Ričardsas, prisiminęs niaurų pagiežingą vaikino balsą ir tiesų paniekinamą žvilgsnį.

Mano nelaimės draugas.

Beliko vienas didelis šou - patsai Benas Ričardsas. Vyniotinis nebelindo į gerklę.

...Minus 054
Atskaita tęsiasi...

Naktį susapnavo blogą sapną, kas buvo labai neįprasta. Šiaip jau Bendžaminas Ričardsas niekada nesapnuodavo. Dar neįprasčiau atrodė tai, kad pagrindiniu šio sapno veikėju buvo visai ne jis. Ričardsas tiktai stebėjo, likdamas nematomas.

Milžiniško kambario kraštai nyko tamsoje. Kažkur, regis, varvėjo čiaupas. Viskas vyko tarsi po žeme.

Kambario centre ant tiesios medinės kėdės sėdėjo Bredlis - odiniais diržais supančiotomis rankomis ir kojomis. Jo galva buvo apkirpta nelyginant kalinio.

Aplinkui stovėjo žmonės su juodais gobtuvais. "Medžiotojai, - pašiurpęs pagalvojo Ričardsas, - o, Dieve, tai Medžiotojai".

- Aš ne žmogus, - pasakė Bredlis.

- Ne, tu žmogus, brolau, - švelniai pratarė vyras su gobtuvu ir suvarė smeigtuką Bredliui į skruostą. Tasai suriko. - Tu žmogus?

- Pačiulpk.

Smeigtukas taip pat lengvai įsmigo į Bredlio vyzdį ir išniro iš ten drauge su bespalvio skysčio lašu. Vaikino žvilgsnis tapo plokščias.

- Tu žmogus?

- Susikišk jį sau į subinę!

Bredlio skruostą palytėjo elektros laidas. Jis vėl sukliko, trumpučiai plaukai pasistojo piestu. Juodaodis panėšėjo į futuristinę karikatūrą.

- Ar tu žmogus, brolau?

- Dėl nosinių filtrų visiems jums vėžys, - atsiliepė Bredlis, - visi jūs supuvę iš vidaus.

Jam pervėrė antrąją akį. Apakęs Bredlis juokėsi iš kankintojų. Vienas žmogus su gobtuvu davė ženklą, ir į kambarį iš šešėlio linksmai įbėgo Bobis ir Merė Koulzai, dainuodami dainelę apie vilką pilką.

Bredlis pradėjo rėkti ir muistytis krėsle. Atrodė, kad jisai nori pakelti rankas, atremti kažkokį smūgį. Daina nutrūko, ir vaikai pasikeitė: jų galvos pailgėjo, o burnos plačiai prasivėrė, apnuogindamos aštrias nelyginant skustuvai iltis.

- Aš pasakysiu! - suriko Bredlis. - Pasakysiu! Pasakysiu! Aš ne žmogus! Žmogus - Benas Ričardsas! Aš pasakysiu! Dieve! O, Dieve!

- Kur žmogus, brolau?

- Aš pasakysiu! Pasakysiu! Jisai...

Bet vaikino žodžius vėl nustelbė daina. Ričardsas prabudo, išpiltas šalto prakaito.

...Minus 053
Atskaita tęsiasi...

Mančesteryje buvo ne geriau.

Benas nežinojo, ar dėl to kalta naujiena apie Loulino mirtį, ar sapnas, ar nuojauta, bet antradienio ryte jisai pasiliko viešbutyje ir nėjo į biblioteką. Dabar bėgliui dingojosi, kad kiekviena čia praleista minutė artina jo paties galą. Už lango kiekviename taksi vaidenosi

Medžiotojas. Jį kamavo žmonių šmėklos, be garso sėlinančios link kambario durų. Ričardsas jautė, kaip galvoje tiksi laikrodis.

Antradienį, 11 valandą ryto, neryžtingumas išsisklaidė. Ilgiau pasilikti nevalia. Benas buvo tikras, kad jį suras.

Lazda pabeldęs į lifto duris, nusileido į viešbučio holą.

- Išeinate, tėve Grasneri? - su įprasta malonia ir paniekinama šypsenėle pasiteiravo budintysis.

- Metas, - atsiliepė Ričardsas, kreipdamasis į budinčiojo petį, - ar šiame mieste yra kinoteatras?

Žinojo, kad jie čia bent aštuoni, ir šeši iš jų be atvangos suka trimačius pornofilmus.

- Na... - susimąstė klerkas, - čia yra Centras. Berods, ten rodo multikus.

- Štai ir puiku, - išsiblaškęs tarstelėjo Ričardsas ir stumtelėjo kelią pastojusį kubiliuką su žaliuojančiu augalu. Gretimoje vaistinėje įsigijo didelę tvarsčių pakuotę ir porą pigių aliumininių ramentų. Pardavėjas supakavo pirkinį į ilgą kartoninę dėžę. Kitoje sankryžoje Benas susistabdė taksi.

Mašina stovėjo ten, kur jai ir derėjo stovėti. Jeigu aikštelėje ir buvo kordonų, Ričardsas jų pamatyti negalėjo. Jis sėdo į mašiną ir užvedė variklį. Prisiminė neturįs teisių jokiu vardu, kuriuo galėtų prisidengti, ir bemaž supanikavo, bet neilgai trukus išmetė šitas mintis iš galvos.

Nesitikėjo, kad naujoji maskuotė padės įveikti užtvaras. Jeigu tokių pasitaikys, jis veršis kiaurai. Žinia, sumanymas pražūtingas, bet jeigu jį suseks, vis vien nudės.

Įsimetė tėvo Ogdeno Grasnerio akinius į dėtuvę ir pagal visas taisykles nuriedėjo pro budintįjį. Vaikinas probėgom dirstelėjo į jį viršum skaitomo žurnaliuko.

Šiauriniame miesto pakraštyje sustojo prisipilti dujų. Pildyklos tarnautojas buvo sėte nusėtas vulkaninės kilmės spuogais ir, rodės, iš visų jėgų stengėsi nežiūrėti į Ričardsą. Kuo toliau, tuo geriau.

Jis persirikiavo iš 91-ojo į 17-ąjį, o iš ten - į plentą be jokio numerio ar pavadinimo. Nuvažiavęs tris mylias, pasuko į purviną duobėtą akligatvį ir užgesino variklį. Palenkė užpakalinės apžvalgos veidrodį dešinėn ir apsivyniojo galvą tvarsčiu - taip sparčiai, kaip tik įstengė. Nusmurgusiame gluosnyje visąlaik ulbėjo kažkoks paukštelis.

Ne taip jau prastai. Jei Portlende bus galima atsikvėpti, reikės įsitaisyti ir kaklo įtvarą.

Ričardsas pasidėjo ramentus ant priekinės sėdynės ir užvedė mašiną. Po keturiasdešimties minučių pakliuvo į žiedinį Portsmuto apvažiavimą. 95-ajame kelyje pasirausė kišenėje ir išsitraukė popieriaus skiautelę, kurioje Bredlis minkšta švinine plunksna savamokslio rašysena išraitė:

94 Valstijos gatvė, Portlendas
MĖLYNOS DURYS
KAMBARIŲ NUOMA Eltonas Parakis
(ir Virdžinija Parakis)

Ūmai Benas apsiniaukė ir apsidairė. Viršum mašinų srauto drauge su sunkiu apačioje prikabintu aparatu lėtai slinko juodai geltonas policijos agregatas. Sekundėlei įtaisai sugniaužė Ričardsą replėmis ir pasišalino, grakščiai nelyginant balerinos vingiuodami visose šešiose eismo juostose.

Įprastas kelių patrulis. Už poros mylių Benas lengviau atsiduso. Juokas ir šleikštulys vienu metu.

...Minus 052
Atskaita tęsiasi...

Kelionė iki Portlendo praėjo be jokių nuotykių. Tačiau ties miesto riba, pervažiavus Skerboro priemiestį (turtingi namai, turtingos gatvės, turtingos privačios mokyklos, apjuostos elektrine viela), palengvėjimo jausmas išgaravo. Jie galėjo būti visur arba niekur.

Valstijos gatvėje rikiavosi apgriuvę akmeniniai namai, gretimai dūlavo apleistas parkas, panašus į džiungles.

“Visų smulkių miesto chuliganų, meilužių, hipių ir vagių susibūrimo vieta, - pagalvojo Ričardsas. - Sutemus niekas neis pasivaikščioti Valstijos gatve be policijos šuns ar dvidešimties bičiulių-gangsterių”.

94 numeris žymėjo aptriušusį, suodiną statinį su senomis langinėmis. Ričardsui namas priminė senį, mirštantį nuo kataraktos.

Jis sustojo prie bordiūro ir išlipo iš mašinos. Gatvėje kėpsojo palikti automobiliai, kai kurie jau virtę beformėmis metalo krūvomis. Ties parko kampu, tarsi parmuštas šuo, ant šono tysojo “Študebekeris”. Matyt, policija šiuose kraštuose lankosi nedažnai. Tereikėjo

palikti mašiną be priežiūros, ir po penkiolikos minučių apie ją jau būriuodavosi liesi žydraakiai vaikiūkščiai. Po pusvalandžio jie apsiginkluodavo laužtuvais, atsuktuvais bei veržliarakčiais, imdavo jais bilsnoti, mosuoti, rengdavo špagų dvikovas, giliamintiškai keldavo įnagius į dangų, tarsi spėdami orą ar priimdami paslaptingus radijo signalus. O po valandos iš mašinos belikdavo tik apgraužtas karkasas - nuo ratų bei cilindrų iki pat vairo.

Ričardsui matuojantis ramentus, prie jo pribėgo mažas kaulėtas berniukas. Vieną jo veido pusę vagojo randai, paversdami mažylį groteskiška Frankenšteino kopija.

- Heroino, misteri? Geros kokybės. Nugabens jus į Mėnulį, - berniukas suokalbiškai sukikeno.

- Atsiknisk, - trumpai atrėžė Ričardsas. Berniukas pabandė išmušti jam iš rankų vieną ramentą, tačiau pats gavo per užpakalį ir dingo.

Ričardsas atsargiai ir lėtai kopė duobėtomis akmeninėmis pakopomis, įdėmiai stebeilydamas į duris. Šios buvo mėlynos, tačiau dažai apsilaupė ir nubluko, dabar imituodami niūrų dykumos dangų. Kadaise buvo ir durų varpelis, tačiau juo pasirūpino kažkokie vandalai.

Ričardsas pabeldė ir lukterėjo. Nieko. Pabeldė vėl. Artėjo vakaras, į gatvę plūdo šaltis. Iš Parko pusės sklido tykus lapus metančių šakų šnaresys. Nieko nėra. Metas nešdintis.

Visgi jis pasibeldė dar sykį, būdamas tikras, jog viduje kažkas yra. Netrukus išgirdo lengvą naminių šlepečių brūkšėjimą. Anapus durų kažkas stabtelėjo.

- Kas ten? Nieko neperku. Nešdinkitės.

- Aš perspėjau apie vizitą.

Atsivėrė akutė, ir Ričardsą ištyrinėjo ruda akis. Paskui akutė pokštelėjusi užsitrenkė.

- Aš jūsų nepažįstu, - grubus atsakymas.

- Ieškau Eltono Parakio.

- Vadinasi, jūs vienas iš tų... - nenoriai atsiliepė balsas. Už durų viena po kitos spragsėjo spynos, sukosi varžtai. Nukrito grandinėlė. Pasisuko vienos spynos perjungiklis, paskui antros. Pokštelėjęs atšoko policinis skląstis, ir galiausiai girgžtelėjo neišvengiamas raktas. Spąstai.

Durys atsivėrė, ant slenksčio pasirodė kaulėta moteris su didžiulėmis gumbuotomis rankomis. Neišraiškingas, kone angeliškas veidas

atrodė taip, tarsi būtų pelnęs tūkstantį neregimų spyrių, boksininko smūgių iš kairės bei apačios. Netgi avėdama nuklypusias šlepetes, ji buvo beveik šešių pėdų ūgio. Keliai išburkę nuo artrito. Plaukai po maudynės apsukti turbanu. Giliai įdubusiose rudose akyse (antakiai panėšėjo į krūmus, kimbančius į juodą skardį, beviltiškai kovojančius su sausra bei aukščiu) švytėjo smalsumas, sumišęs su baime ar pagieža. Vėliau Benas suprato, kad toji moteris buvo paprasčiausiai mirtinai pergąsdinta, išmušta iš vėžių ir atsidūrusi ties pamišimo riba.

- Aš esu Virdžinija Parakis, - tarė ji, - aš - Eltono motina. Įeikite.

...Minus 051
Atskaita tęsiasi...

Moteris jo neatpažino.

Namas buvo senas, nušiuręs ir tamsus. Aplinka Ričardsui pasirodė pažįstama - šiuolaikinė sendaiktininko krautuvė.

- Eltono nėra namuose, - pasakė moteris, dėdama ant dujinės viryklės aliuminį arbatinuką. Virtuvėje buvo šviesėliau, ir Ričardsas pastebėjo rudus apmušalų raštus, nudvėsusias muses, besivoliojančias tarp langų rėmų ir primenančias prabėgusią vasarą, seną linoleumą, išmargintą juodais dryžiais, drėgnų servetėlių šūsnį po nesandariu vamzdžiu. Dvelkė dezinfekcija, tas kvapas jam priminė naktis, praleistas ligoninių palatose.

Virdžinija perėjo kambarį ir ištinusiais pirštais pasirausė šlamšto krūvoj, kol aptiko du arbatos paketėlius, vieną - jau panaudotą. Tą ir paėmė Benas. Jis nėmaž nesistebėjo.

- Šitas tiks, - pastebėjo moteris, pabrėždama pirmąjį žodį, kalbėdama mažumą kaltinančiu tonu. - Jūs nuo to bičiulio iš Bostono, kuris rašė Eltonui apie užterštumą, tiesa?

- Taip, misis Parakis.

- Jiedu susitiko Bostone. Mano Eltonas aptarnauja prekybos automatus, - ji pasitaisė plaukus ir ėmė lėtai trauktis per linoleumines kopas atgal, link viryklės. - Aš sakiau Elčiui, jog viskas, ką daro Bredlis, neteisėta. Sakiau jam, kad tatai baigsis kalėjimu ar net blogiau. Jis manęs neklauso. Neklauso savo senos motušės, - moteris posaldžiai nusišypsojo. - Žinot, Eltonas visuomet ką nors meistraudavo... Kai buvo berniukas, kaime pastatė keturių kambarių namą. Žinot, tai

nutiko anksčiau, nei jie nupjovė gluosnį. Ir štai toji juodaodė idėja pastatyti Portlende valymo stotį!..

Ji įmetė paketėlius į puodelius ir pastovėjo nusigręžusi nuo Ričardso, šildydama virš viryklės rankas.

- Jie parašė vienas kitam. Pasakiau jam, kad tai nesaugu. Pasakiau: "Tu atsidursi kalėjime ar net blogiau". Jis atsakė: "Mama, mes gi naudojamės kodu". Aš pasakiau: "Elti, nejau manai, kad jie nesugebės išsiaiškinti, jog slaptas šnipas žaidžia dvigubą žaidimą?" Jisai neklauso. Stengiausi būti jam geriausiu draugu. Tačiau viskas pasikeitė. Nuo tų laikų, kai Eltis paaugo, viskas pasikeitė. Nepadorūs žurnaliukai po lova ir visa kita. O dabar tasai juodasnukis. Manau, jie jus susekė, kai matavote kancerogenų kiekį išmetamose dujose ar panašiai, ir dabar jūs slapstotės.

- Aš...

- Tai neturi reikšmės! - tūžmingai nukirto moteris, stebeilydama pro langą.

Langas žvelgė į kiemą, į vaikų smėlio dėžę, jau seniai virtusią sąvartynu ir užgriuvusią purvinomis šakomis.

- Tai neturi reikšmės, - pakartojo Virdžinija, - tai vis juodasnukiai.

Moteris atsigręžė į Beną, jos akys atrodė piktos ir suglumusios.

- Man 64, bet kai visa tai prasidėjo, buvau devyniolikmetė mergina. Buvo 1979-ieji, ir visur knibždėjo juodasnukiai. Visur! - ji kone rėkė, tarsi Ričardsas būtų mėginęs ginčytis. - Visur! Jie siuntė savo vaikus į mokyklas drauge su baltaisiais. Kišo juodasnukius į vyriausybę. Radikalai, šunsnukiai, niektauzos. Aš ne... - ūmai moteris nutilo, tarsi žodžiai būtų sudužę jos burnoje. Ji spoksojo į Ričardsą, tarsi pirmąsyk jį išvydusi.

- Viešpatie, malonėk, - sukuždėjo Virdžinija.

- Misis Parakis...

- Ne, - persigandusi atrėžė ji, - ne, ne, o, ne!

Moteris lėtai artinosi, apsiginklavusi iš šlamšto krūvos ištrauktu ilgu mėsininko peiliu: "Lauk! Lauk! Lauk!"

Jis pašoko ir ėmė trauktis atatupstas, iš pradžių trumpučiu holu tarp virtuvės ir ankštos svetainės, paskui per pačią svetainę.

Pastebėjo seną mokamą telefoną, kybantį ant sienos nuo tų laikų, kai čia veikė tvarkingas viešbutis. Mėlynos durys, nuomininkai.

Kada gi tai buvo? Prieš dvidešimt metų? Prieš keturiasdešimt? - spėliojo Ričardsas. Anksčiau, nei juodasnukiai liovėsi paklusniai laižę batus, ar vėliau?

Jisai jau slinko per holą tarp svetainės ir lauko durų, kai spynoje girgžtelėjo raktas. Ir Ričardsas, ir Virdžinija sustingo, tarsi kažkas būtų sustabdęs filmą; abu spėliojo, kas bus toliau.

Durys atsivėrė, ir įėjo Eltonas Parakis. Jis buvo labai storas, blausiai balti atgal sušukuoti plaukai rėmino apvalų vaikišką veidą, kuriame sustingo nuolatinė sutrikusi išraiška. Eltonas vilkėjo žydrai auksinę kompanijos "Vendo-Spendo" uniformą. Jis susimąstęs pažvelgė į Virdžiniją Parakis.

- Nuleisk peilį, motuše.

- Ne! - sušuko moteris, nors jos veidu jau nusruveno pralaimėjimo šešėlis.

Parakis užvėrė duris ir siūbuodamas nužingsniavo link motinos. Toji šastelėjo į šalį.

- Privalai išvyti jį, sūneli. Jis - tasai niekšas... tas pats Ričardsas. Susidėjęs su tokiu, pakliūsi į kalėjimą ar net blogiau.

Eltonas apglėbė motiną ir ėmė švelniai maldyti.

- Aš nepakliūsiu į kalėjimą, neverk, motuše, prašau tavęs, neverk. - Jis pažvelgė į Ričardsą per virpantį Virdžinijos petį ir kaltai šyptelėjo. Ričardsas laukė.

- Paklausyk, - aimanoms nutilus, prabilo Parakisas, - misteris Ričardsas - geras Bredlio Fronkmortono draugas, jis pagyvens pas mus keletą dienų.

Moteris veriamai spygtelėjo, bet tuojau pat išsigandusi prisidengė burną ranka.

- Taip, motuše. Taip, čia jis. Nuvarysiu jo mašiną į parką ir paliksiu aikštelėje. O rytoj ryte tu išsiųsi siuntinį į Klyvlendą.

- Į Bostoną, - automatiškai pataisė Ričardsas, - juostelės siunčiamos į Bostoną.

- Nuo šiol jos eina į Klyvlendą, - kantriai šyptelėjęs atsakė Eltonas Parakisas. - Bredlis slapstosi.

- O, Dieve.

- Tu taip pat turėsi slapstytis, - sukūkčiojo misis Parakis, kreipdamasi į sūnų. - Ir tave jie būtinai nutvers, tu pernelyg storas!

- Nuvesiu misterį Ričardsą į viršų ir parodysiu jam kambarį, motuše.

- Misterį Ričardsą? Misterį Ričardsą? Kodėl gi nevadini jo tikruoju vardu? Nuodytojas! Gyvatė!

Eltonas švelniai atstūmė motiną ir nupėdino į tamsią laiptinę. Ričardsas nusekė iš paskos.

- Viršuje daug kambarių, - mažumą uždusęs paaiškino Parakis. Kopiant aukštyn, jo sėdmenys įtemptai krutėjo. - Tie kambariai jau seniai nebenuomojami, nuo pat mano vaikystės. Iš čia galėsite matyti gatvę.

- Gal man verčiau išeiti, - krenkštelėjo Benas, - jei Bredlis prasitars, tavo motina pasirodys besanti teisi.

- Štai jūsų kambarys, - tarė Eltonas, atlapodamas duris į purviną ir drėgną kambarėlį.

Jis tarsi nenugirdo Ričardso pastabos.

- Žinia, ne itin jauku... Bijau... - jis grįžtelėjo į svečią, spausdamas malonią ir kantrią šypsenėlę. - Gyvenkite čia, kiek panorėsite. Bredlis Fronkmortonas - geriausias mano draugas... - šypsena nežymiai virptelėjo. - Vienintelis... Aš prižiūrėsiu motušę. Nesirūpinkite.

Ričardsas pakartojo:

- Man verčiau išeiti.

- Jums nevalia, jūs gi žinote. Su šiuo tvarsčiu ant galvos net motušę neilgai tekvailinote. Nuvarysiu jūsų mašiną į saugią vietelę, misteri Ričardsai. Pasikalbėsim vėliau.

Parakisas greit ir triukšmingai pasišalino. Jo kelnėse ant užpakalio žiojėjo skylė. Šeimininkui išėjus, kambaryje liko tvyroti silpnas nemalonus kvapelis.

Benas nežymiai praskyrė senas žalias užuolaidas ir pamatė, kaip Parakis pūkšdamas išeina laukan bei sėda į mašiną. Neilgai trukus storulis išlipo ir vėl grįžo į namą. Ričardsas pašiurpo iš baimės. Vėl sugirgždėjo pakopos. Atsivėrė durys, ir Eltonas draugiškai nusišypsojo.

- Mama teisi, aš būčiau prastas slaptasis agentas: pamiršau raktus.

Benas padavė jam raktus ir pabandė pašmaikštauti:

- Geriau pusė agento, nei apskritai jokio.

Jo žodžiai Eltonui nepadarė įspūdžio. Jis akivaizdžiai bodėjosi Ričardsu.

Bėglio galvoje vėl suskardėjo pamėkliški besišaipančių vaikų balsai. Tie balsai persekios jį visuomet, tarsi maži buksyrai didelį lainerį.

- Dėkui, - švelniai ištarė Ričardsas.

Parakis išėjo, ir maža mašinėlė, atvaryta iš Nju Hempšyro, nuriedėjo parko link.

Benas nutraukė nuo lovos purviną užtiesalą ir atsigulė - negiliai alsuodamas ir stebeilydamas į niekur, tiksliau, į lubas. Atrodė, jog lova sugniaužė jį neišvengiamai drėgname (nepaisant antklodės ir viršutinių drabužių) glėbyje. Į šnerves smelkėsi pelėsių kvapas. Apačioje raudojo Eltono motina.

...Minus 050

Atskaita tęsiasi...

Jis truputį nusnaudė, bet užmigti neįstengė. Buvo jau beveik tamsu, kai laiptuose vėl pasigirdo sunkūs Eltono žingsniai. Ričardsas lengviau atsiduso ir nuleido kojas žemėn.

- Atlikta, - pranešė Parakisas, - mašina parke.

- Ar jos neapiplėš?

- Ne. Turiu vieną prietaisėlį. Baterija ir keli gnybtai. Jei kas nors prilies ją rankomis arba laužtuvu, gaus smūgį ir įjungs sireną. Veikia idealiai. Pats padariau.

Jis sunkiai atsiduso ir atsisėdo.

- Kas tenai Klyvlende? - pasiteiravo Ričardsas (nustebęs suvokė, jog klausinėti Eltoną visai nesunku).

Parakis gūžtelėjo pečiais:

- Toks pat bičiulis, kaip ir aš. Susitikome Bostone, bibliotekoje. Jis atėjo su Bredliu. Ten rinkosi mažas valymo klubas... manau, mama tau jau pasakojo.

Jis pasitrynė rankas ir be džiaugsmo šyptelėjo.

- Taip, ji pasakojo, - prisipažino Ričardsas.

- Mano motušė... truputį nesupratinga, nelabai tesuvokia, kas nutiko per pastaruosius dvidešimt metų. Visą laiką baiminasi. Aš - viskas, kas jai beliko.

- Bredlį nutvers?

- Nežinau. Jis sukūrė... hm... žvalgybos tinklą, - Eltonas nudelbė akis.

- Tu...

Atsilapojo durys, ir ant slenksčio išdygo misis Parakis. Rankos sudėtos ant krūtinės, akys lakstė į šalis. Moteris šypsojosi.

- Aš paskambinau į policiją, - pareiškė jinai, - dabar jums teks pasišalinti.

Eltonas persimainė.

- Tu meluoji.

Ričardsas susvyravo ir minutėlei sustingo, palenkdamas galvą į šalį ir įsiklausydamas. Silpnas, bet tolydžio stiprėjantis sirenos gausmas.

- Ji nemeluoja, - tarstelėjo bėglys.

Beną pervėrė šlykštus jausmas, jog viskas buvo perniek. Pervėrė ir dingo.

- Vesk mane prie mašinos.

- Ji meluoja, - tvirtino Eltonas. Jis pakilo, palytėjo Ričardso ranką ir atšlijo tarsi nuo ugnies. - Jie puikiai ginkluoti...

- Vesk mane prie mašinos. Skubiai.

Sirenos kaukė vis garsiau. Tas garsas nardino Beną į mieguistą siaubo būseną... uždarytas čia su šitais dviem idiotais....

- Mama! - maldaudamas sukliko Eltonas.

- Taip, aš juos iškviečiau! - ji stvėrė sūnų už rankos. - Privalėjau taip pasielgti! Dėl tavęs! Tie juodasnukiai visai sumaišė tau protą! Pasakysime, kad jis pas mus įsiveržė, ir gausime premiją.

- Eime, - tarstelėjo Ričardsui Eltonas, stengdamasis išsivaduoti iš motinos glėbio. Tačiau toji tvirtai įsikirto į sūnų, nelyginant koks mažas šunelis.

- Privalėjau taip pasielgti. Tau metas atsisakyti tų radikalių išmislų. Elti! Tau reikia... Elti!

Jisai suriko.

- Elti!

Eltonas taip stumtelėjo motiną, kad toji perskriejo per kambarį ir išsitiesė skersai lovos.

- Greičiau, - su baime ir kartėliu sukuždėjo Parakis, - eime greičiau.

Jiedu nusirito laiptais. Už durų Eltonas pasileido ristele ir ėmė dusti.

Iš viršaus, pro uždarą langą ir atlapas pirmojo aukšto duris, skardėjo misis Parakis riksmas, gožiantis artėjančios sirenos kauksmą:

- AŠ TAIP PASIELGIAU DĖL TAVĘĘĘĘS.

...Minus 049

Atskaita tęsiasi...

Jų šešėliai bėgo iš paskos kalvos šlaitu parko link, ilgėdami ir trumpėdami grotuotų "Dž-A" gatvės žibintų šviesoje.

Eltonas Parakis pūkštė it garvežys, milžiniškais gurkšniais srėbdamas orą ir triukšmingai jį iškvėpdamas.

Jie nuskuodė per gatvę, ir staiga bėglius nutvieskė mašinos žibintų šviesa. Mėlyni tvinksintys žiburiai šliaužiojo po šaligatvį ir namų sienas. Policijos automobilis žviegdamas sustojo per šimtą jardų nuo jų.

- RIČARDSAI! BENAI RIČARDSAI! - Balsas, tūkstanteriopai sustiprintas megafono.

- Matote savo mašiną? Tenai... tiesiai... - sušvokštė Eltonas. Jis puikiai paslėpė automobilį giraitėje šalia tvenkinio. Pats Ričardsas jo būtų nė nepastebėjęs.

Policijos automobilis vėl sužviegė įkaitusiomis padangomis, didindamas greitį. Variklis stūgavo, keičiantis amplitudėms. Mašina liuoktelėjo ant bordiūro, įsiūbuodama dangų, ir pasileido stačiai jų link.

Benas Ričardsas pašiurpęs atsigręžė į policijos mašiną. Slinkdamas atbulas, išsitraukė iš kišenės Bredlio pistoletą. Kitų policininkų kol kas nesimatė. Tiktai šis. Automobilis švilpė artyn per tuštėjantį spalio parką, užpakaliniais ratais trėkšdamas didžiulius purvo gniutulus.

Jis dukart iššovė į priekinį stiklą, tačiau tas nesudužo. Paskutinę akimirką atšoko į šalį ir nusirito. Veidu per sausą žolę. Priklaupęs dar du kartus šovė į automobilio paskuigalį, ir šis ėmė suktis. Mėlynų žiburių pulsavimas naktį pavertė beprotyste, šokančių šešėlių košmaru. Patrulis atsidūrė tarp Ričardso ir jo mašinos, bet Eltonas spėjo nusi-

gauti iki jos iš kitos pusės. Dabar vaikinas pūkštė, stengdamasis atplėšti nuo durų savo elektroninį įtaisą.

Kažkas šmėstelėjo šalia dešiniųjų policijos mašinos durelių. Tamsą perplėšė tirštas trūkčiojantis garsas.

Pistoletas-automatas. Kulkos išakėjo velėną aplink Ričardsą beprasmiu raštu. Purvas tiško ant skruostų ir barbeno į kaktą.

Godžiai kvėpdamas orą pamatė, jog policijos mašina pamažu didėja. Viskas tapo perdėta, siurrealistiška. Ričardsas gyveno adrenalino klejonėje - lėtoje, neskubrioje ir... orkestruotoje. Artėjantis policijos automobilis panėšėjo į didžiulį aklą buivolą.

Vėl įsijungė pistoletas-automatas. Šį kartą kulka pervėrė kairę Ričardso ranką, švysteldama bėglį į šalį. Sunki mašina pamėgino pakeisti kryptį ir pritrėkšti Beną, bet tasai iššovė stačiai į žmogų už vairo.

Priekinis stiklas įgarmėjo vidun. Mašiną sumėtė, iš pradžių ji apvirto ant stogo, paskui - ant šono. Variklis nutilo, ir ūmai stojusioje stulbinančioje tyloje aiškiai girdėjosi policijos radijas.

Nepakildamas nuo žemės, Ričardsas nušliaužė link savo automobilio. Parakis jau sėdėjo už vairo ir stengėsi užvesti variklį, bet, puolęs į aklą paniką, pamiršo atidaryti apsaugos vožtuvą: sukant raktą, girdėjosi vien duslus urzgesys ir oro kosčiojimas cilindruose. Naktį užplūdo sirenų staugimas. Benui dar liko penkiasdešimt jardų, kai Eltonas susigaudė, koks čia reikalas, ir atidarė vožtuvą. Tučtuojau suriaumojo variklis, ir mašina metėsi pasitikti Ričardso.

Jis nesistodamas įvirto vidun iš dešinės pusės. Parakis suko kairėn, į 77-ąjį kelią, kertantį Valstijos gatvę kiek aukščiau parko. Buferis kybojo per colį nuo žemės, rizikuodamas užsikabinti ir pasilikti pakelėje.

Eltonas švokštė ir švokštė, triukšmingai iškvėpdamas orą. Jo lūpos priminė vėjo plakamas žaliuzes.

Už nugaros suriaumojo kitos dvi policijos mašinos - jos išlėkė iš sankryžos, liepsnodamos mėlynais žiburiais ir puolė įkandin.

- Stinga greičio! - sukliko Eltinas. - Sting...

- Jie sukasi! - Ričardsas stebeilijo atgal. - Varyk per tą landą!

Mašina metėsi į kairę, liuokteldama per bordiūrą. Suspaustas oras bloškė juos ant vairo.

Policininkai atidengė ugnį. Ričardsas jautė, kaip plieniniai pirštai

siurbiasi į jo mašinos korpusą. Su trenksmu ištiško užpakalinės apžvalgos veidrodis, jo skeveldros pažiro jiems į veidus.

Eltonas riktelėjo ir ėmė vangstytis kairėn bei dešinėn. Vienas policininkas, lėkdamas daugiau nei šešiasdešimties mylių per valandą greičiu, užskrido ant bordiūro. Mašina liuoktelėjo, susimėtė, mėlynais žiburiais draskydama naktį, švaistydama lunatiškus šviesos pluoštus, ir parvirto ant šono, ardama gilią įkaitusią vagą, kol galiausiai kibirkštis pateko į dujų balioną.

Antroji mašina sugebėjo įveikti posūkį, tačiau Eltonui pavyko atsiplėšti. Visų pavojingiausia - prisileisti juos arčiau. Dujiniai automobiliai buvo bemaž tris kartus greitesni už jį. Be to, kaip paaiškėjo, Parakio mašina ne taip stabiliai laikėsi duobėtame kelyje.

- Dešinėn! - suriko Ričardsas.

Parakis staigiai pasuko vairą - automobilis sužviegė ir pakluso. Bėgliai atsidūrė 1-ajame kelyje, ir Benas pamanė, kad juos neišvengiamai pričiups Poste. Ir tuomet išsigelbėti nebepavyks; tiktai mirtis.

- Suk! Suk, velniai rautų! Į aną skersgatvį!

Akimirkai policijos mašina dingo už posūkio.

- Ne, ne, - murmėjo Parakis, - mes atsidursime spąstuose!

Ričardsas puolė prie vairo ir pasuko jį, alkūne nubloškdamas Eltoną. Mašina kone stačiu kampu metėsi į šoną. Jie atsitrenkė į betoninį pastatą, stūksantį alėjos kairėje, o paskui rėžėsi į kažkokį šlamštą - krūvon suverstas sulamdytas skardines bei tuščias vaisių dėžes.

Nuo smūgio Ričardsas tvojosi į prietaisų skydą, iš nosies kliūstelėjo kraujas.

Beveik praradusi vieną cilindrą, mašina skersa sustojo alėjos viduryje. Parakis tylėdamas ir nusiminęs pakibo ant vairo. Žinia, pramoga jam nepatiko.

Benas petimi atlapojo duris ir iššoko, remdamasis sveikąja koja. Čiupo pistoletą ir Bredlio paliktas kulkas. Kulkos buvo šaltos ir tepaluotos. Kelios išsprūdo ant žemės. Ranką dilgčiojo tarsi skaudamą dantį. Nuo skausmo darėsi bloga.

Farai akimoju pavertė naktį besaule diena. Persekiotojai išniro ties posūkiu, užpakaliniais ratais kabindamiesi į asfaltą. Pasmirdo svylančia guma. Ant asfalto juodomis parabolėmis rangėsi juodos žymės. Ričardsas gniaužė pistoletą abiem rankom, slėpdamasis už na-

mo kampo. Jie neišsyk pastebės mūsų mašinos gabaritus, ir šaulys nuspręs, jog... Šniurkštelėjęs kraujo sklidina nosim, Ričardsas atidengė ugnį. Šaudė iš arti, iš tokio atstumo, kad greitaeigės kulkos suvarpė joms atsparų stiklą nelyginant popieriaus lapą. Kiekvienas šūvis skausmingai nudiegdavo sužeistą ranką, ir Benas tolydžio inkštė iš skausmo.

Mašina atsikabino nuo bordiūro, nuskriejo šalin ir trenkėsi į baltą mūro sieną.

"FRI-VI REMONTAS, - skelbė išblukęs užrašas, - JUMS NĖRA KO JAUDINTIS MES GARANTUOJAME DARBŲ KOKYBĘ!"

Policijos mašina per pusmetrį atsiplėšė nuo žemės, įsibėgėjusi tėškėsi į sieną ir sprogo. Tačiau artėjo kitos, kaip visuomet - kitos.

Ričardsas susilenkęs nubėgo atgal prie Eltono automobilio. Net sveikoji koja klausė vis prasčiau.

- Aš bijau, - kūkčiojo Parakis, - aš siaubingai bijau. Kur mama? Kur mano motušė?

Ričardsas aukštielninkas įsispraudė po mašinos dugnu ir ėmė it pamišęs kuopti iš kamerų šiukšles bei duženas. Kraujas iš sumuštos nosies tekėjo ant skruostų ir ausų.

...Minus 048
Atskaita tęsiasi...

Su penkiais likusiais cilindrais mašina vilkosi vos keturiasdešimties mylių per valandą greičiu, ir ją, tarsi girtuoklį, nuolat traukė į šalikelę. Ričardsas perkėlė Eltoną į keleivio sėdynę, ir dabar storulis rodė, kur važiuoti. Avarijos metu jam į pilvą įsirėžė vairo kolonėlė - nelyginant vinis. Beno manymu, vaikinas merdėjo. Kraujas ant dantyto vairo buvo dar šiltas - Ričardsas jautė jį delnais.

- Aš labai gailiuosi... - sumurmėjo Parakis, - ... dabar į kairę. Aš pats kaltas... Turėjau numatyti... Jai galvoj negerai. Ji nesugeba...

Eltonas išspjovė ant kelių tamsaus kraujo gniutulą. Naktį vėl draskė sirenų kauksmas, bet dabar jis skardėjo toli už nugaros ir gerokai vakariau.

Nulėkė Merginelu ir pasuko į šalutinius kelius. Dabar važiavo 9-uoju. Portlendo priemiesčiai užleido vietą spalio krūmokšniais apėjusiai kaimo vietovei. Proskynos mirgėjo pašėlusiu greičiu, susiliedamos su pelkėmis bei jaunuolynais ir virsdamos kažkokia neįsivaizduojama koše.

- Ar bent žinai, kur mane atvedei? - paklausė Ričardsas. Skausmas purtė jį nuo galvos iki pat kojų. Tiksliai žinojo susilaužęs kulkšnį, o dėl nosies apskritai negalėjo būti jokių abejonių. Jis švokšdamas traukė orą.

- Yra viena vietelė, - atsiliepė Parakisas, išspjovęs dar kiek kraujo, - ... ji mėgino tapti geriausiu mano draugu. Įsivaizduojate?.. Ar jie ją muš? Pasodins į belangę?

- Ne, - trumpai atsakė Ričardsas, nežinodamas atsakymo.

Mėlynosios durys užsitrenkė jam už nugaros dešimt po septynių, bet atrodė, kad nuo tos akimirkos prabėgo dešimtmečiai. Sirenų chorą papildė dar keli balsai.

"Bežadžiai klusniai persekioja grobį - o tas nevalgomas", - nei iš šio, nei iš to pagalvojo Ričardsas.

Negali ištverti karščio - eik lauk iš virtuvės. Jis savo rankomis išsiuntė į aną pasaulį dvi policijos mašinas. Dar viena premija Šeilai. Kruvini pinigai. Ar Ketei pakaks pieno, pirkto už atsiųstus grynuosius? Kaip judvi laikotės, mano brangiosios? Myliu jus. Čia, šioje mėsmalėje, idiotiškame šalutiniame kelyje, tinkamame nebent motogaujoms ar nuošalumo ieškančioms porelėms, aš myliu jus ir linkiu jums saldžių sapnų. Ir kad...

- Kairėn, - burbtelėjo Eltonas.

Ričardsas pasuko į minkštą, degutuotą kelią, nyrantį nuskurusių gluosnių, pušų ir eglių tankmėn. Padvelkė upe ir siera, sklindančia nuo atmatų bei šiukšlių. Žemos šakos braižė mašinos stogą.

PUŠŲ SUPERMIESTELIS.

STATYBOS.

ATSARGIAI! PAŠALINIAMS VAIKŠČIOTI DRAUDŽIAMA!

Jie įveikė paskutinį kalnelį, ir priešaky pasirodė pušų supermiestelis. Matyt, darbai nutrūko maždaug prieš dvejus metus, o gal ir dar seniau. Ir apskritai, pagalvojo Ričardsas, statybininkai pernelyg nesi-

skubino. Nebaigtų parduotuvių labirintai, vamzdžių nuopjovos, šlako ir lentų krūvos, lūšnos ir surūdiję surenkami gofruotos geležies nameliai, apėję paparčiais, kadagiais bei juodaisiais serbentais. Visa tai dryksojo per mylių mylias. Pailgos pamatų duobės priminė Romos kapavietes. Surūdiję plieniniai karkasai. Cementinės sienos su atsikišusiais plieniniais strypais-kriptogramomis. Automobilių stovėjimo aikštelėms paruošti plotai apžėlė žole.

Kažkur viršuje ant plačių ir begarsių sparnų nušnarėjo pelėda, užsiėmusi savo naktine medžiokle.

- Padėk man... už vairo...

- Tu nepajėgsi, - nukirto Ričardsas, užguldamas įstrigusias mašinos duris.

- Tiek dar pajėgsiu, - liūdnai šyptelėjęs kruvina burna, atsiliepė Parakis. - Aš dar praversiu... vairuosiu, kol įstengsiu...

- Ne, - papurtė galvą Benas.

- Paleisk mane! - suriko Parakis. Vaikišką jo veidą perkreipė grimasa. - Aš mirštu, ir tu privalai leisti man pasišalinti... - jisai nutilo ir vėl nusispjovė krauju. Mašinoje trenkė skerdynėmis. - Padėk, - sukuždėjo vaikinas. - Aš pernelyg storas, pats nepajėgsiu. Viešpatie, na, padėk gi...

Ričardsas padėjo jam persiropšti. Rankos slydo Eltono krauju. Priešakinė sėdynė panėšėjo į mėsininko prekystalį. O Eltonas (kas galėjo pagalvoti, kad iš žmogaus gali šitiek ištekėti?) ir toliau plūdo krauju.

Paskui Parakisas įjungė variklį, mašina neryžtingai pakilo ir apsigręžė. Stop signalai tvyksčiojo ir geso, ir mašina kelissyk lengvai atsitrenkė į medžius, kol Eltonas galiausiai užčiuopė kelią.

Ričardsas vis laukė smūgio ir sprogimo, tačiau nesulaukė nieko panašaus. Netvarkingas dujinių cilindrų ūkimas silpo, plakėsi šiurpiu sumaitoto, užgesusio cilindro ritmu, kuris maždaug po valandos išderins ir visus likusius. Paskui įsiviešpatavo tyla, draskoma tik tolimo lėktuvo dūzgimo. Mašina dingo iš akių. Ričardsas per vėlai susigriebė bagažinėje palikęs maskuotei įsigytus ramentus.

Kažkur virš galvos mirgėjo žvaigždynai. Iš burnos kilo stingstantis garas - šiandien buvo šalta. Jis nulipo nuo kelio ir nuklibikščiavo į statybines džiungles.

...Minus 047
Atskaita tęsiasi...

Suvyniojo izoliaciją, paliktą kažkokio rūsio dugne, ir, kabindamasis į geležinius virbus, styrinčius iš cemento, nusileido į angą. Susirado lazdą ir pabeldė ja, baidydamas žiurkes. Pakėlė aitrų dulkių debesį ir nusičiaudėjo - sužalotą nosį nudiegė klaikus skausmas.

Žiurkių nėra. Visos žiurkės mieste. Benas garsiai nusijuokė, ir jo balsas aidu nuskardėjo aklinoje tamsoje.

Susivyniojo į izoliacijos skiautes ir virto panašiu į gyvą adatą, tačiau šitaip buvo šilčiau. Atsišliejo į sieną ir užsnūdo.

Kai prabudo, virš horizonto kybojo mėnulis - apgailėtinas šviesos dryželis. Ričardsas buvo vienas. Vis dar vienas. Sirenų nesigirdėjo. Ko gero, buvo maždaug trečia valanda nakties.

Nepakenčiamai skaudėjo ranką, tačiau kraujavimas sustojo; tą pastebėjo, nusivyniojęs izoliaciją ir iš sukepusios žaizdos tvarkingai išrankiojęs siūlelius. Matyt, pistoleto-automato kulka išplėšė gerą mėsos gabalą iš vidinės rankos pusės kiek aukščiau alkūnės. Pasisekė, jog nekliudė kaulo. Bet kulkšnį maudė neištveriamai. Pėda rodėsi kažkokia keista, svetima, menkai tepritvirtinta. Vylėsi, jog lūžis sugis, ir užsnūdo vėl.

Prabudo jau kur kas aiškesne galva. Mėnuo jau įveikė pusę savo naktinio dangaus kelio, tačiau aušros - tikros ar menamos - dar nesijautė. Jisai kažką pamiršo...

Galiausiai prisiminė. Iki vidudienio privalo išsiųsti į Bostoną dvi juosteles, kad tos iki 6:30 nukeliautų į Žaidimų Pastatą. Vadinas, reikia judėti arba nusispjauti į pinigus.

Tačiau Bredlis slapstosi arba jau nutvertas. O Eltonas Parakis jau nebepasakys, kuo vardu tasai žmogus Klyvlende.

Laužydamas šakas, pamiške nužingsniavo kažkoks stambus gyvūnas (Elnias? Ar jie čia dar veisiasi?). Ričardsas atšlijo iš netikėtumo - izoliacija nuslinko, ir jis šniurkščiodamas vėl apsivyniojo draiskanomis.

Miestietis tuščioje statybvietėje, dykumoje ir nykumoje. Staiga naktis pasirodė gyva ir priešiškai nusiteikusi, bauginanti, kupina šūksnių bei treškesio.

Ričardsas alsavo per burną, analizuodamas variantus ir jų pasekmes.

1. Nieko nedaryti. Paprasčiausiai tūnoti čia ir laukti, kol viskas atauš.

Pasekmė: šeštą vakaro pinigėliai, šimtas dolerių už valandą, prapuls. Žinia, Benas galėjo slapstytis ir bėgti, bet medžioklė nesiliaus, netgi jei įsigudrintų nepakliūti jiems į akis ištisą mėnesį. Medžioklė tęsis, kol jį pričiups.

2. Pasiųsti juosteles į Bostoną. Bredliui ar jo šeimai tas nepakenks - jų priedanga ir šiaip jau nebeveikia.

Pasekmės: žinia, Bredlio paštą sekantys Medžiotojai persiųs juosteles į Hardingą, užtat akimoju aptiks jo pėdsaką - vos pastebėję, iš kur atsiųstos juostelės.

3. Pasiųsti juosteles stačiai į Žaidimų Pastatą Hardinge.

Pasekmės: medžioklė tęsis, ir jį, galimas daiktas, atpažins bet kuriame miestelyje, kur yra ryšių skyrius.

Visi variantai - suknisti. Ačiū, misis Parakis, ačiū. Jis pašoko, nusimesdamas izoliaciją, pasitaisė ant galvos kūpsančius niekam tikusius tvarsčius ir, tarytum persigalvojęs, švystelėjo juos į izoliacijos gniutulą.

Ėmėsi ieškoti ko nors, kas atstotų ramentą (vėl krūptelėjo nuo minties, jog - likimo ironija! - tikruosius ramentus pamiršo mašinoje), aptiko pažastį siekiančią lentą, išmetė ją laukan ir ėmė keberiotis aukštyn, atsispirdamas į atsikišusius armatūros strypus. Kai prakaituodamas ir drebėdamas nuo šalčio išsiropštė paviršiun, pastebėjo galįs įžiūrėti savo rankas. Tamsą čiuopė pirmas menkutis saulės spindulys. Benas lėtai apžvelgė apleistas statybas ir pagalvojo: puiki vietelė pasislėpti.

Tik pamanyk. Jis nenorėjo būti besislapstantis; jis - bėgantis. Negi ne tuo grindžiami reitingai?

Tarp plikų medžių šliaužė šalta, į kataraktą panaši ūkana. Ričardsas sustojo, susiorientavo ir nubėgo link miško, dunksančio šiaurinėje apleistos statybvietės pusėje.

Stabtelėjo tik akimirkai, kad striuke apvyniotų viršutinį ramento galą, ir leidosi tolyn.

...Minus 046

Atskaita tęsiasi...

Saulė patekėjo jau prieš dvi valandas, ir Ričardsas kone įtikėjo sukąs ratus apie tą pačią vietą, kol galiausiai kažkur priešaky, už krūmokšnių, pasigirdo mašinų gausmas.

Apsižvalgęs nuskubėjo ten link ir išvydo skalda nužertą dviejų juostų kelią. Iš vienos ar kitos pusės retsykiais pasirodydavo mašina. Už pusės mylios dunksojo keli namai ir kažkas panašaus į dujų pildyklą ar seną parduotuvę su siurbliais prie įėjimo.

Nuskubėjo ta kryptimi, eidamas lygiagrečiai keliui, nuolatos kliūdamas ir klupdamas. Šakos iki kraujo subraižė veidą ir rankas, drabužiai apkibo varnalėšomis. Jis net nebesistengė vangstytis dyglių. Sprogusios kažkokių pieniškų augalų ankštys nubėrė pečius drėgnais pūkais, tarsi jis būtų dalyvavęs pagalvių mūšyje. Benas sušlapo nuo galvos iki kojų. Šiaip ne taip įveikė pirmuosius du upelius, bet trečiajame ramentas slystelėjo dugnu, ir bėglys tėškėsi į vandenį. Aišku, kamera nenukentėjo. Ji buvo nelaidi vandeniui ir atspari smūgiams. O kaipgi kitaip? Medžiai ir krūmai retėjo. Ričardsas suklupo ant kelių ir nušliaužė, kol pasijuto saugus. Tuomet išstudijavo padėtį.

Jis atsidūrė mažoje giraitėje, aplink žėlė krūmokšniai. Už nugaros bėgo kelias, stūksojo grupelė rančos tipo namų ir parduotuvė su dujų siurbliais. Prie parduotuvės stovėjo mašina, jos šeimininkas, susisupęs į švedišką apsiaustą, kažin ką plepėjo su kuro pildytoju. Šalia trijų ar keturių cigarečių automatų bei prekybinio Meridžein aparato stovėjo mėlynai raudona pašto dėžė. "Jei būčiau atsėlinęs čionai tamsoje, būčiau atlikęs, kas privalu, ir likęs nepastebėtas", - karčiai pagalvojo Ričardsas.

Na, tiek to, pienas išbėgo ir visa kita. Žmogus spėlioja, o Dievas valioja.

Sėdėdamas išsitraukė savo kamerą ir, niekieno nepastebėtas, padarė įrašą.

- Sveiki, šaunieji Fri-Viliandijos gyventojai, - pradėjo jis, - su jumis linksmuolis Benas Ričardsas. Aš savo kasmetinėje kelionėje po gamtą. Jei įsižiūrėsite įdėmiau, išvysite bebaimį paauglį arba didelį dėmėtą paukštį. O gal - vieną kitą geltonpilvį paukštuką, - jis neilgam

nutilo. Jie gali praleisti pro ausis šią dalį, bet ne visa kita. - Jeigu tu kurčias ir skaitai iš lūpų, įsidėmėk, ką pasakysiu. Perduok bičiuliui ar kaimynui. Perduok visiems. Sistema nuodija orą, kuriuo tu alsuoji, ir atsisako tave apginti, kadangi...

Jis įrašė abi juosteles ir susimetė jas į kelnių kišenes. Okei. Kas toliau? Vienintelis būdas - eiti tiesiog tenai su atkištu pistoletu, įmesti juosteles ir dingti. Galima atimti mašiną. Vis vien suseks. Įdomu, ar toli sugebėjo nukakti Parakis, galvojo Ričardsas, gniauždamas pistoletą. Tą pat akimirką prie kairiosios ausies pasigirdo balsas - "Nagi, Rolfai!". Ūmai sulojo šuo, ir Benas atšlijo. Spėjo pagalvoti - policijos šunys, Dievulėliau, jie gi turi šunų! - ir tuomet jį užgriuvo kažkas didžiulis ir sunkus.

Pistoletas nulėkė į krūmus. Ričardsas persivertė ant nugaros. Į jį iš viršaus stebeilijo augalotas šuo - vokiečių aviganio ir kiemsargio mišrūnas. Jis kraipė snukį, varvino seiles Benui ant marškinių ir džiaugsmingai vizgino uodegą.

- Rolfai! Rolfai! Kam pasakiau! - Ričardsas išvydo dvi džinsuotas kojas, o paskui ir berniuką, šaukiantį šunį sugrįžti. - Oi, atleiskite, misteri, jis nesikandžioja, jis pernelyg kvailas kandžiotis, jis taikus šuo... Rolfai, ar neužsičiaupsi? Jūs pasiklydote?

Berniukas laikė Rolfą už antkaklio ir susidomėjęs žvelgė į Ričardsą. Jam buvo maždaug vienuolika. Gerai sudėtas, ir simpatiškame veide nematyti dėmių ar blyškumo - neišvengiamų miestiečio požymių. Vaikio bruožuose - kažkodėl pažįstamuose - slypėjo kažkas svetima bei įtartina. Po minutėlės Ričardsas suprato, kas, - nekaltumas.

- Taip, - atsakė bėglys, - aš pasiklydau.

- Veikiausiai smarkiai susitrenkėte.

- Tai jau. Gal galėtum pasilenkti ir pasižiūrėti, ar smarkiai susibraižiau veidą? Aš pats negaliu to padaryti, tu gi supranti.

Berniukas pasilenkė ir ištyrinėjo Beno veidą. Jokių požymių, kad jį atpažino. Bėglys liko patenkintas.

- Visas apkibęs dygliais, - pareiškė berniukas (jis mažumą sniaukrojo, kaip Naujosios Anglijos gyventojas) ir pašaipiai pridūrė: - Bet nuo to nemirsite.

Po sekundėlės jo antakiai išlinko:

- Jūs pabėgote iš Tomastono? Žinau, kad nesat iš Painlendo. Jūs nepanašus į debilą.

- Iš niekur aš nepabėgau, - atrėžė Ričardsas spėliodamas, ar tatai teisybė, ar ne, - keliavau autostopu. Blogas įprotis, bičiuli. Ar pats niekada nemėginai?

- Ne-a, - nuoširdžiai atsakė berniukas, - dabar keliais šlaistosi visokie idiotai. Taip sakė tėvas.

- Jis teisus, - linktelėjo Ričardsas, - bet man paprasčiausiai reikia nukakti į... - jis spragtelėjo pirštais, duodamas suprasti, jog pavadinimas tik ką išgaravo iš galvos, - ... kaip ten jį... tu gi žinai... oro uostas...

- Tikriausiai Voit Fyldas?

- Teisingai.

- Taigi jis už šimto mylių nuo čia, misteri. Deryje.

- Žinau, - liūdnai atsiliepė Ričardsas ir delnu perbraukė Rolfo kailį. Šuo paslaugiai persivertė ant nugaros ir pavaizdavo lavoną. Ričardsas nurijo skausmingą kikenimą. - Ties Nju Hempšyro riba įsėdau į automobilį, kuriuo važiavo trys žaliūkai. Jie mane sumušė, atėmė piniginę ir išmetė kažkokiame apleistame prekybos centre...

- A-a... žinau tą vietą. Ar nenorėtum užsukti į namus ir užkąsti?

- Aišku, norėčiau, bet neturiu laiko. Šiandien pat privalau nusigauti į tą oro uostą.

- Vėl eisi stabdyti mašinų? - berniuko akys suapvalėjo.

- Teks, - Benas pasikėlė ir vėl susmuko ant žemės, tarsi jam būtų šovusi geniali idėja. - Klausyk, padaryk man paslaugą.

- Pamėginsiu, - atsargiai atsiliepė berniukas.

Ričardsas išsitraukė abi juosteles.

- Čia specialūs čekiai, - žvaliai pratarė jis. - Jei įmesi juos į pašto dėžutę, mano kompanija perves man į Derį krūvą pinigų. Būčiau baisiai tau dėkingas. Štai kokios paslaugos man reikia.

- Netgi be adreso?

- Ir taip nueis.

- Gerai. Bus padaryta. Džerolde yra pašto dėžė. - Berniukas atsistojo (atviras jo veidas nedviprasmiškai bylojo, jog vaikis yra įsitikinęs, kad Ričardsas melavo jam tiesiai į akis). - Eime, Rolfai.

Benas leido berniukui nužingsniuoti penkiolika pėdų, tada šūktelėjo vėl:

- Ne. Nagi, sugrįžk.

Tas virpančiomis kojomis grįžo, ir iš vaikiško veido buvo matyti, kaip jam baisu. Nenuostabu - Ričardso istorija braškėjo per visas siūles.

- Pasakiau tau viską, ir beveik vien tiesą. Tačiau nenoriu, kad tu prasitartum.

Spalio saulė maloniai šildė nugarą ir kaklą, ir šioje nepatikimoje slėptuvėje Benas būtų su džiaugsmu pasilikęs iki vakaro. Jis kilstelėjo pistoletą ir paguldė jį į žolę. Berniukas spoksojo išpūtęs akis.

- Vyriausybė, - tyliai pratarė Ričardsas.

- Tai be-e-ent, - vaikis įkvėpė oro. Rolfas tupėjo greta, nukoręs rausvą liežuvį į šalį.

- Aš persekioju kietus vaikinus. Matai, kaip jie mane apdorojo. Tas juostas būtina persiųsti.

- Aš jas išsiųsiu, - užgniaužęs kvapą atsiliepė vaikis. - Palūkėk, o gal man pasakyti...

- Niekam! Dvidešimt keturias valandas niekam nieko nesakyk, - uždraudė Ričardsas ir grėsmingai pridūrė: - Galimos atsakomosios priemonės. Todėl iki rytojaus dienos ir šitos valandos pamiršk, kad buvome susitikę. Aišku?

- Taip. Žinoma.

- Na, tokiu atveju prie darbo. Ir dėkui tau, drauguži, - jis ištiesė ranką, ir berniukas pagarbiai ją spustelėjo.

Ričardsas žiūrėjo, kaip jiedu leidžiasi nuo kalno - berniukas su raudonais marškinėliais ir džiaugsmingai greta jo risnojantis šuo.

“Kodėl mano Ketė negali turėti ko nors panašaus?”

Veidą perkreipė bauginanti ir visai beprasmė įniršio bei neapykantos grimasa. Ričardsas būtų prakeikęs patį Dievą, jeigu jo minčių tamsoje nebūtų pats savaime iškilęs tinkamiausias neapykantos objektas - Žaidimų Federacija. O už jos, nelyginant paniurusio Dievo šešėlis, - Sistema.

Jis stebėjo berniuką, kol tas, virtęs trupinėliu tolumoje, įmetė juosteles į pašto dėžutę.

Tada sunkiai atsistojo, pasirėmė ramentu ir per krūmus nuklibikščiavo link kelio.

Vadinasi, oro uostas. Ir, galimas daiktas, kažkas dar sumokės pagal sąskaitą, kol galiausiai viskas pasibaigs.

...Minus 045

Atskaita tęsiasi...

Už mylios pastebėjo kryžkelę ir paliko žymę žvyro krūvoje tarp miško bei plento. Įsitaisė šalikelėje nelyginant žmogus, kuris neteko vilties susistabdyti mašiną ir dabar paprasčiausiai mėgaujasi rudenine saulute. Beliko tik laukti. Pirmas dvi mašinas praleido: abiejose sėdėjo po du vaikinus, ir santykis buvo ne jo naudai.

Kai pasirodė trečioji, Benas atsistojo. Sugrįžo realybės pojūtis. Visas šis rajonas šukuojamas - ir visai nesvarbu, kaip toli pavyko nukakti Parakiui. Bet kurią akimirką gali pasirodyti policijos mašina, o tuomet - galas.

Automobilyje sėdėjo moteris. Viena. Mažumėlę pristabdė, net nedirstelėjusi į pakelėje stovintį žmogų - balsuotojai ignoruojami, ir maža kam jie kelia simpatiją. Jis trūktelėjo dureles ir įšoko į mašiną tą akimirką, kai toji pradėjo didinti greitį. Beviltiškai įsikirto į stovą, sveikoji koja vilkosi žeme. Sužviegė stabdžiai, mašina susimėtė.

- Kas... kaip... kaip jūs drįstate...

Ričardsas nukreipė į ją pistoletą - suvokdamas, jog atrodo kaip žmogus, išlindęs iš mėsmalės. Baisinga išvaizda darbavosi jo naudai. Benas įtraukė koją ir užtrenkė dureles.

Moteris buvo apsitaisiusi miesto stiliumi. Su mėlynais akiniais nuo saulės. Ir pati - visai nieko sau.

- Važiuok, - paliepė Ričardsas.

Ji pasielgė taip, kaip ir derėjo tikėtis: abiem kojom nuspaudė stabdį ir sukliko. Beną švystelėjo į priekį, skausmingai nudiegė kulkšnį. Dujinė mašina buvo per 50 pėdų nuo kryžkelės.

- Jūs tasai... jūs... r-r-r...

- Benas Ričardsas. Patrauk rankas nuo vairo. Susidėk už galvos.

Konvulsiškai virpėdama, moteris įvykdė įsakymą. Net nepajėgė į jį dirstelti.

- Kuo jūs vardu, mem?

- A-amelija Viljams. Nešaukite. Nežudykite manęs. Aš... Aš... Paimkite pinigus, tik susimildamas nežudykit.

- Š-š-š, - ramindamas sukuždėjo Benas. - Š-š-š. - Kai moteris

mažumą atsitokėjo, pridūrė: - Nemėginsiu pakeisti jūsų nuomonės mano atžvilgiu, misis Viljams... atleiskite, misis?

- Taip, - automatiškai sukuždėjo ji.

- ... bet nepadarysiu jums nieko blogo. Ar suprantate?

- Taip, - netikėtai entuziastingai atsiliepė ji. - Jūs norite pasiimti mano mašiną. Jie suėmė jūsų draugą, ir dabar jums reikia mašinos. Imkite. Žinoma, imkite. Aš niekam nieko nesakysiu. Paaiškinsiu, kad ją nuvarė iš aikštelės...

- Gerai, apsvarstysim jūsų pasiūlymą. Išvažiuosim į 1-ąjį kelią ir apsvarstysim. Ar ten yra kordonų?

- N-n... yra! Šimtai! Jie jus pričiups.

- Daugiau nebemeluokite, misis Viljams, gerai?

Mašina pajudėjo iš vietos, - iš pradžių šuoliais, paskui vis sklandžiau. Matyt, judėjimas moterį ramino. Ričardsas vėl pasiteiravo apie kordonus.

- Aplinkui Luistoną, - su baime atsakė jinai, - ten jie suėmė tą... kitą...

- Ar toli nuo čia?

- Maždaug už trisdešimties mylių.

Parakis nuvažiavo toliau, nei Ričardsas galėjo numanyti.

- Jūs mane išprievartausite? - Amelijos Viljams klausimas buvo toks netikėtas, jog Ričardsas vos nenusikvatojo.

- Ne, - kasdieniškai atsakė jis. - Aš vedęs.

- Mačiau ją, - taip atsainiai tarstelėjo moteris, kad Benas įsigeidė jai smogti.

Ėsk atmatas, kale. Užmušk žiurkę, kuri slapstėsi duoninėje, užmušk ją su šluota, ir pažiūrėsim, ką pasakysi tada.

- Ar galiu čia išlipti? - gailiai paklausė Amelija, ir Benui vėl mažumą jos pagailo.

- Ne. Jūs - mano priedanga, misis Viljams. Man reikia į Voit Fyldą, į vietelę, vadinamą Deriu. Ir jūs pamatysite, kaip aš tenai nusigausiu.

- Betgi Voit Fyldas už 150 mylių nuo čia! - suspigo ji.

- O man sakė - už šimto.

- Jie suklydo. Jūs tenai neprasiveršit.

- Pamatysit... Ir elkitės padoriai.

Moteris vėl sudrebėjo, bet nieko nepasakė. Atrodė taip, tarsi norėtų pabusti iš klaikaus sapno.

...Minus 044

Atskaita tęsiasi...

Jie važiavo į šiaurę. Ruduo čia liepsnojo nelyginant deglas. Medžiai neužnuodyti pražūtingais Portlendo, Mančesterio ar Bostono dūmais; jie skendo geltonuose, raudonuose ir ryškiai avietiniuose lapuose. Tie vaizdai žadino melancholiją. Ričardsas stebėjosi, jog per dvi savaites jame pabudo emocijos. Kitą mėnesį viską apklos sniegas. Viskas baigiasi rudeniu.

Amelija tarsi jautė jo nuotaiką ir tylėjo. Kelias užpildė pauzę ir liūliavo. Jarmute jie pervažiavo tiltą, toliau rikiavosi tik medžiai, treileriai ir vienišos lūšnelės su priestatais. O dar toliau dunksojo Friportas. Miesto prieigose stovėjo trys policijos mašinos - nelyginant pakelės susirinkime. Moteris minutėlei suakmenėjo. Jos veidas skausmingai išblyško, gi Ričardsas liko ramus. Jie pravažiavo nepastebėti. Amelija suglebo.

- Monitoriuose mus išsyk pastebėtų, - tarstelėjo Benas. - Lygiai taip pat sėkmingai galėtumėt sau ant kaktos parašyti: ŠIOJE MAŠINOJE SĖDI BENAS RIČARDSAS.

- Kodėl jūs manęs nepaleidžiate? - pasipiktino ji ir vienu atsikvėpimu išpoškino: - Ar neturit žolytės?

Turtingi kvartalai peša iki valiai. Nuo tos minties Ričardsas ironiškai šyptelėjo ir nukorė galvą.

- Juokiatės? - įsižeidusi paklausė ji. - Jūsų nervai geležiniai, ar ne, bailus niekingas žudike?! Išgąsdinot mane visam gyvenimui, veikiausiai ketinate ir nužudyti, kaip nužudėte tuos nelaimingus vaikinus iš Bostono...

- Tie nelaimingi vaikinai medžiojo mane, trokšdami pribaigti. Toks jų darbas.

- Žudot už pinigus. Dėl pinigų pasirengęs viskam. Norite visą šalį apversti aukštyn kojom. Kodėl nesusiradote padoraus darbo? Tiesiog patingėjot. Tokiems, kaip jūs, nusispjaut į viską, kas garbinga ir padoru.

- O jūs padori?

- Taip! - nebeištvėrė moteris. - Todėl jūs prie manęs ir prikibote. Aš beginklė... ir padori. Todėl naudojatės manim, verčiat nusileisti iki savo lygio ir dar drįstat tyčiotis?

- Jeigu jūs esat tokia garbinga ir padori moteris, kur gavot 6000 naujųjų dolerių šitokiai mašinytei, kuomet mano dukrelė miršta nuo gripo?

Amelija baimingai dėbtelėjo į pakeleivį. Pražiojo burną ir užsičiaupė.

- Jūs - Sistemos priešas, - tarė ji, - taip kalba per Fri-Vi. Mačiau kai kuriuos bjaurius jūsų darbelius.

- Ar žinote, kas išties bjauru? - pertraukė ją Ričardsas, prisidegdamas cigaretę iš gretimai gulinčio pakelio. - Aš jums pasakysiu. Bjauru gauti juodą kamuolį už tai, kad nenorite dirbti "Dženeral Atomiks", baimindamasis likti nevaisingas. Bjauru sėdėti namuose ir žiūrėti, kaip žmona užsidirba pragyvenimui, gulėdama ant nugaros. Bjauru žinoti, kad Sistema kasmet nužudo milijoną žmonių, teršdama orą, nors galėtų visus aprūpinti nosiniais filtrais, kainuojančiais po šešis dolerius šnervei.

- Meluojate, - atsakė moteris. Ji taip gniaužė vairą, jog pabalo pirštų krumpliai.

- Kai viskas bus baigta, jūs sugrįšite į savo dailų dviaukštį butuką ir grožėsitės komodoje tviskančiu stalo sidabru. Nė vienas jūsų kaimynas negainioja su šluota žiurkių ir nešika už priebučio, kai neveikia tualetas. Mačiau penkiametę mergaitę, sergančią plaučių vėžiu. Bjauru, kai jums...

- Pakaks! - suriko ji. - Jūs šlykščiai meluojat!

- Teisingai, - sutiko Benas, spoksodamas pro langą. Jį užvaldė neviltis. Su tokiais žmonėmis neįmanoma rasti bendros kalbos. Jie gyvena kažkokiame neįsivaizduojamame aukštyje, išretėjusiame ore. Ūmai baisiai panoro sudaužyti jos saulės akinius į žvirgždą, išvolioti ją purve, pamaitinti akmenimis, išprievartauti, sutrypti, išmalti dantis, išrengti nuogai ir paklausti, ar ji mato didįjį kiną - tą patį, kurį 24 valandas per parą suka pirmuoju kanalu, kur, pasibaigus laidai, neišvengiamai skamba valstybinis himnas.

- Teisingai, - sumurmėjo jis. - Aš senas melagis.

...Minus 043
Atskaita tęsiasi...

Jie nuvažiavo toliau, nei turėjo teisę, nusprendė Ričardsas. Jie atriedėjo iki žavaus pajūrio miestelio, pavadinto Kemdenu. Vieta, kur Ričardsas įlipo į Amelijos Viljams mašiną, liko už šimto mylių.

- Paklausyk, - prabilo jis, automobiliui įsukus į Ogastą, valstijos sostinę, - labai galimas daiktas, kad čia jie mus ir suuos. Man visiškai neparanku tave žudyti. Supranti?

- Taip, - atsiliepė moteris ir su neapykanta pridūrė: - Jums reikalingas įkaitas.

- Būtent. Vadinas, jei pasirodys policininkas, tu sustosi. Išsyk. Atversi dureles ir dirstelsi laukan. Tik dirstelsi. Savo pačios labui nepakildama nuo sėdynės. Aišku?

- Taip.

- Paskui imsi šaukti: "Bendžaminas Ričardsas paėmė mane įkaite. Jeigu neleisite jam pravažiuoti, jis mane nužudys".

- Ir, manote, jums išdegs?

- Galimas daiktas, - pašaipiai atsiliepė Benas. - Tiesą sakant, tau neturėtų rūpėti.

Amelija prikando lūpą ir nieko neatsakė.

- Išdegs. Manyčiau, išdegs. Ten bus tuzinas operatorių, trokštančių užsidirbti Žaidimuose pinigėlių ar netgi gauti Įskundėjo premiją. Reklama jiems tik į naudą. O tu, ko gero, nelabai tenori, kad mudu atsidurtume po kulkų kruša. Žinok, jog tokiu atveju apie tave veidmainiškai pasakos, kaip paskutiniąją Beno Ričardso auką.

- Kodėl šitaip kalbi? - šiurpdama sulemeno moteris. Ričardsas neatsakė ir nušliaužė žemyn, palikęs kyšoti vien pakaušį. Dabar beliko laukti, kada veidrodėlyje pasirodys mėlyni švyturėliai.

Tačiau Ogastoje mėlynieji švyturėliai nepasirodė. Jie dar pusantros valandos riedėjo vandenyno pakrante. Saulė persirito per zenitą, nužerdama vandenį kibirkštimis. Jau po pietų kelio linkyje, netoli Kemdeno ribos, Benas pastebėjo kordoną: policijos mašinas, išrikiuotas vienoje kelio pusėje. Du policininkai kratė fermerį ir jo seną pikapą.

- Dar du šimtai pėdų - ir stop, - pratarė Ričardsas. - Daryk, kaip sakiau.

Ji buvo labai išblyškusi, bet, regis, tvardėsi. Veikiausiai susitaikė su likimu. Net pamiršo išjungti signalinius žibintus, stabdydama kelio vidury per penkiasdešimt pėdų nuo kordono. Policininkas oriai žingsniavo jai priešais. Matydamas, jog moteris nelipa iš mašinos, įtariai susižvalgė su porininku. Trečiasis, kuris iki tol atsainiai drybsojo mašinoj, iškėlęs į palubę kojas, ūmai nuleido ranką po skydu ir skubiai palinko prie mikrofono.

"Prasideda, - pagalvojo Ričardsas. - Prasideda".

...Minus 042

Atskaita tęsiasi...

Diena buvo labai saulėta, ir nesiliaujantis Hardingo lietus beveik pasimiršo. Viskas aplink rodėsi nepaprastai ryšku. Anglimi išbrėžti policininkų šešėliai. Diržai su dėklais nesuveržti.

Misis Viljams pravėrė dureles ir kyštelėjo galvą laukan.

- Prašau nešauti, - prabilo moteris, ir Ričardsas pirmąsyk pastebėjo, kaip gerai moduliuotas jos balsas. Jei ne pabalę pirštų krumpliai ir ant kaklo tvinksintis pulsas, būtų galima pamanyti, kad Amelija sėdi minkšto vagono kupė. Pro praviras duris dvelkė pušimis - gaiviai ir šviežiai.

- Išlipkite iš mašinos, rankas už galvos, - gerai užprogramuotos mašinos balsu pasakė policininkas. "Dženeral Atomiks" modelis 6925-A9, pagalvojo Benas. Policininkas iš provincijos. Baterijos pridedamos. Tik baltiesiems.

- Jūs ir jūsų keleivis, mem. Mes jį matome.

- Aš esu Amelija Viljams, - labai aiškiai pasakė moteris. - Aš negaliu įvykdyti jūsų reikalavimo ir išlipti iš mašinos. Bendžaminas Ričardsas paėmė mane įkaite. Jeigu neleisite jam pravažiuoti, jis mane nužudys.

Policininkai susižvalgė, ir tarp jų šmėstelėjo kažkas vos įžiūrima. Ričardsui to pakako. Kartais, nervams įsitempus iki kraštutinės ribos, jis pasaulį suvokdavo septintuoju pojūčiu.

- Spausk! - suriko Benas. Amelija nesusigaudydama įsistebeilijo į jį.

- Betgi jie nepradės...

Policininkai kone vienu metu suklupo ant kelių, išsitraukė pisto-

letus ir, kairiąja ranka prisilaikydami riešus, nukreipė ginklus į Ričardsą. Bloknoto lapeliai be tvarkos pažiro į šalis. Ričardsas sužeista koja užmynė dešinįjį Amelijos batą. Susiraukė nuo kulkšnį perskrodusio skausmo. Mašina šoko į priekį.

Po akimirkos kažkas dusliai bilstelėjo į korpusą, automobilis sudrebėjo. Priekinis stiklas įvirto vidun, apiberdamas juos smulkiomis nepavojingomis skeveldromis. Moteris rankomis užsidengė veidą, saugodamasi sužeidimo, ir Ričardsas liuoktelėjęs užgulė vairą.

Policininkai šaudė iš spragos tarp mašinų. Benas pastebėjo, kaip jie šuoliu persirikiavo kitai salvei, ir sutelkė dėmesį į kelią.

Kulka suzvimbusi įsmigo į bagažinę. Mašiną švystelėjo į šalį, ir Ričardsas iš paskutiniųjų stengėsi ją suvaldyti. It pro miglą suvokė, kad Viljams visą tą laiką rėkė.

- Vairuok! - karktelėjo jis. - Vairuok, velniai tave rautų!

Moters rankos automatiškai siektelėjo vairo ir sugniaužė jį. Benas nuplėšė jos akinius, ir tie prieš nukrisdami dar minutėlę pasisūpavo ant ausies.

- Stabdyk!

- Jie šaudo stačiai į mus! - laibu balsu išrėkė ji. - Jie šaudo į mus. Tiesiai į...

- Stabdyk.

Už nugaros stiprėjo sirenų gausmas.

Amelija spustelėjo stabdį - mašina pasisuko, pakeldama dulkių debesį.

- Aš jiems pasakiau... o jie mėgino... nužudyti mus, - nustebusi lemeno ji, - jie mėgino mus nužudyti.

Bet Ričardsas jau buvo lauke, su pistoletu rankoje. Prarado pusiausvyrą ir sunkiai suklupo ant kelio. Kai pasirodė pirmoji mašina, jis sėdėjo šalikelėj, tvirtai laikydamas ginklą peties lygyje. Mašina lėkė 80 mylių per valandą greičiu ir vis didino spartą; matyt, už vairo sėdėjo šunkelių kaubojai su pernelyg galingu varikliu po kapotu ir šlovės troškimu galvose. Galimas daiktas, jie pastebėjo bėglį. Galimas daiktas, bandė stabdyti. Nesvarbu. Jų ratai nebuvo atsparūs kulkoms. Artimiausia sprogo, tarsi prifarširuota dinamito. Mašina nuskriejo nuo kelio ir trenkėsi į didžiulio gluosnio kamieną. Vairuotojo durelės nušvilpė į dangų, o pats vairuotojas taranavo priekinį stiklą ir, nuskriejęs trisdešimt jardų, žnektelėjo į krūmus.

Tučtuojau pasirodė antroji mašina, ir Benas jos ratą užčiuopė tik ketvirtuoju šūviu. Baigta.

Atsistojo, dirstelėjo žemyn ir išvydo ant pilvo plintančią tamsią dėmę. Liuoktelėjo ant savo mašinos kapoto - tą pat akimirką policijos mašina sprogo, šrapneliu ištikšdama į skutelius.

Vėl atsistojo, nosimi leisdamas keistus garsus. Šone kažin kas tolygiai pulsavo.

Ko gero, Amelija galėjo pasprukti, tačiau net nebandė to daryti. Sėdėjo už vairo ir it pakerėta spoksojo į vidur kelio liepsnojančią policijos mašiną. Kai Ričardsas įvirto vidun, moteris atšlijo.

- Tu juos nužudei. Tu nužudei tuos žmones.

- Jie mėgino nužudyti mane. Ir tave taip pat. Spausk. Greičiau.

- JIE NEMĖGINO MANĘS NUŽUDYTI!

- Spausk!

Viljams užvedė variklį.

Nuo jos veido nuslinko kaukė - moteris nebeatrodė it jauna pareiginga namų šeimininkė, grįžtanti iš turgaus. Paviršiun prasismelkė kažin kokia urvinė, laukinė būtybė su virpčiojančiomis lūpomis ir išvirtusiomis akimis. O gal šitaip buvo visąlaik.

Jie nuriedėjo maždaug penkias mylias ir atsidūrė prie pakelės krautuvės su dujų pildymo stotimi.

- Stabtelk, - tarė Benas.

...Minus 041
Atskaita tęsiasi...

- Išlipk.

- Ne.

Jis priglaudė pistoletą prie dešiniosios Amelijos krūties, ir toji sukuždėjo:

- Prašau, nereikia.

- Man labai gaila. Pakaks vaidinti primadoną. Išlipk.

Moteris išlipo, Ričardsas išsmuko jai įkandin.

- Leisk atsiremti.

Jis nerangiai apglėbė Amelijos pečius ir pistoletu bedė į telefono būdelę, stovinčią greta ledo skirstytuvo. Jiedu vodevilišku duetu pasuko ten link. Benas liuoksėjo ant sveikosios kojos. Jautėsi klaikiai

pavargęs. Galvoje sukosi sprogstančių mašinų ir skraidančių kūnų vaizdiniai. Scenos kartojosi nuolat, nuolat.

Krautuvės savininkas, žilaplaukis seneliokas su liesomis kojomis, kyšinčiomis iš po mėsininko prijuostės, išėjo gatvėn ir sunerimęs įsistebeilijo į juos.

- Ei, - trumpai tarstelėjo jis, - judu man čia nereikalingi. Aš turiu šeimą. Eikit į kelią. Prašau. Nenoriu nemalonumų.

- Nešdinkis atgalios, tėtuši. - Ričardsas iš nuovargio atsišliejo į būdelę ir, alsuodamas pravira burna, įkišo į angą penkiasdešimt centų. Vienoj rankoj laikydamas ir ragelį, ir pistoletą, surinko "0".

- Kokia čia stotis, operatore?

- Roklendas, sere.

- Sujunkite mane su vietos naujienų agentūra.

- Surinkite numerį...

- Surink pati.

- Jūs...

- Paprasčiausiai surink numerį!

- Taip, sere, - ramiai atsiliepė operatorė. Ričardso ausyje kažkas spragtelėjo. Kraujas jau nudažė marškinius purvinu raudoniu. Benas nusuko akis. Vaizdas pernelyg slogus.

- Roklendo agentūra, - pratarė balsas ragelyje. - Fri-Vi. Studija numeris 6943.

- Kalba Benas Ričardsas.

Tyla ragelyje. Paskui:

- Klausyk, dvėseliena. Pokštas neblogas, tačiau...

- Užsičiaupk. Įsitikinsi po dešimties minučių, išėjęs gatvėn. Jei nori, gali įsitikinti tuojau pat, jei turi policijos radiją.

- Aš... minutėlę.

Numesto ragelio bilstelėjimas, o paskui - tykus, trūkinėjantis radijo balsas. Kai ragelį paėmė vėl, balsas skambėjo ryžtingai ir dalykiškai, su lengvučiu jaudulio šešėliu:

- Ei, vaikinai, kur jūs? Pusė rytinio Meino policininkų tik ką pervažiavo Roklendą... maždaug...

Ričardsas grįžtelėjo galvą į krautuvę ir balsu perskaitė jos pavadinimą.

- Žinai šitą?

- Taip, - atsakė ragelyje.

- Klausyk, bičiuli. Tau skambinu ne tam, kad porinčiau apie savo gyvenimą, - pratarė Benas. Galva degė it ugny. - Pasakysi visiems. Lai pėdsekiai žino, kad esu ne vienas. Trys, budėję kordone, jau bandė mane apmauti.

- Kas jiems?!

- Nudėjau.

- Visus tris?! - Balsas kreipėsi kažkur į šalį: "Dikai, junk nacionalinį kabelį".

- Jeigu jie atidengs ugnį, aš ją nušausiu, - pasakė Ričardsas, stengdamasis kalbėti nuoširdžiai ir tvirtai, nelyginant gangsteris iš filmų, kuriuos, būdamas mažas, matė per TV. - Jeigu jie nori išgelbėti mergiotę, verčiau lai mane praleidžia.

- Kada...

Benas numetė ragelį ir nevikriai iššoko iš būdelės.

- Padėk.

Amelija apglėbė jį, šlykštėdamasi krauju.

- Ar supranti, kur įklimpai?

- Taip.

- Tai beprotystė. Tave nukeps.

- Dabar į šiaurę, - sulemeno Benas, - į šiaurę.

Sunkiai švokšdamas įsirito į mašiną. Pasaulis pasirodydavo ir pranykdavo. Ausyse garsiai skambėjo monotoniška muzika.

Mašina išriedėjo į kelią. Dabitiški juodai žaliai dryžuoti Amelijos marškinėliai išsiterliojo krauju.

Senasis Džimis, krautuvės savininkas, atitraukė užuolaidą, čiupo senutėlį Polaroidą ir nufotografavo automobilį. Netrukus išlįs nuotrauka. Senio veide persimaišė siaubas, jaudulys ir džiaugsmas.

Orą draskė tolydžio stiprėjantys ir besiliejantys sirenų balsai.

...Minus 040

Atskaita tęsiasi...

Jie nuvažiavo dar penkias mylias ir pastebėjo, kad, pasirodžius automobiliui, žmonės bėga iš savo namų gatvės link. Daugelis nešėsi kameras, ir Ričardsas atsipalaidavo.

- Jie šaudė į ratus, - blaiviai ištarė Amelija Viljams. - Tai buvo klaida... štai kas tai buvo... klaida.

- Jeigu tas priekvaišis, taikydamas į ratus, pramušė priekinį stiklą, vadinas, šaudė iš trijų pėdų pistoleto.

- *Tai buvo klaida.*

Jie pasiekė gyvenamuosius miesto kvartalus. Vasarinės vilos. Purvini keliai, besileidžiantys link pakrantės kotedžų. “Brizo” viešbutis. *Privatus Kelias.* Tiktai man ir Petei. *Nevaikščioti.* Ilsisi Elizabeta. Tiesiai į dangų. *Pašaliniai bus nušauti.* 5000 voltų. *Sarginiai patrulio šunys.*

Tarp medžių šmėžavo skausmingi ir godūs veidai, pasirodantys ir nykstantys it Češyro katinai. Pro išmuštą priekinį stiklą girdėjosi kamerų dūzgimas. Beprotiška, keista karnavalo atmosfera.

- Tie žmonės trokšta vienintelio dalyko, - prabilo Ričardsas, - kad kas nors užspringtų kraujyje, ir kuo daugiau bus kraujo, tuo geriau. Tiki?

- Ne.

- Sveikinu.

Link sankryžos bėgo šortus vilkintis senis su sidabrine barzda. Jis nešėsi didžiulę, į kobrą panašią kamerą su telefotolinze. Puolė filmuoti it pašėlęs, tolydžio tūpčiodamas ir lankstydamasis. Jo kojos buvo baltut baltutėlės. Benas ėmė kretėti iš juoko, Amelija krūptelėjo.

- Ko?

- Jis pamiršo nuimti nuo objektyvo dangtelį... pamiršo nuimti..

Automobilis užsiropštė ant ilgos nuožulnios kalvos ir pradėjo leistis link Roklendo centro. Ko gero, kadaise čia dunksojo žavus pamario žvejų kaimelis, gyveno žmonės geltonais apsiaustais, kurie plaukė jūron žvejoti gudragalvių vėžių. Jei kada taip ir buvo, tai labai seniai. Dabar visa išvirto į milžinišką prekybos centrą, plytintį vienoje kelio pusėje. Palei pagrindinę gatvę rikiavosi pigūs naktiniai klubai, barai ir universalinės parduotuvės su produktų automatais. Švarutėliai viduriniosios klasės namai į viską stebeilijo iš aukšto, o lūšnos - nuo vandenų paviršiaus. Dangus ir horizontas laikui bėgant nepakito. Jie švytėjo žydruma ir amžinybe, besileidžianti saulė dabino juos šokančiais taškeliais ir besimainančiomis spalvomis.

Mašina leidosi žemyn. Skersai kelio stovėjo dvi policijos mašinos. Mėlyni žiburėliai pamišėliškai lakstė nuo stogo ant stogo.

Kairysis automobilis pasidabino trumpa pabūklinio vamzdžio nuopjova, atgręžta tiesiai į atvykėlius.

- Na, viskas, tau galas, - kone apgailestaudama pratarė moteris. - Ir man teks mirti drauge.

- Sustok už 50 jardų ir dirbk savo darbą, - nukirto Ričardsas.

Jis pats nušliaužė ant sėdynės. Veidu nusruveno nervinis tikas. Amelija sustojo, atvėrė mašinos dureles, bet neišlindo laukan. Ore įsiviešpatavo kapų tyla.

"Žemę užgulė tyla", - ironiškai pagalvojo Benas.

- Aš bijau, - pratarė ji. - Prašau. Aš taip bijau.

- Jie tavęs nenušaus, - atsiliepė bėglys, - pernelyg daug liaudies. Įkaitus galima žudyti tik tuomet, kai niekas nemato. Tokios žaidimo taisyklės.,

Moteris skubiai dirstelėjo į jį, ir ūmai Benas panoro išgerti su ja puodelį kavos. Jis atidžiai klausytųsi ir maišytų grietinėlę jos kokteilyje. Žinia, Amelijos sąskaita. Paskui jiedu galėtų aptarti socialinės nelygybės perspektyvas ar apsvarstyti, kodėl guminiuose batuose nuolatos smunka kojinės, o taip pat kodėl svarbu atrodyti solidžiam.

- Pirmyn, misis Viljams, į jus žiūri visas pasaulis.

Ji iškišo galvą.

Jiems už nugarų, maždaug 30 jardų atstumu, sustojo šešios policijos mašinos ir ginkluotas furgonas. Trauktis nebėra kur. Benas pagalvojo: "Dabar beliko vienintelis kelias - tiesiai į dangų".

...Minus 039
Atskaita tęsiasi...

- Aš esu Amelija Viljams. Benas Ričardsas paėmė mane įkaite. Jeigu mūsų nepraleisite, jis mane nužudys.

Minutėlę buvo tylu - taip tylu, jog Ričardsas išgirdo tolimą jachtos švilpuką. Paskui - belytis, gerklinis, megafono sustiprintas balsas:

- MES NORIME PASIKALBĖTI SU BENU RIČARDSU.

- Ne, - skubiai atsakė jis.

- Jisai sako, kad nenori.

- IŠLIPKITE IŠ MAŠINOS, MADAM.

- Jis mane nužudys! - klaikiai suriko ji. - Nejau negirdite? Mūsų ir šiaip jau vos nenužudė. Jis sako, kad jums vis vien, ką žudyti. Dievulėliau, nejau jisai teisus?

Kimus balsas iš minios riktelėjo: "Praleiskite ją!"

- IŠLIPKITE IŠ MAŠINOS, ANTRAIP MES ATIDENGSIME UGNĮ.

- Praleiskite ją! Praleiskite ją! - minia skandavo it sirgaliai per rungtynes.

- IŠLIPKITE...

Minia užgožė policininkus. Iš kažkur atskriejo akmuo, ir priekinis policijos mašinos stiklas pažiro į šukes. Staiga įsijungė varikliai, ir abu automobiliai pavažiavo į šalis, atverdami siaurą angą. Minia džiugiai sukliko ir nutilo laukdama, kas bus toliau.

- VISIEMS CIVILIAMS ASMENIMS APLEISTI TERITORIJĄ, - išgiedojo ruporas. - GALIMAS SUSIŠAUDYMAS. VISIEMS CIVILIAMS ASMENIMS APLEISTI TERITORIJĄ. PRIEŠINGU ATVEJU JUMS BUS PATEIKTAS KALTINIMAS DĖL NEPAKLUSIMO VALDŽIOS ORGANAMS IR NETEISĖTO SUSIBŪRIMO. BAUSMĖ - 10 METŲ KALĖJIMO ARBA BAUDA, 10000 NAUJŲJŲ DOLERIŲ UŽ KIEKVIENĄ ĮVARDINTĄ NUSIKALTIMĄ. APLEISKITE TERITORIJĄ. APLEISKITE TERITORIJĄ...

- Na, taip, žinoma! Kad niekas nematytų, kaip jūs nušausite merginą! - isterišku balsu sušuko kažkas. - Į muilą juos!

Minia nesijudino. Žvygtelėjęs stabdžiais, staigiai sustojo juodai geltonas naujienų agentūros automobilis, iš jo iššoko du vyrukai ir ėmė derinti filmavimo kamerą.

Juos puolė du policininkai, ir užvirė trumpa, tačiau nuožmi kova dėl kameros. Vienas policininkas išplėšė ją operatoriui iš rankų ir tėškė žemėn. Žurnalistas pabandė pasipriešinti ir buvo sumuštas vėzdais.

Iš minios išsiveržė mažas berniukas ir paleido akmenį policininkui į pakaušį. Tasai pargriuvo, apsipildamas krauju. Berniuko tramdyti puolė pustuzinis policininkų.

Ūmai žūtbūtinės grumtynės prasidėjo ir tarp miestelėnų - paprastų bei gerai apsirengusių. Jie iššoko ant kelio ir šaukdami bei kumščiuodamiesi ėmė raičiotis po žvyrą.

- Dieve tu mano, - bjaurėdamasi išspaudė Amelija.

- Kas ten? - Ričardsas nesiryžo žvilgtelti aukštėliau laikrodžio, tiksinčio prietaisų skyde.

- Ten kautynės. Policija talžo minią. Kažkas sudaužė agentūros kamerą.

- PASIDUOK, RIČARDSAI, IŠLIPK.

- Spausk, - tyliai ištarė Benas. Mašina liuoktelėjo į priekį. - Jie nešaudys.

- Kodėl?

- Pernelyg buki.

Jie ir nešaudė.

Automobilis tykiai nušliaužė tarp policininkų ir apstulbusių žiūrovų. Amelija ir Ričardsas keistai vieniši prasisprаudė tarp dviejų priešiškai nusiteikusių grupuočių. Vienoje kelio pusėje stovėjo viduriniosios ir aukštesniosios klasės atstovai, ponios su dailiomis šukuosenomis, vyriškiai su Erou marškinėliais ir lengvais odiniais pusbačiais. Vaikinai su specdrabužiais, su kompanijų pavadinimais ant nugarų bei asmeninėmis pavardėmis ant krūtinės kišenaičių. Moterys, panašios į Ameliją Viljams, apsirengusios turgui ar parduotuvėms. Veidai buvo skirtingi, tačiau vienu aspektu labai panašūs vienas į kitą: jie atrodė keistai netobuli, nelyginant portretai su skylėmis akių vietoje ar galvosūkiai su pamestomis detalėmis. "Nutrūktgalviškumo stygius!", - pagalvojo Ričardsas. Jų skrandžiuose nekaukė vilkai, galvos nebuvo užkimštos beprotiškais sapnais ir pamišėliškais planais.

Tie žmonės stovėjo dešinėje kelio pusėje, į kurią žvelgė kaimiško-jūreiviško klubo langai.

Kitoje pusėje susirinko skurdi liaudis. Raudonos nosys ir išbrinkusios venos. Plokščios nukarusios krūtinės. Šiurkštūs plaukai. Baltos kojinės. Pjautinės žaizdos. Spuogai. Atkarę idiotiški žandikauliai.

Čia policija darbavosi įnirtingiau, plūdo vis nauji ir nauji pastiprinimai. Benui teliko stebėtis jų pasirodymo netikėtumu. Netgi čia, Bundokse, JAV, vėzdas ir pistoletas visuomet po ranka. Šunis laiko alkanus, pririštus grandinėmis.

Varguoliai įsibrauna į vasarinius kotedžus, uždarytus rudeniui ir žiemai. Jų paauglių gaujos siaubia universalines parduotuves. Varguoliai bjauroja parduotuvių langus keiksmažodžiais. Varguoliams visuomet niežti subines, jų burnos pilnos seilių, jie neapsakomai pavydi 200 dolerių kainuojančių kostiumų ir storų pilvų. Be to, varguoliai turi savus Džekę Džekson, Muhamedą Ali, Klaidą Barou. Jie stovi ir stebi.

Čia, dešinėje pusėje - margas varžovas su savu supratimu ir apvaliais vyzdžiais, sveriantis viso labo 130 svarų, - alkani baltieji nuskurėliai. Jie - badavimo politikai; tokie už svarą saliamio parduotų patį Kristų. Socialinis susisluoksniavimas beldžiasi į Vakarų Stiksvilio duris. Būkit atsargūs su šiais dviem varžovais. Jie nestovi ringe - jie nori kautis dešimties dolerių krėsluose. Kurgi mes rasim auką, kuri papenėtų ir vienus, ir kitus?

Benas Ričardsas nuriedėjo tarp jų - lėtai, vos trisdešimties mylių per valandą greičiu.

...Minus 038

Atskaita tęsiasi...

Praėjo bemaž valanda. Buvo keturios. Skersai kelio atgulė šešėliai. Ričardsas pasimuistė savo krėsle. Vargais negalais atplėšė marškinius nuo kelnių, kad apžiūrėtų žaizdą. Kulka šone išarė gilų kanalą, kuris ilgai kraujavo. Kraujas tik pradėjo krešėti. Bet vos tik jis pajudins ranką, žaizda atsivers ir kraujuos kur kas ilgiau. Nesvarbu. Jį vis vien nutvers. Šios milžiniškos armijos akivaizdoje jo planas panėšėjo į pokštą. Galėtų važiuoti ir toliau, iki pirmo "nelaimingo atsitikimo", kuriame jo mašina ištikštų į varžtus bei gausius metalo gabalus ("...siaubingas nelaimingas nutikimas... policija atlieka tyrimą... apgailestaujame dėl nekaltų aukų..." - visa tai pasirodys paskutinėse dienos naujienose, tarp biržos ataskaitų ir paskutinio Popiežiaus pamokymo), bet visa tai - vien prielaidos. Jį vis labiau jaudino Amelijos Viljams likimas - moters, kuri lemtingo atsitiktinumo dėka šį rytą išvažiavo apsipirkti.

- Tenai tankai, - ūmai pratarė ji. Balse suskambo isteriškos gaidelės. - Ar gali įsivaizduoti? Ga...

Amelija apsiverkė. Ričardsas laukė.

Galiausiai pratarė:

- Kokiame mes mieste?

- V-v-vinterpore, parašyta ant ženklo. Ak, aš nebenoriu laukti, kol jie tą padarys! Nebegaliu!

- Na, gerai, - tarstelėjo Benas.

Viljams užsimerkė ir krestelėjo galvą, tarsi trokšdama išvalyti ją iš vidaus.

- Ką?

- Stop. Išlipk.

- Betgi jie tave nudės...

- Taip. Tu nenori matyti kraujo. O jiems pakaks ugnies galios, kad ir mane, ir mašiną paverstų garais.

- Meluoji. Tu mane nušausi.

Pistoletą Benas laikė tarp kelių. Numetė ginklą ant grindų, ant guminio kilimėlio. Pistoletas be garso nukrito.

- Norisi žolytės, - nesąmoningai ištarė ji. - Dieve, norisi kažko tokio... Kodėl tu nepalaukei kitos mašinos?

Ričardsas nusijuokė, ir juokas skausmingai nudiegė šoną. Galiausiai jam iš akių ištryško ašaros.

- Su išdaužtu priekiniu stiklu šaltoka, - ne į temą pastebėjo Amelija, - įjunk krosnelę.

Jos veidas tirštėjančiuose šešėliuose bolavo blausia dėme.

...Minus 037

Atskaita tęsiasi...

- Mes Deryje, - tarstelėjo ji.

Gatves užplūdo žmonės. Kabinosi už atbrailų ir karnizų, sėdėjo balkonuose ir verandose, kur buvo išnešti vasariniai baldai. Visi valgė sumuštinius ir keptas vištas iš riebaluotų paketų.

- Yra oro uosto ženklų.

- Taip, aš seniai važiuoju pagal tuos ženklus. Jie paprasčiausiai užtrenks vartus.

- O aš paprasčiausiai pagrasinsiu tave nudėti, jeigu jie taip padarys.

- Nori nuvaryti lėktuvą?

- Pamėginsiu.

- Neįstengsi.

- Žinoma, neįstengsiu.

Jie pasuko į kairę, paskui - į dešinę. Garsiakalbiai monotoniškai įkalbinėjo minią skirstytis.

- Ar ji išties tavo žmona, ta moteris nuotraukose?

- Taip, ji vardu Šeila. Mūsų dukrelei Ketei pusantrų metukų. Ji serga gripu. Gal dabar jai geriau. Štai kodėl aš ėmiausi šio darbo.

Virš jų pakibo malūnsparnis, priešaky ant kelio metantis didžiulį

šešėlį. Megafonu sustiprintas balsas įsakė Ričardsui paleisti moterį. Kai jis nuskrido ir jiedu vėl galėjo kalbėtis, Amelija tarė:

- Tavo žmona truputį panaši į valkatą. Jai derėtų labiau rūpintis savimi.

- Fotografija suklastota, - abejingai pastebėjo Ričardsas.

- Jie išties taip pasielgė?

- Jie išties taip pasielgė.

- Oro uostas. Artėjam.

- Vartai uždari?

- Nematau... palauk... atviri, tačiau blokuoti. Tankas. Vamzdis atgręžtas į mus.

- Prisiartink prie jo per 30 pėdų ir sustok.

Mašina lėtai slinko keturių juostų magistrale pro stovinčias policijos mašinas, pro nesiliaujančius minios šūksnius. Viršum jų praplaukė ženklas: “SKRAIDYMŲ LAUKAS”.

Moteris regėjo elektrifikuotas užtvaras, kertančias lauką abiejose kelio pusėse. Tiesiai priešais stovėjo informacijos būdelė ir apžiūros postas. Už jų - pagrindiniai vartai, kuriuos blokavo tankas A-62, gebantis spjaudytis ketvirčio megatonos užtaisais. Dar toliau - kelių ir aikštelių raizgalynė bei terminalų kompleksas, užstojantis pakilimo juostas. Viršum viso to, nelyginant Herberto Velso marsietis, stūksojo didžiulis dispečerinės bokštas, ir vakarop linkstanti saulė liepsnojo poliruotose jo sienose. Tarnautojai ir keleiviai grūdosi artimiausioje aikštelėje, kur juos prilaikė policija. Ausyse pulsavo duslus variklių riaumojimas, ir Amelija išvydo plieninį “Lokhid Dži-Ei Superberd”, šildantį variklį vienoje iš pakilimo juostų už pagrindinių aerouosto statinių.

- RIČARDSAI!

Ji krūptelėjo ir persigandusi dėbtelėjo į bėglį. Jis protestuodamas pamojavo ranka. Viskas normaliai, motuše. Aš viso labo merdėju.

- TAU NEVALIA BŪTI VIDUJE, - per garsiakalbius skelbė balsas. - PALEISK MOTERĮ. IŠLIPK.

- Ir kas dabar? - paklausė ji. - Čia tik menkas atidėliojimas. Jie laukia, kol...

- Reikia suteikti jiems galimybę prieiti arčiau, - atsiliepė Ričardsas. - Jie kurį laiką blefuos. Iškišk galvą. Pasakyk jiems, kad aš sužeistas ir kuoktelėjęs. Pasakyk, kad noriu prisiduoti Aviacinei policijai.

- Ką, ką tu nori padaryti?..

- Aviacinė policija nepavaldi nei valstijos valdžiai, nei federalams. 1995 metais, kai buvo priimtas JTO įstatymas, jie tapo tarptautine tarnyba. Girdėjau, kad prisidavęs jiems gali tikėtis amnestijos. Kažkas panašaus į atvejį, kai žaisdamas "Monopolį" atsiduri langelyje "Laisvas parkavimas". Žinia, jie irgi mėšlas. Perduos mane Medžiotojams, o tie nuvilks atgal į užtvarą.

Amelija krūptelėjo.

- O gal jie pamanys, kad aš tuo patikėjau. Ar kad prisiverčiau tuo patikėti. Eik ir pasakyk jiems.

Moteris iškišo galvą, ir Ričardsas apmirė. Jeigu jie ketina surengti "nelaimingą atsitikimą" ir pašalinti Ameliją nuo scenos, tatai greičiausiai nutiks dabar. Jos galva ir viršutinė liemens dalis tapo puikiu taikiniu tūkstančiams šautuvų. Tereikia bent vienam iš besitaikančių spustelti nuleistuką - ir visas šis farsas baigsis.

- Benas Ričardsas nori pasiduoti Aviacinei policijai! - sušuko Viljams. - Jis sužeistas! Dvi žaizdos! - Moteris pašiurpusi grįžtelėjo per petį, jos balsas virptelėjo, laibai ir skambiai nuaidėjęs netikėtai stojusioje tyloje - jie užgesino variklį. - Jisai išprotėjo ir... Viešpatie, man taip baisu... prašau... prašau... prašau!

Visa tai fiksavo kameros ir tiesiogiai transliavo Šiaurės Amerikai bei, vėluojant vos kelias minutes, antrai Žemės rutulio pusei. Puiku. Nuostabu. Ričardsas pajuto, kaip vėl įsitempė kūnas, ir suprato, kad jame užgimė šiokia tokia viltis.

Akimirką buvo tyku: anoje pusėje tarėsi.

- Labai gerai, - negarsiai ištarė Benas.

Amelija dėbtelėjo į jį.

- Manai, man sunku apsimesti persigandusia? Tačiau mudu, kad ir ką manytum tu, ne vienodoj padėty. Aš noriu, kad tu bent jau išsinešdintum iš čia.

Ričardsas pirmąsyk pastebėjo, kokia graži jos krūtinė, besikilojanti po krauju išterliotais juodai žaliais marškinėliais.

Staiga pasigirdo gergždžiantis griausmas, ir moteris riktelėjo.

- Čia tankas, - pasakė Benas. - Nieko. Čia tik tankas.

- Jisai juda, - atsiliepė Amelija. - Jie nori, kad mes perliptume į tanką.

- RIČARDSAI! VAŽIUOKIT Į 16-TĄ ANGARĄ. TEN JŪ-

SŲ LAUKS AVIACINĖ POLICIJA - JI UŽTIKRINS JŪSŲ SAUGUMĄ.

- Gerai, - užkimusiu balsu pratarė jis. - Nagi, važiuok. Kai atsidursime už pusės mylios nuo užtvaros, sustok.

- Tu nori, kad mane nudėtų, - puolusiu balsu sulemeno jinai. - Man tereikia išsimaudyti vonioje, o tu nori, kad mane nudėtų.

Aviakaras pakilo per dešimtį centimetrų nuo žemės ir dusliai grumėdamas pajudėjo į priekį. Jiedviem važiuojant pro vartus, Ričardsas susigūžė, visa oda laukdamas klastos, tačiau viskas baigėsi laimingai. Ramiai žvilgėjo tamsus posūkis, vedantis link pagrindinių pastatų.

Strėliukė lentelėje nurodė kryptį į angarus 16-20.

Čia, už geltonų barikadų, jo laukė policininkai.

Benas žinojo: menkiausias įtartinas judesys, ir jie ištaškys mašiną į skutelius.

- Sustok, - paliepė jis, ir Viljams paklusniai sustojo.

Anoje pusėje sureagavo akimoju.

- RIČARDSAI! NEGAIŠKITE. TUČTUOJAU VAŽIUOKITE Į 16-TĄ ANGARĄ!

- Pasakyk jiems, kad aš reikalauju megafono, - tyliai pasakė Ričardsas. - Lai palieka jį ant kelio už dvidešimties metrų nuo čia. Noriu su jais pasikalbėti.

Amelija išrėkė viską, ką jis liepė. Beliko tik laukti. Po minutėlės ant kelio išbėgo žmogus, vilkintis mėlyną uniformą, ir padėjo ant žemės elektrinį megafoną. Jis dar akimirką pastovėjo - veikiausiai mėgaudamasis mintimi, kad jį dabar regi pusė milijardo žmonių, o paskui pasitraukė, susiliejęs su beveide mase už barikadų.

- Pirmyn, - įsakė Benas.

Jie lėtai artėjo prie megafono, o kai vairuotojo pusės durelės atsidūrė visai šalia, Viljams atvėrė duris ir įtraukė megafoną vidun. Prietaisas buvo raudonas-baltas, ant šono išpieštas žaibas, o į žaibą įterptos raidės - G ir A.

- Okei, - linktelėjo jis. - Ar dar toli iki pagrindinio pastato?

Moteris prisimerkė.

- Apie keturis šimtus metrų.

- O iki 16-to angaro?

- Perpus mažiau.

- Puiku. Tiesiog puiku. Aha. - Jis suvokė nervingai kramtąs lū-

pas ir pamėgino prisiversti liautis. Galva plyšo iš skausmo; nuo adrenalino maudė visą kūną. - Važiuojam toliau. Prisiartink prie įėjimo į 16-tą angarą ir sustok.

- Ir kas paskui?

Benas vargais negalais prisivertė šyptelėti. Tai bus Paskutinė Ričardso Stotelė.

...Minus 036

Atskaita tęsiasi...

Amelija sustabdė mašiną, ir reakcijos ilgai laukti neteko.

- NESUSTOKITE, - suriaumojo į megafoną. - VIDUJE AVIAPOLICIJA. KAIP SUTARTA.

Ričardsas pirmąsyk kilstelėjo savo megafoną.

- DUOKITE MAN DEŠIMT MINUČIŲ. AŠ TURIU PAGALVOTI.

Vėl tyla.

- Tu ką, nesupranti, jog verti juos tą padaryti? - Moters klausimas nuskambėjo stebėtinai ramiai.

Jis keistai ir slopiai sukikeno, ir tas garsas panėšėjo ne tiek į juoką, kiek į vandens garų, besiveržiančių iš arbatinuko, švilpesį.

- Jie žino, kad ketinu pasprukti. Tik nenutuokia, kaip tą padarysiu.

- Tau nieko neišeis, - papurtė galvą Viljams. - Nejau dar nieko nesupratai?

- Galimas daiktas, man pavyks, - atsiliepė jis.

...Minus 035

Atskaita tęsiasi...

- Paklausyk: kai atsirado Žaidimai, žmonės kalbėjo, kad tai visų patraukliausias reginys pasaulyje, nes anksčiau nebuvo nieko panašaus. Ir nieko originalesnio. Nors šis tas panašaus jau buvo: Romos gladiatoriai. Ir dar vienas žaidimas - pokeris. Žaidžiant pokerį, reikia surinkti pikų fleš-rojalį. O šiaip jau visa pokerio esmė - penkių kortų kombinacija. Keturios kortos atverčiamos, viena lieka užversta. Už penkis ar dešimt centų į žaidimą gali įsijungti kiekvienas pageidaujan-

tis. Maždaug už pusę dolerio galite sužinoti užverstosios kortos dydį bei rūšį. Tačiau didinant statomą sumą užverstoji korta ima rodytis vis stambesnė ir stambesnė. Po tuzino raundų, kai ant kortos mestos visos jūsų santaupos, ir mašina, ir namas, - toji užversta korta jums tampa aukštesnė už Everestą. Kažkas panašaus dedasi ir "Bėgančiame žmoguje". Tiktai čia nereikia statyti pinigų. Nes yra žmonės, ginklai ir laikas. Lošiant šiame kazino, jie atstoja ir figūrėles, ir kortas. Jeigu mane gaudo, vadinasi, aš pralaimėjau. Bet jeigu sumaišiau kortas? Susisiekiau su Roklendo naujienų tarnyba. Toji naujienų tarnyba man - pikų dešimakė. Jie privalo užtikrinti mano saugumą, nes šią laidą stebi visi. Kitų šansų įveikti pirmąjį postą kol kas nėra. Tatai irgi juokinga, nes būtent Fri-Vi kanalas skelia Sistemai šitokį antausį. Jeigu jūs tatai pamatysite per Fri-Vi, vadinas, tatai turi būti tiesa. Todėl jei visa šalis pamatys, kaip policija nužudo mano įkaitę - padorią viduriniosios klasės moterį, - tuo teks patikėti. Šito nevalia nepaisyti. Sistemos funkcionavimas jau dabar daugeliui kelia nepasitikėjimą. Įdomu, tiesa? Mano žmonės jau čia. Kelyje jau buvo problemų. Jei kareiviai ir Medžiotojai nukreips į mus savo šautuvus, gali nutikti šis tas labai nemalonaus. Kai kas man patarė laikytis saviškių. Jis net neįsivaizduoja, koks buvo teisus. Ir tai viena priežastis, kodėl jie iki šiol su manimi terliojasi. Nes čia yra mano žmonių. Mano žmonės - jie pikų valetas. O karalienė, širdžių dama, tai tu. O aš - karalius, juodas žmogus su kardu. Štai tokios mano atverstosios kortos. Ryšių priemonės, paviešinimo galimybė, tu, aš. Drauge sudėti visi mes - tik niekas. Mus įveiktų ir dvejukė. Be pikų tūzo visa tai vien niekam tikęs šlamštas. Jei turėčiau pikų tūzą, mano kortos nebenukirstų niekas.

Jis pastvėrė Amelijos rankinę, mažą krokodilo odos krepšelį su sidabrine grandinėle, ir susigrūdo į palto kišenę - toji išsipūtė.

- Aš neturiu tūzo, - tyliai tęsė Benas. - Jei būčiau įstengęs viską numatyti, būčiau įsigijęs. Užtat turiu užverstą kortą - tą, kurios jiems neįspėt. Todėl aš blefuosiu.

- Tu neturi jokių šansų, - niūriai atsiliepė moteris. - Ką ketini daryti su mano rankine? Nušausi juos mano lūpdažiu?

- Manau, jie tol žais nešvarų žaidimą, kol pralaimės. Manau, kad šis žaidimas niekšiškas ir negarbingas iki kaulų smegenų.

- RIČARDSAI! DEŠIMT MINUČIŲ JAU PRAĖJO!

Benas kilstelėjo megafoną prie lūpų.

...Minus 034
Atskaita tęsiasi...

- KLAUSYKITĖS MANĘS ĮDĖMIAI! - Jo balsas griaudėjo ir aidėjo visoje oro uosto erdvėje. Policija įtemptai lūkuriavo. Minia nuolatos judėjo. - MANO PALTO KIŠENĖJE - 25 KILOGRAMAI DINAKORINIŲ PLASTIKINIŲ SPROGMENŲ, TŲ PAČIŲ, KURIUOS VADINA "JUODUOJU AIRIU". JŲ PAKAKS, KAD PUSKILOMETRIO SPINDULIU VISUT VISKAS IŠTIKŠTŲ Į KĄSNELIUS - ĮSKAITANT IR ORO UOSTE SAUGOMAS KURO ATSARGAS. JEIGU NEĮVYKDYSITE VISŲ MANO REIKALAVIMŲ, VISKĄ SUSPROGDINSIU PO VELNIŲ. SPROGDIKLIO ŽIEDAS AKTYVUOTAS. AŠ IŠTRAUKIAU SAUGIKLĮ. VIENAS NETEISINGAS JUDESYS - IR GALIT KIŠTI GALVĄ TARP KOJŲ, KAD ATSISVEIKINIMUI PABUČIUOTUMĖT SAU Į SUBINĘ.

Minioje prasidėjo sujudimas, pasigirdo klyksmai. Už barikadų prigludusi policija ūmai nustebusi susivokė, jog neišrikiavo minią tramdančių žmonių. Vyrai ir moterys strimgalviais lėkė laukais bei keliais, žmonių srautai metėsi per vartus ir bangomis telkėsi prie aerouosto užtvaros. Jų veidai buvo bespalviai, juose ryškėjo panika.

Policininkai lėtai sukruto. Amelijai Viljams pasidingojo, kad visi jie patikėjo bėglio žodžiais.

- RIČARDSAI! - sugriaudėjo galingas balsas. - TAI MELAS. IŠEIK.

- AŠ IŠEINU, - atsakydamas sududeno jis. - BET PRIEŠ TAI PATEIKSIU SAVO REIKALAVIMUS. DUOKITE MAN SKRYDŽIUI PARENGTĄ REAKTYVINĮ LĖKTUVĄ SU PILNAIS DEGALŲ BAKAIS, SU ĮGULA. TAI TURI BŪTI "LOKHIDAS" ARBA "DELTA SUPERSONIK". DEGALŲ TURI UŽTEKTI MAŽDAUG TRIMS TŪKSTANČIAMS KILOMETRŲ. VISA TAI PRIVALO BŪTI PARENGTA PO PUSANTROS VALANDOS.

Kameros tarškėjo ir ritosi artyn. Pliaukšėjo blykstės. Spauda taip pat budriai lūkuriavo. Ir, žinia, jautėsi neregimas psichologinis neregimai dalyvaujančių pusės milijardo žiūrovų spaudimas. Jie tapo

realia jėga. Ir visa kas įgavo realumo. O 25 "Juodojo Airio" kilogramai veikiausiai tebuvo pavydėtino nusikalstamo Ričardso proto išmonė.

- RIČARDSAI! - Už pusšimčio metrų, kitapus netvarkingai sustatytų mašinų be atpažinimo ženklų, žemėliau 16 angaro vaikštinėjo žmogus su tamsiomis kelnėmis ir baltais marškiniais. Rankovės atraitotos, nors oras jau ganėtinai vėsus. Rankose jis laikė megafoną - dar didesnį nei Ričardso. Iš tokio atstumo Amelija galėjo įžiūrėti, kad vyrukui ant nosies tupi maži akinukai; jie tvyksčiojo besileidžiančios saulės spinduliuose.

- MANE VADINA EVANU MAKOUNU.

Žinia, tas vardas Benui buvo pažįstamas. Jie norėjo pasėti baimę jo širdyje. Jis net nenustebo, jog toji baimė akimoju sulapojo. Evanas Makounas buvo Pagrindinis Medžiotojas. Ričardsas jį laikė tiesioginiu Dž. Edgaro Huverio ir Heinricho Himlerio įpėdiniu. Katodiniame transliacijos Tinklo įrenginyje Makounas atliko plieninės tarpinės funkciją. Baidyklė. Tuo vardu galima buvo gąsdinti vaikus. Džoni, jei nesiliausi žaidęs su degtukais, aš iš sandėliuko išleisiu Evaną Makouną.

Akimoju prisiminė balsą iš sapno: tai tu ir esi tas pats žmogus, broluži?

- TU MELUOJI, RIČARDSAI. MES GERAI TĄ ŽINOME. ŽMOGUS, NEPASIEKĘS *GA* LYGIO, NEGALI ĮSIGYTI DINAKORO. PALEISK MOTERĮ IR IŠLIPK. NENORIME, KAD IR JI ŽŪTŲ DRAUGE SU TAVIM.

Amelija tykiai, slopiai šnypštelėjo. Ričardsas sugriaudėjo:

- MAŽYLI, ŠĮSYK TAU NEIŠDEGS. DINAKORO GALIMA NUSIPIRKTI KONE KIEKVIENO KVARTALO GATVĖJE - TEREIKIA TURĖT PINIGŲ. O PINIGŲ AŠ TURĖJAU. ŽAIDIMŲ FEDERACIJOS PINIGŲ. JUMS LIKO VALANDA IR DVIDEŠIMT ŠEŠIOS MINUTĖS.

- NEIŠDEGS.

- MAKOUNAI!

- TAIP?

- TUOJAU ATSIŲSIU JUMS MOTERĮ. JI MATĖ "JUODĄJĮ AIRĮ". - Amelija spoksojo į jį, suakmenėjusi iš siaubo. - VERČIAU TURĖK OMENY ŠTAI KĄ: BELIKO VALANDA IR

DVIDEŠIMT PENKIOS MINUTĖS. AŠ NEJUOKAUJU, MULKI. VIENAS ŠŪVIS, IR VISI IŠSKRISIME Į MĖNULĮ.

- Ne, - sukuždėjo Viljams. Jos lūpos iš nuostabos suapvalėjo. - Tu negali tikėtis, kad aš dėl tavęs meluosiu.

- Jeigu dabar man nepadėsi, aš žūsiu. Esu sužeistas, pavargęs, vos besuvokiu, ką kalbu, bet žinau, jog, šiaip ar taip, tai visų geriausia, ką galiu padaryti. O dabar klausykis: dinakoras - baltas ir tvirtas, pačiupinėjus mažumą riebokas. Jis...

- Ne, ne! Ne! - Moteris delnais užsispaudė ausis.

- Jis panašus į muilo gabalą. Bet labai standus. Dabar klausykis, kaip atrodo sprogdiklio žiedas. Jis panašus į...

Amelija sukūkčiojo.

- Aš negaliu, ar supranti? Egzistuoja piliečio pareigos sąvoka. Sąžinė. Man...

- Na, šitaip jie netruks sužinoti, kad tu sumelavai, - sausai užbaigė Benas. - Tačiau jie nesužinos. Nes jeigu tu mane paremsi, jie pasiduos. Ir aš išskrisiu, kaip koks paukštelis, į visas keturias puses. Velniop.

- Aš negaliu šito padaryti!

- RIČARDSAI! IŠLEISK MOTERĮ!

- Sprogdiklio žiedas auksinis, - tęsė Benas. - Maždaug penkių centimetrų skersmens. Jis panašus į raktų žiedelį, tačiau ant jo nėra jokių raktų. Prie jo pritvirtintas laibas strypelis, primenantis automatinį rašiklį, su paleidimo mygtuku. Paleidimo mygtukas panašus į trintuką ant pieštuko galo.

Ji siūbavo pirmyn ir atgal, tolydžio aimanuodama, delnais remdama skruostus ir maigydama juos taip, tarsi tatai būtų tešla.

- Pasakiau jiems, kad ištraukiau saugiklį. Tai reiškia, jog tau pavyko pastebėti nedidelę įdubą "Airio" paviršiuje. Supratai?

Jokio atsako; Amelija raudojo, inkštė ir siūbavo.

- Esu tikras, tu viską padarysi taip, kaip sakiau, - švelniai pasakė jis. - Tu - gudruolė, juk taip?

- Aš neketinu meluoti, - atsakė ji.

- Jeigu jie paklaus dar ko nors, tu nieko nežinai. Nieko nematei. Buvai pernelyg sukrėsta. Atsimeni vienintelį dalyką: aš nuo pat pirmojo posto nepaleidau iš rankų žiedo. Tu nežinai, kas tai per daiktas, bet aš jo nė akimirkai nepaleidau.

- Verčiau nušauk mane išsyk.

- Pirmyn, - pratarė Ričardsas. - Eik.

Viljams įsistebeilijo į bėglį, visa virpėdama, jos lūpos tirtėjo, akys priminė dvi juodas bedugnes. Po jomis atgulė juodi šešėliai. Savimi pasitikinčios gražuolės nebeliko nė pėdsako. Ričardsas būtų baisiai nustebęs, jei būtų sužinojęs, kad ji kada nors įstengs grįžti į normalią būseną. Jis tuo abejojo. Labai abejojo.

- Eik, - pakartojo jis. - Eik. Eik.

- Aš... aš... O, Viešpatie...

Ji atšlijo link durų ir lyg iššoko, lyg iškrito laukan. Paskui skubiai atsistojo ir nubėgo. Plaukai plaikstėsi ant nugaros, bėgdama ji atrodė nuostabi, kone dieviška. Aplink šiltai plykščiojo milijonai lempų.

Žybtelėjo keliami karabinai - ir nusileido, kuomet minia ją prarijo. Ričardsas surizikavo dirstelti per šoninį vairuotojo langą, tačiau nieko neįstengė įžiūrėti.

Atsilošė atgal, žvilgsniu slystelėjo per laikrodį ir pasirengė laukti atomazgos.

...Minus 033

Atskaita tęsiasi...

Raudona sekundinė laikrodžio strėliukė aplėkė du ratus. Dar du. Ir dar du.

- RIČARDSAI!

Jis kilstelėjo megafoną prie lūpų.

- MAKOUNAI, TAU LIKO VALANDA IR DEVYNIOLIKA MINUČIŲ.

Privalu laikytis iki paskutinės minutės. Tai vienintelė išeitis. Ištverti iki akimirkos, kai Makounas įsakys supleškinti automobilį. Viskas įvyks akimoju. Ir veikiausiai nė velnio nepakeis.

Ir - po ilgos tylos, po pauzės, kuri jam pasirodė amžina:

- MUMS REIKIA DAUGIAU LAIKO. MAŽIAUSIAI TRIJŲ VALANDŲ: SKRAIDYMŲ LAUKE NĖRA NEI “LOKHIDO”, NEI “DELTOS”. TURIME SULAUKTI, KOL ČIONAI ATVARYS LĖKTUVĄ.

Jai pavyko. Koks stulbinantis geras darbas. Toji moteris pažvel-

gė į bedugnę ir išlaviravo pačiu jos pakraštėliu. Ne už premiją. Neketindama grįžti atgal. Nuostabu.

Veikiausiai jie ja nepatikėjo. Jie čia ne tam, kad kuo nors tikėtų. Štai dabar grūda Ameliją Viljams į kokį nors nuošalų kambarėlį kažkuriame iš uždarų Terminalo ruožų, kur jos laukia pustuzinis rinktinių Makouno tardytojų. Ir kuomet ją tenai nuves, prasidės litanija*.

Taip, žinoma, jūs sutrikusi, misis Viljams, bet protokolui... ar negalėtumėt prisiminti dar kartelį... mus glumina vienas niuansas... jūs įsitikinusi, kad nebuvo kitos išeities... iš kur sužinojote... kodėl... o ką jis pasakė po to...

Tad jiems dabar visų svarbiausia - tempti laiką. Kvaršinti Ričardsui galvą tai vienokiais, tai kitokiais atsikalbinėjimais. Kilo problemų su degalais. Mums reikia laiko. Oro uosto teritorijoje šiuo metu nėra laisvo lėktuvo. Mums reikia laiko. Pakilimo juostoje 07 šiuo metu leidžiasi skraidanti lėkštė, mums reikia laiko. Ir mes dar neperkandome moters. Dar nepriverteme jos prisipažinti, jog visas jūsų "Juodasis Airis" - tik krokodilo odos rankinė, prigrūsta popierinių servetėlių, smulkmenų, kosmetikos ir kreditinių kortelių. Mums reikia laiko.

Kol kas dar neturime šanso tave nudėti. Mums reikia laiko.

- RIČARDSAI!

- KLAUSYKIT MANĘS, - į megafoną atsiliepė jis. - JUMS LIEKA VALANDA IR PENKIOLIKA MINUČIŲ. PASKUI VISKAS IŠLĖKS Į ORĄ.

Jokio atsakymo.

Nepaisant to, jog reginys grasino virsiąs Armagedonu, publikos vis gausėjo. Žioplių akys plačiai atmerktos, drėgnos ir sklidinos jaudulio. Milžiniškas nešiojamų apšvietimo prietaisų kiekis nukreiptas į mažą mašinėlę, besimaudančią bedugnėje šviesoje. Dabar itin gerai matėsi, jog priekinis stiklas išdaužtas.

Ričardsas pamėgino įsivaizduoti mažą kambarėlį, kuriame jie uždarys Ameliją Viljams, stengdamiesi išgauti tiesą. Bet tiesos jie neišgaus. Žinia, spausti jos nespaus. Makouno žmonės darys viską, kad mirtinai ją įbaugintų, ir, be jokios abejonės, jiems pavyks. Tačiau kaip toli jie išdrįs nueiti: juk toji moteris nepriklauso atstumtųjų getui, bevei-

*Krikščionybėje - ilga malda, kurios metu dvasininkas užduoda klausimus, o besimeldžiantys į juos visuomet atsako tais pačiais žodžiais.

džių vargetų kastai. Narkotikai. Dar egzistuoja narkotikai, ir Ričardsas gerai tą žinojo. Narkotikai, kurių Makounas gali griebtis nedelsdamas. Narkotikai, gebantys visą žmogaus gyvenimą paversti vaikišku lemenimu. Narkotikai, nustelbiantys parodymus stenografavimo mašinos barškesiu, kaip dvasininko tarškalynė stelbia atgailaujančio nusidėjėlio prisipažinimus.

Kankinimai? Jų paslaugoms - patobulinti elektroniniai įrenginiai, taip šauniai pasidarbavę per sukilimą Sietle 2005 metais. Blogiausiu atveju kvotą galima paspartinti smūgiais.

Šios mintys atitraukė dėmesį, bet Ričardsas neįstengė jų nuvyti, neįstengė liautis galvojęs. Įsijautęs į apklausos scenas, Benas aiškiai girdėjo urzgiant šylantį "Lokhidą". Jo paukštukas. Garsas tai augo, tai tilo vėl. Staiga jis nutrūko, ir Ričardsas sumojo, kad dabar pildomi kuro bakai. Jeigu jie pasiskubins, sugaiš dvidešimt minučių. Tačiau jisai nebuvo linkęs manyti, kad jie skubinsis. Nagi, na, judinkitės. Pagaliau. Atverstos visos kortos.

Išskyrus vieną. Makounas! Makounai, tu dar blaškaisi? Dar neįsismelkei į jos mintis?

Šešėliai lauke pamažėle tyso. Visi laukė.

...Minus 032
Atskaita tęsiasi...

Ūmai Ričardsas suprato, jog senoji klišė buvo melas. Laikas nestovi vietoje. Kartais būtų geriau, jeigu jis sustingtų. Šiaip ar taip, tuomet drauge su juo numirtų ir viltis.

Balsas per garsiakalbius dusyk pranešė Benui, kad jis meluoja. Jis jiems atsakė - jei taip, lai įrodo. Po penkių minučių kitas balsas per megafoną paskelbė, jog "Lokhido" startas atidedamas, ir antžeminės tarnybos pradeda pildyti kito lėktuvo bakus. Ričardsas atsakė, jog tai džiugi naujiena. Jeigu jie suspės paruošti tą lėktuvą paskirtu laiku.

Minutės šliaužė lėtai. Beliko dvidešimt šešios, dvidešimt penkios, dvidešimt dvi, dvidešimt (Dieve mano, kad tik ji ištvertų dar truputį...), aštuoniolika, penkiolika (vėl griausmingai sukudakavo lėktuvo varikliai, o antžeminės tarnybos bruzdėjo prie pildymo sistemų, užsiėmusios priešstartinėmis patikromis), dešimt minučių, aštuonios.

- RIČARDSAI! MUMS IŠTIES PRIREIKS DAUGIAU LAI-

KO. LĖKTUVAI PASIRENGĘ SKRYDŽIUI. BELIKO APDOROTI SPARNUS SKYSTU VANDENILIU, BET TAM REIKIA LAIKO.

- JŪS TURITE LAIKO. SEPTYNIAS MINUTES. O PASKUI AŠ TARNYBINIU ĮVAŽIAVIMU LEISIUOS Į STARTO VIETĄ. VIENA RANKA VAIRUOSIU, O KITOJE LAIKYSIU SPROGDIKLIO ŽIEDĄ. VISI ĮĖJIMAI TURI BŪTI ATVIRI. IR ATMINKITE, KAD AŠ VIS ARČIAU IR ARČIAU KURO BAKŲ.

- REGIS, TU NESUPRANTI, KAD MES...

- DERYBOS BAIGTOS, VAIKINAI. LIKO ŠEŠIOS MINUTĖS.

Sekundinė strėliukė brėžė ratus - vieną po kito. Beliko trys minutės, dvi, viena. Jie kamantinėjo Ameliją tame mažame kambarėlyje, kurio jisai neįstengė įsivaizduoti. Mėgino prikelti atminty moters paveikslą, bet nepajėgė. Jos veidas skydo, virsdamas kitais veidais. Mintyse mainėsi veidų koliažas: Steisis ir Bredlis, Eltonas ir Virdžinija Parakiai, tasai berniukas su šunimi. Vienintelis dalykas, kurį galėjo prisiminti, - jinai buvo tokia minkšta ir graži tuo banaliu grožiu, kurį daugelis moterų pasiekia, naudodamos Max Facktor bei Revlon kosmetiką ir padedamos plastikos chirurgų - patempiančių, sutraukiančių, išlyginančių ir suminkštinančių. Minkšta. Bet kažkur sielos gelmėje tvirta. Kodėl tu pasidarei tokia tvirta, Baltoji Anglosaksų Moterie Protestante? Ir ar esi pakankamai tvirta? O gal paprasčiausiai tenori suardyti mano žaidimą?

Pajuto, kaip per smakrą teka kažkas šiltas, ir pastebėjo keliose vietose prakandęs lūpą.

Išsiblaškęs apsilaižė. Pajuto seilėse kraujo prieskonį ir užvedė variklį. Šis paklusniai suburzgė, subildėjo vožtuvo stūmokliai.

- RIČARDSAI! JEI PAJUDĖSI, MES ŠAUSIME! MERGINA VISKUO PRISIPAŽINO! MES VISKĄ ŽINOME!

Niekas neiššovė. Ir įtampa tarsi išgaravo.

...Minus 031

Atskaita tęsiasi...

Tarnybinis įvažiavimas - tiesiog kelio linkis, kylantis aukštyn ir juosiantis įstiklintą futuristinio stiliaus Šiaurinių Valstijų Oro uostą. Pa-

lei kelią rikiavosi ginkluoti policininkai, pasitelkę visą savo arsenalą - nuo vėzdų ir ašarinių dujų iki sunkiosios šarvuotos technikos. Jų veidai buvo plokšti, liūdni, vienodi. Benas vairavo mašiną lėtai, išsitiesęs sėdynėje, ir jie spoksojo į bėglį su tuščia gyvuliška baime. Ričardsas pamanė, jog būtent taip karvės turėtų žiūrėti į savo fermerį, kuris, netekęs proto, klykdamas ir spardydamasis raičiojasi ant tvarto grindų.

Vartai į tarnybinę zoną (DĖMESIO - TIK TARNYBINIAM PERSONALUI - NERŪKYTI - PAŠALINIAMS ĮEITI DRAUDŽIAMA) buvo plačiai atlapoti, ir Ričardsas atsargiai nukreipė mašiną tenai, aplenkdamas gretomis sustatytus konteinerius su oktaniniu kuru ir mažais privačiais lėktuvėliais. Už jų vingiavo takas: platus, žvilgantis, juodas. Čia Ričardso laukė jo "paukštukas": didžiulis, griozdiškas baltas reaktyvinis lėktuvas su 12 tykiai griaudėjančių turbovariklių. Anapus lėktuvo tolin bėgo tiesios bei švarios pakilimo juostos, susiliejančios viename horizonto taške. Keturi žmonės su kombinezonais kaip sykis pristūmė trapą. Benui pasirodė, jog tasai trapas primena laiptus į ešafotą.

Ir, tarsi patvirtindamas jo nuojautą, milžiniško balto lėktuvo pilvo šešėlyje sušmėžavo ryškus budelio siluetas. Evanas Makounas.

Ričardsas smalsiai dirstelėjo į jį - tarsi žmogus, pirmąsyk regįs kažką panašaus. Nesvarbu, kiek kartų matėte Makouno atvaizdą stereovizijoje, jūs nė už ką nepatikėsite jo realumu, kol jisai pats nestos jūsų akivaizdon - ir tuomet realybė įgaus haliucinacijos bruožų, tarsi jisai negalėtų egzistuoti realybėje atskirai nuo savo įvaizdžio.

Makounas buvo neaukštas žmogus su akiniais be aptaisų, su ryškėjančiu pilvuku, kūpsančiu po gero kirpimo kostiumu. Plepėjo, kad Makounas dėvi batus su kulniukais, bet jeigu ir taip, ši aplinkybė nekrito į akis. Atvarte spindėjo mažas sidabrinis smeigtukas su vėliavėle. Apskritai jis visiškai nepanėšėjo į monstrą, tasai tokių siaubą keliančių kontorų, kaip FTB ir CŽV, įpėdinis. Jis nepanėšėjo į žmogų, kuris naktimis tobulina vairavimo techniką, ar nuolatos lankosi klubuose, ar domisi, kada giminaičiai ateis pas jį į svečius. Jis nepanėšėjo ir į žmogų, įvaldžiusį šiurpo varymo meną.

- Benai Ričardsai! - Evanas Makounas kalbėjo tiesiog taip, be megafono, ir be megafono jo balsas skambėjo minkštai, išauklėtai, be jokios užuominos į kokį nors bobiškumą.

- Klausau.

- Turiu Žaidimų Federacijos, Sistemos Komiteto įgaliotinės, tei-

sėtvarkos organų įsakymą dėl jūsų arešto ir bausmės... Nejau nesuteiksite garbės?..

- Kuriems velniams vištai vėliava?

- Na, pakaks. - Makounas atrodė patenkintas. - Formalumais jau pasirūpinome. Aš - formalumų laikymosi šalininkas, o jūs? Na, jūs, be abejo, priešininkas. Elgėtės perdėm nedisciplinuotai, neformaliai, nuolat laužėte varžybų taisykles. Todėl iki šiol esate gyvas. Veikiausiai žinote, kad jau viršijote rekordinį "Bėgančio žmogaus" laiką, kuris buvo lygus aštuonioms dienos ir penkioms valandoms. Tai nutiko prieš dvi valandas. Ne, aišku, jūs nieko negirdėjote. Tačiau jums pavyko. Taip. Ir tasai jūsų pabėgimas iš IMKA Bostone. Padirbėta nepriekaištingai. Manau, programos reitingas pakils 12 punktų.

- Džiaugiuosi.

- Jūsų žiniai, mes kone nutvėrėme jus per tą pertraukėlę Portlende. Tačiau mums nepasisekė. Parakis davė galvą nukirsti, kad jūs laivu pasprukote į Oburną. Mes juo patikėjome - vaikinas atrodė nepaprastai persigandęs.

- Aišku, - aidu atsiliepė Ričardsas.

- Na, o šis paskutinis spektaklis apskritai viršija bet kokias pagyras. Lenkiu galvą. Beje, beveik gailiuosi, kad žaidimas turi baigtis. Įtariu, kad mums niekada daugiau nebeteks susiremti už priešininku, išradingesniu už jus.

- Kaip gaila, - pratarė Benas.

- Viskas, tau galas, supranti, - Makounas surimtėjo. - Moteris viskuo prisipažino. Mes pasinaudojome natrio pentatoliu. Priemonė sena, bet patikima. - Jis išsitraukė mažutį pistoletą: - Išlipkite, misteri Ričardsai. Aš suteiksiu jums paskutinę malonę. Ketinu tą padaryti tiesiog čia, kur niekas mūsų nefilmuos. Tamstos mirtis bus privati.

- Na, tuomet ruoškis, - vyptelėjo Benas.

Jis atvėrė dureles ir išlipo. Du žmonės susitiko akis į akį ant balto tarnybinės zonos cemento.

...Minus 030

Atskaita tęsiasi...

Pirmas tylą nutraukė Makounas. Jis užvertė galvą ir nusikvatojo.

Evano juokas skambėjo labai padoriai, jis buvo tylus ir aksominis.

- Koksai jūs šaunuolis, misteri Ričardsai. Puiku. Išlindot, surikot, išlindot vėl. Nuoširdžiai lenkiu prieš jus galvą. Moters mes neperlaužėme. Ji atkakliai tvirtina, kad jūsų kišenė išsipūtusi nuo "Juodojo Airio". Negalėjome atlikti SAP testo, nes jis žmogaus organizme palieka pėdsaką, o šitaip nedera.

Pasirūpinome, kad iš Niujorko atgabentų tris kanogeno ampules. Nebus jokių pėdsakų. Siuntinio laukiame po keturiasdešimties minučių. Deja, per tą laiką nespėsime jūsų nukenksminti. Moteris meluoja. Tai akivaizdu. Atleiskite man už tam tikrą, kaip sako jūsų rato žmonės, snobizmą, bet aš išdėstysiu jums savo pastebėjimus apie viduriniąją klasę: meluoti jie sugeba tik tuomet, kai kalbama apie seksą. Ar galiu išdėstyti jums dar vieną pastebėjimą? Žinoma, kam klausiu. Aš jį jau dėstau. - Makounas nusišypsojo. - Įtariu, kad jūs paprasčiausiai įsikišote į kišenę jos krepšelį. Pastebėjome, kad moteris neturi rankinės, nors vaikščiojo po parduotuves. Mes labai pastabūs. Kas galėjo nutikti jos pirkiniams? Nebent susigrūdote juos į kišenes, ar ne tiesa, Ričardsai?

Benas neužkibo ant šio kabliuko:

- Na, jei esate toks tikras, nušaukit mane.

Makounas apgailestaudamas skėstelėjo rankomis:

- Ak, kaip norėčiau tą padaryti! Tačiau mes neturime teisės rizikuoti žmogaus gyvybe, kai rezultatas penkiasdešimt prieš vieną jūsų naudai. Tatai pernelyg primena rusišką ruletę. Žmogiškoji gyvybė pernelyg vertinga, ji mums šventa. Vyriausybė - mūsų vyriausybė - tą suvokia. Mes - humanistai.

- Taigi, taigi, - atsiliepė Ričardsas ir niūriai šyptelėjo.

Makounas sumirksėjo.

- Todėl...

Ričardsas krūptelėjo. Tas žmogus jį hipnotizavo. Bėgo minutės, artėjo malūnsparnis su trimis "žvalinančio-išjungiančio" kvaišalo ampulėmis (jei Makounas prasitarė apie keturiasdešimt minučių, vadinas, iš tiesų beliko dvidešimt), o Benas stovėjo prie lėktuvo ir klausėsi to šunsnukio, giedančio jam ditirambus. Dievulėliau, taigi jis tikras monstras.

- Paklausyk, - atšiauriai pertraukė Medžiotoją Ričardsas. - Kal-

ba su tavimi, mažiuli, trumpa. Jeigu suleisi tai moteriškei kvaišalų, ji vis vien pagiedos tau tą pačią giesmelę. Turėk omeny: sprogmenų aš turiu. Įsidėmėjai?

Jis pažvelgė Makounui į akis ir žengė į priekį. Evanas pasitraukė į šoną. Eidamas pro šalį, Benas net nesiteikė į jį žvilgtelti. Jų paltų rankovės susiliete.

- Tavo žiniai: paprastai saugiklis ištraukiamas per tris padalas. Aš jį jau ištraukiau per dvi su puse. Nori tikėk - nori ne.

Patenkintas išgirdo, kaip padažnėjo ano, antrojo, alsavimas.

- Ričardsai!

Jis grįžtelėjo nuo trapo. Makounas žiūrėjo į jį iš apačios, auksiniai akinių apvadėliai mirguliavo ir tvyksčiojo saulėje.

- Kai pakilsi, mes pašausime tave raketa "žemė-oras". O publikai papasakosim, kad Ričardsui ne laiku panižo pirštelį - tą patį, kuris laikė sprogdiklio žiedą. Tad ilsėkis ramybėje.

- Na, šito kaip sykis ir nepadarysite.

- Nepadarysime?

Benas nusiviepė ir paaiškino:

- Mes skrisime labai žemai, virš tirštai gyvenamų kvartalų. Prie dvidešimt penkių kilogramų sprogmenų pridėk dvylika talpų su degalais ir gausi labai galingą sprogimą. Pernelyg galingą. Jūs neišsisuksit... - Jis patylėjo. - Tu ne taip gerai protauji, kaip maniau. Ar paruošei man parašiutą?

- Žinoma, - ramiai atsiliepė Makounas. - Jis priekiniame keleivių skyriuje. Bet visa tai jau buvo, misteri Ričardsai. Ar atsargoje neturite kokio nors naujesnio triuko?

- Lažinuos, jūs ne tokie beviltiški idiotai, kad bristumėt į šitokį mėšlą.

- Žinoma, ne. Juk akivaizdu. Spėju, kad tą neegzistuojantį sprogdiklio žiedą tu ištrauksi kaip sykis prieš mūsų smūgį. Juo įspūdingesnis bus sprogimas.

- Na, lik sveikas, mažiuli.

- Viso geriausio, misteri Ričardsai. Ir malonios kelionės. - Evanas Makounas sukikeno. - Tu viską tiksliai apskaičiavai. Todėl atversiu tau dar vieną kortą. Tiktai vieną. Prieš imdamiesi kokių nors veiksmų, ketiname sulaukti kanogeno. Dėl raketos tu nėmaž nekly-

dai. Be abejo, tai blefas. Tu dar sykį išlįsk ir ką nors šūktelk, sutarta? Bet aš galiu palaukti. Matai, aš niekada neklystu. Niekada. Ir žinau, kad jei čia kas ir blefuoja - tai tik tu. Todėl mes lauksime. Tačiau tu mūsų rankose. Viso geriausio, misteri Ričardsai.

Jis pamojo ranka.

- Iki greito pasimatymo, - atsiliepė Ričardsas, bet nepakankamai garsiai, kad Makounas jį išgirstų.

Ir nusišypsojo.

...Minus 029

Atskaita tęsiasi...

Keleivinis pirmosios klasės skyrius buvo ilgas ir platus - trijų krėslų eilių platumo, viskas aplink apkalta natūralia sekvoja. Grindys užtiestos labai storu tamsiai raudonu kilimu. Palei tolimąją sieną nuo pirmos klasės skyriaus iki virtuvės plytėjo stereoekranas. Šimtuoju numeriu pažymėtoje vietoje gulėjo didelis ryšulys - parašiutas. Ričardsas patapšnojo jį delnu ir nuėjo į virtuvę. Kažkas jau užkaitė kavą.

Atidarė dar vienerias duris ir atsidūrė trumpame koridorėlyje, vedančiame į pilotų kabiną. Dešinėje įsitaisė radijo dispečeris, maždaug trisdešimties metų amžiaus vyriškis su glotniu išpuoselėtu veidu. Jis piktai dėbtelėjo į atvykėlį ir vėl įsikniaubė į savo prietaisus. Dar keli žingsniai į priekį - kairėje prie savo skydų, tinklų ir plastikinių žemėlapių sėdėjo šturmanas.

- Pas mus atvyko tasai, kuris ketina visus mus paleisti vėjais, vaikinai, - į savo mikrofoną pratarė jis. Ir šaltai įsistebeilijo į Ričardsą.

Pilotas buvo maždaug penkiasdešimties metų vyras, toksai senas pulko arklys su raudona nepataisomo girtuoklio nosimi ir kibiomis, skvarbiomis akimis žmogaus, kuris niekad gyvenime neišgėrė nė lašo. Jo porininkas atrodė dešimčia metų jaunesnis, su prašmatnia ruda ševeliūra, besiveržiančia iš po uniforminės kepuraitės.

- Sveiki, misteri Ričardsai, - prabilo pilotas, pirma žvilgtelėjęs ne Ričardsui į veidą, o į išsipūtusią jo kišenę. - Atleiskit, kad nepaduodu jums rankos. Esu aviacijos kapitonas Denas Holovėjus. Čia mano porininkas, Veinas Danindžeris.

- Įvertinęs susiklosčiusią padėtį, negaliu pasakyti, jog džiaugiuosi mūsų pažintimi, - pratarė Danindžeris. Ričardsas perkreipė lūpas.

- Aš taip pat. Apgailestauju, kad atsidūriau čia. Kapitone Holovėjau, jūs galite susisiekti su Makounu, tiesa?

- Žinoma. Per ryšininką, Kipį Fridmeną.

- Leiskite man su juo pasikalbėti.

Holovėjus atsargiai ištiesė jam mikrofoną.

- Ruoškitės startui, - tarstelėjo Benas. - Po penkių minučių kylame.

- Paruošti visą kovinę ginkluotę? - perdėtai rimtai paklausė Danindžeris.

- Darykite viską, ką darote paprastai, - šaltai atsiliepė Ričardsas.

Metas žengti paskutiniuosius žingsnius, metas vykdyti paskutinį sumanymą. Bėglio protas buvo perkaitęs, jis atsidūrė ties riba. Išlįsk ir šūktelėk - štai koksai šis žaidimas. Aš tiesiog dabar iškeliausiu į patį dangų, Makounai.

- Misteri Fridmanai!

- Klausau.

- Kalba Ričardsas. Noriu pasikalbėti su Makounu.

Minutėlę eteryje viešpatavo tyla. Holovėjus su Danindžeriu net nežiūrėjo į keleivį, jie ruošėsi startui, lygindami parametrus ir slėgį, tikrindami liukus, jungiklius ir sklendes. Vėl kilo ir leidosi didžiulės turbinos, tačiau dabar triukšmas grumėjo aštriau, garsiau. Kai Makounas galiausiai atsiliepė, bendrame augančiame gausme jo beveik nesigirdėjo.

- Makounas klauso.

- Na, tai klausyk manęs, kirmine. Kviečiu tave ir moterį skristi drauge. Po trijų minučių prisistatai prie krovininio skyriaus durų, antraip aš traukiu žiedą.

Danindžeris apmirė it pašautas. Kai atsitokėjo ir vėl ėmėsi darbo, jo balsas virpėjo iš baimės.

- Kadangi jie taip įžūliai elgiasi - jisai atmokės jiems ta pačia moneta. Atimti iš jų moterį - vadinas, atimti paskutinį šansą. Jeigu tas šansas apskritai egzistuoja.

Ričardsas laukė. Jo galvoje tiksėjo laikrodis.

...Minus 028

Atskaita tęsiasi...

Kai nuskambėjo Makouno balsas, Benas jame išgirdo nepažįstamas grėsmingas gaideles. Kas jas sąlygojo? Baimė? Galimas daiktas. Širdis apmirė krūtinėj. Gal viskas bus gerai. Gal.

- Tu kuoktelėjai, Ričardsai? Aš ne...

- Paklausyk, tu, - pertraukė Evaną bėglys. - Ir įsidėmėk. Kai kalbu, mūsų pašnekesio klausosi visi ryšininkai pusšimčio kilometrų spinduliu. Viskas, ką tau pasakysiu, žaibu pasklis po apylinkę. Tas, ką darai, taps žinoma visiems. Dabar tu stovi didžiojoje scenoje. Ateisi pas mane jau vien dėl to, jog esi pernelyg bailus, kad žaistum dvigubą žaidimą, už kurį gali susimokėti gyvybe. O moteris ateis todėl, kad aš jai pasakiau, kur ketinu vykti.

Pernelyg švelniai. Reikia jį spustelėti. Nesuteikti progos pagalvoti.

- Netgi jei liksi gyvas - po to, kai ištrauksiu žiedą, - niekam nebebūsi reikalingas: tavęs nepriims net obuoliais prekiauti.

Jis pašėlusiai, maniakiškai sugniaužė kišenėje rankinę.

- Štai taip. Turi tris minutes. Išjungiu ryšį.

- Ričardsai, palauk...

Jis išjungė ryšį, nutraukdamas mikrofone skambantį Makouno balsą. Grąžino mikrofoną Holovėjui, ir tasai virpančiais pirštais paėmė prietaisą.

- Jūsų stipri valia, - lėtai pratarė kapitonas. - Patikėkit. Man dar niekuomet neteko regėti tokio ištvermingo žmogaus kaip jūs.

- O jeigu jis ištrauks žiedą, tu suprasi, kad jo valia stipresnė, nei kieno kito, - atsiliepė Danindžeris.

- Prašyčiau ruoštis startui, - pertraukė juos Benas. - Aš nusileisiu pasveikinti mūsų svečių. Išskrendame po penkių minučių.

Jis sugrįžo atgal, pastūmė parašiutą link lango, o paskui atsisėdo, nenuleisdamas akių nuo durų, skiriančių pirmos ir antros klasės salonus. Netrukus viskas paaiškės. Visai netrukus.

Ranka nenuilsdama be atvangos gniaužė Amelijos Viljams rankinę. Lauke jau beveik visiškai sutemo.

...Minus 027

Atskaita tęsiasi...

Jie priėjo prie trapo, iki paskirto laiko likus keturiasdešimt penkioms sekundėms. Amelija duso iš siaubo, jos plaukus pagavo smarkus vėjas, siaučiantis dirbtinėje aerouosto stepėje, ir netvarkinga kupeta šūstelėjo aukštyn. Makouno išorė visiškai nepakito. Jis atrodė toks pat tvarkingas ir atsainus, galima netgi sakyti, šaltakraujiškas, tačiau akys aptemo nuo begalinės neapykantos.

- Tu nieko nelaimėsi, šūdžiau, - ramiai pasakė jis. - Mes dar nepasinaudojome savo pagrindiniu koziriu.

- Džiugu matyti jus vėl, misis Viljams, - švelniai tarė Ričardsas.

Ir tuomet, tarsi jis būtų davęs kažkokį ženklą, palietęs kažkokią neregimą stygą, Amelija pravirko. Ji raudojo ne isteriškai, paprasčiausiai išreikšdama visišką neviltį, kylančią iš pačių sielos gelmių. To protrūkio galybė privertė ją susvyruoti ir parpulti ant pliušinio kilimo tame perdėm pliušiniame pirmosios klasės skyriuje, gniaužiant veidą delnais, tarsi stengiantis jį sulaikyti. Ričardso kraujas ant jos marškinėlių sukepė ir ryškėjo tamsiai rudomis dėmėmis. Su prašmatniu kojas pridengiančiu sijonu moteris panėšėjo į vystančią gėlę.

Ričardsui jos pagailo. Gailestis šmėstelėjo ir dingo, tačiau pajusti ką nors daugiau jisai nebepajėgė.

- Misteri Ričardsai, - iš pasikalbėjimo įrenginio pasigirdo Holovėjaus balsas.

- Klausau.

- Mes... galime kilti?

- Taip.

- Tuomet aš įsakau patraukti trapą ir užtrenkti liukus. Dėl viso to galite nesirūpinti.

- Puiku, kapitone. Dėkoju.

- Iškvietęs čionai moterį, tu išsikasei sau kapą. Ar tą supranti? - Atrodė, jog Makounas šypsosi ir raukosi vienu metu. Medžiotojas atrodė it paranojikas. Jis tolydžio sunerdavo ir atgniauždavo pirštus.

- Na, ir kas? - švelniai paklausė Ričardsas. - O kadangi tu niekada nedarai klaidų, vadinas, prieš pakylant pabandysi mane užpulti.

Tokiu būdu išvengsi pavojaus ir pagarsėsi didvyriu, kvapniu tarytum rožė, tiesa?

Makounas tyliai suurzgė, o paskui taip sučiaupė lūpas, kad tos pabalo. Medžiotojas nesijudino. Varikliai didino apsukas, ir lėktuvas drebėjo vis smarkiau.

Kažkas užtrenkė duris antrosios klasės skyriuje, ir triukšmas netikėtai liovėsi. Benas prigludo prie iliuminatoriaus oro uosto pusėje ir išvydo, jog įgula ritina trapą šalin.

Dabar visi mes užkopėme ant ešafoto, pamanė jis.

...Minus 026
Atskaita tęsiasi...

Dešiniajame ekrane nušvito užrašas "PRISISEGTI DIRŽUS/ NERŪKYTI". Lėktuvas lėtai gręžėsi. Visas savo žinias apie lėktuvus Ričardsas sėmė iš Fri-Vi kanalo ir iš knygų, iš tų madingų nuotykinių bei fantastinių knygų, tačiau pats viso labo antrą kartą sėdėjo lėktuve, tad skrydis iš Hardingo į Niujorką dabar rodėsi grynas niekas. Virpėjimas po kojomis dar labiau sustiprėjo ir kėlė nerimą.

- Amelija!

Moteris lėtai pakėlė akis, jos veidas su ašarų upeliais atrodė tuščias ir išsekęs.

- A? - Balsas skambėjo kimiai, su nuostaba, lūpos perdžiūvo. Ji tarsi pamiršo, kur esanti.

- Eik priekin. Mes kylame. - Jis grįžtelėjo į Makouną. - O tu eik kur nori. Tu bėgi drauge su manim. Nesumanyk tartis su įgula.

Makounas nieko neatsakė ir įsitaisė prie užuolaidėlės, skiriančios pirmąją klasę nuo antrosios. Paskui, matyt, persigalvojo, metėsi į gretimą skyrių ir dingo.

Ričardsas prisiartino prie moters, ramstydamasis į krėslų atkaltes.

- Aš norėčiau sėdėti prie lango, - pratarė jis. - Viso labo tik kartą skridau lėktuvu. - Pamėgino nusišypsoti, tačiau Amelija nereagavo, tik bukai stebeilijo į jį.

Benas susmuko į krėslą, ji atsisėdo greta. Prisegė bendrakeleivį diržu, kad tam nereiktų traukti iš kišenės rankos.

- Tu tarsi blogas sapnas, - pratarė Amelija. - Tarsi nesiliaujantis košmaras.

- Atleisk.

- Aš ne... - pradėjo jinai, tačiau Benas delnu užspaudė jai burną ir papurtė galvą. Vien lūpomis ištarė žodį - ne, kad jinai pamatytų.

Viskas drebėjo, turbinos kaukė. Lėktuvas gręžėsi į pakilimo juostą, tarsi nerangi antis, besileidžianti link vandens. Jis buvo toksai didelis, jog Ričardsui dingojosi: jie stovi vietoje, o juda žemė.

Gal man visa tai tik vaidenasi, dingtelėjo beprotiška mintis. Gal jie įrengė iliuminatoriuose stereoprojektorius ir... Jis nuvijo šią mintį.

Išvairavimo takas baigėsi, lėktuvas sunkiai pasisuko į dešinę ir stačiu kampu nulėkė link pakilimo juostos. Tada pasigręžė į kairę ir sekundėlei apmirė. Holovėjus išraiškingai pranešė:

- Kylame, misteri Ričardsai.

Iš pradžių lėktuvas judėjo lėtai, aviakaro greičiu, paskui pakilo košmariškas staugimas, ir Ričardsas panoro klykti iš siaubo.

Jį įspaudė į minkštą krėslo atkaltę, pakilimo žiburiai ėmė skrieti pro šalį svaiginančiu greičiu. Jiems priešais lėkė krūmokšniai ir nugeibę dykvietės medžiai. Varikliai vis didino ir didino apsukas. Vėl pradėjo vibruoti grindys.

Staiga jis suprato, kad Amelija Viljams abiem rankom laikosi jo peties, o jos veidas iškreiptas baimės ir nevilties grimasos.

Dieve gailestingas, ji taip pat niekada neskrido!

- Mes skrendame, - išspaudė Benas. Suprato, kad tą kartoja jau seniai ir nebegali sustoti. - Mes skrendame. Mes skrendame.

- Kur? - sukuždėjo moteris.

Jis neatsakė. Tik dabar pradėjo susivokti.

...Minus 025

Atskaita tęsiasi...

Du kareiviai, budintys poste prie rytinio įėjimo į oro uostą, stebėjo, kaip milžiniškas laineris, didindamas greitį, išvairavo į pakilimo juostą. Jis sumirgėjo tamsoje oranžiniais ir žaliais žiburiais, o variklių kauksmas skaudžiai žeidė ausų būgnelius.

- Jis skrenda. Viešpatie, jis skrenda.

- Kur? - paklausė antrasis.

Jiedu spoksojo į tamsų siluetą, atsiskiriantį nuo žemės. Varikliai

skleidė tykų keistą garsą. Laineris staigiai kilo į dangų, toks pat realus, kaip sviesto gabalėlis lėkštėj, ir tuo pat metu stačiai neįtikėtinas.

- Kaip manai, jis turi tą daiktą?

- Velniai rautų, iš kur man žinot?

Variklių gausmas pamažėle tyko.

- Pasakysiu tau viena... - Pirmasis atplėšė akis nuo tamsoje nykstančių žiburių ir pasistatė apykaklę: - Šaunu, kad ir tas šunsnukis išsinešdino drauge su juo. Tasai Makounas...

- Galima asmeninį klausimą?

- Nebent jei galėsiu neatsakyti.

- Būtum norėjęs pamatyti, kaip jisai ištraukia žiedą?

Kareivis ilgai tylėjo. Variklių gausmas vis tolo, kol pradingo visai, užgožtas širdies plakimo.

- Taip.

- Kaip manai, jis tą padarys?

Tamsą nutvieskė šypsenos pusmėnulis.

- Bičiuli, ar įsivaizduoji, koks stulbinantis bus tasai sprogimas?

...Minus 024

Atskaita tęsiasi...

Žemės po kojomis daugiau nebesimatė. Ričardsas susidomėjęs stebeilijo pro langą, nepajėgdamas atplėšti nuo reginio akių; visą savo pirmąjį skrydį jisai pramiegojo, tarsi būtų laukęs šito, antrojo. Horizonte aptemo dangus, jo atspalvis varijavo tarp aksomiškai mėlyno ir juodo. Droviai mirksėjo žvaigždės. Vakaruose, ties horizonto linija, apie saulės egzistenciją priminė vien ryškiai oranžinė linija, visiškai neapšviečianti tamsios žemės, plytinčios apačioje. Ten, kur jo manymu turėjo būti Deris, mirguliavo šviesos židinėliai.

- Misteri Ričardsai?

- Klausau jūsų. - Jis pašoko iš krėslo, tarsi pelnęs smūgį.

- Mes įskriejome į kontroliuojamą zoną. Tai reiškia, jog sukame didžiulį ratą virš Voito oro uosto. Kokie bus nurodymai?

Benas susimąstė. Teks lošti iki galo.

- Koks minimalus šio daikto skridimo aukštis?

Kabinoje ilgai tarėsi.

- Minimalus - 600 metrų, - atsargiai pranešė Holovėjus. - Aišku, tokiu atveju pažeistume Šiaurinių Valstijų Aviacijos Įstatymą, tačiau...

- Nesvarbu, - pertraukė jį Ričardsas. - Tam tikra prasme man teks pasikliauti jumis. Aš nedaug tenutuokiu apie skraidymą ir esu tikras, kad jums tas pranešta. Tačiau prašyčiau nepamiršti, jog žmonės, svajojantys mane susprogdinti, saugiai tupi ant žemės. Jeigu jūs mane kaip nors apgausite, ir aš tą sužinosiu...

- Nė vienas įgulos narys neketina jūsų apgaudinėti, - patikino Holovėjus. - Mums rūpi vienintelis dalykas - nutupdyti šį daiktą taip pat sėkmingai, kaip pakėlėme į orą.

- Tiek to.,Gerai. - Jisai susimąstė. Amelija Viljams ramiai sėdėjo greta, sunėrusi ant kelių rankas. - Tokiu atveju skrendame į vakarus, - trumpai pranešė bėglys. - 600 metrų aukštyje. Tik prašyčiau vardinti man vietoves...

- Vietoves?

- Pro kurias skrisime, - paaiškino Ričardsas. - Anksčiau esu skridęs tik kartą.

- A-a... - Ko gero, Holovėjui palengvėjo.

Po kojomis susvyravo grindys, o tamsi žaros linija pakilo į viršų. Ričardsą tas reginys pakerėjo. Dabar saulė įstrižais spinduliais smelkėsi pro storą stiklą, dabindama iliuminatorių paslaptingais slystančiais atšvaitais. Mes vejamės saulę, pagalvojo jis. Na, argi ne nuostabu? Buvo šešios trisdešimt penkios.

...Minus 023
Atskaita tęsiasi...

Krėslo atkaltė priešais Ričardsą tapo jam atradimu. Joje buvo kišenaitė su saugos instrukcija. Prasidėjus kratymui, prisisekite diržus. Jei salone nukris slėgis, užsidėkite deguonies kaukę. Jei ims kosėti variklis, papildomų instrukcijų teiraukitės stiuardesės. Jei netikėtai žūsite per sprogimą, tikimės, jog turite pakankamai plombuotų dantų, kurie palengvins atpažinimo procesą.

Sėdynės skyde akių lygyje buvo įmontuotas Fri-Vi ekranas. Metalinė kortelė apačioje priminė žiūrovams, jog kanalai veikia tik tam tikrame greičio lygyje. Išalkusių žiūrovų paslaugoms įrengtas rankinio kanalų valdymo skydas.

Apačioje ir į dešinę nuo Fri-Vi Benas aptiko kanceliarinių reikmenų su aviacijos emblema ir "Dženeral Atomiks" rašiklį, pritvirtintą

grandinėle. Išplėšė iš bloknoto lapelį ir nerangiai, spausdamas jį prie kelio, parašė: “Statau 99 prieš 100, kad tau ką nors įkišo: mikrofoną į batelį ar į plaukus, o gal siųstuvą į rankovę. Makounas mūsų klausosi ir, lažinuos, laukia, kol nusiausi antrą batelį. Po minutėlės pradėk isterikuoti ir melsk mane netraukti žiedo. Pamėginsiu padidinti mūsų pergalės šansus. Sutarta?”

Amelija linktelėjo. Ričardsas dar minutėlę pagalvojo, o paskui iškeverzojo: “Kodėl tu mane dangstei?” Moteris išplėšė rašiklį jam iš rankos, jos delnas akimirkai sustingo virš vyriškio kelio, kur gulėjo popierius, o tada parašė: “Nežinau. Tu privertei mane pasijusti žmogžude. Tavo žmona. Ir atrodei toksai... - rašiklis sustojo, virptelėjo ir išraitė: - apgailėtinas”.

Ričardsas kilstelėjo antakius ir šyptelėjo - žodžiai atrodė apmaudūs. Pasiūlė jai rašiklį, tačiau Amelija papurtė galvą. Jis parašė: “Po penkių minučių pradėk”.

Ji linktelėjo. Benas suglamžė popierių, įgrūdo į peleninę, sumontuotą krėslo ranktūryje, ir padegė. Popierius ryškiai tvykstelėjo ir akimoju supleškėjo, mažutėlaičiu atšvaitu atsispindėjęs iliuminatoriuje. Paskui lapelis pažiro pelenais, ir Ričardsas uoliai juos išmaišė.

Po penkių minučių Amelija Viljams pradėjo aimanuoti. Jos aimanos skambėjo taip įtaigiai, jog Benas iš pradžių net nustėro. Tik kiek vėliau susigaudė, kad iš tiesų ji nė neapsimetinėja.

- Prašau, nereikia, - lemeno moteris. - Prašau, neversk manęs maldauti. Aš juk nieko tau nepadariau. Noriu namo, pas vyrą. Mes turime dukrelę. Jai šešeri. Ji nežino, kur dingo mama.

Ričardso antakiai nejučia ėmė šliaužti aukštyn ir dukart nervingai virptelėjo. Jis anaiptol nenorėjo, kad Amelija taip puikiai apsimetinėtų. Ji vaidino net pernelyg gerai.

- Jis idiotas, - pasakė jai Benas - stengdamasis negalvoti, jog kalba neregimiems žiūrovams, - bet nemanau, kad beviltiškas. Viskas bus gerai, misis Viljams.

- Lengva tau sakyti. Tau nėra ko prarasti.

Jis neatsiliepė. Amelija teisi. Nėra ko prarasti - nebent tai, ko dar neprarado.

- Parodykite jam sprogdiklį, - maldavo ji. - Vardan Dievo, na, kodėl gi neparodote jam sprogdiklio? Jeigu jis patikės... ir atšauks

įsakymą, duotą žmonėms žemėje. Jie stebi mus per taikiklį. Į mus nukreipta raketa. Girdėjau, kaip jis tą sakė.

- Aš negaliu parodyti jam sprogdiklio, - atsiliepė Ričardsas. - Jeigu išsitrauksiu įtaisą iš kišenės, vadinas, teks įkišt žiedą į saugiklį arba susitaikyti su atsitiktinio sprogimo rizika. Be to, - pridėjo bėglys, ir jo balse suskambo pašaipa, - nemanau, kad parodyčiau jam sprogdinimo įtaisą, net jei ir galėčiau. Tas šliužas turi ką prarasti. Lai paprakaituoja.

- Man rodos, aš daugiau nebeištversiu, - liūdnai išsunkė ji. - Manau, verčiau pastumsiu jus - ir baigtas kriukis. Tatai vienintelis būdas viską užbaigti, tiesa?

- Jūs neturite... - pradėjo Ričardsas, bet tuomet atsilapojo pirmąją ir antrąją klasę skiriančios durys, ir vidun pusiau įėjo, pusiau įvirto Makounas. Medžiotojas atrodė ramus, bet pro tą ramybę jo veidas keistai žvilgėjo. Šitas žvilgesys Ričardsui buvo pažįstamas. Taip žvilga veidai iš baimės - baltu, vaškiniu, neramiu žvilgesiu.

- Misis Viljams, - perdėtai žvaliai prabilo Evanas Makounas. - Būkite maloni, paruoškite kavos septyniems. Bijau, kad šiame skrydyje jums teks pabūti stiuardese.

Ji atsistojo, nežiūrėdama į vyrus.

- Kur galėčiau tą padaryti?

- Ten, tolėliau, - švelniai nurodė Makounas. - Eikite tiesiai ir tiesiai. - Jis elgėsi paslaugiai. Buvo toks atidus ir tuo pat metu pasirengęs suplėšyti Ameliją Viljams, jei toji parodys bent menkiausią palankumo Ričardsui ženklą.

Moteris nuėjo tarp krėslų, nė karto neatsigręžusi atgal.

Makounas įbedė akis į Beną ir tarė:

- Jei pažadėsiu tau amnestiją, tu atsisakysi, vaikine?

- Vaikinas. Tavo lūpose netgi šis žodis skamba kažkaip nešvankiai, - nusistebėjo Ričardsas.

Sulenkė laisvąją ranką, pasižiūrėjo į ją. Ranką margino sukepusio kraujo čiurkšlelės, mažutėlės mėlynės ir įbrėžimai, pelnyti kelionėje po miškus Meino valstijos pietuose.

- Išties, skamba riebiai. Skamba kaip kilogramas taukais varvančių mėsainių ant keptuvės. Ko-Op Sičio parduotuvėse kitokių ne-

rasi. - Jis dirstelėjo į uoliai slepiamą Makouno pilvuką. - Dar pasitaiko žarnokų. Puikios kokybės.

Jokių riebalų, tik susiraukšlėjusi išorinė luobelė.

- Taip ką gi pasakytum dėl amnestijos? - pakartojo Makounas. - Kaip tau skamba šitas žodis?

- Kaip melas, - šypsodamasis atsakė Ričardsas. - Kaip riebus sušiktas melas. Manai, nežinau, kad esi viso labo tik samdomas žudikas?

Makounas tvykstelėjo. Jis neparausvėjo, ne, jo veidas tapo žiaurus ir raudonas it plyta.

- Būtų gerai, jei tave atiduotų mums, - iškošė jis. - Mes turime tokių superstandžių vėzdų. Jie tavo makaulę akimoju paverstų moliūgu, nukritusiu ant asfalto nuo dangoraižio stogo. Tie vėzdai pripildyti dujų. Kontakto metu jie sprogsta. O štai dar vienas geras dalykas - šūvis į pilvą.

Ričardsas riktelėjo:

- Atsiimk! Aš traukiu žiedą!

Makounas kimiai spygtelėjo. Svyruodamas žengė du žingsnius, pakeliui kryžmeniu atsitrenkė į 95 krėslo ranktūrį ir neišsilaikęs griuvo į krėslą, tarsi žmogus į kilpą. Jis pašėlusiai malė rankomis orą, lyg nuo kažin ko gindamasis.

Medžiotojo rankos sustingo, glėbdamos galvą, nelyginant suakmenėję paukščiai išskleistais sparnais. Tuose groteskiškuose rėmuose jo veidas priminė klintinę mirties kaukę, ant kurios kažkas juoko dėlei užkabino akinius auksiniais rėmeliais.

Ričardsas nusikvatojo. Iš pradžių juoko garsas jį nustebino, pasirodė trūkinėjantis ir neryžtingas. Jis taip seniai kaip reikiant nesijuokė - iš širdies, laisvai ir nevaldomai, juoku, kylančiu iš pilvo gelmių! Benui pasidingojo, kad jis šitaip nesijuokė per visą savo gyvenimą - pilką, sunkų, neįmantrų. Bet dabar atsiėmė už viską.

- Ak, tu, šunsnuki!

Makouno balsas apvylė savo šeimininką; susidarė įspūdis, jog tasai ne kalba, o tik žiopčioja. Evano veidas atrodė sumaigytas ir nuterliotas, kaip iki skylių nutrinto pliušinio meškiuko.

Ričardsas nusijuokė vėl. Laisvąja ranka atsirėmė į krėslo ranktūrį ir kvatojo nesustodamas.

...Minus 022
Atskaita tęsiasi...

Kai Holovėjaus balsas pranešė, jog lėktuvas kerta Kanados ir Vermonto valstijos sieną (Ričardsas pamanė, kad Holovėjus išmano savo darbą; jis pats po lėktuvu nematė nieko, išskyrus šviesos pluoštais skrodžiamą tamsą), Benas atsargiai atstūmė savo kavą ir tarė:

- Kapitone Holovėjau, prašau duoti man Amerikos žemėlapį.

- Fizinį ar politinį? - pasigirdo naujas, nepažįstamas balsas. Veikiausiai šturmano. Matyt, dabar jisai apsimeta paslaugiu, tačiau nenuovokiu, nesuprantančiu, kokio žemėlapio reikalauja neprašytas keleivis. Tiesą sakant, pastarajam nereikėjo jokio.

- Abu, - be jokios išraiškos atsiliepė Ričardsas.

- Pasiųskite moterį, lai atneša jinai.

- Kuo tu vardu?

Įsiviešpatavo nejauki tyla, charakteringa žmogui, kuris ūmai sunerimęs suvokė, kad jį kažin kaip išskiria iš kitų.

- Donahju.

- Tu irgi turi kojas, Donahju. Manau, mažumėlę pabėgiosi ir viską atneši pats.

Donahju pabėgiojo. Jo ilgi plaukai buvo sulaižyti atgal, o kelnės pakankamai ankštos, kad kitiems pademonstruotų tą, kas atrodė it tarp kojų kybantis krepšelis su golfo kamuoliukais. Visi žemėlapiai supakuoti į plastiką. Ričardsas neišsiaiškino, į ką supakuoti Donahju kiaušiniai.

- Nenorėjau jūsų įžeisti, - nenoriai pratarė vyrukas.

Benas pagalvojo, kad veidas jam pažįstamas. Jaunas sėkmės numylėtinis, aibė laisvo laiko, paprastai skiriamo pramogų paieškoms pačiose gašliausiose didelių miestų vietelėse, šlaistantis su turtuolių kompanijomis, retsykiais - pėsčiomis, bet dažniau - su motociklais. Visi jie - pideriai. Taip neturėtų būti. Jie privalo palikti ramybėje mūsų visuomenines išvietes. Tokie tipai retai drįsta pasirodyti pasilinksminimo įstaigose dienos metu, mieliau rinkdamiesi akliną getų tamsą. O kai jie užsuka į tas įstaigas, tuomet iš jų visą mėšlą ir išpurto.

Donahju įtemptai mindžikavo, vargiai ištverdamas slogų Ričardso žvilgsnį.

- Kažkas dar?
- Tu ką, pederastas, vaikine?
- A?
- Tiek to, nieko tokio. Nagi, spausk atgal. Padėk valdyti lėktuvą.

Donahju tučtuojau pasišalino, brūkšėdamas kojomis. Benas netruko suvokti, jog žemėlapis su miestais, gyvenvietėmis ir keliais - politinis. Vesdamas pirštu į vakarus nuo Derio link Kanados ir Vermonto sienos, primetė, kur jie yra dabar.

- Kapitone Holovėjau!
- Klausau.
- Sukite lėktuvą kairėn!
- Ką? - Holovėjus nuoširdžiai nustebo.
- Turiu omeny, į pietus. Piečiau. Ir atminkite...
- Aš atmenu, - atsiliepė Holovėjus. - Nesirūpinkite.

Lėktuvas pakrypo. Makounas susigūžęs tūnojo tame pačiame krėsle, į kurį nudribo, ir rijo Ričardsą neapykantos sklidinomis akimis.

...Minus 021
Atskaita tęsiasi...

Ūmai Benas suvokė, jog periodiškai užsnūsta, ir tatai jį išgąsdino. Sunkus monotoniškas variklių gausmas klastingai liūliavo. Makounas puikiai žinojo, kas darosi bėgliui, ir įsitempė nelyginant lapė prieš medžioklę. Amelija taip pat viską suprato. Ji liūdnai susigūžė priešakinėje sėdynėje prie virtuvės, stebėdama juos abu.

Ričardsas išmaukė dar du puodelius kavos. Menkai tepadėjo. Vis sunkiau ir sunkiau sekėsi susikaupti, stebėti žemėlapį ir beaistrius Holovėjaus pranešimus apie neteisėto jų skrydžio peripetijas.

Galiausiai smogė kumščiu per tą vietą, kur pataikė kulka. Skausmas atgijo akimirksniu ir paveikė it šaltas dušas. Pro sučiauptos burnos kampučius išsiveržė švilpiantis, šnypščiantis riksmas, panašus į stereogarsą. Raudonas kraujas persisunkė per marškinius ir nusruveno ranka. Amelija sudejavo.

- Po dešimties minučių skrisime pro Olbanį, - pratarė Holovėjus. - Jeigu dirstelsite laukan, pamatysite - Olbanis lieka į kairę nuo mūsų.

- Atsipalaiduok, - tarė sau Ričardsas. - Atsipalaiduok. Paprasčiausiai atsipalaiduok.

Viešpatie, kada gi tai baigsis? Jau greitai. Buvo be penkiolikos aštuonios.

...Minus 020

Atskaita tęsiasi...

Atrodė, tarytum jį kamuotų blogas sapnas, košmaras, atsėlinęs iš tamsos ir persikėlęs į snaudžiantį protą. Ne, tai buvo veikiau regėjimas arba haliucinacija. Beno smegenys įtemptai dirbo, susikoncentravusios viename lygyje, mėgindamos perprasti navigacijos problemas ir tuo pat metu nepaleisti iš akių nuolatinės grėsmės - Makouno. Kita vertus, atsirado kažkokia kita tamsi jėga. Kažkas dėjosi tenai, tamsoje.

Stebėkite jį.

Milžiniški, grumantys servomechanizmai blaškėsi nakties tamsoje. Infraraudonos akys liepsnojo ir mainėsi neregėtu spektru. Blyškiai žalia fosforescuojanti ciferblatų šviesa ir mirksintys radarai.

Fiksuokite jį.

Tenai, apačioje, keliais griaudėjo sunkvežimiai, ant trikampių platformų už trijų šimtų kilometrų nakties danguje virpėjo mikrobanginės lėkštės. Neregimais šikšnosparnių sparnais skriejo nenutrūkstantys elektronų srautai. Iškrova, aidas. Galingas signalo spjūvis, menkas atsakomasis šviesos virpesys ir signalo atspindys, persikėlęs į pietus.

Jie tvirtai laikosi kurso?

Taip. 320 kilometrų į pietus nuo Niuarko. Tai veikiausiai Niuarkas.

Už Niuarko bus Redas, jis piečiau Niujorko.

Sprendimas tebegalioja?

Taip.

Virš Olbanio mes jį numušime.

Laikykis, vyruti.

Sunkvežimiai, žlegantys per uždarus miestus, kur žmonės dirsčioja pro mažutėlaičius langelius, o jų akys sklidinos neapykantos ir baimės. Priešistorinių pabaisų staugimas naktyje.

Sek juos.

Mes sekame.

Jie skrenda virš Niuarko.

Supratau, Springfildai. Palaikykite ryšį.

Parke miegantys girtuokliai persigandę pabudo nuo riedančių sunkvežimių griausmo ir beprasmiškai spokso į dangaus skiauteles tarp tankiai surikiuotų statinių. Jų akys apsiblaususios ir karščiuojančios, jų lūpos sunkia seiles. Rankos sudėtos senatvinei maldai, jie prašo visų šventųjų apginti juos nuo rudens vėsos, bet šventieji čia daugiau nebegyvena. Fri-Vi nužudė juos visus. Fri-Vi valdo pasaulį. Aleliuja. Turtingi kvartalai peša iki valiai. Karščiuojančios akys pastebi nepažįstamą mirksinčių žiburių spindesį. Tenai, aukštai danguje. Tvyksnis, dar vienas tvyksnis. Raudonas, žalias, raudonas, žalias. Sunkvežimių griausmas ištirpo tolumoje, tai šen, tai ten aidu nuskardėjęs kanjonuose, tarsi galingo kumščio smūgiai. Girtuokliai vėl gulasi miegoti. Stenėdami ir melsdamiesi.

Mes pastebėjome juos į vakarus nuo Springfildo. Fiksuokite jų koordinates. Hardingai!

Klausau!

Sugniaužėme juos žiedu.

Neregimi šikšnosparnių sparnai atsėlino naktyje, virš šiaurrytinės Amerikos dalies ausdami žėrintį tinklą. Servomechanizmas, kontroliuojamas "Dženeral Atomiks" kompiuteriais, veikė nepriekaištingai.

Raketos pasiruošusios. Jos krypo ir taikėsi tūkstantyje vietų sekdamos įkandin mirksinčių raudonų ir žalių žiburių, dabinančių dangų. Raketos panėšėjo į plienines barškuoles, sklidinas savo valandos laukiančių nuodų.

Ričardsas viską matė, tačiau nesijudino. Sąmonės susidvejinimas jam teikė keistą pasitenkinimą. Tas susidvejinimas nelyginant beprotystė. Sukepusiu krauju išterliotas pirštas šliaužė žemėlapiu į pietus. Štai Springfildo pietūs, štai vakarai, o dabar...

Nepaleisti jų iš akiračio.

...Minus 019

Atskaita tęsiasi...

- Misteri Ričardsai!

- Klausau.

- Mes praskridome Niuarką, Niu Džersio valstija.

- Taip, - atsiliepė Benas. - Matau. Holovėjau?

Kapitonas neatsiliepė, bet Ričardsas žinojo, kad senis klausosi.

- Jie visą laiką stebi mus pro taikiklį, tiesa?

- Taip, - atsakė Holovėjus.

Ričardsas dirstelėjo į Makouną.

- Įsivaizduoju, kaip jie dabar tariasi, ar galės paaukoti savo geriausią seklį. Manyk, kad ši problema jau išspręsta. Beje, anokia čia problema - išdresiruos kitą šnipelį.

Makounas suurzgė, tačiau Benas pamanė, kad jis taip pasielgė nesąmoningai, reakciją paveldėjęs iš savo protėvių neandertaliečių, kurie veikiausiai sėlino link varžovų iš užnugario, gniauždami didžiulius akmenis, o ne grūmėsi su jais atviroje ir garbingoje kovoje.

- Kada galėsim pasprukti nuo kontrolės, kapitone?

- Jau nebegalėsim. Šiaip ar taip, tik jau ne skriedami į pietus. Link jūros prasiveršim tik tada, kai peršoksim Šiaurės Karolinos pakrantės vandenų gręžimo bokštus.

- O viskas, kas plyti pietuose, - Niujorko priemiestis?

- Taip, galima sakyti, jog taip, - atsakė Holovėjus.

- Dėkoju.

Niuarkas išsipleikė apačioje ir išlinko lanku, tarsi pigių papuošalų sauja, atsainiai paberta juodoje aksominėje kažkokios damos dėželėje.

- Kapitone.

- Taip, - nuilsusiu balsu atsiliepė tas.

- O dabar sukite į vakarus.

Makounas krūptelėjo, tarsi gavęs smūgį per nugarą. Amelija kostelėjo iš nuostabos.

- Į vakarus? - perklausė Holovėjus. Balsas atrodė nelaimingas, jame pirmąkart suskambo išgąstis. - Jūs norite skristi ta kryptimi? Mes atsidursime menkai gyvenamoje teritorijoje. Pensilvanija tarp Harisburgo ir Pitsburgo - vien fermos. Į rytus nuo Klyvlendo nėra nė vieno didelio miesto.

- Regis, jūs rūpinatės strategija vietoj manęs, kapitone?

- Ne, aš...

- Sukit į vakarus, - trumpai įsakė Ričardsas. Po lėktuvu susiūbavo Niuarkas.

- Tu išprotėjai, - iškošė Makounas. - Jie mus susprogdins.

- Su tavimi ir penkiais nekaltais žmonėmis? Mūsų didžiai gerbiamoje šalyje?

- Tai bus klaida, - kimiai išsunkė Makounas. - Apgalvota klaida.

- Tu ką, neskaitai laikraščių? - paklausė Ričardsas, nesiliaudamas šypsotis. - Mes nedarome klaidų. Mes nebedarome klaidų nuo 1950 metų.

Niuarkas pranyko už sparno, jį užklojo tamsa.

- Tu kažkodėl nebesijuoki, - pastebėjo Ričardsas.

...Minus 018

Atskaita tęsiasi...

Po pusvalandžio vėl pasigirdo Holovėjaus balsas. Regis, kapitonas jaudinosi.

- Ričardsai, su mumis susisiekė Red Hardingas. Jie ketina pasiųsti mums intensyviosios transliacijos signalą. Iš Žaidimų Federacijos. Man perdavė, kad jums derėtų prisijungti prie Fri-Vi.

- Dėkoju.

Jis vertindamas nužvelgė Fri-Vi ekraną ir jau susiruošė jį įjungti, tačiau staiga patraukė ranką, tarsi priekinė sėdynė su įmontuotu ekranu būtų nutvilkiusi karščiu. Bėglį persmelkė keistas baimės pojūtis ir nuojauta, jog visa tai jau buvo. Kažkas stebėtinai panašaus vyko pačioje pradžioje. Šeila su savo sulysusiu išsekusiu veidu, o apačioje, hole, - misis Džener verdamų kopūstų kvapas. Žaidimų triukšmas. “Per atkaklų darbą - į turtus”, “Paplaukiok su krokodilais”. Ketės aimanos. Kito kūdikio nė negalėjo būti, net jeigu jis pajėgtų atsukti laiką atgal, išvengti viso šito ir sugrįžti į pradžią. Netgi jei tektų sumokėti neįtikimą kainą.

- Įjunk, - tarstelėjo Makounas. - Gal jie ketina ką nors pasiūlyti mums... tau.

- Užsičiaupk, - nukirto Benas.

Dar mažumėlę padelsė, leisdamas siaubo pojūčiui užpildyti jį, tarsi kokį indą. Keista nelaimės nuojauta. Jis sunkiai sužeistas. Jo žaizda vis dar kraujuoja, svaigsta galva, jam rodosi, kad kojos egzistuoja kažkur neišpasakytai toli. Jis nežinojo, ar, atėjus laikui, įstengs išspręsti šį rebusą.

Ričardsas krenkštelėjo, vėl pasilenkė į priekį ir spustelėjo myg-

tuką. Fri-Vi akimoju atskleidė jam savo ryškų, aiškų, specialiu signalu sustiprintą gyvenimą. Veidas, užpildęs visą ekraną, buvo baisiai juodas ir iki skausmo pažįstamas. Denas Kilienas. Jis sėdėjo už Žaidimų emblema papuošto kepenų formos raudonmedžio stalo.

- Labas, - tyliai ištarė Ričardsas.

Ir vos neišvirto iš krėslo, kai Kilienas pakėlė akis, šyptelėjo ir atsakė:

- Sveiki, misteri Ričardsai.

...Minus 017

Atskaita tęsiasi...

- Negaliu jūsų matyti, - prabilo Kilienas, - bet galiu girdėti. Jūsų balsas transliuojamas per kambuze esantį perdavimo įrenginį. Man sakė, kad jūs pašautas.

- Na, ne visai taip, - atsiliepė Benas. - Susižeidžiau, bėgdamas per mišką.

- Ak, taip, - linktelėjo Kilienas. - Įžymioji kelionė po mišką. Bobis Tompsonas paleido ją į eterį kaip sykis šį vakarą - žinoma, prijungęs prie nūdienės jūsų epopėjos. Rytoj tuose miškuose knibždėte knibždės žmonės, ieškantys jūsų marškinių skutelių ar gilzių.

- Koks košmaras, - tarė Ričardsas. - Jūs kažką trinat.

- Ričardsai, jūs pats stipriausias Žaidimo dalyvis, kokį kada nors turėjome. Sėkmės ir meistriškumo derinio dėka tapote visų didžiausiu žaidėju. Esat pakankamai reikšmingas, kad mums kiltų mintis pasiūlyti jums vieną dalyką.

- Pasiūlyti man ką? Leistis nušaunamam ir nugriaudėti televizijoje per visą šalį?

- Lėktuvo nuvarymas - efektingas, bet susiklėsčiusiomis aplinkybėmis visų kvailiausias žingsnis. Ir žinot, kodėl? Nes greta jūsų pirmąkart nėra jūsiškių. Jie pasiliko ant žemės; nesiskaito netgi toji moteris, mėginanti jus dangstyti. Jums gali atrodyti, kad Amelija Viljams su jumis išvien. Jai ir pačiai gali šitaip atrodyti. Tačiau iš tiesų taip nėra. Čia, viršuje, jus supa perdėm mūsų žmonės. Jūs jau beveik lavonas. Pagaliau.

- Man šitaip sakė daugybę kartų, o aš vis gyvenu ir gyvenu.

- Pastarąsias dvi valandas gyvenate tik todėl, kad to pageidauja

Žaidimų Federacija. Ir aš pats asmeniškai. Būtent aš primygtinai reikalavau pasiūlyti jums vieną dalyką. Man priešinosi senoji gvardija - nieko panašaus niekada nedarėme. Bet aš pasiekiau savo. Tai štai, tu manęs klausei, ką gali sunaikinti, verž由damasis su automatu rankose. Tarp tų, kuriuos gali sunaikinti, esu ir aš. Ričardsai, jūs nustebęs?

- Ko gero. Maniau, tu - viso labo naminis nigeris.

Kilienas atkragino galvą ir nusikvatojo, bet jo juokas skambėjo dirbtinai, tarsi žmogaus, kuris įtemptai dirbo ir galiausiai viską pastatė ant kortos.

- Dėstau reikalo esmę, misteri Ričardsai. Skrisk savo lėktuvu į Hardingą. Oro uoste tavęs lauks Federacijos limuzinas. Bus pranešta apie tariamą tavo mirtį. O tu įsiliesi į mūsų komandą.

Makounas kone uždusо iš pykčio:

- Ak, tu, juodas šunsnuki!

Amelija Viljams atrodė apstulbusi.

- Šaunu, - atsiliepė Benas. - Aš puikiai žinau jūsų išmones, bet visgi šaunu. Kilienai, jūs galėtumėt tapti neprilygstamu padėvėtų mašinų pardavėju!

- Nejau manote, kad meluoju? Pasižiūrėkit, kas darosi Makounui!

- Makounas - puikus aktorius. Oro uoste jis taip žavingai šoko ir dainavo, kad gali pretenduoti į "Oskarą". - Ričardsas sunerimo. Prisiminė, kaip Makounas primygtinai vertė Ameliją išeiti virti kavos - tuomet jam pasidingojo, kad bėglys gali susprogdinti "Airį". Medžiotojas visąlaik niršiai ir kryptingai priešinosi - ir jo elgesys netilpo į schemą. O gal tilpo? Mintys kibo viena už kitos. - Galimas daiktas, šitaip jūs elgiatės be jo žinios. Nes esate tikras, kad Makouno reakcija bus jums paranki.

Kilienas atsakė:

- Misteri Ričardsai, jūsų numeris su plastikiniais sprogmenimis baigtas. Mes žinome - žinome - kad blefuojate. O štai ant šio stalo yra mažas raudonas mygtukėlis, ir tai jau ne blefas. Kai jį spustelsiu, teprabėgs 20 sekundžių, ir jūsų lėktuvą sunaikins raketos "žemė--oras" su branduolinėmis galvutėmis.

- "Airis" - taip pat ne klastotė, - atrėžė Benas. Burnoje - kraujo prieskonis. Apgaulė aiškėjo.

- Atvirkščiai. Į "Lokhidą" neįmanoma įsinešti plastikinių sprogmenų. Nebūtų apsieita be pavojaus signalų. Lėktuve yra keturi atski-

ri detektoriai, specialiai skirti teroristų gaudymui. Penktasis detektorius įtaisytas parašiute, kurio paprašėte. Galiu jums pranešti, jog tuomet, kai kopėte į lėktuvą, mes baisiausiai susidomėję ir nekantraudami stebėjome signalinius kontrolinio oro uosto bokšto žiburius. Visi kaip vienas manėme, jog "Airį" jūs turite. Vaidinote taip įtikinamai, jog mums rodėsi, kad kontrolinis skydas paprasčiausiai patvirtins jūsų žodžius. Bet lemputės neįsižiebė, ir mes lengviau atsidusome: esu tikras, kad jūs nė negalėjote įsigyti tų sprogmenų. Ši mintis jums ir į galvą nešovė, kol galiausiai prirėmėm jus prie sienos. Na, bet dabar tai jau nebesvarbu.

Ūmai Ričardsui už nugaros išdygo Makounas.

- Na, pagaliau, - šiepdamasis iškošė jis. - Pagaliau aš ištaškysiu tau makaulę, ožy, - ir priglaudė ginklą prie Beno smilkinio.

Kilienas atsiduso:

- Atvėsk, prakeiktas idiote. Palik Ričardsą ramybėj. O jei prireiks, suimti jį galės Donahju.

- Tas žmogus - nusikaltėlis! - Makounas prakalbo garsiau. - Jo sąžinę slegia policijos karininkų kraujas. Jis kaltinamas aviaciniu piratavimu. Jis... Jis viešai įžeidė mane ir mano žinybą.

- Sėskis į vietą, - pratarė Kilienas, ir jo balsas buvo šaltas tarsi atviro kosmoso erdvė. - Metas prisiminti, kas tau moka atlyginimą, misteri Pagrindinis Medžiotojau.

- Aš kreipsiuos į Tarybos Prezidentą! - Evanas Makounas karščiavosi vis labiau. Jis taškėsi seilėmis. - O tave, juodašikni, po viso to sukapos į kąsnelius! Tave, juodą besmegenį suknistą kalės vaiką...

- Prašyčiau mesti ginklą ant žemės, - ištarė naujas balsas. Benas apstulbęs atsigręžė. Šturmanas Donahju, tik šįsyk visai kitoks: šaltakraujiškesnis ir baisesnis. Riebaluoti jo plaukai žvilgėjo kabinos prietemoje. Vaikinas gniaužė automatinį pistoletą "Magnum-Springsten", ginklas nukreiptas į Makouną. - Robertas S. Donahju, veteranas, Žaidimų Federacijos Taryba. Mesk pistoletą ant žemės.

...Minus 016
Atskaita tęsiasi...

- Jeigu nepaklusi, tu - lavonas, - pratarė Kilienas.

Makounas dar minutėlę dvejojo, paskui atsitraukė atbulas ir

nepatikliai įsistebeilijo į ekraną. Jo veidą vėl iškreipė grimasa. Lūpos krutėjo, bergždžiai mėgindamos išspausti garsą. Kai jam galiausiai pavyko, pasigirdo šnabždesys, persunktas vargiai tramdomu įniršiu:

- Aš jį pribaigsiu. Čia. Dabar. Ir visi būsime saugūs. Mes...

...Minus 015

Atskaita tęsiasi...

Makounas perliejo bėglį ilgu žvilgsniu ir švystelėjo ginklą ant storo kilimo.

- Ak, tu...

- Visa tai mes jau girdėjome, - pertraukė Donahju. - Grįžk į antrosios klasės saloną ir gražiai elkis.

Evanas Makounas žengė kelis žingsnius atgal, bejėgiškai urgzdamas iš pykčio. Jis spoksojo į Ričardsą it peržegnotas vampyras iš prieštvaninio siaubo filmo.

Jam išėjus, Donahju pašaipiai atsaliutavo Ričardsui pistoleto vamzdžiu ir šyptelėjo.

- Rūpesčių dėl jo nebeturėsite.

- Ir visgi tu panašus į pedą, - niauriai pratarė Benas.

Donahju šypsenėlė išgaravo. Minutėlę jis stebeilijo į Ričardsą su netikėtu buku priešiškumu, o paskui nužingsniavo į priekį.

Bėglys atsigręžė į ekraną. Išgirdo ir pajuto lygų savosios širdies plakimą. Nebetrūko oro, nebelinko kojos. Jis adaptavosi prie mirties grėsmės.

- Jūs čia, misteri Ričardsai? - paklausė Kilienas.

- Taip, aš čia.

- Problema išspręsta?

- Taip.

- Puiku. Tuomet pratęskime savo pokalbį.

- Pirmyn.

Kilienas atsiduso - pašnekovo tonas jam nepatiko.

- Kartoju: mes žinome, kad blefuojate, ir ši aplinkybė apsunkina jūsų padėtį, bet sustiprina mūsų sąjungą pasitikėjimu. Suprantate, kodėl?

- Taip, - abejingai atsiliepė Benas. - Tai reiškia, kad jūs bet kurią

minutę galite pašauti šį paukštuką. Ar įsakyti Holovėjui nutupdyti lėktuvą reikiamoje vietoje. O Makounas pribaigs mane.

- Štai būtent. Suvokiate, jog perkandome tamstos blefą?

- Ne. Bet jūs padoresnis už Makouną. Pasinaudoti tarnu kaip sekliu - puikus ėjimas.

Kilienas nusijuokė.

- Ak, Ričardsai. Jūs - būtent toks, kokio reikia. Toks retas, ryškus paukštis. - Ir visgi juodaodžio balse skambėjo įtampa, spaudimas, nerimas. Ričardsas suprato, jog Kilienas žino kažką, ko visai nenori sakyti.

- Jeigu išties turėtumėt sprogmenų, būtumėt ištraukęs žiedą tą akimirką, kai Makounas priglaudė pistoletą jums prie smilkinio. Juk žinot, jis geidžia jūsų mirties. O jūs, užuot susprogdinęs lėktuvą, ramiai sėdėjote.

Ričardsas suprato, kad viskas baigta, suprato, kad jie viską žino. Veidą iškreipė pašaipa. Kilienas sugebėtų įvertinti šią ironiją. Jis buvo aiškaus ir sardoniško proto žmogus. Bet jeigu jie nori laimėti, lai sumoka už viską.

- Aš nepriimu jūsų sąlygų. Jeigu mane spausite, visi išlėks į orą.

- O, jūs nebūtumėt jūs, jei nemėgintumėt spirtis iki galo. Misteri Donahju!

- Taip, sere. - Šaltas, dalykiškas Donahju balsas kone vienu metu pasigirdo ir pasikalbėjimo įrenginyje, ir iš Fri-Vi ekrano.

- Prašau grįžti į saloną ir ištraukti iš misterio Ričardso kišenės misis Viljams rankinę. Nieku gyvu nesužalokite mūsų bėglio.

- Klausau, sere. - Ričardsas šiurpdamas prisiminė, kaip Žaidimų Valdyboje darė jo Identifikacijos kortelės kopiją.

Spragt-spragt-spragt.

Vėl pasirodė Donahju ir pasuko jo link. Vaikino veidas buvo ramus, šaltas ir tuščias. Užprogramuotas. Tas žodis sušmėžavo Ričardso smegenyse.

- Nejudėkite, mano akių šviesa, - perspėjo jį Benas, krusteldamas ranką palto kišenėje. - Saugūs tiktai tie, kurie sėdi ant žemės. O tu kartu su mumis visais keliausi į Mėnulį.

Jis pamanė, jog ryžtingas žingsnis gali bent minutėlei atitolinti likimą, ir Donahju akys, regis, nežymiai mirktelėjo, išduodamos nerimą. Ir tuomet vėl plūstelėjo prisiminimai. Tokie tipai vaikštinėja Žydraja-

me Krante, slankioja tamsiomis alėjomis, kur po krūmais gūžiasi homoseksualai.

Ričardsas skubiai mąstė, ar nevertėtų čiupti parašiutą ir bėgti. Beviltiška. Bėgti? Kur? Visa lėktuvo erdvė baigiasi vyrų tualetu trečiosios klasės salono gale.

- Pasimatysim pragare, - liūdnai ištarė jis ir trūktelėjo ranką iš kišenės. Šįsyk reakcija buvo geresnė. Ne visai tokia, kokios reikėtų, bet geresnė. Donahju slopiai kriuktelėjo ir prisidengė veidą rankomis - gestas senas, kaip patsai pasaulis. Pastebėjęs, kad tebėra šiame pasaulyje, vyrukas nuleido rankas. Atrodė piktas ir sumišęs.

Iš purvino, nudryžusio palto kišenės išniro Amelijos Viljams rankinė, ir Ričardsas švystelėjo ją priekin. Krepšelis tėškėsi į Donahju krūtinę ir šleptelėjo ant grindų, nelyginant pašautas paukštelis. Beno ranka buvo prakaituota ir slidi. Ji gulėjo ant kelių ir atrodė keista, balta bei svetima. Donahju pakėlė rankinę, atsainiai ją apžiūrėjo ir atidavė Amelijai. Tas reginys įstūmė Ričardsą į idiotiško liūdesio būseną. Tarsi būtų netekęs seno draugo.

- Bum, - tylutėliai ištarė bėglys.

...Minus 014

Atskaita tęsiasi...

- Tavo vaikinas labai neblogas, - nuilsusiu balsu pratarė Ričardsas, kai Donahju išnyko vėl. - Maniau, kad jisai sudrebės, bet vyliausi, jog pridės į kelnes.

Jis pastebėjo, kad akyse keistai dvejinasi. Svaigulys užplūsdavo ir praeidavo. Atsargiai pačiupinėjo šoną. Žaizda vėl nenoriai traukėsi.

- Kas šįkart? - pasiteiravo jis. - Pastatėt kameras oro uoste, kad visi galėtų pamatyti, kaip tasai nutrūktgalvis atsiims viską, kas jam priklauso?

- Arčiau reikalo, - švelniai atsiliepė Kilienas. Jo veidas buvo tamsus, neperžvelgiamas. Jeigu Kilienas ką nors ir slėpė, dabar jo paslaptis praktiškai išplaukė paviršiun. Ričardsas buvo tikras. Ir ūmai vėl baisiausiai persigando. Panoro ištiesti ranką ir išjungti Fri-Vi. Nebegirdėti nieko daugiau. Pajuto, kaip lėtai ir šiurpiai suvirpo viduriai - dabar jis ėmė drebėti tikrąja to žodžio prasme. Bet išjungti ekrano negalėjo. Na, žinoma, negalėjo. Juk čia Laisvoji televizija.

- Nešdinkis, šėtone, - kimiai išspaudė Benas.

- Ką? - Kilienas atrodė išsigandęs.

- Nieko. Klokit, ko norit.

Kilienas tylėjo. Dirstelėjo į savo rankas. Vėl pakėlė akis. Ričardsas pajuto iki tol nepažinotą smegenų sritį, dejuojančią nuo nelaimės nuojautos. Dingojosi, kad alėjose sėdinčių skurdžių ir bevardžių girtuoklių šmėklos šaukia jį vardu.

- Makounas išsikvėpė, - švelniai prabilo Kilienas. - Tu puikiai žinai, nes pats tuo pasirūpinai. Sutraiškei jį, tarsi kiaušinio lukštą. Norime, kad užimtum jo vietą.

Ričardsui iš nuostabos atkaro žandikaulis - nors vos prieš akimirką rodėsi, kad jau peržengta riba, už kurios jau niekas nebeįstengs jo sugluminti. Veikiausiai tai melas. Tai turėtų būti melas. Bet Amelija Viljams dabar galėjo nusiraminti. Jie neturi priežasčių meluoti ar penėti bėglį kokiomis nors iliuzijomis. Jis vienas ir sužeistas. O Makounas ir Donahju ginkluoti. Viena kulka, paleista jam į smilkinį, ir viskas būtų baigta - be triukšmo, be bruzdesio, be sumaišties. Išvada: Kilienas sako gryną tiesą.

- Jūs kuoktelėjot, - sumurmėjo Benas.

- Ne. Tu - geriausias "Bėgantis žmogus", kokį kada nors turėjom. O geriausias bėgantis turi pasižymėti pavydėtinu pastabumu. Atsimerk bent šiek tiek ir pamatysi, jog "Bėgantis" sumanytas ne vien masių pramogai, ne vien tam, kad atsikratytume pavojingų žmonių. Žaidimo paskirtis gilesnė. Sistema veikia nenuilsdama, Ričardsai, ji nuolatos medžioja naujus, neatrastus talentus. Taip ir turi būti.

Benas pamėgino prabilti, tačiau neišspaudė nė žodžio. Po širdimi tebeglūdėjo baimė, ir ji plėtėsi, augo, tvirtėjo.

- Dar niekada Pagrindinis Medžiotojas neturėjo šeimos, - galiausiai pratarė jis. - Tu turi žinoti kodėl. Šantažo galimybė...

- Benai, - neapsakomai švelniai atsiliepė Kilienas, - tavo žmona ir dukra mirė. Jos mirė jau prieš dešimt dienų.

...Minus 013
Atskaita tęsiasi...

Iš visko sprendžiant, Denas Kilienas kalbėjo dar kurį laiką, bet Ričardsas beveik nesiklausė, pašnekovo balsą jo sąmonėje iškraipė

keistas aidas. Tarsi tūnotum labai giliame šulinyje ir girdėtum tolimą kažkieno šauksmą. Protą pamažu glėbė vidurnakčio tamsa, ir toji tamsa tapo savotišku fonu skaidrėms iš šeimyninio albumo. Senas Šeilos "Kodakas", siūbuojantis supermarketų salėse, ir plėšomas bloknotas jai po ranka. Dvi sustingusios figūros, sėdinčios prieplaukos gale, nusigręžusios nuo kameros ir žvelgiančios į vandenį. Susipynusios rankos. Tonuota fotografija - jaunikis prastai gulinčiu kostiumu ir nuotaka, specialiai šiai progai apsitaisiusi geriausia motinos suknele. Pora stovi prieš taikos teisėją su didžiule karpa ant nosies. Iš tos karpos jiedu krizeno visą pirmąją vestuvių naktį. Juoda balta nuotrauka - prakaituotas, iki pusės nuogas žmogus su švinine prijuoste, jungiantis galingo variklio greičių dėžės svertą požeminėje kameroje, apšviestoje lankinėmis lempomis, panašioje į milžinišką rūsį. Spalvota švelnių tonų fotografija (švelnių, kad paslėptų nutriušusią, skurdžią aplinką), įamžinusi moterį su didžiuliu pilvu. Ji stovi prie lango ir žvelgia pro suplyšusią užuolaidą laukdama, kol gatve praeis namo grįžtantis vyras. Šviesa švelnia katės letenėle glosto jai skruostą. Dar viena prieštvaninė nuotrauka, vaizduojanti liesą vaikiną, aukštai virš galvos iškėlusį savo mažulėlę. Veide - keista triumfo bei meilės išraiška ir platutėlė pergalinga šypsena. Paveikslai tvykščiojo vis greičiau; skriedami pro šalį, jie nebepažadino jokių jausmų: nei liūdesio, nei meilės, nei praradimo kartėlio - visiškai nieko, išskyrus šaltą novokaininį stingulį.

Kilienas jį tikino, kad Sistema visai nesusijusi su jų mirtimi, kad tai buvo nelaimingas atsitikimas. Ričardsui pasirodė, kad jis tiki juodaodžiu - ir ne tik todėl, jog pastarojo pasakojimas pernelyg panėšėjo į melą, kad iš tiesų būtų melas. Kilienas žinojo - jei Ričardsas sutiks imtis pasiūlyto darbo, jisai visų pirma apsilankys Ko-Op Sityje, kur viena vienintelė gatvėse praleista valanda nedelsiant atskleis jam visą tiesą.

Žudikai. Jie buvo trise. ("O gal tai gudrybė?" - skausmingai klausė savęs Ričardsas. Jos balsas per telefoną skambėjo mažumą paslaptingai, tarsi ji būtų kažką slėpusi.) Matyt, jas užklupo iš netyčių. Gal įsibrovėliai kaip nors grėsmingai žengtelėjo link Ketės, o Šeila mėgino apginti dukrą. Jos abi mirė nuo durtinių žaizdų. Pastaroji žinia pažadino Beną iš stingulio.

- Aš iki kaklo sotus šitų nesąmonių! - staiga suriaumojo jis. Amelija šastelėjo atgal ir užsidengė veidą rankomis. - Kas nutiko? Sakyk man, kas nutiko?!

- Neturiu ką pridurti. Tavo žmonai smogė daugiau nei šešiasdešimt kartų.

- Ketė, - iššunkė Ričardsas. Jo balse nebeliko jokių emocijų, ir Kilienas krūptelėjo.

- Benai, tau reikia laiko, kad visa tai apmąstytum?

- Taip, taip...

- Labai, labai užjaučiu, vaikine. Prisiekiu savo motina, mes visiškai su tuo nesusiję. Jeigu būtų mūsų valia, būtume jas izoliavę - su lankymo teise, jei būtum neprieštaravęs. Žmogus negali sąžiningai dirbti tiems, kurie sunaikino jo šeimą. Mes tą žinome.

- Man reikia pagalvoti.

- Tapęs Pagrindiniu Medžiotoju, - švelniai pridėjo Kilienas, - tu galėsi suguldyti tuos niekšus gilion duobėn. Ir dar daugelį tokių, kaip jie.

- Noriu pagalvoti. Iki pasimatymo.

- Aš...

Ričardsas ištiesė ranką ir išjungė Fri-Vi. Sėdėjo krėsle it akmeninis. Rankos bejėgiškai karojo tarp kelių. Lėktuvas ir toliau gausdamas skrodė tamsą.

"Pagaliau, - pagalvojo jis. - Štai viskas ir išaiškėjo. Viskas, iki pat galo".

...Minus 012
Atskaita tęsiasi...

Praėjo valanda.

Ir Vėplys pasakė:

"Atėjo metas pasvarstyt rimtai
Ir pašnekėti apie kopūstus,
Apie karalių, reikalus visus,
Ir pagalvot susėdus apie tai
Kodėl, tarytum katilas sriubos,
Vis kunkuliuoja, verda nuolatos
*Vanduo mūs jūrose keistai".**

Mintyse skriejo vaizdai ir žmonės. Steisis, Bredlis. Eltonas Parakis su savo vaikišku veidu. Bėgimo košmaras. Laikraščių padegimas

*Citata iš L.Kerolio knygos "Alisa stebuklų šalyje".

IMKA rūsyje - tuo paskutiniuoju degtuku. Riedantys, ratais žviegiantys automobiliai su benzininiais varikliais. Gaižus Loulino balsas. Anie du vaikučiai, jaunieji gestapo agentai.

Na, kodėl gi ir ne?

Dabar jo niekas nebesaistė, o todėl nebeliko ir jokios moralės. Beje, apie kokią moralę gali kalbėti išsivadavęs ir nusilenkęs likimui?.. Koks išmintingas turėjo būti Kilienas, kad ramiai, švelniai ir griežtai parodytų Ričardsui, koks tasai vienišas. Bredlis ir jo orą nuodijančios atliekos atrodė tolimi, neegzistuojantys. Neturintys jokios prasmės. Dujokaukės. Taip, kadaise nosinių filtrų idėja atrodė nepaprastai svarbi. Nieko panašaus. Varguoliai visuomet bus su tavimi. Teisingai. Netgi Ričardsas įstengė atvesti į šį pasaulį dar vieną objektą, skirtą žudymo mašinai. Varguoliai galiausiai prisitaiko, mutuoja. Jų plaučiai per dešimt ar penkiasdešimt tūkstančių metų sukurs asmeninę filtruojančią sistemą, ir tada jie atsities, nusiplėš dirbtinius filtrus ir žiūrės, kaip jų šeimininkai rangydamiesi voliojasi ant žemės, dusdami atmosferoje, kur deguonis tesudaro menką nereikšmingą dalelę. Na, o kokia ateitis laukia Beno Ričardso? Ar jis apskritai turi ateitį?

Artėja nelaimė. Jie lauks jos ir ruošis jai. Bus ir įtūžis, ir netgi maištų protrūkiai. Bevaisiai bandymai vėl pagarsinti tyčinį oro nuodijimą? Galimas daiktas. Jie tuo pasirūpins. Pasirūpins ir juo, - nujausdami laiką, kai jis ims rūpintis jais. Instinktyviai jautė galįs tą padaryti. Įtarė, kad, ko gero, šiam darbui turi šiokį tokį talentą. Jie jam padės, išgydys jį. Vaistai ir gydytojai. Pakeis jo protą.

O paskui bus taika. Prieštaravimų priežastys bus išrautos su šaknimis.

Jis aistringai troško taikos - kaip keliautojas dykumoje trokšta vandens.

Amelija Viljams monotoniškai raudojo savo krėsle, nors visos ašaros jau kadai turėjo išdžiūti. Beną menkai tedomino, kas nutiks jai. Amelija nebegalėjo sėkmingai sugrįžti pas vyrą, pas vaikus. Tik ne dabartinės būsenos. Ji jau nebe toji moteris, kuri pristabdė kelyje, kurios galva buvo sklidina minčių apie maistą ir priėmimus, apie klubus ir valgio gaminimą. Dabar ji taip pat paženklinta raudonai.

Jam pasidingojo, kad turėtų būti vaistų, gydymo kursų, kokių

nors tyrimų. Vieta, kurioje išsiskiria Keliai - sąžinės graužatis, jog pasirinktas ne tas kelias. Menamas tamsiai rudų tonų karnavalas.

Ūmai panoro prieiti prie jos, padrąsinti, pasakyti, kad ji dar ne visai palaužta, kad viena trankvilizatoriaus tabletė viską ištaisys, ir ji vėl bus, kokia buvo. Šeila. Ketė.

Jų vardai sugrįžo ir skambėjo vėl, aidėdami ausyse nelyginant varpo dūžiai, nelyginant žodžiai, kurie kartojasi tol, kol nebetenka jokios prasmės.

Nagi, pakartokite savo vardą penkiasdešimt kartų ir suvoksite, kad jūs - niekas. Liūdesys buvo nebeištveriamas. Benas tejuto miglotą įtūžį ir neviltį: jie jį apgavo, užvaikė, kol auka išsikvėpė, ir štai dabar paaiškėjo, kad jis atsidūrė gilioj subinėj. Prisiminė berniūkštį, su kuriuo mokėsi pradinėje mokykloje: kai anas davė Ištikimybės Įžadą, jam nusmuko kelnės.

Lėktuvas vis gaudė. Ričardsas išmiegojo tris ketvirčius valandos. Paveikslėliai lėtai kilo ir nyko, visa, kas vyko, prarado bet kokias emocines spalvas.

Paskui pasirodė paskutinis paveikslėlis iš albumo: žvilganti nuotraukėlė 8x10, fotografuota paniurusio policininko, veikiausiai kramčiusio gumą. Įkaltis Nr.13, ponai prisiekusieji! Sumuštas ir supjaustytas mažas kūnelis, gulintis kruviname vežimėlyje. Dėmės ir nuobėgos ant grubiai tinkuotų sienų ir sulaužyta Motutė Žąsis su ratukais, pirkta už dešimtį centų. Didelis, lipnus krešulys ant vienaakio pliušinio meškiuko.

Staiga jis pabudo ir pašoko, beprotiškai klykdamas plačiai pražiota burna. Iš plaučių išsiveržęs oro srautas buvo toks stiprus, jog liežuvis plakėsi it burė. Viskas, absoliučiai viskas nuo pat pirmosios klasės tapo netikėtai ryšku, niūriai realu, slogu, siaubinga. Ir tikroviška, tarsi grubi isteriško bulvarinio laikraščio iškarpa, tarsi iš angaro Topekoje tempiamo Loulino fotografija. Viskas, absoliučiai viskas buvo labai realu, nudažyta rėksmingomis reklaminėmis spalvomis.

Amelija unisonu suspigo iš baimės ir susigūžė krėsle. Moters akys buvo didžiulės, lyg suskeldėjusios fajansinės durų rankenos, ji stengėsi susigrūst sau į burną visą kumštį.

Donahju grėsmingai ėjo tarp krėslų eilių, gniauždamas šautuvą. Jo akys panėšėjo į mažyčius, iš jaudulio liepsnojančius juodus karoliukus.

- Kas? Kas atsitiko? Makounas?

- Ne, - atsakė Ričardsas. Jautėsi pakankamai ramus, kad balsas neskambėtų prislėgtai ir beviltiškai. - Blogas sapnas. Mano mergaitė.

- O... - Donahju žvilgsnį sušvelnino tariama užuojauta.

Jis nežinojo, kaip derėtų pasielgti. Galimas daiktas, tas vyrukas visam gyvenimui liks bukagalviu. O gal šio to ir pramoks. Jis nusigręžė eiti.

- Donahju?

Tas atsargiai atsisuko.

- Aš kaip reikiant jus išgąsdinau, tiesa?

- Ne. - Jis vėl nusigręžė. Ant kaklo ryškėjo riebios klostės. Sėdmenys, įsprausti į ankštas žydras firmines kelnes, atrodė patrauklūs nelyginant merginos.

- Galiu išgąsdinti jus dar labiau, - pastebėjo Ričardsas, - galiu pagrasinti, kad nuplėšiu jūsų deguonies kaukę.

Donahju pasišalino.

Ričardsas užmerkė nuilsusias akis. Žvilganti fotografija 8x10 pasirodė vėl. Atsimerkė. Užsimerkė. Fotografija dingo. Lukterėjo, kol įsitikino, kad ji nebesugrįš, tada atsimerkė ir įjungė Fri-Vi. Ekranas nušvito, ir jame pasirodė Kilienas.

...Minus 011

Atskaita tęsiasi...

- Ričardsai, - Kilienas palinko į priekį, nėmaž nesistengdamas slėpti savo įtampos.

- Nusprendžiau sutikti su jūsų sąlygomis, - pratarė Benas. Kilienas atsilošė ir nusišypsojo vien akimis.

- Labai džiaugiuosi, - atsakė jis.

...Minus 010

Atskaita tęsiasi...

- Viešpatie, - ištarė Ričardsas. Jis stovėjo ant pilotų kabinos slenksčio. Holovėjus atsisuko.

- Sveiki.

Kapitonas su kažkuo kalbėjosi. Danindžeris gėrė kavą. Sudve-

jintais valdymo pultais nesirūpino niekas. Tačiau tie gręžiojosi, lankstėsi ir persijunginėjo taip, tarsi juos liestų vaiduoklių rankos bei kojos. Strėliukės siūbavo. Lemputės mirksėjo. Atrodė, jog vyksta nepaliaujamas kompiuterinių duomenų judėjimo procesas - pats savaime.

- Kas vairuoja lėktuvą? - apstulbęs pasiteiravo Ričardsas.

- Otas, - atsakė Danindžeris.

- Otas?

- Otas - autopilotas. Supratai? Pigus kalambūras. - Ūmai Danindžeris nusijuokė. - Džiugu tave matyti mūsų komandoje, bičiuli. Nepatikėsi, bet mūsų vaikinams teko plušėti išsijuosus, kad tave pričiupę tų.

Benas abejingai linktelėjo. Nejaukią tylą nutraukė Holovėjus.

- Retsykiais Otas mane užknisa. Netgi po dvidešimties pažinties metų. Tačiau jo patikimumas - šimtas procentų. Tiesa, sudėtingas, kaip pats velnias. Greta jo bet kokia senoji įranga atrodytų kaip... na, kaip apelsinų dėžė greta Čipendeilo kontoros.

- Tikrai? - Ričardsas stebeilijo į tamsą.

- Taip. Jūs pateikiate jam PP, paskyrimo punktą, ir Otas imasi darbo, pasitelkdamas balso radarą, ir šitaip visą kelią. Pilotas nereikalingas - tiesa, neskaitant pakilimo ir nusileidimo. Ir nemalonumų atveju.

- O ar daug galite nuveikti, jei ištiktų nemalonumai? - pasiteiravo Benas.

- Mes galime pasimelsti, - atsakė Holovėjus. Galimas daiktas, jis norėjo papokštauti, bet šioje kabinoje kapitono žodžiai nuskambėjo stebėtinai nuoširdžiai.

- Nejau tie ratai išties valdo lėktuvą? - paklausė Ričardsas.

- Tiktai judėjimą aukštyn-žemyn, - paaiškino Danindžeris. - Pedalai kontroliuoja judėjimą kairėn-dešinėn.

- Panašu į vaikišką minamą automobilį.

- Šitas mažumą sudėtingesnis, - atsiliepė Holovėjus. - Tarkime, čia paprasčiausiai daugiau mygtukų.

- O jeigu Otas išsikraustys iš proto?

- Nieko nenutiks, - šyptelėjo Danindžeris. - Jeigu jisai kuokteltų, tu paprasčiausiai perimtum valdymą. Bet kompiuteriai niekada neklysta, bičiuli.

Ričardsas norėjo pasišalinti, tačiau besisukančių šturvalų, mirk-

sinčių mygtukų ir judančių pedalų vaizdas jį sulaikė. Holovėjus su Danindžeriu vėl ėmėsi savo reikalų - nesuvokiamų skaičių ir imtuvų, kuriuose girdėjosi foninės elektros iškrovos. Holovėjus kartelį grįžtelėjo per petį ir, regis, nustebo, jog Ričardsas dar čia. Jis nusišypsojo ir mostelėjo į tamsą.

- Netrukus pamatysi Hardingą, netrukus atskrisime. Jau beveik atvykome.

- Kada gi?

- Po penkių ar šešių minučių išvysi žiburius.

Kai Holovėjus atsigręžė dar kartą, Ričardso jau nebuvo. Kapitonas kreipėsi į Danindžerį:

- Būsiu baisiai patenkintas, kai tas vaikinas atsitokės. Jis tikra šmėkla.

Danindžeris niauriai nukorė galvą; jo veidu bėgo žali kontrolinių prietaisų lempučių atšvaitai.

- Jam nepatiko Otas. Tu supratai?

- Supratau, - linktelėjo Holovėjus.

...Minus 009
Atskaita tęsiasi...

Ričardsas kiūtino siauru koridoriumi, kuriuo vargiai galėjo prasisprausti žmogus. Fridmenas, ryšininkas, nepakėlė akių. Donahju taip pat. Ričardsas žengė dar žingsnį ir sustojo.

Kavos kvapas buvo stiprus ir malonus. Jis įsipylė puodelį, pagardino sutirštinta grietinėle ir įsitaisė laisvame stiuardesės krėsle. “Sileks” firmos kavinukas kunkuliavo, pro snapelį veržėsi garas.

Perregimuose šaldymo konteineriuose gulėjo paketai su prašmatniais užšaldytais patiekalais. Baras prikrautas mažutėlaičių buteliukų - tokius lėktuvuose siūlo keleiviams.

“Žmogus turi teisę į gerą gėralą”, - pagalvojo jis. Gurkštelėjo kavos. Kava buvo stipri ir gardi. Kavinukas kunkuliavo.

“Aš čia”, - pagalvojo jis ir gurkštelėjo vėl. Taip, be abejo. Jis buvo čia ir paprasčiausiai siurbčiojo kavą.

Visi indai tvarkingai nurinkti ir sudėlioti į vietas. Nerūdijančio plieno plautuvė, spindinti it aptaisytas brangakmenis. Ir, žinoma, tasai “Sileksas” ant viryklės, kunkuliuojantis ir verčiantis garą. Šeila visuo-

met norėjo šitokio. "Sileksas" visuomet su tavimi, šypsodamasi tvirtino ji. Jis verkė.

Gretimai buvo įrengtas mažutis tualetas, kuriame seniau šmėžuodavo stiuardesių užpakaliukai. Durys praviros, ir jis galėjo matyti viską, kas buvo viduje, netgi žydrą, kruopščiai išdezinfekuotą vandenį bakelyje. Pasinaudokite kukliais patogumais ir tuštinkitės 50000 pėdų aukštyje.

Benas siurbčiojo savo kavą, žiūrėjo, kaip kunkuliuoja bei garuoja "Sileksas", ir verkė. Jo rauda buvo labai rami ir visai begarsė. Rauda ir kava pasibaigė vienu metu.

Jis atsistojo ir nunešė savo puodelį į nerūdijančio plieno plautuvę. Kilstelėjo "Sileksą", laikydamas jį už rudos plastmasinės rankenos, ir uoliai išpurtė kavą į nuotekų angą. Ant storo stiklo nusėdo maži garo karoliukai.

Striukės rankove nusišluostė akis ir sugrįžo į siaurą koridorėlį. Nešinas "Sileksu", peržengė Donahju kabinos slenkstį.

- Gal nori kavos? - paklausė Ričardsas.

- Ne, - atsakė Donahju, nepakeldamas akių.

- Aišku, tu nori kavos, - tarė Benas ir, sukaupęs visas likusias jėgas, atsivėdėjęs smogė sunkiu stikliniu kavinuku per nuleistą Donahju galvą.

...Minus 008
Atskaita tęsiasi...

Nuo įtampos vėl atsivėrė žaizda šone, bet kavinukas liko sveikas. Ričardsas pamanė, ar jis nėra kuo sutvirtintas (pavyzdžiui, vitaminu B-12), kad stipraus kratymo metu nesudužtų. Ant kavinuko atsirado didžiulė, stačiai neįtikėtina kraujo dėmė. Donahju be žodžių užvirto ant žemėlapiais nukloto stalo. Kraujo čiurkšlė nusruveno plastikiniu viršutinio žemėlapio paviršiumi ir jau pradėjo kapsėti ant grindų. Skardžiu balsu prabilo radijas:

- Atsiliepkit, kaip girdisi, S-1-9-8-4.

Ričardsas vis tebegniaužė "Sileksą", aplipusį Donahju plaukais.

Sviedė indą šalin, bet tas net neskimbtelėjo. Netgi čia kilimai. Stiklinis "Silekso" burbulas spoksojo į jį it mirksinti, krauju apvilkta

akis. Staiga vėl pasirodė žvilganti Ketės nuotraukėlė, ir Ričardsui pasidarė bloga.

Jis kilstelėjo Donahju lavoną už plaukų ir panaršė vidines jo žydros striukės kišenes. Patranka tebėra kur buvusi. Jau ketino švystelti negyvėlį atgal ant stalo, bet kažin kas jį sulaikė, ir Benas kilstelėjo auką dar aukščiau. Apatinis Donahju žandikaulis bejėgiškai atkaro, burna susidėjo į idiotišką šypsenėlę. Į ją lašėjo kraujas.

Ričardsas nušluostė kraują nuo vienos šnervės ir dirstelėjo vidun.

Ir išties, tenai mirguliavo kažkas mažulytis, labai mažulytis. Filtruojantis tinklelis.

- Praneškite apytikslį atvykimo laiką, S-1-9-8-4, - vėl balsas iš radijo.

- Ei, tu! - Fridmanas šaukė per visą salę. - Donahju!

Ričardsas nuklibikščiavo į koridorių. Jautėsi neįtikėtinai nusilpęs. Fridmanas žiūrėjo iš apačios aukštyn.

- Gal gali pasakyti Donahju, kad pakeltų savo subinę ir atsilieptų?

Ričardsas pataikė jam kaip sykis virš viršutinės lūpos. Dantys pažiro it sudaužyti čiabuvio karoliai. Plaukai, kraujas ir smegenys keisčiausiomis dėmėmis išmargino sieną anapus krėslo, papuoštą trijų dolerių vertės plakatu. Į Beną valiūkiškai spoksojo mergina, savo neišmatuojamai ilgas kojas užmetusi ant juodmedžio lovos atkaltės.

Pilotų skyriuje pasigirdo slopus riksmas, ir Holovėjus beviltiškai pamėgino užtrenkti duris. Ant kapitono kaktos išryškėjo labai mažas klaustuko formos randas. Tokį randą gali pelnyti mažas nuotykių ieškantis berniukas, žaidęs lakūnus ir nukritęs nuo suolelio.

Ričardsas iššovė Holovėjui į pilvą, ir tasai suglumęs šūktelėjo: “O!.. O!..” Kojos sulinko, ir kapitonas sukniubo ant grindų.

Danindžeris atsigręžė su visu krėslu, jo veidas priminė suglebusį mėnulį.

- Nežudyk manęs, a? - išlemeno jis. Veinui Danindžeriui pristigo įtaigumo, ir frazė nuskambėjo neįtikinamai.

- Be abejo, - švelniai atsiliepė Ričardsas ir spustelėjo gaiduką. Danindžeriui griūvant, kažkas trumpai spragtelėjo ir įsižiebė jam už nugaros. Tyla.

- Atsiliepkite. E-T-A, S-1-9-8-4, - prabilo radijas.

Ūmai Ričardsą supykinimo, ir jis išvėmė visą kavą bei galybę tulžies. Raumenų spazmai dar smarkiau praplėšė žaizdą, ir šoną nutvilkė aštrus pulsuojantis skausmas.

Jis nuklibikščiavo link valdymo pulto, kur be atvangos kilo ir leidosi svertai, tarsi šokdami kažkokį paslaptingą begalinį šokį. Kiek ciferblatų ir mygtukų!

Nejau tokio svarbaus skrydžio metu jie nuolatos palaiko ryšį? Be abejo.

- Atsiliepiu, - nerūpestingai tarstelėjo Ričardsas.

- Pasakyk Danindžeriui, kad jis man skolingas vieną alaus, - paslaptingai pranešė balsas, o paskui beliko vien foninės atmosferinės iškrovos. Otas vairavo lėktuvą. Ričardsas grįžo atgalios užbaigti darbo.

...Minus 007
Atskaita tęsiasi...

- O, Dieve, - Amelija Viljams sudejavo. Ričardsas prabėgom nužvelgė save. Visas dešinysis šonas nuo šonkaulių iki šlaunies buvo ryškiai raudonas ir žvilgėjo.

- Kas galėjo pamanyti, kad senyje bus šitiek kraujo? - sumurmėjo Benas.

Netikėtai į pirmosios klasės saloną įpuolė Makounas. Ričardsą jis pastebėjo iš pirmo žvilgsnio. Medžiotojo ginklas jau ore. Jiedu abu iššovė vienu metu.

Makounas pranyko už audeklo, skiriančio pirmąją ir antrąją klasę. Ričardsas sunkiai susmuko ant žemės. Jautėsi be galo pavargęs. Pilve žiojėjo didžiulė skylė. Pro ją galėjo įžiūrėti savo vidurius.

Amelija klykė be perstojo, jos delnai plėšė skruostus žemyn, paversdami veidą plastikine raganos kauke.

Makounas svyruodamas grįžo į pirmosios klasės skyrių. Jis šiepėsi. Atrodė, jog kulka nuplėšė pusę Medžiotojo veido, tačiau jisai visgi šiepėsi.

Iššovė dukart. Pirmoji kulka nušvilpė Benui virš galvos. Antroji smogė po raktikauliu.

Ričardsas iššovė dar sykį. Priešininkas susvyravo ir ėmė suktis ratu, tarsi šokdamas kažkokį nevykusį šokį. Pistoletas išslydo iš nu-

silpusių pirštų. Atrodė, jog Makounas mėgina įvertinti baltų plastikinių pirmosios klasės lubų kokybę, lygindamas jas su antrąja klase. Galiausiai jisai susmuko. Parako ir svylančios mėsos kvapas buvo grynas ir aiškus, tarsi obuolių kvapas sidro sunkimo slėgtuve.

Amelija vis rėkė. Ričardsas pagalvojo, koks stulbinamai normalus ir sveikas atrodo jos balsas.

...Minus 006

Atskaita tęsiasi...

Ričardsas labai lėtai atsistojo, delnu prilaikydamas savo laukan virstančius vidurius. Toks jausmas, tarsi pilve kas būtų uždegęs degtuką.

Lėtai nuėjo tarp krėslų eilių, pasilenkė - viena ranka ant saulės rezginio, tarsi darytų ceremoningą reveransą. Kilstelėjo parašiutą ir nusitempė jį iš paskos. Tarp pirštų iššoko pilkų žarnų žiedas, ir Benas sugrūdo jį atgal. Baisiai skaudėjo. "Tarsi šikčiau savo viduriais", - miglotai pagalvojo jis.

- Dieve, - stenėjo Amelija Viljams. - Die-Die-Die-Dieve. Viešpatie.

- Užsidėk šitą, - pratarė Ričardsas.

Amelija toliau svyravo ir aimanavo, visiškai jo nesiklausydama. Benas numetė parašiutą ir skėlė jai antausį. Nepajėgė skelti kaip reikiant. Sugniaužė kumštį ir kirto jai dar sykį. Galiausiai moteris nutilo. Nustebusi pažvelgė į Ričardsą.

- Užsidėk šitą, - pakartojo jis. - Kaip kuprinę. Ar supranti, kaip?

Ji linktelėjo.

- Aš. Negaliu. Šokti. Bijau.

- Mes krintam. Tu privalai šokti.

- Negaliu.

- Gerai. Tuomet aš tave nušausiu.

Amelija pašoko, atstūmė jį ir drebėdama paskubomis užsitempė parašiuto maišą. Slinko nuo jo atatupsta, karštligiškai knebinėdama sagtis.

- Ne. Šita turi būti apačioj.

Ji žaibiškai permetė diržą, traukdamasi nuo Ričardso link Makouno kūno. Benui iš burnos sunkėsi kraujas.

- Dabar ant žiedo užsek juostą. Aplink savo pilvą.

Moteris virpančiais pirštais čiupo žiedą. Sukūkčiojo, kai pirmas bandymas nenusisekė. Paklaikusiomis akimis stebeilijo jam į veidą.

Jie perėjo antrosios klasės saloną. Paskui trečiosios. Pilve uždegti degtukai virto tolygiai liepsnojančiu žiebtuvėliu. Atsarginį išėjimą užstojo gesintuvas ir piloto valdomas svertas. Ričardsas ištiesė Amelijai pistoletą.

- Šauk į duris. Aš... neištversiu atatrankos.

Ji užsimerkė, nusigręžė ir dusyk spustelėjo Donahju pistoleto nuleistuką. Apkaba ištuštėjo. Durys neatsidarė, ir Ričardsą persmelkė vangi skausminga neviltis. Amelija Viljams nervingai timpčiojo parašiuto žiedą.

- Galbūt... - pradėjo ji, bet durys netikėtai atsilapojo, ir naktis išsitempė Ameliją laukan.

...Minus 005

Atskaita tęsiasi...

Sulinkęs dvilinkas, stvarstydamas už krėslų atkalčių, Ričardsas lėtai slinko tolyn nuo išmuštų durų, nelyginant uragano užkluptas žmogus. Jeigu jie skrietų aukščiau, kur slėgių skirtumas didesnis, oro srautas būtų ištraukęs ir jį. Bet ir dabar teko ištverti stiprų plūstelėjusio vėjo smūgį. Nelaimingos jo žarnos tumulais išsivertė laukan ir vilkosi grindimis iš paskos. 2000 pėdų aukštyje išretėjęs nakties oras stingdė nelyginant ledinis dušas. Žiebtuvėlis virto fakelu, vidurius rijo liepsna.

Per antrąją klasę. Jau geriau. Vėjas nebe toks stiprus. Dabar per išsipleikusį Makouno kūną (prašau, peržенk) ir per pirmąją klasę. Iš burnos nevaržomai tekėjo kraujas.

Jis sustojo prie įėjimo į tarnybinį skyrių ir pamėgino surinkti žarnas. Žinojo, kad ant grindų joms nepatinka. Nėmaž. Jos susipurvina. Panoro apraudoti savo vargšus trapius vidurius, kurie niekada neprašė nieko panašaus.

Neįstengė susigrūsti jų atgalios. Nieko neišėjo, jos visai susipainiojo. Akyse šmėstelėjo bauginantys paveikslėliai iš mokyklinių biologijos vadovėlių. Priešaky sušmėžavo negailestinga tiesa - artėjančios mirties tiesa, ir Benas beviltiškai sukliko, spjaudydamas kraujo krešulius. Atsišliejo į tarpdurį, nelyginant girtuoklis į žibinto stulpą, ir

išvydo, jog visus aplinkinius daiktus pamažėle gaubia slenkanti priešmirtinė migla. Viskas. Aš mirštu.

Suriko vėl, skausmingai susigrąžindamas pasaulį atgalios. Ne dabar. Aš negaliu.

Metėsi į piloto kabiną, aplink virvėmis vijosi žarnos. Stebėtina, kiek daug jų sutilpo viduje. Tokių apvalių, tamprių, uoliai užpildytų.

Užmynė kažkurią jam priklausančią dalį, kūną pervėrė klaikus skausmas, peržengiantis visas suvokimo ir pasaulio ribas; Ričardsas sukliko vėl, krauju aptaškydamas tolimąją sieną. Prarado pusiausvyrą ir būtų parpuolęs, nei ne 60° kampu pasvirusi siena. Sužeidimas į pilvą. Aš sužeistas į pilvą. Sąmonė atliepė beprotiškais tvinksniais. Beliko vienintelis neatliktas darbas.

Jie manė, jog sužeidimas į pilvą - vienas iš pavojingiausių. Kadaise per vidurnakčio pietų pertrauką ginčijosi, koks dienų galas būtų visų prasčiausias; aišku, anuomet jis buvo visiškas snarglius. Sveiki ir stiprūs, kupini gyvybės, kraujo bei amžino mėšlo, jie rijo sumuštinius ir lygino sąlyginius radiacinio apšvitinimo, sušalimo, kritimo iš aukščio, durklo smūgio privalumus. Ir kažkas paminėjo sužeidimą į pilvą. Galbūt Haris. Storulis, kuris, nepaisydamas draudimo, darbe gėrė alų.

"Baisiai skausminga, - pasakė Haris, - be to, labai ilgai trunka". Visi jie linktelėjo ir iškilmingai pritarė, nors nė vienas nenutuokė, kas yra skausmas.

Ričardsas nuklibikščiavo siauru koridorėliu aukštyn, laikydamasis už abiejų sienų, kad neparkristų. Pro Donahju. Pro Fridmaną ir jo radikalią dantų operaciją.

Rankomis sėlino stingulys, ir skausmas pilve (tenai, kur anksčiau buvo pilvas) tolydžio stiprėjo. Ir visgi Benas stūmėsi į priekį, ir sumaitotas jo kūnas stengėsi vykdyti kaukolėje užrakinto pamišusio Napoleono įsakymus. Viešpatie, nejau Rikui galas? Jis nė už ką nebūtų patikėjęs, kad smegenyse glūdi tiek vaizdų, kuriuos galima prisiminti savo mirties valandą. Atrodė, jog smegenys gniaužiasi į gniutulą, tomis paskutinėmis karštligiškomis sekundėmis rydamos pačios save. Dar. Dar Vienas Darbas.

Jis pargriuvo ant Holovėjaus kūno ir tysojo ant jo, nirdamas į snaudulį. Truputį pamiegoti. Taip. Tiktai minutėlę. Pernelyg sunku atsistoti. Otas kažin ką murkė ir niūniavo monotonišką migdančią lopšinę. Š-š-š. Avytės pievelėj, karvė laukuos.

Ričardsas kilstelėjo galvą - neįtikėtinomis pastangomis: galva buvo plieninė, ketinė, švininė - ir pažvelgė į sudvejintus valdymo svertus, šokančius savo nenutrūkstamą šokį. Už jų pleksistiklo iliuminatoriuje ryškėjo Hardingas. Pernelyg toli. Jis daržinėj ant šieno, giliai miega.

...Minus 004

Atskaita tęsiasi...

Radijas neramiai šūkčiojo:

- S-1-9-8-4, ar girdit mane? Jūs skrendate pernelyg žemai. Atsiliepkite. Atsiliepkite. Ar jums įjungti Valdymo Kontrolę? Atsiliepkite. Atsiliepkite. Atsi...

- Užsičiaupk, - sukuždėjo Ričardsas. Jis ėmė šliaužti link nardančių, siūbuojančių valdymo svertų. Pedalai kilo ir leidosi. Spragsėjo vairai. Jis suriko, pajutęs naują klaikaus skausmo tvinksnį. Žarnų kilpa užkliuvo už Holovėjaus smakro. Benas slystelėjo atgal. Atkabino jas. Vėl stūmėsi į priekį.

Rankos nusilpo, ir kurį laiką jis plaukė nesvarume, nosim įsibedęs į gauruotą kilimą. Atsistūmė nuo grindų ir nušliaužė vėl.

Įsiropšti į Holovėjaus krėslą buvo tolygu užkopti į Everestą.

...Minus 003

Atskaita tęsiasi...

Jau čia. Didžiulis, kvadratinis, naktinį dangų remiantis siluetas. Mėnulio šviesa pavertė jį marmuriniu.

Ričardsas mažumą kryptelėjo šturvalą. Grindys prasmego kairėn. Beną bloškė į šalį, ir jisai vos neišvirto iš krėslo. Trūktelėjo šturvalą atgal, bet pernelyg staigiai, ir grindys pakrypo į dešinę. Horizontas blaškėsi it paklaikęs.

Dabar pedalai. Taip. Jau geriau. Atsargiai stumtelėjo šturvalą nuo savęs. Skaičiai ciferblate akimoju pasikeitė nuo 2000 iki 1500. Benas paleido šturvalą. Dar šiek tiek, ir jisai jau nieko nebematys. Dešinė akis praktiškai išsijungė. Keista, kad akys aptemsta po vieną.

Vėl spustelėjo šturvalą. Dabar atrodė, jog lėktuvas sklendžia ne-

svarume. Skaičiai daviklyje slystelėjo nuo 1500 iki 1200 ir netgi iki 900. Jis trūktelėjo šturvalą atgal.

- S-1-9-8-4, - balsas atrodė labai sunerimęs. - Kas atsitiko? Atsiliepkite!

- Pastūgauk dar, bičiuli, - kimiai sušvokštė Ričardsas.

...Minus 002

Atskaita tęsiasi...

Milžiniškas lėktuvas švilpė per naktį tarytum ledo atplaiša, ir dabar po juo išsipleikė Ko-Op Sitis, panašus į sumaigytų kartoninių dėželių krūvą. Jis skrido tiesiai tenai, tiesiai į Žaidimų Pastatą.

...Minus 001

Atskaita tęsiasi...

Koks nors kuoktelėjęs narkomanas, stovintis tarpduryje ir spoksantis į dangų, manė regįs haliucinaciją, paskutinį narkotinį vaizdinį, besileidžiantį iš dangaus, kad nuneštų jį į Pagrindinį atominį rojų, kur, ko gero, maitina nemokamai, o po kiekviena šūdo krūva slypi termobranduolinis reaktorius.

Variklių staugimas vertė žmones bėgti pro duris, jų veidai gręžėsi aukštyn, nelyginant blyškūs liepsnos liežuviai. Parduotuvių vitrinos skambėdamos virto vidun. Lėktuvo pakeltas vėjas ginė šiukšles nutekamaisiais kanalais lūšnų link. Policininkas paleido iš rankų radiją, užsidengė galvą rankomis ir rėkė, negirdėdamas savo riksmo.

Lėktuvas vis krito, dabar jis lėkė virš stogų it galingas sidabrinis šikšnosparnis, dešinysis jo sparnas prašvilpė vos per dvylika pėdų nuo Triumfo Kolonos. Dėl ekranavimo Hardinge nutrūko Fri-Vi transliacijos, gyventojai bukai ir skausmingai nepatikliai stebeilijo į pieno baltumo ekranus. Pasaulį užplūdo Griausmas.

Kilienas pakėlė akis nuo savo popierių ir pažvelgė pro didžiulį langą, užimantį vieną jo prabangaus kabineto sieną.

Mirguliuojanti miesto panorama pradingo. Visą langą užėmė artėjantis reaktyvinis lėktuvas "Lokhidas-Tristaras". Gabaritiniai žiburiai žiebėsi ir geso, ir tiktai vieną akimirką, vieną beprotišką akimirką Kilienas - savo didžiausiam siaubui ir nuostabai - sugebėjo įžiūrėti į jį

žvelgiantį Ričardsą. Veidas pasruvęs krauju, juodos akys liepsnoja šėtoniška ugnim. Ričardsas šypsojosi. Ir grūmojo jam pirštu.

- Viešpatie, - tepajėgė išspausti Kilienas.

Milžiniškas lėktuvas kirto įlanką - matyt, ore jį palaikė paties Dievo ranka.

...000...

"Lokhidas" nežymiai pasviro ir rėžėsi į Žaidimų Pastatą per tris ketvirčius aukščio nuo žemės. Jo bakuose dar liko daugiau nei ketvirtadalis degalų. Greitis mažumą viršijo 500 mylių per valandą.

Neįtikėtinos galios sprogimas nutvieskė naktį, nelyginant Dievo rūstybė, ir miestą užgriuvo ugninis lietus.

KETVIRTOJI SKRODIMO SALĖ

Kurį laiką buvo labai tamsu. Kiek ilgai - nežinau, ir, manau, aš vis dar be sąmonės. Labai lėtai svarstau, jog nesąmoningos būsenos žmonės nejaučia judėjimo tamsoj, lydimo tykaus ritmingo garso, kurį tegali skleisti besisukantis girgždantis ratas. Be to, jaučiu prisilietimus, nuo viršugalvio iki pėdų, o jį nosį muša gumos ar vinilo kvapas. Aš turiu sąmonę, čia kažkas kita... bet *kas*? Pojūčiai pernelyg natūralūs, tikrai nemiegu.

Tuomet kas gi man?

Kas aš?

Kas apskritai dedasi?

Rato girgždesys liaujasi drauge su judėjimu. Medžiaga su gumos kvapu, į kurią esu įpakuotas, braška.

- Ką jie sakė? Kur jį gabent? - kažkieno balsas.

Pauzė.

- Manyčiau, į ketvirtą. Taip, į ketvirtą.

Mes vėl pradedam judėti, tik lėčiau. Girdžiu, kaip per grindis brūkši apavas. Padai minkšti, galbūt sportinių batų. Balsų ir sportbačių savininkai sustabdo mane vėl. Duslus bilsmas, paskui vos girdimas švilpesys. Mano supratimu, atsivėrė durys su pneumatine pavara.

"*Kas čia dedasi*?" Aš šaukiu, bet šauksmas skamba tik mano galvoje. Lūpos nejuda. Jaučiu jas - ir liežuvį, gulintį burnos ertmės dugne, tarsi apsvaigintas kurmis, tačiau neįstengiu pakrutinti.

Daiktas, kuriame guliu, ritasi vėl. Riedanti lova? Taip. Kitaip tariant, vežimėlis. Man jau teko tokių matyti - senų senovėje, suknistos azijietiškos Lindono Džonsono avantiūros metu. Suvokiu, jog esu ligoninėje, kažkas nutiko, kažkas panašaus į sprogimą, kuris vos neišsiuntė manęs pas protėvius prieš dvidešimt trejus metus, ir mane operuos. Tarsi logiška mintis, tačiau man nieko neskauda. Žinia, esu mirtinai persigandęs, bet tai tik menkniekis, o šiaip jaučiuosi puikiai. Ir vėlgi - jei sanitarai veža mane į operacinę, kodėl nieko nematau? Kodėl negaliu kalbėti?

Trečiasis balsas: "Čionai, vaikinai".

Mano vežimėlį pasuka nauja kryptimi, o gerklėj daužosi klausimas: *"Kas gi man nutiko?"*

"Negi atsakymas nepriklauso nuo to, kas esi?" - klausiu savęs aš, ir tuojau pat paaiškėja, kad kaip sykis pastarąjį dalyką ir žinau. Aš - Hovardas Kotrelis. Biržos brokeris, kurį kolegos praminė Hovardu Užkariautoju.

Antrasis balsas (tiesiai man virš galvos): "Šiandien jūs stačiai gražuolė, daktare".

Ketvirtasis balsas (moteriškas, labai šaltas, praktiškai ledinis): "Tavo nuomonė man labai svarbi, Rasti. Gal teiktumėtės pasiskubinti. Pažadėjau auklei, jog iki septintos vakaro sugrįšiu. Ji turi pietauti su tėvais".

Grįžti iki septintos. Grįžti iki septintos. Dabar antra dienos pusė, galbūt ankstyvas vakaras, bet čia tamsu, kaip subinėj, tamsu, kaip Persijoj vidurnakty, tai *kas gi dedasi*? Kur aš buvau? Ką veikiau? Kodėl nesėdėjau prie telefonų?

"Nes šiandien šeštadienis, - kužda vidinis balsas. - *Tu buvai... buvai...*"

BUM. Trumpas čaižus garsas. Garsas, kuris man patinka. Garsas, vardan kurio tam tikra prasme gyvenu. Garsas... koksai? Golfo lazdos smūgis per kamuoliuką, gulintį prie žymės. Aš stoviu ir stebiu, kaip jis nuskrenda į mėlynę...

Mane pastveria už pečių ir šlaunų, kelia. Iš netikėtumo bandau surikti. Pro lūpas neprasiveržia joks garsas... na, gal laibutis cyptelėjimas, kur kas tykesnis už rato girgždesį. Gal neprasiveržė nė jis. Gal man tik pasigirdo.

Mane neša oru tamsos kokone... "*Ei, tik nemeskite, man skauda nugarą*!" - mėginu pasakyti aš, bet ir vėl nejuda nei lūpos, nei dantys; liežuvis guli burnos ertmės dugne nelyginant kurmis - ne šiaip apsvaigintas, o nebegyvas, ir tuomet man šauna siaubinga mintis, stumianti į panikos prarają: o jeigu jie paguldys mane ne taip, kaip reikia, jeigu liežuvis nuslys atgal ir užkimš trachėją? Aš gi nebegalėsiu alsuoti! Kai sako, jog "kažkas prarijo liežuvį", juk būtent tą ir turi omenyje, tiesa?

Antrasis balsas (Rasčio): "Šitas jums patiks, daktare, jis atrodo kaip Maiklas Boltonas".

Gydytoja: "Kas jis?"

Trečiasis balsas - berods, jauno žmogaus, neseniai peržengusio

paauglystės slenkstį: "Baltasis dainininkas, kuris trokšta būti juodas. Nemanau, kad čia jis".

Vyrai juokiasi, moters balsas prisijungia prie jų (po neilgos pauzės), o mane guldo ant šeriais ar vata prikimšto stalo. Rastis iškrečia kažkokį naują pokštą, kurių, regis, žino neišsemiamą galybę. Aš jo nenugirstu, nes tą pat akimirką mane persmelkia nepaaiškinama baimė. Jei liežuvis užkimš trachėją, nebeįstengsiu alsuoti. Tik ką smegenis gręžė šita mintis, bet dabar ją išstūmė kita: *o gal aš jau nebealsuoju*?

Gal aš jau miręs? Gal čia ir yra mirtis?

Viskas sutampa. Iki menkiausių smulkmenų. Tamsa. Gumos kvapas. Tai šiandien aš Hovardas Užkariautojas, biržos brokeris, "Municipalinio Derio užmiesčio klubo" pažiba, nuolatinis lankytojas, kaip sakoma daugelyje golfo laukų, išmėtytų po visą pasaulį. Bet 1971 metais Mekongo deltoje priklausiau sanitarinei komandai (persigandęs berniukas, kuris retsykiais pabusdavo užverktomis akimis, nes susapnuodavo namie paliktą šunį) ir išsyk supratau, kodėl man pažįstami šie pojūčiai, šitas kvapas.

Šventas Dieve, aš gi lavonmaišyje.

Pirmasis balsas: "Pasirašykite štai čia, daktare. Spauskite stipriau... kad atsispausdintų ant visų trijų egzempliorių".

Rašiklis, brėžiantis popierių. Įsivaizduoju, kaip pirmojo balso savininkas laiko segtuvą, kuriame guli trys lydraščio egzemplioriai.

O, brangiausias Jėzau, neleisk man numirti! Bandau surikti, bet pro lūpas neprasiveržia joks garsas.

Bet aš visgi kvėpuoju... ar ne? Ne, nejaučiu, kad kvėpuočiau, bet mano plaučiams lyg ir nieko nestinga, jie nespurda, nereikalauja oro, kaip kad nutinka, jei ilgam pasineri po vandeniu, vadinas, aš gyvas, taip?

"*Tik prisimink, jei esi miręs*, - kužda vidinis balsas, - *oro jie ir nebereikalaus, teisybė? Nereikalaus, nes mirusiems plaučiams alsuoti nereikia. Mirę plaučiai gali... apsieiti be jo*".

Rastis: "O ką jūs veiksite kitą šeštadienio vakarą, daktare?"

Bet, jeigu aš miręs, kaip galiu jausti? Kaip galiu užuosti maišo, kuriame guliu, kvapą? Kaip galiu girdėti balsus, štai ir dabar daktarė sako, jog kitą šeštadienį šampūnu trinks savo šunį, kurį vadina Rasčiu, koksai sutapimas, ir visi jie juokiasi. Jeigu aš

miręs, kodėl neatsiskyriau nuo kūno ar nepanirau į baltą šviesą, kaip nuolatos pliurpia Ofros pokalbių šou?

Čaižus treškesys, tarsi kažkas plyštų, ir aš akimoju atsiduriu baltoje šviesoje, ji akina tarsi saulės spindulys, prasiveržęs pro debesis speiguotą žiemos dieną. Stengiuosi prisimerkti, bet nieko neišeina. Mano vokai nejudrūs nelyginant dvi uolos.

Prie manęs palinksta veidas, užstodamas dalį šviesos, kuri sklinda ne nuo kokios astralinės plokštumos, o nuo palubėje kybančių fluorescencinių lempų. Veidas priklauso jaunam simpatiškam dvidešimt penkerių metų vyrui. Jis panašus į paplūdimio berniukus iš "Malibu gelbėtojų" ar "Melrouzo". Tik, regis, šio intelektas aukštėlesnis. Iš po atsainiai užsmauktos chirurginės kepuraitės styro juodi plaukai. Akys tamsiai mėlynos - tokios varo merginas iš proto. Skruostikauliai nuberti strazdanomis.

- Tik pamanyk! - šūkteli jisai. Trečiasis balsas. - It iš akies trauktas Maiklas Boltonas! Na, labai jau panašus... - jis palinksta žemiau. Vienas žalio chalato raištelis kutena man kaktą. - Be jokios abejonės. Ei, Maiklai, sudainuok ką nors.

"*Padėk man*!" - štai vienintelis dalykas, kurį mėginu išdainuoti, bet tik spoksau į tamsiai mėlynas akis nemirksinčiu negyvėlio žvilgsniu; tegaliu spėlioti, ar esu negyvėlis, nejau viskas taip ir būna, nejau kiekvienam lemta visa tai patirti, kuomet sustoja siurblys? Jei tebesu gyvas, kodėl jie nemato, kaip mano vyzdžiai siaurėja, reaguodami į ryškią šviesą? Bet aš žinau atsakymą į šį klausimą... ar manau, kad žinau. Jie *nesiaurėja*. Štai kodėl fluorescencinių lempų šviesa tokia skausminga.

Raištis kutena man kaktą nelyginant plunksnelė.

"*Padėk man*! - šaukiu paplūdimio gražuoliukui, galbūt internui, o gal ir apskritai studentui. - *Padėk man, maldauju*!"

Mano lūpos net nevirpa.

Jo veidas tolsta, raištis nebekutena kaktos, o visa toji balta šviesa srūva į bejėges mano akis, kurios negali nei užsimerkti, nei nusigręžti, skverbiasi į smegenis. Pojūtis bjaurus, tarsi tave prievartautų. "Jei ilgai žiūrėsiu į šią šviesą, apaksiu, - mąstau aš, - ir tatai bus laimė".

BUM! Golfo lazdos smūgis per kamuoliuką, bet nelabai tikslus. Gero rezultato nesulaukt. Kamuoliukas ore... bet nukrypsta į šalį... nukrypsta nuo... nukrypsta link...

Po velnių! Aš iki ausų mėšle.

Mano akiratin pakliūna kitas veidas. Baltas chalatas vietoj žalio, viršum jo - nešukuotų rudų plaukų kupeta. Iš pirmo žvilgsnio matyti, jog su IQ stačiai nelaimė. Žinia, čia Rastis. Veide platutėlė buka šypsena, aš ją vadinu mokykline, derančia vaikinui su tatuiruote ant įspūdingo bicepso: "PLĖŠAU LIEMENĖLES"

- Maiklai! - šaukia Rastis. - Vaikine, tu puikiai atrodai! Kokia garbė! Padainuok mums, didysis berniuk! Nudžiugink savo saldučiu balseliu!

Kažkur už nugaros pasigirsta šaltas daktarės balsas, iš visa ko aišku, jog Rasčio maivymasis damai nusibodo.

- Liaukis, Rasti. - Paskui ji kreipiasi į kažką kitą: - Kaip ten buvo, Maikai?

Maikas - pirmasis balsas, Rasčio porininkas. Jam akivaizdžiai nepatinka dirbti su žmogumi, kuris užaugęs nori tapti Endriumi Daisu Klėjumi.

- Jį surado prie keturioliktos "Derio" duobutės. Ne pačiame lauke, o krūmuose. Jeigu jisai būtų žaidęs vienas, jeigu iš paskos einantys žaidėjai nebūtų pastebėję iš krūmų kyšančios kojos, skruzdėlės būtų apgraužusios vargšeliui kaulus.

Galvoje vėlei pasigirsta tas garsas: "*BUM*!" - tik šįsyk jį lydi kitas, menkiau malonus: šnara krūmai, kuriuose rausiuosi lazdos kabliu. Matyt, ties keturiolikta duobute. Visi žino tuos krūmus. Apsiviję gebenėmis ir...

Rastis vis stebeilija į mane - akivaizdžiai susidomėjęs. Jį domina ne mirtis, o mano panašumas į Maiklą Boltoną. Taip, be abejo, aš žinau, ne kartą ir ne du naudojausi šiuo panašumu, bendraudamas su klientėmis. Kitokios naudos neturėjau. O šitaip susiklosčius aplinkybėms... *Dieve.*

- Kas pasirašė lydraštį? - klausia gydytoja. - Kazalianas?

- Ne, - atsiliepia Maikas ir kelias akimirkas žiūri į mane. Bent dešimčia metų vyresnis už Rastį. Juodi žilstelėję plaukai. Akiniai. *Kaipgi šitaip gali būti? Kodėl nė vienas iš tų žmonių nemato, jog aš ne lavonas*? - Tarp tų keturių, kurie jį aptiko, buvo gydytojas. Jo parašas pirmajame puslapyje... matote?

Popierių šnaresys.

- Viešpatie, Dženingsas. Aš jį pažįstu. Jis dispanserizavo Nojų, kai laivą atbloškė prie Ararato šlaitų.

Iš Rasčio veido matyti, jog pokštas jam nesuprantamas, tačiau vaikinas vis vien žvengia nelyginant arklys. Mane nutvilko svogūno

tvaikas, o jei užuodžiu svogūną, vadinas - *alsuoju. Privalau alsuoti*, argi ne? Nebent...

Nespėju baigti minties - Rastis pasilenkia žemiau, ir manyje pabunda viltis. Jis kažką pastebėjo! Kažką pastebėjo ir susiruošė daryti man dirbtinį kvėpavimą. Burna į burną. Palaimink tave Viešpatie, Rasti! Viešpatie, palaimink Rastį ir jo svogūninį kvėpavimą!

Bet kvaila šypsena nesikeičia, ir, užuot priglaudęs savo lūpas prie manųjų, vaikinas delnu brūkšteli per žandikaulį. O dabar suspaudžia jį pirštais.

- Jis *gyvas*! - šaukia Rastis. - Jis *gyvas* ir tuojau sudainuos Maiklo Boltono gerbėjų klubui iš ketvirtosios skrodimo salės.

Pirštai spaudžia stipriau, ir aš netgi juntu skausmą, labai silpną, tarsi blokuojamą novokaino, pirštai ima judinti žandikaulį aukštyn-žemyn, kaukši dantys.

- *Jeigu ji žia-auri, ji nieko nemato*, - šlykščiu, jokiu melodingumu nepasižyminčiu balsu traukia jis - nuo tokio balso Persio Sledžo galva stačiai persprogtų. Mano dantys susiglaudžia ir prasiskiria, paklusdami grubiems rankos judesiams, liežuvis kyla ir krinta, tarsi padvėsęs šuo, besisupantis ant bangų.

- Liaukis! - rikteli moteris. Ji sukrėsta iki sielos gelmių. Regis, Rastis tą junta, tačiau išsidirbinėja toliau. Dabar jo pirštai žnaibo mano skruostus. Mano užšaldytos akys po senovei stebeilija į viršų.

- *Atgręžk geriausiam draugui nugarą, jeigu...*

O štai ir ji, moteris žaliu chalatu, kepuraitės raiščiai tabaluoja ant nugaros, nelyginant Mažylio Sisko sombrero juostelė, ant kaktos kirpčiukai, veidas malonus, bet griežtas, ne gražuolė, tačiau pasižiūrėti yra į ką. Čiumpa Rastį viena ranka, nagai nukirpti trumpai, ir atplėšia nuo manęs.

- Ei! - piktinasi Rastis. - Nelieskit manęs!

- Tuomet tu nelieskjo, - balse skamba įtūžis, abejoti netenka. - Tavo idiotiški juokeliai man jau įgriso, Rasti. Jei iškrėsi dar ką nors, parašysiu pranešimą.

- Verčiau nusiraminkime, - įsiterpia paplūdimio gražuolis, daktarės asistentas. Balse nerimas, tarsi jis nuogąstautų, kad jo šefė ir Rastis tiesiog dabar kibs kits kitam į gerkles. - Paprasčiausiai padėkime tašką.

- Ko ji prie manęs kimba? - Rastis dar bando piktintis, bet iš tiesų tik gailiai inkščia. Paskui kreipiasi į daktarę: - Kodėl jūs tokia pikta? Jums mėnesinės ar kas?

Daktarė (bjaurėdamasi): "Veskit jį iš čia".

Maikas: "Eime, Rasti. Mums reikia pasirašyti žurnale".

Rastis: "Taip. Ir kvėptelti gryno oro".

Aš viską girdžiu, kaip per radiją.

Iš tolstančių žingsnių suprantu, kad jie eina link durų. Gerokai įsižeidęs Rastis atsisveikindamas pataria daktarei pasikabinti ant krūtinės lentelę, kad visi žinotų, kokios ji nuotaikos. Minkšti padai tykiai šnara per keramikines plyteles, tačiau tą garsą ūmai užgožia kitas šnaresys - šnara krūmai, kuriuos aš lenkiu lazda, ieškodamas savo prakeikto kamuoliuko. Kurgi jis, jis negalėjo nusiristi toli, Viešpatie, kaip aš *nekenčiu* keturioliktosios, su visais šitais krūmais, nenustebčiau pamatęs...

Ir tą akimirką man kažkas įkanda, argi ne? Taip, aš įsitikinęs, jog taip ir buvo. Į kairiąją koją, kiek aukščiau baltos kojinės. Įkaitusi skausmo adata, iš pradžių viename taške, paskui skausmas išplinta po visą kūną...

... ir nebūtis. Iki valandos, kai pabudau ant vežimėlio, užtrauktuku užveržtame guminiame maiše, ir išgirdau Maiką ("Ką jie sakė? Kur jį gabent?") bei Rastį ("Manyčiau, į ketvirtą. Taip, į ketvirtą").

Norisi manyti, kad man įkirto gyvatė - bet gal todėl, kad pagalvojau apie gyvates, ieškodamas kamuoliuko. Gal tai buvo vabzdys, aš gi atmenu tik skausmą, be to, koks dabar skirtumas? Bėda ta, kad esu gyvas, o jie šito nė neįtaria. Aišku, man nepasisekė. Pažįstu daktarą Dženingsą, atmenu, kalbėjausi su juo, kai aplenkiau jų ketvertą ties vienuolikta duobute. Labai mielas žmogus, tačiau išsiblaškęs, senas. Ir tasai seneliokas paskelbė mane mirusiu. Moteris gydytoja, mis Mažylis Sisko, dar nė nepasižiūrėjo į mane kaip pridera. Gal kai pasižiūrės...

- Nekenčiu to kretino, - durims užsivėrus, sako ji. Dabar mes trise, tik misis Mažylis Sisko, be abejo, galvoja, kad jie dviese: aš nesiskaitau. - Kodėl man nuolatos tenka turėti reikalų su kretinais, Piteri?

- Nežinau, - atsiliepė misteris Melrouzas, - bet Rastis - ypatingas atvejis, netgi tarp įžymiausių kretinų. Vaikštanti smegenų atrofija.

Jinai juokiasi, kažkas skimbčioja. Už skambesio pasigirsta klaikiai bauginantys garsai: kažkas kilnoja plieninius instrumentus. Vyras ir moteris stovi į kairę nuo manęs, aš jų nematau, bet žinau, ką jiedu veikia: ruošiasi skrodimui. Ruošiasi mane perpjauti. Ketina išrėžti Hovardo Kotrelio širdį ir pasižiūrėti, ar netrūko sienelė, ar neužsikimšo vožtuvas.

"*Mano koja*! - savo galvoj šaukiu aš. - *Pasižiūrėkite į mano koją! Problema kilo dėl kojos - ne dėl širdies*!"

Galbūt mano akys gali judėti - nors šiek tiek. Dabar matau (pačiame akiračio pakraštyje) ilgą ploną nerūdijančio plieno cilindrą. Jis panašus į dantisto laikiklį, tik baigiasi ne grąžto lizdu, o pjūklu. Iš giliausio atminties rūsio, kur smegenys kaupia informaciją, praverčiančią nebent tuo atveju, kai žiūri televizorių ir žaidi "Riziką", išplaukia pavadinimas. Džiglio pjūklas. Naudojamas nurėžti viršutinei kaukolės daliai. Po to, kai tau nuplėšia veidą, nelyginant vaikišką Helouvyno kaukę, kartu su visais plaukais.

O jau tada pasiekia tavo smegenis.

Toliau skimbčioja plienas, garsas liudija, kad jie toliau kiloja instrumentus. Paskui kažin kas garsiai sužvanga. Taip garsiai, kad aš pašokčiau - jei galėčiau pašokti.

- Nori atlikti perikardinį pjūvį? - klausia ji.

- Leisi man jį atlikti? - atsargiai teiraujasi Pitas.

- Taip, manyčiau, taip. - Daktarės Sisko balsas labai geranoriškas, ji ketina padaryti paslaugą patinkančiam žmogui.

- Gerai, - sutinka Pitas. - Asistuosi man?

- Tavo ištikimas antrasis pilotas, - daktarė juokiasi. Juokui antrina čiaukšėjimas. Aš įspėju: žirklės karpo orą.

Dabar panika blaškosi galvoje ir veržiasi laukan, tarsi palėpėje užkluptų varnėnų būrys. Vietnamas tolimoje praeityje, bet aš mačiau pustuzinį skrodimų, atliktų lauko sąlygomis, gydytojai juos vadino "palapinine autopsija", ir žinau, ką rengiasi daryti Sisko ir Pančo. Žirklių ašmenys ilgi ir aštrūs, po pirštais stori platūs lizdai. Norint jomis pasinaudoti, reikalinga nemenka jėga. Apatinė ašmenų dalis įsminga į pilvą tarsi į sviestą. Paskui perkerpa apatinį nervinį mazgą saulės rezginyje, aukščiau esančius raumenis bei sausgysles. Pasiekia krūtinės ląstą. Kai ašmenys susiglaudžia tąsyk, girdėti treškesys, šonkauliai prasiskiria į šalis it dvi virve surištos statinaitės pusės. O žirklės (panašiomis naudojasi supermarketų mėsininkai, dorojantys paukščius) vis raižo raumenis bei kaulus, atlaisvindamos plaučius, sėlina link trachėjos, versdamos Hovardą Užkariautoją Kalėdiniais pietumis, kurių niekas nevalgys.

Veriamas ūžesys... regis, įjungė grąžtą.

Piteris: "Galima, aš..."

Daktarė Sisko, tarsi rūpestinga mama: "Ne. Paimk štai šias". *Spragt-spragt.* Demonstruoja.

- Kodėl? - klausia jis.

- Nes aš taip noriu, - motiniškų gaidelių balse gerokai mažiau. - Kai pats atlikinėsi skrodimus, Piti-vaikuti, darysi, ką įsigeidęs. Bet Ketės Arlen skrodimo salėje visų pirma imamos perikardinės žirklės.

Skrodimo salė. Štai mes ir išsiaiškinome. Iš baimės norisi pašiurpti, bet, aišku, nieko neišeina, oda lieka glotni.

- Atsimink, - dabar daktarė Arlen skaito paskaitą, - kiekvienas kvailys gali išmokti naudotis melžimo aparatu... bet geriausi rezultatai pasiekiami, melžiant rankomis, - jos balse girdėti agresija. - Supratai?

- Supratau.

Jie ruošiasi tą daryti. Privalau krustelti arba riktelti, antraip jie išties tą padarys. Gal tuomet, kai į mane įsmigs žirklės, pasilies ar čiurkšle trykštels kraujas, ir jie suvoks: kažkas ne taip, bet, ko gero, bus jau per vėlu. Ašmenys jau spės susiglausti, šonkauliai gulės man ant dilbių, o širdis baimingai pulsuos po fluorescencinėmis lempomis nuo kraujo žvilgančiame širdies krytyje...

Sutelkiu dėmesį į savo krūtinę. Išpučiu ją... ar mėginu... ir kažkas nutinka.

Garsas!

Aš išleidžiu garsą!

Didžioji jo dalis pasiliko užčiauptoje burnoje, bet aš visgi galiu jį išgirsti ir pajusti nosyje: žemą dudenimą.

Susikaupiu, sugniaužiu kumštin visą savo valią ir pamėginu dar kartą, ir šįsyk garsas aiškesnis, jis išsilieja iš šnervių tarytum cigaretės dūmas: "*N-n-n-n...*" Tas garsas verčia prisiminti televizinę Alfredo Hičkoko programą, kurią mačiau prieš daugelį metų. Džozefą Koteną paralyžiavo po automobilio avarijos, bet galiausiai jis įstengė pranešti tebesąs gyvas, išspausdamas vieną vienintelę ašarą.

Tas vos girdimas uodiškas zyzimas man neginčijamai įrodė, jog nesu miręs, jog aš - ne šiaip dvasia, glūdinti moliniame manojo kūno sarkofage.

Vėl susikoncentruoju ir jaučiu, kaip oras patenka į gerklę, pakeisdamas tą, kurį tik ką iškvėpiau, ir aš vėl jį iškvepiu, eikvodamas visas jėgas, daugiau jėgų, nei eikvojo jaunuolis, vasarą uždarbiavęs "Kelių

statybos kompanijoje", baisiai stengiuosi, nes dabar kovoju už gyvybę, ir jie privalo mane išgirsti, švenčiausias Dieve, jie privalo.

"*N-n-n-n...*"

- Nori pasiklausyti muzikos? - klausia moteris-gydytoja. - Turiu Martį Stiuartą, Tonį Benetą...

Jis tarytum prunkšteli. Vos jį girdžiu, neišsyk suprantu daktarės žodžių prasmę... galbūt savo laimei.

- Tiek to, - jinai juokiasi. - Turiu ir "Rouling Stounus".

- Tu?

- Aš. Nesu tokia "mėlynoji kojinė", kokia atrodau, Piteri.

- Aš nenorėjau... - regis, jisai paraudo.

"*Išgirskite mane*! - rėkiu galvoje, o mano užšaldytos akys stebeilija į sniego baltumo šviesą. - *Liaukitės tarškėję, jūs gi ne šarkos, išgirskite mane*!"

Jau jaučiu, kaip oras plona srovele teka per gerklę, ir pagalvoju, kad mano atradimo efektas silpsta. Ir mintys tuojau pat pasuka kita kryptimi. Gal efektas ir silpsta, bet veikiai prapuls ir pati pasveikimo galimybė. Visos mano jėgos skirtos tam, kad jie mane išgirstų, ir šįkart jie būtinai išgirs, aš žinau.

- Vadinas, "Stounai", - sako jinai. - Nebent norėtum, kad tavo pirmojo perikardinio pjūvio garbei nulėkčiau į parduotuvę ir atneščiau Maiklo Boltono CD.

- Prašau, nereikia! - šūktelėjo jis, ir abu juokiasi.

Garsas išsiveržia iš manęs, ir šįsyk jis aštresnis. Ne toks garsus, kaip norėtųsi, bet jau šis tas. Jie išgirs, jie *privalo*.

Ir tuomet, kai aš jau imu spausti iš nosies garsą, kambaryje sugriaudi gitaros, o nuo sienų, nelyginant teniso kamuoliukas, atsimuša Miko Džagerio balsas: "*Taip, čia tiktai rokenrolas, bet aš jį MY-Y-Y-Y-Y-Y-L-I-U-U-U...*"

- Prisuk garsą! - šaukia daktarė Sisko, na, labai jau garsiai, ir, žinia, visame tame triukšme mano nosinio garso, mano bergždžio bandymo dudenti nosimi niekas negirdi. Tolygu kuždėti kalvėje.

Dabar jos veidas palinksta prie manęs, ir aš vėl patiriu siaubą pamatęs, kad daktarės akys pridengtos plastikiniu skydeliu, o burna ir nosis - kauke. Ji nusigręžia.

- Nurengsiu jį tau, - sako ji Piteriui ir pasilenkia dar žemiau, su

spindinčiu skalpeliu rankoje, aptemptoje pirštine, pasilenkia per "Rouling Stounų" gitarų griausmą.

Dudenu iš nevilties, bet kas iš to? Pats savęs negirdžiu.

Skalpelis sustingsta virš manęs, paskui pradeda rėžti.

Rėkiu savo galvoje, tačiau skausmo nėra, tik mano marškinėliai prasiskiria į dvi dalis, kurios nuslysta palei šonus. Lygiai taip turės prasiskirti ir mano krūtinės ląsta - po to, kai Piteris, nė nenutuokdamas, ką daro, atliks savo pirmąjį perikardinį pjūvį, perskros gyvą pacientą.

Mane pakelia. Galva atsilošia atgal, ir aš matau Piterį, nuleidžiantį perregimą plastikinį skydelį. Jis stovi už plieninio stalelio, ant kurio sudėlioti instrumentai. Garbingą vietą ant stalelio užima žirklės. Jos tik akimirkai patenka į mano akiratį, ašmenys spindi it atlasas. Paskui mane paguldo vėl, bet marškinėlių jau nebevilkiu. Dabar aš iki pusės nuogas. O kambaryje šalta.

"*Pažvelkite į mano krūtinę*! - šaukiu jai. - *Jūs turite matyti, kad ji kyla ir leidžiasi, nors oro į ją patenka vos minimumas! Jūs gi specialistė, velniai jus rautų*!"

Bet jinai žiūri ne į mane, o į Piterį, pakelia balsą, kad peršauktų muziką. ("*Man patinka, patinka, patinka...*" - plyšoja "Rouling Stounai", aš manau, jog skaistykloje ištisą amžinybę girdėsiu tuos idiotiškus sniaukrojančius klyksmus). - Lažinies? Boksininko trumpikės ar glaudės?

Pašiurpęs ir įniršęs suprantu, apie ką ji kalba.

- Trumpikės! - atsiliepia Piteris. - Savaime suprantama. Pakanka tik dirstelėti į tą vaikiną!

"*Šūdžius*! - mėginu surikti aš. - *Tu veikiausiai manai, kad visi, perkopę keturiasdešimtmetį, dėvi boksininko trumpikes! Veikiausiai manai, kad, sulaukęs keturiasdešimties...*"

Ji atsega mano "bermudų" sagą, paskui užtrauktuką. Kitokioje situacijoje tokie gražios moters veiksmai (griežtos, bet vis vien gražios) man suteiktų neišpasakytą pasitenkinimą. Bet šiandien...

- Tu pralošei, Piti-vaikuti, - sako jinai. - Glaudės. Iš tavęs doleris.

- Atiduosiu iš algos, - jis prieina artyn. Piterio veidas pasirodo šalia jos. Jiedu žiūri į mane pro plastikinius skydelius, tarsi du ateiviai į pagrobtą Žemės gyventoją. Stengiuosi priversti juos pamatyti mano akis, pamatyti, kad *žiūriu į juos*, bet tie kvailiai spokso į mano kelnaites.

- O, jos dar ir *gražios*! - šūkteli Pitas. - Kietai!

- Dar gerai, kad ne rožinės, - šypteli moteris. - Pakelk jį, Piteri, jis sveria visą toną. Nenuostabu, kad jį ištiko infarktas. Lai tatai bus tau pamoka.

"*Aš puikios formos*! - šaukiu jai. - *Gal mano sveikata geresnė nei tavo, tu kale*!"

Stiprios rankos atplėšia nuo stalo mano šlaunis. Treška stuburas; nuo šio garso pokši širdis.

- Atleisk, bičiuli, - sako Piteris, ir ūmai man pasidaro dar šalčiau, nes nuo manęs nutraukia šortus ir raudonas glaudes.

- Kilstelim vieną kojytę, - burkuoja moteris-gydytoja. - Kilstelim antrą kojytę. Nuaunam batelius, dabar kojinytes...

Staiga ji grįžteli į Piterį, ir aš vėl atgaunu viltį.

- Ei, Pitai.

- Ką?

- Ar golfą žaidžiantys vyrai paprastai dėvi "bermudus" ir mokasinus?

Jai už nugaros (tenai tik triukšmo šaltinis, pats triukšmas glaudžiai supa mus iš visų pusių) "Rouling Stounai" pradeda "Emocinį gelbėjimą". "*Aš būsiu tavo riteris...*" - dainuoja Mikas Džageris, ir aš galvoju, kaip tam šaunuoliui sektųsi šokti su trim dinamitiniais užtaisais, prikabintais prie jo liesos subinės.

- Jei nori žinoti mano nuomonę, šis vaikinas stačiai prašėsi nemalonumų, - tęsia jinai. - Maniau, kad jie apsiauna specialius batus - bjaurius, specifinius, skirtus perdėm golfui, su mažais gūbreliais ant padų.

- Taip, tačiau juos avėti neprivalu. Nėra tokio įstatymo, - pirštinėtos Piterio rankos man virš veido, jis užlenkia išskėstus pirštus atgal. Sąnariai treška, talkas byra ant manęs it pudra. - Kol kas dar ne. Ne taip, kaip boulinge. Jei žaisi boulingą be specialaus apavo ir tave pastebės, gali gauti parų.

- Nejaugi?

- Taip.

- Nori atlikti išorinę apžiūrą?

"*Ne*! - šaukiu aš. - *Juk jisai dar berniūkštis, ką gi jūs DAROTE*?"

Piteris žvelgia į daktarę, tarsi ir jam būtų dingtelėjusi tokia pat mintis.

- Juk tatai... e-e... ne visai teisėta, ar ne, Kete? Noriu pasakyti...

Ji atsigręžia, klausydamasi Piterio žodžių, apžvelgia skrodimo salę, ir imu įtarti, jog manęs laukia blogos naujienos: nepaisant viso jos griežtumo, šita Sisko, jinai gi daktarė Ketė Arlen, nelygiai alsuoja, stebeilydama į tamsiai mėlynas Pito akis. Šventas Dieve, mane paralyžiuotą atvežė iš golfo lauko į teleserialą "Ligoninės priimamasis", šią savaitę gausiai auditorijai siūloma serija "Meilė ketvirtojoje skrodimo salėje".

- Paklausyk, - ji suokalbiškai kužda, - čia gi nieko nėra, tik tu ir aš.

- Įrašas...

- Dar neįjungtas. O kai jį įjungsime, aš nuolat būsiu šalia, stebėdama kiekvieną tavo žingsnį. Beveik nuolat. Paprasčiausiai noriu sutvarkyti šias korteles ir stiklines priemones. Žinia, jei tau stinga deramo pasitikėjimo...

"*Taip*! - šauksmas veržte veržiasi nuo sustingusio mano veido. - *Pajusk nepasitikėjimą! BAISŲ nepasitikėjimą! NEAPSAKOMAI BAISŲ nepasitikėjimą*!"

Tačiau Piteriui dvidešimt ketveri, ir ką gi jis gali pasakyti šiai gražiai, griežtai moteriai, kuri stovi šalimais, siūlydama pasireikšti? Ir kalbama, žinia, ne apie skrodimą. "*Ne, mamyte, aš bijau*"? Be to, jam niežti rankas. Akyse už plastikinio skydelio įžvelgiu geismą. Jis stačiai nekantrauja persmeigti mane žirklėmis.

- Klausyk, jei mane pridengsi...

- Gali neabejoti, - patikina daktarė. - Juk reikia kažkada pradėti, Piteri. O jeigu tau manęs išties prireiks, juostelę persuksim ir įrašysim iš naujo.

Jo veide nuostaba.

- Gali taip padaryti?

Moteris šypsosi.

- Ketvirtojoje škrodimo šalėje turime daug pašlapčių, mein Herr.

- Neabejoju, - jis taip pat nusišypso ir pasitraukia iš mano akiračio. Kai ranka sugrįžta, pirštai gniaužia mikrofoną, juodu laidu prikabintą prie lubų. Savo forma mikrofonas primena plieninę ašarą. Vien jį pamačius, mane persmelkia šimtąkart stipresnis siaubas. Žinoma, jie manęs nepapjaus, argi ne?

Pitas dar ne veteranas, bet šiokios tokios patirties jau turi; jis būtinai pastebės įkandimo pėdsakus - jau nežinau, kas ten man įkando, kol

krūmuose ieškojau kamuoliuko, - ir tuomet jie įtars, kad kažkas ne taip. *Privalo* įtarti.

Tačiau vis vien regiu žirkles ir beširdišką jų spindesį, žirkles, panašias į tas, kokiomis karpo vištas... ir nejučia klausiu savęs, ar būsiu gyvas, kai jie išplėš man iš krūtinės širdį ir sekundėlę kitą palaikys prieš sustingusias mano akis - srūvančią krauju, o paskui švystels ant svarstyklių. Įsivaizduoju, kad galiu tą pamatyti. Išties galiu. Juk kalbama, kad, sustojus širdžiai, smegenys gali normaliai funkcionuoti kone tris minutes.

- Pasirengęs, daktare, - oficialiu tonu sako Piteris. Kažkur sukasi įrašinėjanti magnetofono juosta.

Skrodimo procedūra prasidėjo.

- Nagi, aprašykime šį poną, - linksmai šūkteli jinai, ir mane mikliai perverčia. Dešinė ranka nubrėžia platų lanką, trinkteli į stalo kraštą, krinta žemyn, metalinė briauna įsirėžia į bicepsą. Man skauda, bet aš džiaugiuosi skausmu, sveikinu jį. Meldžiuosi, kad briauna perrėžtų odą, meldžiuosi, kad plūsteltų kraujas, kad nutiktų kažkas tokio, ko nenutinka įprastiems lavonams.

- Oplia! - tęsia daktarė Arlen, kilsteli mano ranką ir paguldo šalia kūno.

Dabar man labiausiai rūpi nosis. Ji priglausta prie stalo, ir mano plaučiai pirmąkart siunčia nelaimės signalą: gailiai spurda. Burna užčiaupta, į stalą įbesta nosis dalinai užspausta (kiek, pasakyt negaliu; aš gi net nejaučiu savo alsavimo, praktiškai nejaučiu). Kas bus, jei uždusiu?

Paskui kažkas nutinka, ir aš pamirštu nosį. Man į išeinamąją angą sugrūda didžiulį daiktą, pagal pojūčius -, stiklinę beisbolo lazdą. Vėl bandau surikti, ir man visgi pavyksta išspausti silpnutį gugenimą.

- Matuoju temperatūrą, - sako Piteris. - Taimeris įjungtas.

- Gera mintis, - ji pasislenka. Užleidžia jam vietą. Leidžia pasitreniruoti su šiuo lavonu. Leidžia pasitreniruoti su manim. Muzika prityla.

- Subjektas - baltasis, amžius - keturiasdešimt treji metai, - kalba į mikrofoną Pitas, kalba amžinybei. - Jį vadina Hovardu Randolfu Kotreliu, gyvena adresu: 1566 Lorel-krest-leinas, čia, Deryje.

Daktarė Arlen iš tolo atitaria: “Meri Mide”.

Pauzė. Pitas tęsia, jo balse girdėti susierzinimas: “Daktarė Arlen man pranešė, kad iš tiesų subjektas gyvena Meri Mide, kuris atsiskyrė nuo Derio...”

- Pakaks tų istorijų, Pitai.

Šventas Dieve, ką jie sugrūdo man į subinę? Termometrą gyvuliams? Jei jis būtų bent šiek tiek ilgesnis, galvutė siektų gerklę. Ir vazelino pagailėjo - sutaupė... bet, kita vertus, kodėl gi ne? Šiaip ar taip, aš jiems tik lavonas.

Lavonas.

- Atleiskite, daktare, - Pitas išlaiko pauzę, matyt, bando prisiminti, kur sustojo. Prisiminė. - Tai informacija iš lydraščio, kurį atgabeno "greitosios pagalbos" sanitarai. Duomenys nurašyti iš vairuotojo pažymėjimo, išduoto Meino valstijos. Lydraštį pasirašė daktaras... e-e... Frenkas Dženingsas. Subjektas aptiktas nebegyvas "Derio" golfo klubo teritorijoje.

Dabar pasikliauju savo nosimi. Viliuosi, kad ji ims kraujuoti. "*Maldauju*, - kreipiuosi į ją, - *pradėk kraujuoti. Ir ne šiaip kraujuok, lai kraujas liejasi upe*".

- Mirties priežastis gali būti infarktas, - tęsia Piteris. Lengva kažkieno ranka slysta per mano nugarą iki properšos tarp sėdmenų. Tikiuosi, kad ji ištrauks termometrą. Bergždžiai. - Rodos, stuburas nepažeistas. Regimų traumos požymių nematyti.

Regimų požymių. *Regimų požymių*! Ką jie tauškia?

Jis kilsteli mano galvą, pirštų galiukais apčiupinėja skruostikaulius. Beviltiškai būgniju: "*N-n-n-n*", - puikiai žinodamas, kad Piteris neįstengs manęs išgirsti, pernelyg jau garsiai blerbia Keito Ričardso gitara, bet viliuosi, kad pajus oro vibraciją mano nosies kanaluose.

Nepajunta. Tik sukioja galvą į šalis.

- Jokių regimų kaklo traumų, jokio lavoninio stingulio, - kalba jisai, ir man taip norisi, kad Pitas paprasčiausiai paleistų mano galvą, kad toji šlepteltų ant stalo, štai tuomet iš nosies būtinai pasipiltų kraujas, *nebent būčiau miręs*, bet vaikinas atsargiai ją paguldo, nosis susiploja, man vėl kyla pavojus paprasčiausiai uždusti.

- Regimų pažeidimų nėra nei ant nugaros, nei ant sėdmenų, nors viršutinėje dešinės šlaunies dalyje matyti surembėjęs randas - jis atrodo kaip sena žaizda, galbūt nuo šrapnelio. Bjaurus randas.

Randas bjaurus, ir jis nuo šrapnelio. Po jo karas man baigėsi. Mina pataikė į tiekimo tarnybų zoną, du nukauti, vienam - man - pasisekė. Jis dar bjauresnis iš priekio, jautresnėje vietoje, bet vaikų darymo organas funkcionuoja... tiksliau, funkcionavo iki šios dienos. Ketvirtis colio į

kairę, ir seksualinių poreikių tenkinimui būtų reikėję įsitaisyti rankinį siurbliuką bei angliarūgštės dujų balionėlį.

Galiausiai jisai ištraukia termometrą (o, Dieve, koksai palengvėjimas), ir, Pitui kilstelėjus prietaisą į akių lygį, ant sienos matau ilgą šešėlį.

- Trisdešimt keturi ir dvi dešimtosios, - pranešė jisai. - Daugoka. Tarsi tas vaikinas būtų gyvas, Kete... daktare Arlen.

- Prisimink, kur jį rado, - nuo tolimosios sekcijinės salės sienos atsiliepia daktarė. Vieną dainą "Roulingai" užbaigė, kitos dar nepradėjo, tad jos balse aiškiai girdžiu lektoriaus intonacijas. - Golfo laukas. Antra vasaros dienos pusė. Nenustebčiau, jei termometras rodytų trisdešimt šešis ir šešias dešimtąsias.

- Žinoma, žinoma, - balsas įžeidus, kaip nubausto vaiko. - Juostelėje skambės keistai, ar ne? - Vertimas: "*Perklausius juostelę bus galima pamanyti, kad aš beviltiškas kvailys?*"

- Nieko keista, įprastas praktinis užsiėmimas. Tiesą sakant, juk taip ir yra.

- Gerai, puiku. Važiuojam toliau.

Jo guma aptraukti pirštai praskiria mano sėdmenis, slenka žemyn, link šlaunų. Jei pajėgčiau, įtempčiau raumenis.

"*Kairė koja*, - siunčiu jam telepatinį signalą. - *Kairė koja, Pitivaikuti, kairysis kelias, matai?*"

Jis turi pamatyti, *privalo*, nes aš jaučiu, jaučiu, toji vieta pulsuoja skausmu, kaip nuo bitės geluonies ar injekcijos, kai negrabi medsesuo, užuot suleidusi vaistus į veną, visą švirkšto turinį suleidžia į raumenis.

- Visi žino, jog žaisti golfą, vilkint šortus - ne pati geriausia mintis, ir subjektas akivaizdžiai patvirtina šį teiginį, - kalba Piteris, ir aš linkiu jam gimti aklam. Po velnių, gal jis ir gimė aklas, juk elgiasi taip, tarsi neturėtų akių. - Matau gausybę vabzdžių įkandimų, įbrėžimus...

- Maikas sakė, kad jį surado krūmuose, - atsiliepė Arlen. Ji kelia tiek triukšmo. Toks jausmas, kad ta moteris plauna kavinėje indus, o ne rūšiuoja stiklines priemones ir korteles. - Spėju, kad jis ieškojo kamuoliuko, ir tuomet jį ištiko infarktas.

- Aha...

- Tęsk, Piteri, tau puikiai sekasi.

Manau, jog šis teiginys ginčytinas.

- Gerai.

Vėl prisilytėjimai ir spaudymai. Gal net pernelyg švelnūs.

- Moskitų įkandimai ant kairiosios blauzdos atrodo uždegiminiai, - prisilytėjimai tebėra švelnūs, tačiau pulsuojantis skausmas sustiprėja taip, jog aš surikčiau, jei tik pajėgčiau rėkti, o ne vos girdimai dvėsuoti. Ir tuomet dingteli mintis, kad mano gyvenimas priklauso nuo jų klausomo "Rouling Stounų" įrašo trukmės... jei įstengsiu ką nors sušnopuoti pakankamai garsiai, ir kuris nors mane išgirs anksčiau, nei jiedu apvers kasetę...

- Galbūt po bendro skrodimo norėsiu dirstelti į tuos įkandimus, - sako daktarė, - nors jei mūsų įtarimai dėl jo širdies yra teisingi, šito neprireiks. O gal... norėtum, kad juos apžiūrėčiau tiesiog dabar? Jie tave neramina?

- Ne, paprasčiausi moskitų įkandimai, - lemena tasai mulkis. - Čia moskitai stambūs. Penki... septyni... aštuoni... kone tuzinas įkandimų tik ant kairės kojos.

- Pamiršo, kur eina.

- Gal ir nepamiršo, o štai pasirūpinti "digitalinu" tikrai nesiteikė, - atsako Pitas, ir jiedu draugiškai juokiasi iš skrodimo salei pritinkančio pokšto.

Šįkart jis apverčia mane pats, veikiausiai netverdamas džiaugsmu, jog gali pademonstruoti treniruoklių salėje pripumpuotus raumenis, slėpdamas nuo pašalinių akių gyvatės įkandimus, aprėmintus moskitų paliktomis žymėmis. Aš vėl nemirksėdamas žvelgiu į fluorescencines lempas. Pitas atsitraukia per žingsnį, dingsta iš mano akiračio. Stalas pasvyra, ir aš žinau kodėl. Kai jie mane išskros, skysčiai nutekės žemyn, į specialius rinktuvus kojūgalyje. Kad centrinė Ogastos laboratorija turėtų ką analizuoti, jei skrodimo metu iškiltų kokių nors klausimų.

Koncentruoju valią ir pastangas, bandydamas užsimerkti, kol jis žiūri man į veidą, bet neįstengiu krustelti vokų. Šio šeštadienio popietę tenorėjau įveikti aštuoniolika duobučių, bet pavirtau Miegančiąja Gražuole su apžėlusia krūtine. Ir niekaip negaliu atsikratyti minties: ką jausiu, kai žirklės įsmigs man į pilvą?

Pitas vienoje rankoje laiko kažkokį lapelį. Tikrinasi, deda į šalį, prabyla į mikrofoną. Jo balsas skamba ryžtingiau. Jis tik ką padarė pačią neteisingiausią išvadą savo gyvenime, bet apie tai nė nenutuokia ir todėl nėmaž neabejoja, kad viskas klojasi kaip privalu.

- Šį skrodimą atlieku penktą valandą keturiasdešimt devynios minutės po pusiaudienio, šeštadienį, 1994 metų rugpjūčio 20.

Jis timpteli mano lūpas, apžiūri dantis, nelyginant žmogus, sumanęs pirkti arklį, paskui traukia žemyn žandikaulį.

- Gera spalva, - komentuoja Piteris, - ir jokių petechialinių kraujosrūvų ant skruostų, - pasibaigė eilinė daina, girdžiu spragtelėjimą: jis užmina pedalą, sustabdydamas įrašą. - Galima pamanyti, kad šis vyrukas tebėra gyvas.

Švokščiu iš visų jėgų, bet tą pat akimirką daktarė Arlen kažin ką išmeta ant žemės - sprendžiant iš garso, naktipuodį.

- Kaip jam šito norėtųsi, - juokiasi jinai. Pitas jai pritaria, ir tą minutę aš jiems abiem linkiu susirgti vėžiu, neoperuojamu ir užtikrinančiu ilgalaikes kančias.

Vaikinas palinksta prie mano kūno, čiupinėja krūtinę ("Jokių mėlynių, patinimų, kitokių išorinių infarkto požymių", - paskelbia rezultatus jisai. Koksai siurprizas), paskui palpuoja pilvą.

Aš riaugėju.

Jis spokso į mane, akys suapvalėja, žandikaulis mažumą atsiknoja, ir aš vėl beviltiškai mėginu švokšti - žinodamas, kad jisai manęs neišgirs: jau prasidėjo daina "Pradėk su manimi iš naujo". Bet labai norisi manyti, jog švokštimas podraug su riaugėjimu praskaidrins jam smegenis, įtikins, jog skrosti susiruošė anaiptol ne lavoną.

- Atsiprašau už tave, Houvi, - įsiterpia daktarė Arlen, toji kalė. Ji stovi mano galvūgalyje ir krizena. - Būk atsargus, Pitai, pomirtinio riaugėjimo šlykštus kvapas.

Jis teatrališkai pavaiko delnu orą, paskui vėl imasi nutraukto darbo. Praktiškai nebeliečia slėpsnų, prabėgom paminėdamas randą ant dešinės kojos, iš nugarinės šlaunies dalies pereinantį į priešakinę.

"*Nepastebėjai svarbios smulkmenos*, - mąstau aš, - *gal dėl to, kad ji aukščiau, nei žiūri. Nedidelė bėda, mano brangus Paplūdimio Berniuk, betgi tu pražiūrėjai, kad AŠ GYVAS, o tatai jau katastrofa*!"

Jis toliau šneka į mikrofoną, iš balso jaučiu, jog Pitas apsipranta naujoje aplinkoje (balsas panašus į Džeko Klugmano iš "Kvinsio, M.E."), ir aš žinau, kad jo porininkė, stovinti mano galvūgalyje, toji vietinės gydytojų bendruomenės Polijana, nemano, kad jai teks atsukti atgalios juostelę su šios "praktinio užsiėmimo" dalies įrašu. Pitui puikiai sekasi, neskaitant vieno niekniekio: pirmasis lavonas, kurį jis ketina skrosti, - gyvas žmogus.

Galiausiai jisai sako: "Manau, esu pasirengęs pradėti kitą etapą", - beje, balse girdėti abejonė.

Ji prieina, prabėgom dirsteli į mane, paskui spusteli Pito petį.

- Gerai. Pirmyn.

Dabar aš stengiuosi iškišti liežuvį. Štai šitaip vaikiškai pademonstruoti savo požiūrį į gražuoliuką. Šito visai pakaktų... man rodos, jaučiu liežuvį ir lūpas, panašiai jautiesi, kai ima slūgti novokaino poveikis. Regis, ir liežuvis krustelėjo. Ne, veikiausiai trokštamą dalyką palaikiau tikro...

Taip! *Taip*! Virptelėjo, bet tik kartą, antras bandymas visiškai nesėkmingas.

Kai Pitas imasi žirklių, "Rouling Stounai" užtraukia kitą dainą, "Nutverk ugnį".

"*Pridėkite veidrodį man prie nosies*! - šaukiu jiems. - *Ir pamatysite, kaip tasai aprasos! Nejau tokia mintis jums nė nedingteli*?"

Čakšt, čakšt, čakšt, čiaukši žirklės.

Pitas pasuka jas taip, kad šviesa atsispindi nuo žvilgančių ašmenų, ir aš pirmąsyk esu tikras, šimtu procentų tikras, jog toji beprotystė tęsis iki logiškos pabaigos. Režisierius neketina nutraukti filmavimo. Teisėjas neketina nutraukti dvikovos dešimtajame raunde. Mes neketiname imti pertraukėlės, kad sužinotume savo rėmėjų nuomonę. Pitis-vaikutis ketina suvaryti žirkles man į pilvą, kol aš bejėgis tysau ant šio stalo, o paskui perskrosti mane it banderolę, atgabentą iš "Horšou kolekcijos".

Jis klausiamai žvelgia į daktarę Arlen.

"*Ne*! - klykiu aš, mano balsas daužosi į tamsias kaukolės sieneles, bet neištrūksta iš burnos. - *Ne, maldauju, ne*!"

Moteris linkteli.

- Pradėk. Tau pavyks.

- E-e... ar nenorėtumei išjungti muzikos?

"*Taip! Išjunk ją*!"

- Tau trukdo?

"*Taip! Muzika jam trukdo! Ji galutinai užtemdė Pitui protą! Jis netgi nusprendė, kad jo pacientas nebegyvas*!"

- Na...

- Žinoma, - atsiliepia Arlen ir dingsta iš mano akiračio. Po akimirkos Mikas ir Keitas galų gale nutyla. Stengiuosi švokšti, tačiau pašiurpęs suvokiu: neišeina. Esu pernelyg išsigandęs. Baimė sukaustė mano balso

stygas. Tegaliu stebėti, kaip moteris prieina prie kolegos, jiedu abu žvelgia į mane iš viršaus žemyn, tarsi nešantys karstą - į kapo duobę.

- Ačiū, - dėkoja jis. Paskui giliai įkvepia ir pakelia žirkles. - Atlieku perikardinį pjūvį.

Ir lėtai nuleidžia žirkles. Aš jas matau... matau... paskui jos pranyksta iš mano akiračio. O kiek vėliau pajuntu, kaip šaltas plienas priglunda prie viršutinės pilvo dalies.

Jis abejodamas žvelgia į daktarę.

- Tu įsitikinusi, kad...

- Ar tu nori išmokti daryti skrodimus, ar ne, Piteri? - balsas griežtas ir čaižus.

- Tu gi žinai, kad noriu, tačiau...

- Tokiu atveju pjauk.

Jis linkčioja, kietai sučiaupia lūpas. Aš užsimerkčiau, jei galėčiau, bet, žinia, negaliu; tik pasirengiu skausmui, kurį pajusiu po sekundėlės ar dviejų, sakau sau: "*Laikykis*!"

- Pjaunu, - jis mažumą palinksta į priekį.

- Vieną minutėlę! - šaukia jinai.

Spaudimas kiek žemiau saulės rezginio atlėgsta. Pitas atsigręžia į daktarę, veide nuostaba, lengvutis susierzinimas, o gal ir palengvėjimas, nes pavyko atitolinti kritinį momentą.

Jaučiu, kaip moters ranka apglėbia mano penį, tarsi ji ketintų mane pamaloninti; toksai saugus seksas su negyvėliu.

- Pražiopsojai štai šitą, Piteri.

Jis pasilenkia, apžiūri jos radinį - randą kone pačioje kirkšnyje, viršutinėje dešinės šlaunies dalyje, išvirtusį, blizgantį, oda be menkiausių porų.

Jos ranka tebegniaužia mano organą, gniaužia, kad tasai neužstotų rando, tiktai dėl to. Lygiai taip ji laikytų sofos pagalvėlę, norėdama kažkam parodyti po ja aptiktus lobius: monetas, piniginę, katės užsmaugtą pelę... bet kažin kas vyksta.

Viešpatie Jėzau, *kažin kas vyksta*!

- Ir pažvelk, - daktarės pirštai glosto dešinę kapšelio pusę, slenka tolyn, link šlaunies. - Pažvelk į šiuos siūlų pavidalo randus. Ko gero, jo kiaušiniai išsipūtė sulig greipfrutais.

- Jam pasisekė, kad neprarado vieno, o gal ir abiejų išsyk.

- Gali lažintis iš... gali lažintis, pats žinai iš ko, - jinai juokiasi, ir juoke neabejotinai skamba seksualinės gaidelės. Pirštai tai susigniaužia, tai atsipalaiduoja, ranka tolydžio juda, kad randas liktų matomas. Judesiai spontaniški, tačiau Arlen galėtų užsidirbti dvidešimt ar trisdešimt baksų, jei visa tai atliktų sąmoningai... žinoma, kitokiomis aplinkybėmis. - Manau, tai kovinis sužeidimas. Paduok man didinamąjį stiklą, Pitai.

- Bet ar man nederėtų...

- Sugaišiu tik kelias sekundes, - visas jos dėmesys skirtas randui. - Jis vis vien niekur nedings, - ranka tebegniaužia mano penį, suspaudžia, paleidžia, ir aš jaučiu, *kažkas* vyksta toliau, bet gali būti, jog klystu. *Tikriausiai* klystu, antraip jisai pamatytų, jinai *pajustų...*

Daktarė Arlen pasilenkia taip žemai, jog aš matau vien jos nugarą, aptemptą žaliu chalatu, ir kepuraitės raištelius, primenančius laibutes kasytes. Dabar, o-ho-ho, aš ta pačia vieta jaučiu jos alsavimą.

- Atkreipk dėmesį, kaip skleidžiasi spinduliniai randai. Tatai skeveldrinis sužeidimas, kurį jisai pelnė prieš dešimtį metų. Galime patikrinti jo tarnybos...

Atsilapoja durys. Pitas iš netikėtumo rikteli. Daktarė Arlen - ne, bet jos ranka nejučia susigniaužia, pasislenka, ir iš šalies turėtų atrodyti, tarsi guvi medsesuo glamonėja prie patalo prikaustytą pacientą.

- *Neskroskite jo*! - balsas toks veriantis, toks išsigandęs, jog aš vargiai atpažįstu Rastį. - *Neskroskite jo! Krepšyje su lazdomis gyvatė, ir jinai įkando Maikui*!

Jiedu atsigręžia į Rastį, akys plačiai atmerktos, žandikauliai atkarę. Gydytoja tebegniaužia mano pasididžiavimą, bet pati šito nesuvokia, jau kurį laiką nesuvokia, kaip ir Pitis-vaikutis nesuvokia, jog viena ranka laikosi už širdies. Ir atrodo taip, tarsi būtent jo krūtinėj sustojo pagrindinis siurblys.

- Ką... ką tu... - lemena Pitas.

- Patiesė jį ant žemės, - Rastis trata it kulkosvaidis. - Manau, jis atsigaivelės, bet dabar vos verčia liežuvį! Maža ruda gyvatėlė, niekad gyvenime nesu tokių regėjęs, ji nušliaužė po iškrovimo platforma, ir dabar guli tenai, tačiau nesvarbu! Manau, ji įkirto ir vyrukui, kurį atvežėme. Manau... šventas šūde, daktare, ką gi jūs darote? Grąžinate jį į gyvenimą dalimis?

Moteris pasuka galvą į mane nesuprasdama, apie ką čia jis... kol galiausiai sumoja, kad delne gniaužia stulpu stovintį penį. O kai pradeda

rėkti... klykdama išplėšia žirkles iš nukarusios, gumine pirštine aptrauktos Pito rankos... o aš vėl galvoju apie seną Alfredo Hičkoko telefilmą.

"*Vargšas senasis Džozefas Kotenas*", - galvoju aš.

Jisai tegalėjo verkti.

PABAIGOS ŽODIS

Po mano apsilankymo ketvirtojoje skrodimo salėje prabėgo metai, ir aš jau visiškai pasveikau, nors paralyžius nieku gyvu nenorėjo pasiduoti: tik po mėnesio pradėjau judinti rankų ir kojų pirštus. Dar ir dabar negaliu groti pianinu, bet, kita vertus, negalėjau ir anksčiau. Tai pokštas, tačiau už jį atsiprašau. Manau, jog tris pirmus mėnesius po to nelaimingo incidento būtent mano gebėjimas pokštauti užtikrino tegul minimalią, tačiau gyvybiškai svarbią atsparumo atsargą, padėjusią išvengti nervinio sukrėtimo ir išsaugoti sveiką psichiką. Ir jums nesuprast, ką noriu tuo pasakyti, jei niekada nejutot, kaip į pilvą įsiremia plieninės skrodimo žirklės.

Už dviejų savaičių po mano apsilankymo morge į Derio policiją paskambino moteris iš Diupono gatvės ir pasiskundė siaubingu kvapu, sklindančiu iš gretimo namo. Tasai namas priklausė viengungiui, banko klerkui, pavarde Volteris Keras. Policija pastebėjo, kad žmonių name nėra. Užtat rūsyje aptiko daugiau nei šešiasdešimt pačių įvairiausių gyvačių. Kone pusė padvėsė nuo bado ir troškulio, tačiau likusios buvo gyvos... ir labai pavojingos. Tarp jų radosi kelios itin retos, o viena priklausė rūšiai, kuri laikyta išnykusia šimtmečio viduryje. Kad ir kaip ten būtų, šitaip pranešė konsultantai herpetologai.

Keras neatvyko į darbą Derio Miesto banke rugpjūčio 22, už dviejų dienų po to, kai man įkando gyvatė, už dienos po to, kai šią istoriją suuodė žiniasklaida. "*PARALYŽIUOTAS VYRIŠKIS IŠVENGIA POMIRTINIO SKRODIMO*", skelbė antraštė. Vienoje pastraipoje reporteris pacitavo mano žodžius, neva aš jam sakiau, jog "suakmenėjau iš baimės".

Požeminiame Kero žvėryne kiekvienam narvely, išskyrus vieną, tūnojo po gyvatę. Ant tuščio narvelio nebuvo jokios lentelės, o gyvatės, kuri iššliaužė iš mano krepšio su lazdomis ("greitosios pagalbos" sanitarai atvežė jį drauge su "lavonu", o paskui nusprendė pasipraktikuoti aikštelėje), taip ir nesurado. Mano kraujyje aptiko nuodų - tokių pat

nuodų, tik mažesnės koncentracijos, aptiko ir Maiko kraujyje, - tačiau identifikuoti jų nepajėgė. Per pastaruosius metus perskaičiau galybę knygų apie gyvates ir aptikau vieną tokią, kurios įkandimas žmogui sukelia paralyžių. Tai Peru bumslangas, pasibjaurėtinas padaras, kurį paskutinįsyk matė dvidešimtaisiais. Diupono gatvę ir "Municipalinio Derio užmiesčio klubo" golfo aikštę skiria vos pusė mylios. Dykvietės ir pomiškiai.

Ir dar. Ketė Arlen ir aš susitikinėjome keturis mėnesius, nuo 1994 metų lapkričio iki 1995 metų vasario. Išsiskyrėme abipusiu sutikimu, dėl seksualinio nesuderinamumo.

Man pasistodavo tik tuomet, kai ji mūvėdavo gumines pirštines.

MIRTIES KAMBARYJE

Flečerį atvedė į mirties kambarį. Jis tuo nėmaž neabejojo. Pilkas linoleumas, baltos sienos su tamsiomis dėmėmis, galbūt kraujo, nes šiame kambaryje neišvengiamai liejosi kraujas. Palubėje - lempos, uždarytos į vielinius narvelius. Viduryje - ilgas medinis stalas, už kurio sėdėjo trys žmonės. Priešais stalą - kėdė, laukianti Flečerio. Greta kėdės - nedidelis stalelis su ratukais. Ant jo kažkoks daiktas, pridengtas medžiagos atraiža. Šitaip skulptorius pridengia savo nebaigtą darbą.

Flečerį pusiau nuvedė, pusiau nutempė link jam paruoštos kėdės. Belaisvis svirduliavo kibiose sargybinio rankose visiškai nesipriešindamas. Jeigu jis atrodo labiau nusikamavęs, labiau sukrėstas, nei buvo iš tiesų, ką gi, tai tik į gera. Flečeris manė, kad jo šansai ištrūkti iš Informacijos ministerijos rūsio - vienas ar du prieš trisdešimt, be to, šią prognozę derėjo vadinti optimistine. Bet, kad ir kokie būtų tie šansai, Flečeris neketino jų menkinti parodęs, jog panika anaiptol neužtemdė smegenų, ir jis geba adekvačiai vertinti padėtį. Užgriuvusi akis, ištinusi nosis ir sumušta apatinė lūpa padėjo sukurti jį apėmusio beprotiško siaubo regimybę. Kaip ir kraujo luobelė, tamsiai raudona barzdelė, sukepusi ant smakro. Viena Flečeris žinojo tiksliai: jeigu jis apleis šį kambarį, likusieji, sargybinis ir už stalo sėdintis tribunolo trejetas, mirs. Jisai, laikraščio reporteris, anksčiau nieko nėra žudęs, išskyrus uodus ir vapsvas, bet nė kiek neabejojo: kad ištrūktų iš čia, žudys nemąstydamas. Galvojo apie savo seserį, keliaujančią su katalikiška misija. Galvojo apie savo sesers kūną, plaukiantį upe su ispanišku pavadinimu. Galvojo apie tai, kaip vidurdienį saulės spinduliai žaidžia vandens paviršiuje, kaip ryškiai jis žėri tuose spinduliuose. Jie priėjo prie kėdės. Sargybinis taip stipriai bloškė į ją Flečerį, jog tasai vos nenusirito ant grindų.

- Ei, atsargiau, nelaimingų atsitikimų mums nereikia, - prabilo vienas vyriškis, sėdintis už stalo. Eskobaras. Į sargybinį jisai kreipėsi ispaniškai. Eskobaro kairėje sėdėjo vyras. Dešinėje - moteris. Abu liesi. Skirtingai nei riebus ir žvilgantis, nelyginant pigi žvakė, Eskobaras. Tikras meksikietis, nužengęs iš kino afišų. Jis užėmė Informacijos ministro postą ir retsykiais vakarinėje naujienų laidoje angliškai pra-

nešdavo orų prognozę. Jei pasirodydavo televizorių ekranuose, būtinai gaudavo gerbėjų laiškų. Vilkėdamas kostiumą, neatrodė gašlus. Tiesiog nusipenėjęs. Flečeris tą žinojo. Parašė apie Eskobarą tris ar keturis straipsnius. Spalvinga asmenybė. Ir podraug, sprendžiant iš gandų, budelis, dievinąs žmonių kankinimą. "Centrinės Amerikos Himleris", - pamanė Flečeris ir stebėdamasis pagalvojo, kad humoro jausmas neapleidžia žmogaus net tada, kai pastarąjį užvaldo baimė.

- Antrankius? - paklausė sargybinis, taip pat ispaniškai, kilsteldamas plastmasinių antrankių porą. Flečeris iš visų jėgų stengėsi atrodyti abejingas. Jeigu jam uždės antrankius, jis galės pamiršti vieną šansą iš trisdešimties. Netgi vieną iš trijų šimtų.

Eskobaras grįžtelėjo į dešinėje sėdinčią moterį. Labai tamsi oda, juoduose plaukuose žilos sruogos. Atgal sušukuoti plaukai bangomis krito nuo kaktos ant pakaušio. Plaukai Flečeriui priminė Elzą Lankaster iš "Frankenšteino Nuotakos". Šito panašumo įsitvėrė pašėlusiai, kone paniškai, kaip anksčiau įsitverdavo ryškios šviesos, atsispindinčios nuo upės paviršiaus, ir besijuokiančios sesers, su draugėmis žingsniuojančios link vandens, paveikslo. Jis troško vaizdų - ne idėjų. Vaizdai čia tapo prabanga. O idėjų nebereikėjo. Tokioje vietoje į galvą šauna tik klaidingos idėjos.

Moteris trumpai linktelėjo. Flečeris ją matė ministerijos pastate, visuomet su beformėmis suknelėmis, panašiomis į tą, kurią vilkėjo dabar. Paprastai greta Eskobaro, ir dėl to Flečeris padarė išvadą, kad ši moteris - jo sekretorė, asmeninė padėjėja, galbūt netgi biografė... Dievas mato, tokie žmonės, kaip Eskobaras, pakankamai geros nuomonės apie save, kad įsitaisytų biografą. Gi dabar Flečeris susimąstė, ar kartais nėra atvirkščiai? Ar tik ne ji Eskobaro bosas?

Šiaip ar taip, linktelėjimas apsprendė Eskobaro poziciją. Gręždamasis į Flečerį, jis šypsojosi. Prabilo angliškai.

- Kas per kvailystė. Paslėpk juos. Misteris Flečeris paprasčiausiai padės mums šį bei tą išsiaiškinti. Artimiausiu metu jis grįš į savo šalį, bet... - Eskobaras giliai atsiduso parodydamas, kaip dėl to apgailestauja, - ... kolei kas jisai - mūsų garbės svečias.

"*Mums visai nereikia tų susmirdusių antrankių*", - pagalvojo Flečeris.

Moteris, panaši į įdegusią Frankenšteino nuotaką, pasilenkė prie

Eskobaro ir, delnu prisidengusi burną, kažką jam sukuždėjo. Eskobaras klausėsi, linkčiojo ir šypsojosi.

- Be abejo, Ramonai, jei mūsų svečias mėgins ką nors iškrėsti ar elgsis agresyviai, tau teks numaldyti jo įkarštį, - jis nusikvatojo, toksai televizinis kinematografiškas juokas, paskui viską pakartojo ispaniškai, kad Ramonas jį suprastų taip pat gerai, kaip ir Flečeris. Ramonas rimtai linktelėjo, pasikabino antrankius prie diržo ir atsitraukė atgal, už periferinio Flečerio matymo ribų.

Eskobaras visą savo dėmesį sutelkė į Flečerį. Iš ryškiai raudonai žalios gvajaveros kišenės išsitraukė raudoną baltą pakelį: "Marlboro", cigaretės, kurioms pirmenybę teikia Trečiojo pasaulio šalių gyventojai.

- Užsirūkysite, misteri Flečeri?

Jis siektelėjo pakelio, kurį Eskobaras padėjo ant stalo krašto, paskui patraukė ranką. Žurnalistas prieš trejus metus metė rūkyti ir nutarė, kad vėl griebsis šio žalingo įpročio, jeigu pavyks iš čia ištrūkti, o taip pat puls maukti viskį, bet šiuo metu galėjo apsieiti ir be cigaretės. Tenorėjo, kad jie pamatytų, kaip virpa jo pirštai.

- Gal vėliau. Dabar cigaretė gali...

Ką gi ji gali? Eskobaro tatai nedomino. Jis pritariamai linktelėjo ir paliko raudoną baltą pakelį toje pačioje vietoje, ant stalo krašto. O Flečeris staiga išvydo save, stabtelėjusį prie laikraščių kiosko Keturiasdešimt trečiojoje gatvėje ir perkantį "Marlborą". Laisvas žmogus, perkantis saldžius nuodus Niujorko gatvėje. Tarė sau, jog būtinai šitaip padarys, jeigu išsinešdins iš čia. Lygiai taip kai kurie žmonės, išsigydę vėžį ar atgavę regėjimą, keliauja į Romą ar Jeruzalę.

- Tarnautojai, kurie štai šitaip su jumis pasielgė, - ne itin švari ranka mostelėjo į Flečerio veidą, - pelnė disciplininę nuobaudą. Nelabai griežtą, bet aš ir neketinu jūsų atsiprašinėti. Tie žmonės - patriotai, kaip ir mes visi. Kaip ir jūs, misteri Flečeri, tiesa?

- Manyčiau, taip, - jo darbas - atrodyti persigandusiu, geidžiančiu įtikti, pasirengusiu viskam, kad tik ištrūktų gyvas. O Eskobaro darbas - įtikinti priešais sėdintį vyriškį, jog užgriuvusi akis, ištinusi nosis, perkirsta lūpa, klibantis dantis nieko nereiškia; nesusipratimas, kuris veikiai bus išspręstas, o tada žurnalistas atgaus laisvę. Jie negailėjo jėgų, trokšdami apmulkinti vienas kitą, netgi čia, mirties kambaryje.

Eskobaras nukreipė žvilgsnį į sargybinį Ramoną, kažin ką sparčiai išpoškino ispaniškai. Flečeris nepakankamai gerai mokėjo kalbą, visko

nesuprato, bet kone penkeri metai, praleisti šioje suknistoje sostinėje, gerokai praturtino jo leksikoną. Ispanų kalba nėra iš sunkiųjų - be abejo, tą žinojo ir Eskobaras, ir jo kaimynė, Frankenšteino Nuotaka.

Eskobaras paklausė, ar Flečerio daiktai supakuoti ir ar jis iškraustytas iš viešbučio "Puikusis". "*Sí*". Eskobaras pageidavo žinoti, ar prie Informacijos ministerijos stovi automobilis, pasirengęs po apklausos nugabenti misterį Flečerį į oro uostą. "*Sí*" - už kampo, Gegužės Penktosios gatvėje.

Eskobaras dirstelėjo į Flečerį.

- Jūs supratote, ko aš jo klausiau? - *supratote* nuskambėjo kaip *sufratote*, ir Flečeris vėl prisiminė Eskobaro pasirodymą teleekrane. "*Žemas slogimas? Koksai žemas slogimas? Kuriems galams man žemas slogimas*?".

- Aš klausiau, ar jūs išsikėlėte iš viešbučio numerio, nors po šitiekos metų veikiausiai laikote jį savo butu, tiesa? Ir ar laukia automobilis, pasirengęs nuvežti jus į oro uostą - po to, kai baigsime šį pokalbį, - ispaniškame variante žodžio "pokalbis" nebuvo.

- T-taip? - balsas toks, neva suimtasis negalėtų patikėti savo laime. Šiaip ar taip, Flečeris vylėsi, kad jo atsakymą traktuos būtent šitaip.

- Pačiu pirmu "Deltos" reisu išskrisite į Majamį, - paaiškino Frankenšteino Nuotaka. Ji kalbėjo be jokio ispaniško akcento. - Pasą atgausite tuomet, kai lėktuvas nusileis Amerikoje. Jums čia nenutiks nieko blogo, misteri Flečeri, nesugaišite nė vienos bereikalingos minutėlės, jei, žinia, atsakysite į mūsų klausimus. Tačiau bet kokiu atveju būsite deportuotas, tas neginčytina. Išgrūstas. Spyriu į subinę.

O juk jinai gudresnė ir protingesnė už Eskobarą. Flečeriui beliko stebėtis, kaip galėjo palaikyti šią moterį Informacijos ministro sekretore. "*Ir dar vadiniesi reporteriu*", - papriekaištavo sau jis. Žinoma, jeigu būtų tik reporteris, "Taims" korespondentas Centrinėje Amerikoje, nieku gyvu nesėdėtų Informacijos ministerijos rūsyje, kur dėmės ant sienų įtartinai panašios į sukepusį kraują. Jis liovėsi buvęs reporteriu maždaug prieš šešiolika mėnesių, kai pirmąkart susitiko su Nunesu.

- Suprantu.

Eskobaras išsitraukė iš pakelio cigaretę. Prisidegė auksiniu "Zippo" žiebtuvėliu. Šoniniame žiebtuvėlio paviršiuje tviskėjo dirbtinis rubinas.

- Jūs pasirengęs padėti mūsų tyrimui, misteri Flečeri?

- O negi galiu rinktis?

- Rinktis galima visada, bet man rodosi, kad jūsų vizitas į mūsų šalį šiek tiek užsitęsė, ar ne? Jūs pas mus gyvenate penketą metų?

- Panašiai, - atsiliepė Flečeris ir pagalvojo: "*Jei ko ir turiu bijotis, tai savo troškimo patikėti jais. Juk natūralu, tiesiog imti ir patikėti, ir veikiausiai taip pat natūralu pasakyti tiesą... ypač po to, kai perkeptomis pupomis trenkiantys vyrai sučiupo tave prie mėgstamos kavinės ir išgražino fizionomiją... bet jeigu pasakysi viską, ką jie geidžia išgirsti, tau nepadės. Šito šiaudo griebtis nevalia, iš šio sumanymo mirties kambaryje jokios naudos. Jų žodžiai nieko nereiškia. Šį tą reiškia agregatas ant stalo su ratukais, agregatas po skuduru. Šį tą reiškia žmogus, iki šiol neprataręs nė žodžio. Ir, žinoma, dėmės ant sienų*".

Eskobaras palinko į priekį, jo veidas surimtėjo.

- Juk neneigsite, kad pastaruosius keturiolika mėnesių perdavinėjote tam tikrą informaciją tokiam Tomui Ererai, kuris ją savo ruožtu perduodavo komunistui-maištininkui Pedrui Nunesui?

- Ne, - atsakė Flečeris, - šito neneigsiu. Kad gerai suvaidintų savo rolę šiame spektaklyje, spektaklyje, balansuojančiame tarp žodžių *pokalbis* ir *apklausa*, jisai privalo vizginti uodegą, mėginti viską paaiškinti. Tarsi kam nors žmonijos istorijoje būtų pasisekę laimėti politinį ginčą štai tokiame kambaryje. Bet jis ir neketino ginčytis, anaiptol. - Nors viskas truko kiek ilgiau. Manding, pusantrų metų.

- Paimkite cigaretę, misteri Flečeri, - Eskobaras ištraukė stalčių ir išėmė segtuką.

- Kol kas nenoriu. Dėkoju.

- Gerai, - žinia, Eskobaras ištarė *garai*. Kai jisai pasirodydavo naujienų laidose, vaikinai iš pultinės retsykiais pagražindavo orų žemėlapį, projektuodami į jį moterį su bikiniu. Išvydęs ją, Eskobaras juokdavosi, mosuodavo rankomis, pliaukšėdavo sau per krūtinę. Televizijos žiūrovams tas patikdavo. Juokinga. Kaip ir *garai*.

Eskobaras atsivertė segtuvą, suspaudęs cigaretę lūpomis burnos centre, ir dūmai kilo jam stačiai į akis. Būtent šitaip, Flečeris matė, gatvių kampuose rūko seniai su šiaudinėmis skrybėlėmis, sandalais, baltomis maišinėmis kelnėmis. Dabar Eskobaras šypsojosi, nepraverdamas lūpų,

kad cigaretė nenukristų ant stalo, bet vis vien šypsojosi. Ištraukė iš segtuvo žvilgančią juodą baltą fotografiją, stumtelėjo Flečeriui.

- Štai jūsų draugas Tomas. Nekaip atrodo, tiesa?

Veidas stambiu planu. Žiūrėdamas į jį, Flečeris prisiminė įžymaus penktojo ir šeštojo dešimtmečio fotokorespondento, pasivadinusio Vidžiu, nuotraukas. Jam pasiūlė dirstelti į negyvėlio portretą. Tvyksnis atsispindėjo plačiai atmerktose akyse, įkvėpė joms gyvybės. Kraujo nebuvo, tik smūgio žymė ir jokio kraujo, bet pakako kartelį žvilgtelėti, kad suprastum: žmogus nebegyvas. Plaukai sušukuoti, matyti net šukų dantukų pėdsakai, akyse žiburėliai, tačiau pastarieji atspindėti. Tad visiškai aišku, žmogus miręs.

Žymė kairiajame smilkinyje, vienoje pusėje suapvalinta it kometa, primenanti parako nudegimą, tačiau kulkos angos nematyti, kaip ir kraujo, ir kaukolės forma nepakitusi. Kulka, paleista iš mažo kalibro pistoleto, netgi dvidešimt antro, paleista iš arti ir palikusi parako nudegimą, būtų deformavusi kaukolę.

Eskobaras atsiėmė fotografiją, įsidėjo į segtuvą, užvertė jį ir gūžtelėjo pečiais, tarsi sakydamas: "*Matote? Matote, kaip nutinka*?" Kai jisai gūžtelėjo pečiais, ant stalo pabiro cigaretės pelenai. Eskobaras putnia ranka atsainiai nubraukė juos ant pilko linoleumo.

- Tiesą sakant, mes nenorėjome jūsų trukdyti, - tęsė ministras. - Kuriems galams? Mūsų šalis mažutė. Mes - maži mažos šalies žmonės. "Niujork Taims" - didelis didelės šalies laikraštis. Žinia, mes turime išdidumo, bet turime ir... - Eskobaras pirštu pabilsnojo sau į smilkinį. - Suprantate?

Flečeris linktelėjo. Mintyse regėjo Tomo veidą. Eskobaras užvožė fotografiją segtuve, tačiau suimtasis vis vien galėjo matyti Tomą, juodus sušukuotus plaukus. Jis valgė Tomo žmonos gamintą maistą, sėdėjo ant grindų ir žiūrėjo filmukus su mažu Tomo kūdikiu, penkerių metukų mergyte. Filmukus apie Tomą ir Džerį, su ispanišku tekstu.

- Mes nenorėjome jūsų trukdyti, - pakartojo Eskobaras. Cigaretės dūmas persiskyrė jo veido fone ir sūkuriavo apie ausis, - tačiau ilgai jus stebėjome. Jūs mūsų nematėte - gal todėl, kad esat toks didelis, o mes tokie maži, tačiau mes stebėjome. Supratome, jog Tomas žino tą, ką žinote jūs, todėl pasidomėjome ir juo. Stengėmės priversti pasidalinti savo žiniomis, kad nereikėtų trukdyti jūsų, bet jisai atsisakė. Galiausiai paprašėme Hainco jį prakalbinti. Haincai, parodyk misteriui Flečeriui,

kaip mėginai prakalbinti Tomą, kuomet pastarasis sėdėjo ten, kur dabar sėdi misteris Flečeris.

- Galiu, - angliškai Haincas kalbėjo su sniaukriu niujorkietišku akcentu. Milžinišką plikę rėmino plaukų vainikėlis. Mažučiai akiniai. Jei Eskobaras atrodė kaip kinematografinis meksikietis, moteris - kaip Elza Lankaster iš "Frankenšteino Nuotakos", tai Haincas - kaip aktorius iš reklaminio klipo, aiškinantis, kodėl "Eksedrinas" yra geriausia priemonė nuo galvos skausmo. Jis atsistojo, priėjo prie stalelio su ratukais, suokalbiškai dirstelėjo į žurnalistą ir nutraukė apdangalą.

Po juo stovėjo kažkoks prietaisas su diskais ir lempelėmis, nė viena iš jų nedegė. Iš pradžių Flečeris pamanė, jog tai melo detektorius. Logiška spėlionė, bet priešais labai jau paprastą valdymo pultą gulėjo kažin koks daiktas su gumine rankena, storu juodu laidu sujungta su šoniniu prietaiso paviršium. Tas daiktas priminė plunksnakotį, tiesa, be plunksnos. Užsibaigė buku plieniniu antgaliu.

Ant lentynos po prietaisu stovėjo automobilinis "DELCO" firmos akumuliatorius. Nuo akumuliatoriaus gnybtų link užpakalinės prietaiso briaunos driekėsi laidai. Ne, ne melo detektorius. Nors šitie žmonės gali laikyti jį tokiu.

Haincas kalbėjo energingai, buvo akivaizdu, kad jam patinka pasakoti apie tai, kuo užsiima.

- Iš tiesų viskas labai paprasta. Unipoliarine neuroze sergančius pacientus neurologai gydo elektrošoku. Čia matote jų naudojamo prietaiso modifikaciją. Tik šio iškrova kur kas stipresnė. Pastebėjau, kad skausmas - antraeilis dalykas. Diduma žmonių net neatmena skausmo. Kalbėti juos priverčia pasibjaurėjimas procesu. Veikiausiai šią savybę galima vadinti atavizmu. Ilgainiui ketinu parašyti apie ją straipsnį.

Haincas kilstelėjo "plunksnakotį" už izoliuotos guminės rankenos, palaikė akių lygyje.

- Juo galima priliesti galūnes, liemenį, lyties organus... bet galima įkišti į tą vietą... atleiskite už grubumą... kur saulė neįspįsta. Žmogus, kurio viduriuose elektrizavo šūdą, to nepamirš niekada, misteri Flečeri.

- Ar taip pasielgėte su Tomu?

- Ne, - Haincas atsargai paguldė antgalį priešais generatorių. - Jis gavo pusės galingumo iškrovą į ranką, kad suprastų, su kuo turi reikalą, bet kadangi vis vien atsisakė kalbėti apie El Kondorą...

- Jūs nukrypote nuo temos, - įsiterpė Frankenšteino Nuotaka.

- Atleiskite. Kadangi jis vis vien nesiteikė atsakyti į mus dominančius klausimus, aš pridėjau šią burtų lazdelę jam prie smilkinio, ir vaikinas pelnė dar vieną iškrovą. Pusės galingumo, nė per jotą daugiau, prietaisas labai tikslus. Tačiau jam prasidėjo priepuolis, ir vargšelis numirė. Manau, jis buvo epileptikas. Ar jisai sirgo epilepsija, misteri Flečeri? Jūs nežinote?

Flečeris papurtė galvą.

- Ir vis dėlto manau, jog priežastis būtent tokia. Skrodimas parodė, kad jo širdis sveika. - Haincas susidėjo ant krūtinės rankas su ilgais laibais pirštais ir atsigręžė į Eskobarą.

Šis išsitraukė iš burnos cigaretę, dirstelėjo į ją, švystelėjo ant pilko linoleumo, sutrypė. Tada pažvelgė į Flečerį ir nusišypsojo.

- Žinia, visa tai labai graudu. Dabar aš užduosiu klausimus jums, misteri Flečeri. Daugelis jų, pasakysiu atvirai, tie patys, į kuriuos nesiteikė atsakyti Tomas Erera. Tikiuosi, nepaseksite jo pavyzdžiu. Jūs man patinkate. Laikotės oriai, neverkšlenate, nemaldaujate pasigailėti, nepridėjote į kelnes. Jūs man patinkate. Žinau, darote tik tą, kuo tikite. Tatai patriotizmas. Štai ir sakau jums, mano drauge, bus geriau, jeigu greit ir atvirai atsakysite į mano klausimus. Juk nenorite savo kailiu išmėginti Hainco mašinos poveikio.

- Aš gi sakiau, kad padėsiu jums, - atsiliepė Flečeris, puikiai suprasdamas, jog mirtis arčiau, nei lempos palubėje, už vielinio aptvaro. O skausmas, kad ir kaip būtų gaila, dar arčiau. O Nunesas, El Kondoras? Arčiau, nei manė šie trys, bet nepakankamai arti, kad išgelbėtų jį. Jei Eskobaras ir Frankenšteino Nuotaka būtų lukterėję dar dvi dienas, nors dvidešimt keturias valandas... bet nelukterėjo, ir štai jisai čia, mirties kambaryje. Metas pasižiūrėti, iš kokio molio jis nudrėbtas.

- Taip, sakėte, ir norėtųsi tikėti, kad jūsų žodžiai neprasilenkia su darbais, - išpoškino moteris. - Mes čia susirinkome ne kvailioti, *gringo*.

- Žinau, - virpančiu balsu išlemeno Flečeris.

- Manau, jums metas užsirūkyti, - pastebėjo Eskobaras, o kai suimtasis atsisakė, palingavo galvą, paėmė cigaretę, prisidegė, apie kažką susimąstė. Galiausiai kilstelėjo akis į Flečerį. Cigaretė, kaip ir praėjusį kartą, smilko burnos centre. - Ar Nunesas pasirodys greit? - paklausė jis. - Kaip Zoro tame filme?

Flečeris linktelėjo.

- Kaip greit?

- Nežinau, - Flečeris atminė, jog Haincas su savo pragaro mašina stovi greta, sukryžiavęs ant krūtinės rankas, pasirengęs kiekvieną akimirką pratęsti pokalbį apie skausmo ypatumus. Nepamiršo ir Ramono, stovinčio dešinėje, ties periferinio matymo riba. Ir tuomet išgirdo antrą klausimą.

- Kai taip nutiks, jis puls El Kandido garnizoną kalnuose, San Terezos garnizoną ar išsyk patrauks į sostinę?

- San Terezos garnizoną, - atsakė Flečeris.

"*Jis išsyk trauks į sostinę*, - pasakė jam Tomas, kol žmona su mažąja dukrele sėdėjo ant grindų, žiūrėjo filmukus ir iš balto dubens su mėlynu apvadėliu valgė spragintus kukurūzus. Flečeris atminė apvadėlio mėlynumą. Ir dabar aiškiai jį matė. Flečeris atminė viską. - *Jis smogs į pačią širdį. Nėra ko smulkintis. Jis smogs į pačią širdį, kaip žmogus, norintis užmušti vampyrą*".

- Nebandys užimti telecentro? - paklausė Eskobaras. - Ar valstybinės radijo stoties?

"*Visų pirma Sivil-Hilo radijo stotį*", - kalbėjo Tomas, skambant filmuko muzikai. Dabar rodė Roudranerą, vėžliuką, kuris dulkių debesėlyje paskutinę akimirką visuomet pasprunka nuo Kojoto, kad ir kokių gudrybių tas griebtųsi.

- Ne, - atsakė Flečeris. - Kiek žinau, El Kondoras pasakė: "Lai tarška".

- Jis turi raketų? Žemė-oras? Priešlėktuvinių? Prieš sraigtasparnius?

- Taip, - šįsyk jis sakė gryną tiesą.

- Daug?

- Nelabai, - jau ne visa tiesa. Nunesas turi daugiau nei šešiasdešimt raketų. O vyriausybinių sraigtasparnių - tik dvylika. Seni rusiški sraigtasparniai, kuriais daug nepaskraidysi.

Frankenšteino Nuotaka patapšnojo Eskobarui per petį. Tas palinko prie jos. Moteris ėmė šnabždėti, neprisidengdama burnos. Galėjo neprisidengti, nes lūpos vos krutėjo. Flečeriui toks elgesys asocijavosi su kalėjimais. Jis pats niekad nesėdėjo kalėjime, tačiau prisižiūrėjo filmų. Eskobaras pakuždomis jai atsakė - kilstelėjęs putnią ranką ir prisidengęs burną.

Flečeris stebėjo juos ir laukė. Žinojo, kad moteris įtaria jį meluojant. Veikiai Haincas gaus naujos medžiagos savo straipsniui "*Kai kurie*

išankstiniai pastebėjimai apie kvotai besipriešinančių subjektų šūdo elektrizacijos pasekmes". Flečeris suvokė, jog baimė jo viduje sukūrė dvi naujas asmenybes, mažiausiai du sub-Flečerius, kurie labai atkakliai stengėsi įpiršti jam savą realybės neatitinkančią nuomonę apie tolimesnius įvykius ir atitinkamą jo elgesį. Vieną asmenybę jis klasifikavo kaip nusiminusį optimistą, gi antroji tegalėjo pasiūlyti liūdesį. Nusiminęs optimistas, misteris Galbūt-Jie-Tam-Ryšis, tikino Flečerį, kad jie, galimas daiktas, ketina jį paleisti, kad už kampo, Gegužės Penktosios gatvėje, galbūt stovi automobilis, kad rytoj ryte jis galbūt nusileis Majamyje, persigandęs, bet gyvas, ir visa, kas vyksta dabar, prisimins kaip blogą sapną.

Antrąją asmenybę, skendinčią liūdesyje, vadino misteriu Net-Jeigu-Man-Pasiseks. Flečeris galėtų juos nustebinti, paaštrindamas padėtį. Jį sumuštų, užtat jie užsičiauptų, tad teisybė, jis gali juos nustebinti.

"*Bet Ramonas mane nušaus, netgi jei spėsiu nutverti Eskobarą už gerklės*".

O gal užpulti Ramoną? Pamėginti atimti revolverį? Sudėtinga, bet įmanoma. Sargybinis storas, bent trisdešimčia svarų sunkesnis už Eskobarą, alsuoja švilpdamas.

"*Eskobaras ir Haincas užpuls mane anksčiau, nei spėsiu iššauti*".

Ir moteris veikiausiai taip pat. Ji kalbėjo, nekrutindama lūpų. Galbūt yra įvaldžiusi dziudo, karatė ar taikvando. O jeigu jam pavyks nušauti juos visus ir išsmukti iš kambario?

"*Netgi jei ištrūkčiau, visur sargybiniai. Jie išgirs šūvius ir sugarmės į rūsį*".

Žinoma, tokiuose kambariuose dėl visiems suprantamų priežasčių įrengta gera garso izoliacija, bet net jeigu jis iškops iš rūsio ir išeis iš pastato gatvėn, tai bus tiktai pradžia. Ir misteris Net-Jeigu-Man-Pasiseks visąlaik bėgs drauge, kad ir kokia ilga būtų toji distancija.

Bet svarbiausia, kad nei misteris Galbūt-Jie-Tam-Ryšis, nei misteris Net-Jeigu-Man-Pasiseks negalėjo jam padėti. Jie tik skaidė dėmesį, tebuvo iliuzijos, sukurtos išeities paieškose besiblaškančio proto. Jis taip pat sėkmingai galėtų sukurti ir trečią sub-Flečerį, misterį Galbūt-Aš-Įstengsiu, ir sužinoti pastarojo nuomonę. Vis vien nėra ko prarasti. Dabar tereikia įtikinti budelius, kad jis apie tai nė neįtaria.

Eskobaras ir Frankenšteino Nuotaka baigė pašnekesį. Eskobaras įsimetė cigaretę burnon ir liūdnai nusišypsojo Flečeriui.

- *Amigo*, jūs meluojate.

- Ne, - atsakė Flečeris. - Kam man meluoti? Nejau manote, kad aš nenoriu iš čia ištrūkti?

- Mes nė nenutuokiame, kodėl jūs meluojat, - moteris įdėmiai žvelgė į jį. - Nė nenutuokiam, kodėl apskritai ėmėtės padėti Nunesui. Kai kas šneka apie amerikietiškąjį naivumą. Neabejoju, kad įtakos turėjo ir jis, bet esmė ne čia. Beje, dabar tai jau nesvarbu. Manau, metas praktiškai pademonstruoti mašiną. Haincai?

Haincas šypsodamasis atsisuko į savo agregatą ir spustelėjo svertą. Pasigirdo tolygus gausmas, tarsi šiltų senas lempinis radijo imtuvas, tvykstelėjo trys žalios lemputės.

- Ne, - Flečeris pabandė pašokti. Manė, jog pakankamai gerai vaidina panikuojantį. O kodėl gi ne? Jis jau supanikavo, ar beveik supanikavo. Žinoma, mintis, jog Haincas prisilies prie jo šita plienine dilde, kėlė šiurpą. Tačiau kita žurnalisto dalis, šaltakraujiška ir apdairi, žinojo, kad jam teks ištverti bent vieną elektros iškrovą. Žinoma, vientiso plano Flečeris dar neturėjo, tačiau vardan jo realizacijos vis vien teks ištverti bent vieną elektros iškrovą. Misteris Galbūt-Aš-Įstengsiu primygtinai šito reikalavo.

Eskobaras linktelėjo Ramonui.

- Jūs negalite taip elgtis. Aš - Amerikos pilietis ir "Niujork Taims" korespondentas, žmonės žino, kur aš.

Ant kairiojo peties nusileido sunki ranka, sodindama jį atgal. Tą pat akimirką giliai į dešinę ausį įsmigo revolverio vamzdis. Nuo skausmo akyse ėmė šokti ryškūs taškai. Flečeris suriko, bet kažin kaip slopiai. Nes jam užkimšo vieną ausį. Taip, taip, užkimšo vieną ausį.

- Ištieskite ranką, misteri Flečeri, - įsakė Eskobaras. Jis šypsojosi, neišsitraukdamas iš burnos cigaretės.

- Dešiniąją ranką, - patikslino Haincas. Jis laikė plunksnakotį už guminės rankenos, nelyginant pieštuką, jo mašina dūzgė.

Flečeris dešine ranka įsitvėrė kėdės sėdynės. Jau nebežinojo, vaidina ar ne: riba, skirianti žaidimą ir paniką, išnyko.

- Darykite, kaip liepta, - moters rankos gulėjo ant stalo, ji palinko į priekį, akys liepsnojo niūria ugnim. - Darykit, antraip už pasekmes neatsakau.

Flečeris pabandė atgniaužti pirštus, bet anksčiau, nei spėjo kilstelti ir ištiesti ranką, Haincas žengtelėjo artyn ir bedė buku antgaliu į kairiąją plaštaką. Matyt, budelis išsyk nusitaikė į kairę ranką: ši gulėjo jo pusėje.

Kažkas trekštelėjo, negarsiai, nelyginant nulaužta sausa šakelė, ir kairės Flečerio rankos pirštai susigniaužė į kumštį - taip tvirtai, jog nagai įsmigo į delną. O paskui šokantis skausmas nusruveno aukštyn, nuo riešo link dilbio, per atkištą alkūnę, per petį, ir tolyn, link kaklo, dantenų. Pajuto jį dantimis, plombomis. Pro lūpas išsiveržė aimana. Jis prikando liežuvį ir ėmė svirti į šalį. Revolverio vamzdis išslydo iš ausies, Ramonas jį pastvėrė. Jei nebūtų pastvėręs, Flečeris jau tysotų ant pilko linoleumo.

Antgalis grįžo ant stalelio su ratukais. Prisilietimo vietoje, ties trečia vidurinio piršto falanga, liko raudonas įkaitęs taškas. Skaudėjo tik ten, bet ranką badė it adatomis, trūkčiojo raumenys. Siaubingi, itin nemalonūs pojūčiai. Flečeris gan rimtai susimąstė, jog, ko gero, nušautų savo paties motiną, kad tik išvengtų kito plieninės dildės prisilytėjimo. Pasak Hainco, atavizmas. Tas šunsnukis norėjo parašyt apie tai mokslinį straipsnį.

Budelis pasilenkė prie žurnalisto, lūpas ištempė idiotiška šypsena, apnuoginanti dantis, akys žibėjo.

- Kaip galėtumėt apsakyti savo pojūčius? - pasiteiravo jis. - Tiesiog dabar, kol įspūdžiai tebėra šviežutėliai, kaip galėtumėt apsakyti savo pojūčius?

- Aš merdėjau, - atsakė Flečeris ir nepažino savo balso.

Haincas nušvito, kone suplojo delnais.

- Taip! Be to, matote, jisai apsišlapino. Visai nedaug, vos truputį, bet apsišlapino... ir, misteri Flečeri...

- Pakaks, - pertraukė jį Frankenšteino Nuotaka. - Palik jį ramybėje. Leisk mums pasikalbėti apie reikalus.

- O buvo *tik ketvirtis galingumo*, - Hainco balse skambėjo palaimingas jaudulys. Jis atsitraukė per žingsnį atgal, vėl sukryžiavo ant krūtinės rankas.

- Misteri Flečeri, jūs blogai elgėtės, - papriekaištavo jam Eskobaras. Kilstelėjo nuorūką, apžiūrėjo ją, švystelėjo ant grindų.

"*Cigaretę*, - pagalvojo Flečeris. - *Cigaretę, ak, kaip norisi užrūkyti*". Iškrova rimtai sužalojo ranką, raumenys trūkčiojo toliau, kraujavo delnas, užtat praskaidrėjo smegenys, atrodė, kad į juos plūs-

telėjo papildoma energija. O ko gi čia stebėtis, juk tam ir skirta elektrošoko terapija...

- Ne... aš noriu padėti...

Bet Eskobaras purtė galvą.

- Mes žinome, kad Nunesas ateis į sostinę. Žinome, kad pakeliui, jeigu įstengs, užims radijo stotį... o jis veikiausiai įstengs.

- Laikinai, - įsiterpė Frankenšteino Nuotaka. - Tik laikinai.

Eskobaras linktelėjo.

- Tik laikinai. Gal kelioms dienoms, o gal tik valandoms. Reikalas tas, kad mes metėme jums virvės galą - norėjome pasižiūrėti, ar užmegsite kilpą, ar ne... o jūs užmezgėte.

Flečeris vėl sėdėjo tiesiai. Ramonas atsitraukė. Žurnalistas dirstelėjo į atgalią kairiojo delno pusę ir pamatė žymę - panašią, tik mažesnę, regėjo fotografijoje įamžinto mirusio Tomo smilkinyje. O šalimais stovėjo Haincas, kuris nužudė jo draugą, stovėjo prie savo mašinos, sukryžiavęs ant krūtinės rankas, šypsodamasis, galbūt mąstydamas apie straipsnį, kurį ketino rašyti, su grafikais ir iliustracijomis, pažymėtomis pieš.1 ir pieš.2, o gal, kas žino, ir pieš.994.

- Misteri Flečeri?

Šis dirstelėjo į Eskobarą ir ištiesė kairiosios rankos pirštus. Raumenys dar trūkčiojo, tačiau spazmų intensyvumas mažėjo. Pamanė, kad, atėjus laikui, įstengs pasinaudoti šia ranka. O jei Ramonas jį nušaus, na, ir kas? Lai Haincas pasižiūri, ar jo mašina geba atgaivinti numirėlius.

- Jūs mūsų klausotės, misteri Flečeri?

Jis linktelėjo.

- Kodėl jums norisi ginti tą Nunesą? - klausė Eskobaras. - Kodėl jūs pasirengęs kentėti dėl to žmogaus? Jis uosto kokainą. Jeigu jo revoliucija nugalės, jis pasiskelbs prezidentu iki gyvos galvos ir pardavinės kokainą jūsų šaliai. Sekmadieniais vaikščios klausytis mišių, ir visą savaitę dulkins kokaino prisiuosčiusias šliundras. Ir kas galiausiai laimės? Galbūt komunistai. Gal "Junaited Frut". Tik ne liaudis, - tyliai šnekėjo Eskobaras. Akys sklidinos liūdesio. - Padėkite mums, misteri Flečeri. Gera valia. Neverskite mūsų išgauti šią pagalbą prievarta. Neverskite traukti jos replėmis, - jis žvelgė į Flečerį iš po suaugusių antakių. Geromis kokerspanielio akimis. - Jūs dar spėsite į Majamio reisą. Mašinoje, jei pageidausite, jums duos išgerti.

- Taip, - linktelėjo Flečeris. - Aš jums padėsiu.

- Jis turi raketų? - paklausė moteris.

- Taip.

- Daug?

- Bent šešiasdešimt.

- Rusiškos?

- Kai kurios. Kitos atgabentos dėžėse su Izraelio markiruote, bet, sprendžiant iš užrašų ant pačių raketų, jos japoniškos.

Moteris linktelėjo, patenkinta jo žodžiais. Eskobaras šiepėsi visais trisdešimt dviem dantim.

- Kur jos?

- Visur. Negalite aptikti jų visų vienoje vietoje. Ko gero, bent dešimt Ortise, - Flečeris žinojo, kad tai netiesa.

- O Nunesas? - paklausė Frankenšteino Nuotaka. - El Kondoras Ortise?

Aišku, ji žinojo teisingą atsakymą.

- Jis džiunglėse. Kiek žinau, Beleno provincijoje, - vėl melas. Nunesas Kristobale, sostinės priemiestyje, kur Flečeris su juo matėsi paskutinį kartą. Gal jis ir šiuo metu ten. Bet jei Eskobaras ir moteris tą žinotų, dabar jo nekamantinėtų. O ir kurių galų jiedu turėtų tikėti, jog Nunesas praneš Flečeriui apie savo buvimo vietą? Tokioje šalyje, kur Eskobaras, Frankenšteino Nuotaka ir Haincas - tik trejetas iš tavo priešų, ar patikėsi savo tikrąjį adresą korespondentui jankiui? Nebent būtum pamišęs! Ir kokiu būdu korespondentas jankis apskritai įklimpo į šią istoriją? Bet šiuo metu atsakymas į šitą klausimą jų nedomino.

- Kas jo bendrininkai sostinėje? - paklausė moteris. - Ką jis dulkina, man nesvarbu. Noriu žinoti, su kuo jis kalba?

Jeigu jis ryšis veikti, dabar pats metas. Toliau sakyti tiesą nėra saugu, o melą jie gali atpažinti.

- Yra vienas vyriškis... - pradėjo žurnalistas, užsičiaupė. - Ar galiu užsirūkyti?

- Misteri Flečeri! Na, žinoma! - Eskobaras akimirkai virto svetingu vakarėlio šeimininku. Suimtasis manė, jog tai ne vien pasirodymas. Ministras pastvėrė nuo stalo raudoną baltą pakelį (tokį pat pakelį kiekvienas laisvas žmogus, vyras ar moteris, gali nusipirkti kiekviename laikraščių kioske) ir išpurtė iš jo cigaretę. Flečeris ją paėmė - žinodamas, kad gali numirti ir tapti kito pasaulio dalimi anksčiau, nei cigaretė

susmilks iki filtro. Nieko nejuto, išskyrus lengvutį kairės rankos raumenų dilgčiojimą. Ir dar mažumą vibravo kairės pusės dantų plombos.

Suspaudė cigaretę dantimis. Eskobaras palinko prie jo, atvožė auksinio žiebtuvėlio dangtelį. Suktelėjo ratuką. Tvykstelėjo ugnelė. Flečeris nė sekundei nepamiršo Hainco pragaro mašinos gausmo. Ji gaudė lygiai taip, kaip senas lempinis radijo imtuvas. Nė sekundei nepamiršo ir moters, kurią anaiptol ne juoko dėlei praminė Frankenšteino Nuotaka. Ji stebeilijo į žurnalistą, nelyginant Kojotas filmukuose - į Roudranerą. Jautė, kaip daužosi širdis, lūpomis palytėjo cigaretę, tą "neprilygstamos laimės tūtelę", kaip savo pjesėje rašė kažkoks dramaturgas... ir širdis daužėsi stebėtinai lėtai. Praėjusį mėnesį jį pakvietė sakyti kalbą "Internacionaliniame Klube", kur renkasi užsienio laikraščių žurnalistai, štai tuomet jo širdis daužėsi sparčiau.

Išmušė tiesos valanda, ir ką gi? Net aklas suras savo kelią ten link; netgi jo sesuo surado, upėje.

Flečeris palinko prie žiebtuvėlio ugnelės. Cigaretės galas įkaito raudonai. Giliai įtraukė dūmą, be vargo užsikosėjo. Kurgi ne, trejetą metų nerūkė, kur kas sunkiau būtų neužsikosėti. Atsilošė kėdėje, kosulį atmiešė gerklinis gargaliavimas. Suvirpo kūnas, jis plačiai išskėtė alkūnes, nulenkė galvą kairėn, ėmė trepsėti kojomis. O svarbiausia - prisiminė vaikystėje nugludintus įgūdžius ir taip užvertė akis, jog tarp vokų beliko švytėti baltymai. Ir nepaleido iš nagų cigaretės.

Flečeris niekada nematė tikro epilepsijos priepuolio, nors miglotai atminė, kaip Petis Djukas suvaidino tokį "Sutvėrusiame stebuklą". Negalėjo žinoti, ar teisingai vaizduoja epileptiką, tačiau vylėsi, kad jie dar nepamiršo netikėtos Tomo Ereros mirties ir neatkreips dėmesio į klaidingas jo spektaklio gaideles.

- Mėšlas, tik ne tai! - veriamai sukliko Haincas. Filme jo šūksnis būtų galėjęs sukelti salės juoką.

- Laikyk jį, Ramonai! - ispaniškai suriko Eskobaras. Pabandė atsistoti ir riebiomis šlaunimis taip smarkiai trenkėsi į stalą, jog tas net liuoktelėjo, ir kojelės triukšmingai bilstelėjo į grindis. Tik moteris nė nekrustelėjo, ir Flečeris pagalvojo: "*Ji kažką įtaria. Nemanau, jog žino, kaip klostysis įvykiai, tačiau ji kur kas protingesnė už Eskobarą ir užuodžia klastą*".

Ar jis nesuklydo, vertindamas šią moterį? Po vokais nusiritusiais

vyzdžiais tematė miglotą jos šešėlį, tad negalėjo tvirtinti, jog Frankenšteino Nuotaka abejoja priepuolio tikrumu... bet intuicija kuždėjo, kad veikiau taip, negu ne. Beje, koks skirtumas? Procesas prasidėjo, ir niekas, netgi jis pats, nežinojo, kas nutiks po minutės, dviejų ar penkių. Dabar viskas priklausė tiktai nuo jo.

- Ramonai! - šaukė Eskobaras. - Neleisk jam nuvirsti ant grindų, idiote! Neleisk praryt savo liež...

Ramonas pasilenkė prie Flečerio, stvėrė jį už kretančių pečių - gal ketindamas atlošti galvą, o gal norėdamas įsitikinti, jog žurnalistas dar neprarijo liežuvio (žmogus *negali* praryti savo liežuvio, nebent tas būtų nupjautas iš anksto; Ramonas šito nežinojo, matyt, nežiūrėjo serialo "Greitoji pagalba"). Trumpiau tariant, niekas taip ir nesužinojo, kuriems galams jis palinko prie Flečerio. Nes vos tik sargybinio veidas atsidūrė pasiekiamumo ribose, suimtasis sugrūdo rūkstantį "Marlboro" galą jam į akį.

Ramonas sustūgo ir atšlijo. Dešinė ranka šastelėjo prie veido, kur iš akiduobės tebestyrojo smilkstanti cigaretė, bet kairioji liko ant Flečerio peties. Gniaužė jį it replėmis, todėl, žurnalistui loštelėjus atgal, drauge apvirto ir kėdė. Flečeris išgriuvo iš jos, nusirito grindimis, pašoko.

Haincas klykė - galbūt rėkė kažkokius žodžius, bet Flečeriui jo klyksmai priminė susižavėjimo sklidiną dešimtmetės mergaitės spiegimą, pastarajai išvydus savo muzikinį stabą, galbūt kurį nors iš Hensonų. Eskobaras nė necyptelėjo, ir tatai nežadėjo nieko gero.

Į stalą Fletčeris nesižvalgė. Ir nesižvalgydamas žinojo, kad Eskobaras jau skuba jo link. Ištiesė rankas, stvėrė Ramono revolverio rankeną, plėšte išplėšė iš dėklo. Pamanė, jog Ramonas nė nesuvokė netekęs ginklo. Vargšelis kažin ką šūkalojo ispaniškai ir dešine ranka grabaliojo veidą. Trinktelėjo per cigaretę, bet toji ne iškrito, o perlūžo pusiau, ir degantis galas liko smilkti akyje.

Flečeris apsigręžė. Eskobaras artėjo, jis jau aplenkė ilgą stalą, priekin atkišęs putnias rankutes. Ministras nebepanėšėjo į žmogų, kuris retsykiais praneša teležiūrovams orų prognozes ir sielojasi dėl žemo *slogimo*.

- Griebk tą kalės vaiką! - išspjovė moteris.

Flečeris nuspyrė apverstą kėdę Eskobarui po kojomis. Tas suklupo ir pargriuvo. O žurnalistas atkišo revolverį, gniauždamas jį abiem rankom, ir iššovė ministrui į pakaušį. Plaukai šūstelėjo aukštyn. Kraujas

kliūstelėjo iš burnos, iš nosies, iš pasmakrės, kur išniro kulka. Eskobaras kruvinu veidu bedėsi į grindis. Ant pilko linoleumo virptelėjo kojos. Merdintis kūnas pasmirdo išmatom.

Moteris nebesėdėjo už stalo, bet ir nereiškė noro susikibti su Flečeriu. Ji bėgo link durų, lengvutė it danielius, su juoda beforme suknele. Ramonas - jis rėkė, nelyginant skerdžiamas, - atsidūrė tarp žurnalisto ir moters. Rankomis siektelėjo Flečerio, geisdamas nutverti jį už kaklo ir pasmaugti.

Suimtasis į jį šovė dusyk, į krūtinę ir į veidą. Šūvis į veidą nurėžė didžiąją nosies dalį ir dešinį Ramono skruostą, tačiau žaliūkas su ruda uniforma nesustojo, jis artinosi - su aky styrinčia cigarete, o jo didžiuliai pirštai-dešrelės, su vieną dabinančiu sidabriniu žiedu, mėšlungiškai gniaužėsi.

Ramonas užkliuvo už Eskobaro - lygiai taip, kaip Eskobaras neseniai užkliuvo už apverstos kėdės. Flečeris spėjo pagalvoti apie įžymią karikatūrą, kurioje į eilę išsirikiavo kelios skirtingo dydžio žuvys, ir didžioji žiojosi, kad prarytų mažesnę. Karikatūra vadinosi “Mitybos grandinė”.

Ramonas, išsipleikęs ant grindų ir su dviem kulkom kūne, ištiesė ranką ir nutvėrė Flečerį už kulkšnies. Tasai ištrūko, susvyravo, sumosavo rankomis ir nejučia spustelėjo gaiduką. Ketvirtoji kulka įsmigo į lubas. Kambaryje jau tvyrojo aitrus parako dūmų kvapas. Žurnalistas dirstelėjo į duris. Moteris viena ranka trūkčiojo rankeną, antrąja niekaip neįstengė įveikti spynos. Berods, atrakino, bet duris neatsivėrė. Jeigu būtų atsivėrusios, Frankenšteino Nuotaka jau skuostų koridoriumi, šaukdama pagalbą.

- Ei! - Flečerį užvaldė euforija. Tokius pat jausmus patirtų pats paprasčiausias jaunuolis, atsitiktinai užklydęs į boulingo turnyrą ir jį laimėjęs. - Ei, kale, pažvelk į mane.

Ji atsigręžė, prispaudė delną prie durų, tarsi prilaikytų jas, neleistų atsiverti. Akys vis liepsnojo niūria ugnim. Prabilo - pasakė, kad jisai negalįs jos liesti. Iš pradžių ispaniškai, paskui užsičiaupė, viską pakartojo angliškai.

- Jūs neturite teisės manęs liesti, misteri Flečeri. Aš - vienintelė, galinti garantuoti jums saugų grįžimą namo, ir prisiekiu, jog garantuosiu, jei tik manęs neliesite.

Už nugaros spiegė Haincas. Flečeris prisiartino prie moters, kuri

vis stovėjo, nugara ir delnais prisiglaudusi prie mirties kambario durų. Užuodė karčiai salsvą jos kvepalų aromatą. Moters akys priminė migdolus. Plaukai bangomis vilnijo nuo kaktos link pakaušio. "*Mes čia susirinkome ne kvailioti*", - neseniai pasakė ji. Flečeris pagalvojo: "*Aš irgi*".

Moteris jo akyse perskaitė mirties nuosprendį ir sutarškėjo dar sparčiau, spausdamasi į duris nugara, sėdmenimis, delnais. Tarsi tikėtų - jei spustels pakankamai stipriai, tai kažin kaip prasisunks kiaurai metalą ir atsidurs kitoje pusėje. Aiškino turinti dokumentus, dokumentus jo vardu, kuriuos atiduos nedelsdama. Ji turi ir pinigų, daug pinigų, ir aukso. Sąskaitą Šveicarijos banke - Flečeris galės ja pasinaudoti, ji pasakys slaptažodį. Žurnalistui dingtelėjo mintis, jog, galimas daiktas, tatai vienintelis būdas atskirti žudikus ir patriotus. Patriotai mirties akivaizdoje rėžia kalbas. Žudikai analogiškoje padėtyje vardija sąskaitos Šveicarijos banke numerį ir siūlo susisiekti su juo internetu.

- Užsičiaupk, - nukirto Flečeris.

Jinai užsičiaupė, glausdamasi prie durų. Niekur nedingo ir tamsioji ugnis akyse. "*Kiekgi jai metų?* - pagalvojo Flečeris. - *Šešiasdešimt penkeri? Kiekgi žmonių ji nužudė šiame kambaryje, kituose tokiuose, kaip šis? Kiek įsakė nužudyti?*"

- Paklausyk manęs, - tarė jis. - Tu klausaisi?

Bet jinai klausėsi artėjančių žingsnių aido, vylėsi sulauksianti pagalbos. "*Svajoti nedraudžiama*", - pamanė Flečeris.

- Mūsų orų specialistas minėjo, kad El Kondoras uosto kokainą, laižo subines komunistams, pataikauja "Junaited Frut" ir dar Dievaižin kam. Gal visa tai ir tiesa, gal ir ne. Aš nežinau ir man nerūpi. Užtat tiksliai žinau, kad jis nekomandavo kareiviams, patruliavusiems Kaijos upę 1994 metais. Nunesas tuomet gyveno Niujorke. Mokėsi universitete. Jo nebuvo tarp tų, kurie surado vienuoles, pabėgusias iš La Kaijos. Kareiviai trims vienuolėms nurėžė galvas ir pasmeigė ant mietų pačioje pakrantėje. Vidurinioji galva buvo mano sesers.

Flečeris dusyk į ją iššovė, o paskui Ramono revolveris sausai spragtelėjo: baigėsi šoviniai. Dviejų kulkų užteko. Moteris nuslydo nuo durų, niūria ugnim liepsnojančių akių žvilgsnis nesitraukė nuo Flečerio. "*Juk tai tavęs laukė mirtis*, - bylojo tos akys. - *Nesuprantu. Mirti turėjai tu*". Jos ranka pakilo link kaklo, nusileido. Akys dar akimirką spoksojo į jo akis, paskui galva nusviro.

Flečeris apsigręžė ir, nepaleisdamas iš rankų revolverio, pasuko link Hainco. Beeidamas suprato likęs be dešiniojo bato. Dirstelėjo į Ramoną, kuris veidu žemyn tysojo plintančiame kraujo klane. Ramonas tvirtai laikė batą. Kaip merdinti žebenkštis, dantimis gniaužianti pasmaugtos vištos kaklą. Flečeris stabtelėjo apsiauti.

Haincas susiruošė sprukti, bet žurnalistas nukreipė į jį revolverį. Taip, šovinių jame nebeliko, bet Haincas, regis, šito nežinojo. O gal ir prisiminė, tačiau bėgti vis vien nebuvo kur, iš mirties kambario nepabėgsi. Sustojo ir tik stebeilijo į artėjantį revolverį, į artėjantį vyriškį, laikantį tą revolverį rankoje. Hainco veidu ritosi ašaros.

- Žingsnį atgal, - įsakė Flečeris, ir Haincas raudodamas atsitraukė per žingsnį.

Flečeris sustojo prie pragaro mašinos. Kokį žodį pavartojo Haincas? Atavizmas?

Prietaisas ant ratukinio staliuko buvo labai paprastas (ypač žmogui su Hainco intelektu): trys diskai, dviejų pozicijų - "Įjungta" ir "Išjungta" - svertas, dabar jis ties pastarąja, reostato vernieras, šiuo metu baltas dryželis nesiekė vertikalės; jeigu čia būtų ciferblatas, rodytų vienuoliktą valandą.

Žurnalistas kilstelėjo dildę, ištiesė Haincui. Pastarojo gerklėje kažkas kliuktelėjo, vyriškis atsitraukė dar per žingsnį. Veidas papilkėjo, kaktą išmušė prakaitas, skruostai žvilgėjo nuo ašarų. Žengęs antrą žingsnį, jisai atsidūrė kaip sykis po lempa, ir šešėlis balute išdryko jam po kojų.

- Imk, antraip aš tave nudėsiu, - iškošė Flečeris. - Žengsi dar vieną žingsnį, taip pat nudėsiu, - suprato, kad gaišta laiką, suprato, kad imasi teisėjo funkcijų, bet nieko negalėjo sau padaryti. Mintyse regėjo Tomo fotografiją - atmerktas draugo akis, žymę smilkinyje, primenančią parako nudegimą.

Haincas kūkčiodamas paėmė plunksnakotį su buku plieniniu antgaliu plunksnos vietoj - atsargiai, už gumuotos rankenos.

- Įsikišk į burną, - paliepė Flečeris. - Čiulpk, tarsi tatai būtų ledinukas ant pagaliuko.

- *Ne*! - sukliko Haincas. Papurtė galvą, į šalis tykštelėjo prakaito ir ašarų purslai. Veidas ėmė virpčioti. Iš vienos šnervės išvarvėjo žalias snarglys. Jis pūtėsi ir bliūško į spartaus Hainco alsavimo taktą, tačiau

nesprogo. Nieko panašaus Flečeris dar nebuvo matęs. - *Ne, jūs neįstengsite manęs priversti*!

Bet Haincas tikėjo, kad žurnalistas įstengs. Galimas daiktas, Frankenšteino Nuotaka netikėjo, Eskobaras paprasčiausiai neturėjo laiko patikėti, bet Haincas žinojo, kad atsisakyti nevalia. Jis atsidūrė Tomo Ereros kailyje, Flečerio kailyje. Viena vertus, jie tarytum pasikeitė vietomis, kita vertus - ne. Žinoti - tatai iš idėjų lygmens. Idėjos čia netinka. Čia tikima tik tuo, ką žmogus mato savo akimis.

- Įsikišk į burną, antraip ištaškysiu tau smegenis, - Flečeris nukreipė tuščią revolverį į Hainco veidą. Tas suspiegė iš baimės. Ir tuomet žurnalistas išgirdo savo balsą, tykų, keliantį pasitikėjimą, nuoširdų. Intonacijomis primenantį Eskobaro balsą. "*Mes atsidūrėme žemo slogimo zonoje*, - pagalvojo jis. - *Mūsų laukia prakeiktos liūtys*".

- Aš neketinu žudyti jūsų elektros srove - jei netempsite laiko ir greit padarysit, ko prašomas. Tiesiog noriu, kad sužinotumėt, kokie tie pojūčiai.

Haincas išpūtė akis. Jo mėlynos akys su paraudusiais baltymais sruvo ašaromis. Vyriškis suprato, jog Flečeris meluoja, savaime suprantama, žurnalisto žodžiai neatitiko akimirkos logikos, bet Haincui labai norėjosi, kad priešininkas sakytų tiesą, logika čia niekuo dėta, nes būtent Flečeris gali išgelbėti ar nutraukti jo gyvenimą. Ir tam, kad Haincas ryžtųsi, trūko menkučio postūmio.

Flečeris nusišypsojo.

- Padarykite tai vardan jūsų *tyrimų*.

Ir ši frazė įtikino Haincą - lai ne galutinai, bet ganėtinai, - ir jisai patikėjo, kad žurnalistas, šiaip ar taip, misteris Galbūt-Jis-Taip-Ir-Padarys. Įsikišo plieninį antgalį į burną. Išsprogusios akys spoksojo Flečeriui į veidą. Po jomis ir virš antgalio, kuris dabar priminė jau nebe ledinuką ant pagaliuko, o seną gyvsidabrinį termometrą, pūtėsi ir bliūško žalias snarglys, pūtėsi ir bliūško. Nenukreipdamas revolverio nė per colį, Flečeris stumtelėjo svertą į padėtį "Įjungta" ir staigiai suktelėjo reostato vernierą. Baltas dryželis nuo vienuoliktos ryto peršoko prie penktos vakaro.

Galbūt Haincas ir turėjo laiko išspjauti dildę, tačiau elektros iškrova privertė lūpas sugniaužti plieninį antgalį. Šįsyk triokštelėjo smarkiau, tarsi lūžtų ne šakelė, o medis. Hainco lūpos susičiaupė dar standžiau. Žalias snarglys išsipūtė ir sprogo. Kaip ir viena akis. Kūnas ėmė vibruoti.

Rankos sulinko per riešus, pirštai išsiskėtė. Skruostai iš blyškių virto pilkais it pelenai, paskui tamsiai violetiniais. Iš šnervių parūko dūmas. Antroji akis išvirto ant skruosto. Viršum ištiškusių akių į Flečerį su nuostaba spoksojo dvi tuščios akiduobės. Perplyšo vienas skruostas. Iš plėštinės žaizdos išsiveržė dūmai ir aitrus degančios mėsos kvapas, viduje šmėkštelėjo melsvai oranžiniai ugnies liežuviai. Hainco burnoje siautė ugnis. Liežuvis liepsnojo it skuduras.

Flečeris tebegniaužė reostato vernierą. Suktelėjo jį atgal, išjungė svertą. Strėliukės, pasiekusios atžymą +50, nukrito iki nulių. Dingus elektros srovei, Haincas sudribo ant pilko linoleumo, iš burnos versdamas dūmus. Ant grindų iškrito antgalis - drauge su lūpų gabalu. Flečeriui pasidarė bloga, bet jis tvirtai sučiaupė lūpas. Neturėjo laiko vemti ant to, kas jo pastangomis liko iš Hainco. Tačiau dar sekundėlę žvelgė į rūkstančią burną ir akis, ištiškusias ant skruostų.

- Kaip galėtumėt apsakyti savo pojūčius? - paklausė jis lavono. - Tiesiog dabar, kol įspūdžiai šviežutėliai, kaip galėtumėt apsakyti savo pojūčius?

Flečeris nusigręžė ir nuskubėjo link durų, plačiu lanku aplenkdamas dar gyvą, garsiai aimanuojantį Ramoną. Sargybinis panėšėjo į žmogų, sapnuojantį košmarą.

Prisiminė, jog durys užrakintos antra spyna. Jas užrakino Ramonas, o raktas kybojo ant žiedo, pritvirtinto prie diržo. Žurnalistas grįžo prie sužeistojo, pritūpė greta, nutraukė nuo diržo žiedą. Tą pat akimirką Ramonas ištiesė ranką ir vėl sugriebė Flečerį už kulkšnies. Šis kairėje rankoje gniaužė revolverį. Atsivėdėjęs kirto rankena Ramonui per pakaušį. Sargybinio pirštai akimirkai spustelėjo kulkšnį dar stipriau, paskui paleido.

Flečeris atsistojo, tada pagalvojo: "*Šoviniai. Jis turėtų turėti atsarginių. Revolveris tuščias*". Bet tuojau pat į galvą šovė kita mintis: tie susmirdę šoviniai jam nebereikalingi, Ramono revolveris jo labui padarė viską, ką galėjo. Po paties pirmo šūvio už šio kambario sienų iš visų pusių sulėks kareiviai.

Ir vis dėlto Flečeris apčiupinėjo odinius dėklus, kybančius ant Ramono diržo, surado šovinius, užtaisė revolverį. Nežinojo, ar prisivers šauti į kareivius, tokius pat paprastus žmones, kaip Tomas, šeimų, kurias dera maitinti, tėvus, tačiau neabejojo, kad, šaunant į karininkus, jo ranka nesudrebės, o paskutinę kulką nusprendė pasilaikyti sau. Menkai tesi-

vylė, jog įstengs išsiveržti iš Informacijos ministerijos pastato (dviejų boulingo turnyrų atsitiktinai nelaimėsi), bet davė sau žodį, kad gyvo jo į šį kambarį daugiau nebeatves ir nepasodins greta Hainco pragaro mašinos.

Nuspyrė nuo durų Frankenšteino Nuotaką. Moters akys bukai stebeilijo į lubas. Flečeris vis aiškiau suvokė, kad liko gyvas, o likusieji - ne. Jų kūnai jau stingo. Ant odos merdėjo milijardai bakterijų. Apie tai nederėjo galvoti Informacijos ministerijos rūsyje, tokios mintys tegali pakenkti žmogui, kuris laikinai, o tiksliau - amžiams, tapo *desaparecido*. Tačiau neįstengė jų atsikratyti.

Trečias raktas atrakino duris. Flečeris žvilgtelėjo į koridorių. Šlakbetonio blokų siena, apatinė pusė - žalia, viršutinė - purvinai rausva, visai kaip senoje mokykloje. Ant grindų - išblukęs raudonas linoleumas. Koridoriuje nė gyvos dvasios. Už trisdešimties pėdų kairėje palei sieną miegojo mažas rudas šunelis. Uodega nežymiai virpčiojo. Flečeris nežinojo, ką jis sapnuoja - galbūt kažką persekioja, galbūt kažkas persekioja jį, - tačiau manė, jog nesugebėtų miegoti su visais tais šūviais ir Hainco klyksmais, kurie turėjo dusliu aidu atsimušti nuo koridoriaus sienų. "*Jeigu sugrįšiu namo*, - mąstė jis, - *būtinai parašysiu straipsnį apie garso izoliaciją - didžiausią diktatūros triumfą. Papasakosiu apie tai visam pasauliui. Žinia, tikriausiai nesugrįšiu, laiptai taps paskutiniuoju mano žingsniu kelyje į Keturiasdešimt trečiąją gatvę, tačiau...*"

Jame po senovei gyveno misteris Galbūt-Aš-Įstengsiu.

Flečeris išėjo į koridorių ir sandariai užvėrė mirties kambario duris. Mažas rudas šunelis kilstelėjo galvą, pažvelgė į atėjūną, kartelį netgi amtelėjo, tiksliau, iškvėpė: "*Uf!*" - pasidėjo galvą ant letenų ir, regis, užsnūdo vėl.

Flečeris atsiklaupė, rankomis atsirėmė į grindis (dešinė gniaužė Ramono pistoletą), pasilenkė ir pabučiavo linoleumą. Ir pagalvojo apie savo seserį, prisiminė, kaip ji atrodė, išvykdama į koledžą - prieš aštuonetą metų iki mirties paupyje. Tuomet ji vilkėjo škotišką sijoną, ir raudoni jo langeliai savo atspalviu nelabai tesiskyrė nuo linoleumo spalvos. Žinoma, šiek tiek skyrėsi, bet nelabai.

Flečeris atsistojo. Pasuko koridoriumi link laiptų, pirmojo aukšto holo, link gatvės, link ketvirtos autostrados, patrulių, kelių blokavimo

postų, link sienos, kontrolės-praleidimo punktų, link jūros. Kinai sakė, jog tūkstančio mylių kelionė prasideda nuo vieno žingsnio.

"*Pažiūrėsim, kaip toli man pavyks nueiti*, - pagalvojo Flečeris, žengdamas ant pirmojo laiptelio. - *Galbūt aš dar nustebinsiu pats save*". Betgi jisai jau nustebino - tuo, jog tebėra gyvas. Nežymiai šypsodamasis, atkišęs Ramono pistoletą, Flečeris ėmė kopti laiptais.

Prabėgus mėnesiui, vyriškis prisiartino prie Karlo Arkucijaus laikraščių kiosko Keturiasdešimt trečiojoje gatvėje. Karlui nusmelkė širdį, jis praktiškai neabejojo, kad vyriškis ketina pagrasinti pistoletu ir atimti uždarbį. Laikrodis rodė aštuntą vakaro, dar nesutemo, žmonių gatvėje apstu, bet negi tokios smulkmenos gali sulaikyti žmogų, jeigu tasai - *pazzo*? O šis vyriškis visų labiausiai panėšėjo į *pazzo*, toksai liesas, jog balti marškiniai ir pilkos kelnės tabalavo ant jo it ant kabyklos, o didelių apvalių akiduobių gelmėje beprotiška ugnim žioravo akys. Nepažįstamasis atrodė nelyginant tik ką paleistas iš koncentracijos stovyklos arba (per apmaudžią klaidą) iš psichiatrinės ligoninės. Ir kai vyriškio ranka niurktelėjo į kišenę, Karlas Arkucijus jau tiksliai žinojo, kad po akimirkos žvelgs į pistoleto vamzdį.

Tačiau vietoj pistoleto dienos šviesoj pasirodė aptrintas "Lordas Bakstonas", o iš piniginės - dešimties dolerių kupiūra. Paskui vyriškis su baltais marškiniais ir pilkomis kelnėmis absoliučiai normaliu tonu paprašė pakelio "Marlboro". Karlas padėjo cigaretes ant prekystalio, ant cigarečių - degtukus, stumtelėjo juos pirkėjui. Vyriškiui plėšiant pakelį, Karlas skaičiavo grąžą.

- Nereikia, - papurtė galvą nepažįstamasis, išvydęs pinigus. Lūpomis suspaudė cigaretę.

- Nereikia? Ką reiškia - nereikia?

- Grąžą pasilikite sau, - vyriškis atkišo pakelį Karlui. - Rūkote? Jei norite, vaišinkitės.

Karlas įtariai nužvelgė vyriškį su baltais marškiniais ir pilkomis kelnėmis.

- Aš nerūkau. Tai žalingas įprotis.

- Itin žalingas, - sutiko vyriškis, prisidegė cigaretę ir su malonumu įtraukė dūmą. Pastovėjo, čiulpdamas cigaretę ir stebėdamas žmones, einančius kita gatvės puse. Kita gatvės puse skubėjo merginos. Vyrams patinka žiūrėti į merginas, dėvinčias vasarines sukneles, tokia jau

žmogaus prigimtis. Karlas jau nebemanė, kad šis jo pirkėjas - pamišėlis, nors ant siauro kiosko prekystalio nei iš šio, nei iš to paliko grąžą iš dešimties dolerių.

Liesasis vyriškis surūkė cigaretę iki pat filtro. Atsigręžė į Karlą - nežymiai svyruodamas, tarsi nebūtų pratęs rūkyti, ir nuo vienos cigaretės jam būtų susvaigusi galva.

- Gražus vakaras, - tarė vyriškis.

Karlas linktelėjo. Visai teisingai. Gražus vakaras.

- Mes laimingi, kad gyvename, - atsakė Karlas.

Vyriškis jam pritarė.

- Mes visi. Ir visąlaik.

Jis pasuko į šaligatvio pakraštį, kur stovėjo urna. Švystelėjo į ją "Marlboro" pakelį - praktiškai pilną, be tos cigaretės, kurią surūkė.

- Mes visi, - pakartojo jisai. - Visąlaik.

Vyriškis nuėjo. Karlas lydėjo jį akimis ir mąstė, jog tas keistuolis veikiausiai visgi *pazzo*. O gal ir ne. Ne taip lengva nustatyti, ar žmogus beprotis.

PASIVAŽINĖJIMAS "KULKA"

Niekam niekada nepasakojau šios istorijos, maniau, niekada ir nepasakosiu... nesibaiminau, kad manim nepatikės, tačiau gėdijausi ano nutikimo, nes tiesiogiai dalyvavau jame. Visuomet jaučiau - jei papasakosiu, pažeminsiu ir save, ir pačią istoriją, ji taps menkesne ir žemiškesne, stos į vietą gretą su tomis pasakaitėmis apie šmėklas, kurias vasaros stovyklose prie laužų porina auklėtojai. Ko gero, netgi mažumą nuogąstavau, jog nė pats savimi nepatikėsiu, jei išklosiu viską balsu ir išgirsiu savo ausimis. Bet nuo tų laikų, kai numirė mano motina, turiu problemų dėl nemigos. Tarsi užsnūstu, o paskui tik šast - ima krėsti drebulys, ir miegai išsilaksto it nebuvę. Ant stalelio prie lovos palieku įžiebtą lempą, ji mažumą padeda, bet ne tiek, kiek norėtųsi. Naktyje klaidžioja galybė šešėlių, ar kada nors tą pastebėjote? Netgi šviesoje šešėlių apstu. Ir ilguosius gali mesti bet kas, galite neabejoti.

Bet kas.

Mokiausi priešpaskutiniame Meino valstijos universiteto koledžo kurse, kai paskambino misis Makardi ir pranešė apie mamą. Tėvo neprisimenu, buvau pernelyg mažas, kai jis numirė, brolių ir seserų neturėjau, tad Alanas ir Džina Parkeriai vieni du priešinosi visam pasauliui. Misis Makardi, gyvenusi gretimame name, paskambino į butą, kurį išsinuomojau su trimis studentais. Numerį ji rado ant magnetinės atmintinės, prilipintos prie mūsų šaldytuvo durelių.

- Jai insultas, - pranešė moteris. - Tai nutiko restorane. Tačiau tu gali nesiskubinti ir nelėkti čionai it akis išdegęs. Daktaras sako, viskas ne taip jau blogai. Ji turi sąmonę ir kalba.

- Taip, bet ar suvokia, ką kalba? - paklausiau aš. Stengiausi šnekėti ramiai, netgi su humoru, bet širdis daužėsi it pašėlusi, o svetainės oro temperatūra staiga pakilo. Bute buvau vienas: trečiadienis, visi mano kaimynai dar negrįžę iš užsiėmimų.

- O, taip. Visų pirma ji paprašė manęs paskambinti tau, tačiau negąsdinti. Kaip manai, blaivi mintis?

- Taip, - bet, žinoma, aš išsigandau. O kaipgi dar galima reaguoti, jei tau staiga paskambina ir praneša, kad tavo motiną iš darbo išvežė į ligoninę?

- Ji prašė tavęs niekur nelėkti, mokytis, kaip paprastai, ir sulaukti savaitgalio. O paskui galėsi ir atvažiuoti - žinia, jei pajėgsi atsiplėšti nuo mokslų.

"Savaime suprantama, - pamaniau aš. - Negi tūnosiu šitame alumi prasmirdusiame kambaryje, kai motina guli ligoninės lovoje už šimto mylių nuo čia, galbūt netgi vaduojasi mirtimi".

- Ji vis dar jauna moteris, tavoji motina, - tęsė misis Makardi. - Tiesiog pastaraisiais metais pernelyg daug dirbo. Štai ir persitempė. Plius tos cigaretės. Jai seniai derėjo mesti rūkyti.

Abejojau, kad ji mes, su insultu ar be, nes žinojau: rūkyti motinai patinka. Padėkojau misis Makardi už skambutį.

- Kai tik įėjau į namą, išsyk surinkau tavo numerį. Tai kada gi tu atvažiuosi, Alanai? Šeštadienį? - Iš šelmiškų gaidelių supratau, jog atsakymą ji žino iš anksto.

Pažvelgiau pro langą. Naujoji Anglija. Nuostabi spalio diena. Ryškiai mėlynas dangus viršum medžių, neskubiai barstančių geltonus lapus ant Pagrindinės gatvės. Paskui dirstelėjau į laikrodį. Dvidešimt minučių ketvirtos. Kai suskambo telefonas, kaip sykis ruošiausi į filosofijos seminarą, prasidedantį ketvirtą valandą po pusiaudienio.

- Juokaujate? Atvažiuosiu šiandien pat.

Ragelyje pasigirdo sausas užkietėjusio rūkoriaus kikenimas. Misis Makardi galėjo į valias kalbėti apie cigarečių žalą, tačiau pati niekad nesiskyrė su "Vinstono" pakeliu.

- Šaunuolis! Važiuosi tiesiai į ligoninę, tiesa? O jau paskui namo?

- Ko gero, taip, - atsakiau. Neaiškinau misis Makardi, kad subyrėjo mano senojo automobilio pavarų dėžė, ir artimiausioje ateityje jis nieku gyvu neįstengs pasijudinti iš aikštelės. Iki Luistono ketinau traukti pakeleivingomis mašinomis, o iš ten kaip nors nusigauti iki mažo namelio Harlou. Blogiausiu atveju galėjau pernakvoti ligoninės poilsio kambaryje. Atvirai šnekant, aš ir anksčiau ne kartą iš universiteto į namus keliavau autostopu. Ar miegojau sėdėdamas, įrėmęs galvą į "kokos" pardavimo automatą.

- Raktus paliksiu po raudona gėlių rėčka. Žinai, apie ką kalbu?

- Be abejo, - rėčka stovėjo prie stoginės durų už namo. Vasarą motina visuomet prisodindavo į ją gėlių. Nežinia kodėl, bet, išgirdęs minint rėčką, aš galutinai suvokiau misis Makardi žodžių prasmę: mama ligoninėje, mažas namelis Harlou, kuriame užaugau, šįvakar pasitiks mane tamsiais langais. Po saulės laidos nebus kam įžiebti šviesos. Misis Makardi galėjo sakyti, jog mano mama jauna, bet, kai tau dvidešimt vieneri, keturiasdešimt aštuoneri atrodo it giliausia senatvė.

- Būk atsargus, Alanai. Neviršyk greičio.

Žinia, mano greitis geriausiu atveju tegalėjo būti lygus pakeleivingos mašinos greičiui, ir aš vyliausi, jog vairuotojas spaus it pamišęs. Bet, šiaip ar taip, iki Meino Medicinos centro nenusigausiu taip mikliai, kaip norėčiau. Tačiau neketinau savo rūpesčių užkrauti misis Makardi.

- Neviršysiu. Dėkui, kad paskambinote.

- Džiaugiuosi, galėdama padėti. Tavo motina netrukus pasveiks. Ir, be abejo, jai bus labai malonu su tavimi pasimatyti.

Padėjau ragelį, paskubomis brūkštelėjau raštelį kambariokams, pranešiau, kas nutiko, ir išdėsčiau tolimesnius planus. Be to, paprašiau Hektoro Pasmoro, paties atsakingiausio iš kaimynų, perduoti žinią mano kuratoriui, kad tasai informuotų dėstytojus, kodėl manęs nėra jų paskaitose. Kai kurie baisiai nemėgo nelankančių ir nepraleisdavo progos juos pamokyti. Įsimečiau į kuprinę apatinių baltinių pamainą, vadovėlį "Įvadas į filosofiją" ir nužingsniavau link plento.

Kitą savaitę pasiprašiau išbraukiamas iš to kurso, nors iki tol sėkmingai gilinausi į filosofijos subtilybes. Toji naktis pakeitė mano pasaulėžiūrą, pakeitė neapsakomai stipriai, o žinios, kurias galėjo suteikti filosofijos vadovėlis, su tais pokyčiais nesiderino. Supratau, jog lygiagrečiai mūsiškiui egzistuoja kiti, nepažįstami pasauliai, ir joks vadovėlis negali paaiškinti, kokie jie ir iš kur ėmėsi. Manding, visų geriausia pamiršti, kad jie yra. Žinia, jeigu pavyks.

Meino universitetą Orone ir Luistoną Androskogino apygardoje skiria šimtas dvidešimt penkios mylios, ir visų greičiausiai tenai nuvažiuotum magistrale A-95. Tačiau mokama autostrada - ne pati geriausia vieta gaudyti pakeleivingas mašinas.

Kelių policija vaiko balsuojančius. Vaiko netgi tuos, kurie stovi ties įvažiavimais į autostradą. O jei tave du sykius sulaikys tas pats

faras, baudos neišvengsi. Todėl pasirinkau plentą 68, dryksantį į pietvakarius nuo Bangoro. Šiuo keliu važinėja daug mašinų, ir jei neatrodai it beviltiškas psichas, anksčiau ar vėliau tave pavėžės. Ir farai į balsuojančius dėmesio nekreipia.

Kažkoks nekalbus draudimo agentas pamėtėjo mane iki Niuporto. Šešiasdešimt aštuntojo ir antrojo plentų sankryžoje trypčiojau dvidešimt minučių, kol įsiprašiau į pagyvenusio džentelmeno automobilį. Seniokas važiavo į Baudouhemą ir pakeliui tolydžio graibė sau už tarpukojo. Tarsi kažką ten gaudytų.

- Mano žmona nuolat mano sakydavo, jog atsidursiu griovyje su peiliu nugaroj, jei ir toliau imsiu pakeleivius, - pranešė man jis, - bet, vos pamatau šalikelėje stovintį jaunuolį, išsyk prisimenu savo jaunatvę. Pats dažnai balsuodavau, pakeleivingomis mašinomis išmaišiau pusę šalies. Ir, žiūrėk, ji prieš ketvertą metų numirė, o aš tebesu gyvas, važinėju tuo pačiu senutėliu "Dodžu". Tačiau klaikiai jos ilgiuosi, - jis vėl čiuptelėjo tarpukojį. - Kur keliauji, sūneli?

Pasakiau jam, kad į Luistoną, ir paaiškinau, kodėl.

- Tai siaubinga! - jis palingavo galvą. - Tavo motina! Man labai gaila!

Nuo jo užuojautos - tokios nuoširdžios, tokios netikėtos - akis apniaukė ašaros. Tačiau aš jas sulaikiau. To dar betrūko - apsiverkti senoje senelioko griuvenoje, kretančioje, drebančioje, prasmirdusioje šlapimu.

- Misis Makardi, moteris, kuri man paskambino, sakė, jog nėra jau taip blogai. Mano mama dar jauna, jai tik keturiasdešimt aštuoneri.

- Ir visgi! Insultas! - jo veide spindėjo liūdesys. Didele, į žnyplę panašia ranka seniokas vėl čiuptelėjo žalių plačių kelnių tarpkojį. - Insultas - tatai rimta! Sūneli, aš pats tave nuvežčiau į MMC, nugabenčiau stačiai iki durų, jei nebūčiau pažadėjęs savo broliui Ralfui, jog mudu važiuosime į senelių namus Geitse. Ten gyvena jo žmona, jai visai prastai su atmintim, aš niekaip negaliu prisiminti, kaip vadinasi toji liga, lyg Andersono, lyg Alvareso, kažkas panašaus...

- Alzhaimerio, - įterpiau aš.

- Aha, veikiausiai ji prasideda ir man. Po velnių, aš vis vien noriu tave pavėžėti.

- Nereikia, - atsiliepiau. - Geitse aš be vargo susistabdysiu pakeleivingą.

- Ir vis dėlto... Tavo motina! Insultas! Vos keturiasdešimt aštuonerių! - ranka vėl siektelėjo tarpukojo. - Prakeiktas trūkio bandažas! - šūktelėjo seniokas, paskui nusijuokė - linksmai ir podraug su neviltim. - Prakeiktas raumenų nusilpimas! Jei gyveni ilgai, sūneli, pradedi irti beeidamas. Dievas spiria tau subinėn, kviečia savęsp, jau patikėk seniu. Bet tu geras berniukas, kad viską metei ir išsyk nusiskubinai pas ją.

- Ji - gera motina, - atsakiau, ir man vėl ėmė perštėti akių kampučius. Koledže nesiilgėjau namų, nebent pirmąją savaitę, ne ilgiau, bet dabar mane stačiai užliejo ilgesys. Visa mūsų šeima - tik ji ir aš, jokių artimų giminaičių. Negalėjau įsivaizduoti savo gyvenimo be jos. Viskas ne taip jau blogai, pasakė misis Makardi. Insultas, bet vis vien ne taip jau blogai. “Kad tik ta prakeikta kalė būtų pasakiusi teisybę, - mąsčiau aš. - Kad tik teisybę”.

Kurį laiką važiavome tylėdami. Lenktynės, apie kurias svajojau, neįvyko. Spidometro strėliukė sustingo ant dryželio, dalančio pusiau lanko dalį tarp skaičių 40 ir 50, ir tik retsykiais kairieji ratai kirsdavo baltą skiriamąją liniją, čiuopdami antrosios juostos asfaltą. Važiuoti teks ilgai, tačiau iš esmės aš nėmaž neprieštaravau. Plentas 68 vingiavo per miškus, iš kurių retsykiais išnirdavo mažas miestelis, būtinai su baru ir degalų papildymo stotim: Niu Šeironas, Ofelija, Vest Ofelija, Ganistanas (kuris kadaise vadinosi Afganistanu, keista, bet teisybė), Mečanik Folsas, Kastl Vju, Kastl Rokas. Ryški dangaus mėlynė pamažėle blyško, diena ritosi vakarop. Seniokas įžiebė pažibinčius, o paskui ir žibintus. Jis nepastebėjo įsijungęs tolimąsias šviesas - nepastebėjo netgi tuomet, kai priešpriešiais atvažiuojantys vairuotojai ėmė signalizuoti jam savo tolimosiomis šviesomis.

- Mano brolio žmona net nebeatmena savo vardo, - po ilgos pauzės prabilo jis. - Nežino, kas yra “taip”, “ne”, “galbūt”. Štai ką tau padaro Andersono liga, sūneli. Ir jos žvilgsnis... ji tarsi byloja: “Leiskite man išeiti...” - ar bylotų, jei įstengtų prisiminti tuos žodžius. Ar supranti, apie ką kalbu?

- Taip, - aš giliai įkvėpiau ir susimąsčiau, ar čia dvokia žmogaus šlapimu, ar šuns, kuris, galimas daiktas, retsykiais važiuoja drauge. Nežinojau, ar jis įsižeistų, jei prasiverčiau langą. Galop prasivėriau. Seniokas nepastebėjo, kaip nepastebėjo mirksinčių priešpriešiais lekiančių automobilių žibintų.

Maždaug septintą mes užsiropštėme į Vest Geitso kalvą, ir mano vairuotojas sušuko: “Pažvelk, sūneli! Mėnuo! Ar ne gražuolis?”

Išties, mėnulis atrodė įspūdingai: didžiulis oranžinis kamuolys, kylantis virš horizonto. Ir vis dėlto aš jame išvydau kažką klaikaus. Mėnuo atrodė nėščias ir sunkiai sergantis. Tereikėjo pažvelgti į kylantį mėnesį, ir galvon dingtelėjo kraupi mintis: kas bus, jei mama manęs nepažins? Kas, jei ji prarado atmintį, nebežino, kas yra “taip”, “ne”, “galbūt”? Ir gydytojas man pasakys, jog kažkas privalo nuolatos, be atvangos prižiūrėti ją iki pat dienų galo? O tuo kažkuo, be jokios abejonės, tegalėjau būti aš. Ir sudie, koledže. Ką pasakysite, draugai ir bičiuliai?

- Sugalvok norą, sūneli! - sušuko senis. Iš jaudulio jo balsas skambėjo čaižiai ir nemaloniai, tarsi ausyje gurgždėtų stiklo šukelės. Jis vėl stvėrėsi už tarpkojo. Ten kažkas nutrūko. Nesupratau, kaip įmanoma taip niršiai grabalioti tokią delikačią vietą ir nenusirauti kiaušių, su trūkio bandažu ar be jo. - Sugalvok norą, kai kyla pirma po pjūties pilnatis, sakydavo mano tėvas!

Štai aš ir sugalvojau, kad motina atpažintų mane, kai įeisiu į jos palatą, kad jos akys sužibtų, kad ji išsyk ištartų mano vardą. Sugalvojau norą ir išsyk pasigailėjau. Pamaniau, jog iš noro, sugalvoto po tokia tūžminga oranžine šviesa, nieko gero nebus.

- Ak, sūneli, - atsiduso senis. - Kaip norėčiau, kad mano žmona sėdėtų šalimais. Meldžiu atleidimo už kiekvieną piktą ar grubų žodį, kurį jai pasakiau.

Po dvidešimties minučių, dienai gęstant ir mėnesiui dar nespėjus atsiplėšti nuo horizonto, mes atvykome į Geits Folsą. Virš šešiasdešimt aštuntojo plento ir Plizant gatvės sankirtos mirksėjo geltonas šviesoforas. Prieš pat sankryžą seniokas pasuko prie šaligatvio. Dešiniuoju priešakiniu “Dodžo” ratu užvažiavo ant bordiūro, paskui nusirito nuo jo. Aš net kaukštelėjau dantimis. Seniokas metė į mane klaikų, beprotišką žvilgsnį, viskas jame alsavo beprotyste, stačiai nuostabu, kaip šito nepastebėjau išsyk. Jis net nekalbėjo - šūkčiojo. Ir kiekviena frazė aidėjo ausyse stiklo duženų gurgždesiu.

- Aš nuvešiu tave tenai! Būtinai nuvešiu! Pamiršk Ralfą! Velniop jį! Tik pasakyk, ir aš nuvešiu!

Norėjau kuo greičiau atsidurti ligoninėje pas mamą, bet mintis, jog dar dvidešimt mylių teks uostyti šlapimą ir markstytis nuo prieš-

priešiais lekiančių automobilių šviesų, nedžiugino. Be to, pamėginau įsivaizduoti, kaip senutėlis "Dodžas" vingiuoja per keturias Lisbon gatvės eismo juostas. Tačiau lemiamu veiksniu tapo pats senis. Aš nebenorėjau žiūrėti, kaip jis be atvangos grabalioja savo tarpkojį, nenorėjau klausytis balso, panašaus į dužusio stiklo gurgždesį.

- Ne, dėkui, apsieisiu, - atsakiau. - O jūs važiuokite pas brolį, - atvėriau dureles, ir tuomet nutiko tai, ko baiminausi: jis ištiesė ranką, ir kreivi kibūs pirštai sugniaužė mano dilbį. Tais pačiais pirštais jis graibė savo tarpkojį.

- Tu tik pasakyk! - kimiame balse skambėjo suokalbiškos gaidelės. Pirštai stipriai gniaužė ranką. - Aš nuvešiu tave iki pat ligoninės! Taip! Ir nesvarbu, kad aš niekad anksčiau nesu matęs tavęs, o tu - manęs! Visiškai nesvarbu! Aš nuvešiu tave... iki pat ligoninės!

- Viskas gerai, aš nusigausiu pats, - vargais negalais įveikiau norą šokti iš kabinos, palikdamas senio rankose marškinių skiautę, jei kitaip išsivaduoti nepavyktų. Mane tarsi traukė į dugną. Maniau, tereikia pasijudinti, ir pirštai susigniauš dar stipriau, jis netgi stvers mane už gerklės, bet taip nenutiko. Pirštai atsigniaužė, o paskui, kai iškėliau koją ant šaligatvio, ir visiškai nuslydo nuo mano rankos. Ir aš paklausiau savęs - taip paprastai nutinka, kai iracionali panika galiausiai atslūgsta, - o ko gi, tiesą sakant, taip išsigandau? Paprastas senis paprastame, tegul ir šlapimu prasmirdusiame "Dodže", nusiminęs dėl to, kad didžiadvasiškas jo pasiūlymas buvo atstumtas. Paprastas senis, kuriam gyventi kliudė nepatogus trūkio bandažas. Ko gi, sakykite susimildami, aš išsigandau?

- Ačiū, kad pavėžėjote, be to, esu labai dėkingas už malonų pasiūlymą, - aš nusišypsojau. - Bet ketinu eiti tenai, - mostelėjau į Plizant gatvę, - ir veikiai susistabdysiu kitą mašiną.

Jis kelias akimirkas patylėjo, paskui linktelėjo, atsiduso.

- Taip, tai visų trumpiausias kelias. Gaudyk mašiną, kai tik išeisi iš miesto, mieste niekas tavęs nepaims, niekam nesinori stabdyti ir klausytis, kaip už nugaros pypina nepatenkinti.

Jis buvo teisus. Mėginti susistabdyti mašiną mieste, netgi tokiame mažame, kaip Geits Folsas, nebuvo prasmės. Veikiausiai kadaise seniokas išties daug važinėjo autostopu.

- Bet, sūneli, ar tai paskutinis tavo žodis? Ar žinai patarlę apie žvirblį saujoj?

Sutrikau. Žvirblį saujoj jis paminėjo ne veltui. Maždaug už mylios į vakarus nuo mirksinčio šviesoforo Plizant gatvė virto Ridžo keliu, o pastarasis, penkiolika mylių pavingiavęs miškais, Luistono pakraštyje įsiliejo į plentą 196. Jau sutemo, o naktį susistabdyti pakeleivingą mašiną kur kas sunkiau: kai žibintų šviesa išplėšia tave iš tamsos kelio pakraštyje, atrodai it bėglys iš Vindhemo mažamečių nusikaltėlių kolonijos, nors tavo plaukai tvarkingai sušukuoti, o marškiniai sukišti į kelnes. Tačiau aš nebenorėjau važiuoti su seniu. Netgi dabar, nors sėkmingai ištrūkau iš jo "Dodžo" ir saugiai stovėjau ant šaligatvio, mano oda ėjo pagaugais. Gal dėl senioko balso, dėl įpročio kiekvieną frazę užbaigti šūksniu. Be to, man visuomet sekėsi su pakeleivingomis.

- Taip. Ir dar sykį ačiū. Aš išties labai jums dėkingas.

- Visuomet pasirengęs padėti, sūneli. Visuomet pasirengęs. Mano žmona... - jis nutilo, ir pamačiau, kaip iš akių kampučių ištryško ašaros. Dar sykį padėkojau ir užtrenkiau dureles nelaukdamas, kol jis pasakys dar ką nors.

Skubiai perėjau gatvę, mano šešėlis pasirodydavo ir išnykdavo mirksinčioje šviesoje. Kitoje pusėje sustojau, atsigręžiau. "Dodžas" stovėjo kur stovėjęs, prie parduotuvės "Gaivinantys gėrimai ir vaisiai". Mirksintis šviesoforas ir už dvidešimties pėdų stovintis žibintas padėjo įžiūrėti senį, sukniubusį ant vairo. Dingtelėjo mintis, kad jis mirė, aš nužudžiau jį, atsisakydamas priimti siūlomą pagalbą.

Paskui iš už kampo išniro automobilis, ir vairuotojas perjungė artimas šviesas į tolimas, o paskui vėl į artimas. Šįsyk senis suprato, ko iš jo nori, tolimas "Dodžo" šviesas pakeitė artimos, ir man paaiškėjo, kad jis tebėra gyvas. O po akimirkos seniokas išjudino automobilį iš vietos ir veikiai pradingo už kampo. Nulydėjau jį žvilgsniu, tada dirstelėjau į oranžinį mėnulį. Šis jau nebeatrodė toks putnus, tačiau jame išliko kažin kas grėsminga. Staiga pagalvojau, jog niekada nesu girdėjęs, neva galima sugalvoti norą, žvelgiant į mėnulį. Regint krintančią žvaigždę - taip, bet ne mėnulį. Ir ūmai baisiai panorau atsiimti norą atgal. Tamsa tirštėjo, aš stovėjau kryžkelėje, o iš galvos niekaip nėjo toji pati istorija apie beždžionės letenėlę.

Žingsniavau Plizant gatve, kilojau ranką su atkištu nykščiu, tačiau automobiliai švilpė pro šalį, nė nemažindami greičio. Iš pradžių

kelią iš abiejų pusių spaudė namai bei parduotuvės, paskui šaligatvis baigėsi ir prisiartino medžiai, nebyliai reikalaujantys sugrąžinti atimtą teritoriją. Kas kartą, kai kelią nutvieksdavo šviesa, mesdama ilgą mano šešėlį, aš atsigręždavau, švysteldavau priekin ir aukštyn ranką bei spindulingai išsišiepdavau. Bet automobiliai, padangomis gurgždindami asfaltą, nestodami lėkė pro šalį. Kartą kažkas riktelėjo: "Susirask darbą, veltėdi", - ir įkandin nuskardėjo juokas.

Aš nebijojau tamsos, tuomet nebijojau, tačiau ėmiau abejoti, ar nepadariau klaidos, atsisakydamas senioko pasiūlymo nuvežti mane iki ligoninės. Prieš išeidamas iš namų galėjau nusipaišyti plakatėlį: "PAVĖŽĖKITE, SERGA MOTINA", tačiau abejojau, kad jis būtų padėjęs. Šiaip ar taip, tokį plakatą gali nusipaišyti kiekvienas psichas.

Žingsniavau ir žingsniavau minkšta pakele, sportiniais bateliais keldamas dulkių fontanėlius, įsiklausydamas į naktį: kažkur toli lojo šunys, gerokai arčiau ūkčiojo apuokas, medžių viršūnėse šnarėjo vėjas. Dangų užliejo mėnulio spindesys, tačiau jo paties nemačiau: aukšti medžiai paslėpė nakties šviesulį nuo mano akių.

Kai galop išėjau iš Geits Folso, mašinos mane aplenkdavo vis rečiau. Sulig kiekviena minute vis aiškiau suvokiau, kaip kvailai pasielgiau, atsisakydamas senioko pagalbos. Įsivaizdavau mamą, gulinčią ligoninės lovoje sustingusiu veidu, iš paskutiniųjų besilaikančią už sprūstančio gyvenimo vien iš noro paskutinį kartą pasimatyti su manimi, nežinančią, jog nespėsiu užtikti jos gyvos ne dėl pačios svariausios priežasties. Tik todėl, kad man nepatiko čaižus senio balsas ir šlapimo kvapas, tvyrantis jo "Dodžo" kabinoje.

Užkopiau ant stačios kalvos ir viršūnėje vėl išvydau mėnulį. Dešinėje pusėje medžiai atsitraukė, padarydami vietos nedidelėms kapinaitėms. Blyškioje šviesoje žvilgėjo antkapiniai akmenys. Po vienu iš jų prigludo kažin kas mažas ir tamsus, stebintis mane iš juodumos. Iš smalsumo priėjau arčiau. Tamsusis krustelėjo - atpažinau švilpiką. Raudonos žvėriuko akutės priekaištingai dėbtelėjo į mane, ir švilpikas dingo aukštoje žolėje. Staiga supratau, jog labai pavargau, vargiai besilaikau ant kojų. Misis Makardi man paskambino prieš penketą valandų, ir nuo to laiko mane priekin ginė grynas adrenalinas, o dabar jis išseko. Tačiau mano padėtis turėjo ne tik minusų, bet ir pliusų: tegul laikinai, bet pranyko klaikaus ceitnoto pojūtis. Aš apsisprendžiau, pasirinkau Ridžo kelią, o ne šešiasdešimt aštuntąjį plentą, ir nebebuvo

prasmės sau už tai priekaištauti. Kas padaryta, nebepakeisi, šaukštai po pietų, kaip retsykiais sakydavo mano motina. Jai nuo liežuvio neretai nusprūsdavo patarlės, dažniausiai laiku ir į temą. Šiaip ar taip, ši mane kažkaip išsyk nuramino. Jeigu ji mirs anksčiau, nei aš nusigausiu iki ligoninės, vadinas, tokia Dievo valia. Bet veikiausiai ji nemirs. Pasak misis Makardi, gydytojas sakė, kad viskas ne taip jau blogai. Be to, misis Makardi minėjo, kad mano motina - dar jauna moteris. Žinia, apkūnoka ir užkietėjusi rūkorė, tačiau dar jauna.

O kol kas aš bejėgiškai sliūkinau šalikele. Ir kojos tarsi prisipildė cemento.

Kapines juosė žema akmeninė sienelė. Pro jos spragą link kiuvetės vedė betoninis latakas, kuriuo per lietų srūdavo vanduo. Atsisėdau ant sienelės, pasidėjau kojas ant latako krašto. Iš čia gerai matėsi abi Ridžo kelio pusės. Vakaruose išvydęs Luistono kryptimi važiuojančio automobilio šviesas, suspėsiu atsistoti, nueiti į šalikelę ir kilstelti ranką su atkištu nykščiu. O kol kas sėdėjau, pasidėjęs ant kelių kuprinę, ir telkiau jėgas.

Nuo žolės kilo lengvutė, vos įžiūrima rūko juosta. Kažkur už kapinių tekėjo vanduo, retsykiais kvarkteldavo varlė. Aš ilsėjausi ne tik kūnu, bet ir siela, atrodė, jog persikėliau į kažkokią pasakišką vietą, kokias aprašinėja romantiniuose romanuose.

Pažvelgiau į dešinę, paskui į kairę. Nė vieno automobilio, netgi tolumoje tamsoj nespingsi joks žibintas. Pasidėjau kuprinę ant latako, permečiau kojas per sieną, atsistojau ir nuėjau į kapinaičių gilumą. Ant kaktos užkrito plaukų sruoga, tačiau vėjas tučtuojau ją nupūtė. Rūkas tingiai glostė mano batelius. Regis, antkapių akmenys statyti labai seniai, kai kurie jau pavirtę į šonus. Tačiau netrukus atsidūriau sklypelyje su šviežesniais kapais. Rankomis įsirėmęs į kelius, palinkau prie vieno iš jų, kur gulėjo tik mažumą pavytusios gėlės. Mėnulio šviesoje be vargo perskaičiau akmenyje iškaltą vardą ir pavardę: "DŽORDŽAS STAUBAS". Žemiau buvo iškaltos gimimo bei mirties datos: 1977 metų sausio 19 ir 1998 metų spalio 12. Dabar aišku, kodėl gėlės praktiškai šviežios: nuo spalio dvyliktos tepraėjo dvi dienos. Džordžas Staubas numirė viso labo prieš dvejus metus, bičiuliai ir giminaičiai aplankė jo kapą, pagerbdami velionio atminimą. Po gimimo bei mirties datomis iškalė dar vieną eilutę. Pasilenkiau kiek žemiau, norėdamas ją perskaityti...

...ir atšlijau pašiurpęs, ūmai suvokęs, jog vienui vienas, šviečiant pilnačiai, klaidžioju po kapines.

"Kas padaryta, nebepakeisi, šaukštai po pietų", - skelbė užrašas.

Mano motina mirė, galbūt mirė tą pačią minutę ir kažin kokiu būdu pasiuntė man paskutinę žinelę. Pademonstravo jai būdingą humoro jausmą, tačiau man toli gražu nebuvo juokinga.

Lėtai nukiūtinau atgal link kelio, klausydamasis vėjo šnaresio medžių viršūnėse, ir upeliuko čiurlenimo, ir varlių kvarkimo, nuogąstaudamas, jog išgirsiu kitus garsus, sklindančius iš po kojų, pamatysiu, kaip kūprinasi žemė ir iš po jos dryksta kažin kas baltas, kaulėtas, ketinantis stverti mane už kulkšnies.

Kojos susipynė, aš parkritau, alkūne atsitrenkiau į antkapio akmenį, mano pakaušis tik per plauką prasilenkė su kitu, aš žnektelėjau į žolę ir viršum savęs išvydau mėnulį. Nebe oranžinį, o baltą, poliruoto kaulo spalvos.

Užuot pakurstęs paniką, kritimas išblaivino man smegenis. Nežinojau, ką mačiau, bet supratau, jog man pasivaidenusio užrašo ant akmens būti negali. Šitaip nutikdavo Džono Karpenterio ar Veso Kreiveno filmuose, bet nieku gyvu ne realiame gyvenime.

"Taip, žinoma, viskas taip, - sukuždėjo balsas galvoje. - Bet, jei dabar iš čia išeisi, ir ateity tuo tikėsi. Tikėsi iki gyvenimo galo".

- Taip bent nesąmonė! - sušukau aš ir atsistojau. Džinsų užpakalis peršlapo, aš šiaip ne taip atplėšiau juos nuo odos. Grįžti prie Džordžo Staubo kapo nebuvo lengva, bet ir ne taip sunku, kaip tikėjausi. Vėjas sustiprėjo, dabar jis kaukė, pranašaudamas oro permainą. Aplinkui šoko šešėliai. Šakos trynėsi viena į kitą, iš miško sklido nemalonūs girgždantys garsai. Pasilenkiau prie antkapio ir perskaičiau:

DŽORDŽAS STAUBAS
1977 sausio 19 - 1998 spalio 12
Gerai pradėjo, pernelyg anksti išėjo

Dar mažumėlę pastovėjau, įsirėmęs į kojas kiek aukščiau kelių, nepastebėdamas, kaip sparčiai plaka širdis, kol ji galiausiai sulėtino savo tempą. Atsitiktinumas, tikinau save, nieko daugiau. Ko gi stebėtis, jog suklydau, skaitydamas apatinę eilutę? Jau nekalbant apie nuovargį bei stresą, tokioje šviesoje gali pasivaidenti bet kas. Mėnuo - pagarsėjęs apgavikas. Byla baigta.

Bet aš tiksliai žinojau, ką perskaičiau: “Kas padaryta, nebepakeisi, šaukštai po pietų”.

Mano motina mirė.

- Tai nesąmonė, - pakartojau aš ir nusigręžiau nuo kapo. Tą pat akimirką pastebėjau, kad palei kojas dryksantis rūkas ėmė šviesėti. Ir išgirdau tolimą variklio gausmą. Link kapinių artėjo automobilis.

Grįžau prie akmenų sienelės, peršokau per ją, pakeliui pastvėriau kuprinę. Automobilis jau buvo pusiaukelėje link viršūnės, tamsą draskė tolimųjų šviesų žibintai. Jie apakino mane, kai, pasiekęs šalikelę, ištiesiau ranką su atkištu nykščiu. Žinojau, kad vairuotojas sustos - žinojau anksčiau, nei jis nuspaudė stabdžio pedalą. Tik neaišku, iš kur gali tą žinoti, tačiau kiekvienas, kuris dažnai važinėja autostopu, patvirtins retsykiais patiriantis tokį pat jausmą.

Automobilis pralėkė pro šalį, tvyksteldamas raudonomis stabdžių šviesomis, ir švelniai pasuko į šalikelę prie akmeninės sienelės, skiriančios kapinaites ir Ridžo kelią. Nubėgau prie jo, kuprinė kone kas žingsnį daužėsi į kelį. Toliau manęs laukė kelionė “Mustangu”, klasišku septintojo dešimtmečio pabaigos ar aštuntojo pradžios modeliu. Variklis garsiai urzgė, griaudėjo ir pramuštas ar prasvilęs duslintuvas, su tokiu joks vairuotojas nepraeitų eilinės techninės apžiūros ir negautų atitinkamo lipduko... bet tai jau ne mano rūpestis.

Atlapojau dureles ir šleptelėjau ant keleivio sėdynės. Kai tarp kojų pasistačiau kuprinę, į nosį smogė kažkuo pažįstamas, tačiau nemalonus kvapas.

- Ačiū, - padėkojau vairuotojui. - Labai jums ačiū.

Už vairo sėdėjo vaikinas su nutrintais džinsais ir juodais berankoviais marškinėliais. Įdegęs, raumeningas, ant dešiniojo bicepso - ištatuiruota spygliuota viela. Ant galvos - žalia “Džono Diro” beisbolo kepuraitė, pasukta snapeliu į pakaušį. Ant apvalios apykaklaitės - ženklelis-saga, tačiau tokiu kampu užrašo perskaityti neįstengiau.

- Niekai, - atsakė jis. - Trauki į sitį?

- Taip, - atsakiau. Šiuose kraštuose sičiu vadino Luistoną, vienintelį didelį miestą į šiaurę nuo Portlendo.

Užtrenkęs dureles, po užpakalinės apžvalgos veidrodėliu pamačiau tabaluojantį pušies kvapo oro gaiviklį. Štai ką užuodė mano nosis. Taip jau išėjo, kad tą vakarą man nesisekė su kvapais: iš pradžių šlapimas, o dabar erzacinė pušis. Bet, šiaip ar taip, mane vežė. Tad

priderėjo džiaugtis. Suriaumojo didžiulis "Mustango" variklis, raumeningasis vaikinas vėlei išvairavo į Ridžo kelią, o aš stengiausi sau įteigti, kad džiaugiuosi.

- O ko gi tau prireikė sityje? - pasiteiravo vairuotojas. Primečiau, kad jis bemaž mano metų, galbūt mokėsi Oburno technikos koledže ar dirbo viename iš nedaugelio tame rajone likusių tekstilės fabrikų. Ko gero, "Mustangą" jis pats suremontavo ir prikėlė gyvenimui laisvu nuo darbo metu. Miestuose daugelis taip daro: geria alų, rūko žolę, terliojasi su savo automobiliais. Ar motociklais.

- Mano brolis veda. Aš būsiu jo pabrolys, - nedelsdamas sumelavau. Kažin kodėl nenorėjau pasakoti jam apie motiną. Kažkas čia buvo ne taip. Nežinojau, kas būtent ir iš kur apskritai ėmėsi toji mintis, tačiau buvau tikras. Nėmaž neabejojau. - Ryte - repeticija. Paskui patsai spektaklis, o vakare - banketas.

- Taip? Tikrai? - jis grįžtelėjo į mane. Akys toli viena nuo kitos, simpatiškas veidas, mažumą besišypsančios putnios lūpos, nepatiklus žvilgsnis.

- Taip.

Aš išsigandau. Vėl išsigandau. Kažkas vyko ne taip, galbūt viskas pakrypo ne taip nuo tos akimirkos, kai senis "Dodže" pasiūlė man sugalvoti norą, žvelgiant į oranžinį, išbrinkusį mėnulį, o ne į krintančią žvaigždę. O gal ir dar anksčiau, kai pakėliau telefono ragelį ir išgirdau blogas misis Makardi naujienas - nors ir ne tokias blogas, kokios jos galėjo pasirodyti.

- Ką gi, tai gerai, - linktelėjo jaunuolis su beisbolo kepuraite, pasukta snapeliu į pakaušį. - Kai brolis veda, tai gerai. Kuo tu vardu?

Aš jau ne šiaip bijojau, o stingau iš siaubo. Viskas vyko ne taip, viskas, ir aš negalėjau suvokti, kodėl ir kaip visa taip greit nutiko. Bet vieną dalyką žinojau tiksliai: man nesinorėjo sakyti "mustango" vairuotojui savo vardo ir pavardės - lygiai kaip nesinorėjo pasakoti, kodėl man reikėjo važiuoti į Luistoną. Beje, dabar apie Luistoną galėjau pamiršti. Nėmaž neabejojau, kad į Luistoną niekada nebenuvažiuosiu. Kaip kiek anksčiau neabejojau, jog automobilis sustos. Ir tasai kvapas, kažką apie jį žinojau, jis neturėjo nieko bendra su oro gaivikliu. Oro gaiviklis kaip sykis skirtas tam, kad užgožtų tą kvapą.

- Hektoras, - prisistačiau buto kaimyno vardu. - Hektoras Pasmoras, tai aš, - perdžiūvo burna, tačiau balsas skambėjo lygiai ir ra-

miai, tas džiugino. Vidinis balsas primygtinai teigė, jog privalau neišduoti "Mustango" vairuotojui savo tikrųjų jausmų. Nevalia jam sakyti, jog man kilo įtarimas. Jog pajutau, kad kažkas ne taip. Laikyti jį nežinioje - vienintelis mano šansas.

Jis grįžtelėjo į mane, ir dabar galėjau perskaityti užrašą ant ženklelio-sagos: "AŠ VAŽIAVAU "KULKA" TRIL VILIDŽE, LAKONIJA". Žinojau tą vietovę, buvojau tenai, tačiau labai seniai.

Be to, išvydau juodą dryžį, kuris vijosi apie kaklą, kaip ištatuiruota viela - apie bicepsą. Tik dryžis ant kaklo atsirado ne tatuiruotojo pastangomis. Į viršų ir į apačią nuo jo vedė dešimtys juodų dygsnių. Siūlės, kuriomis galva pritvirtinta prie liemens.

- Malonu su tavimi susipažinti, Hektorai, - išgirdau. - Džordžas Staubas.

Mano ranka judėjo lėtai it sapne. Ak, kaip geidžiau, kad tai būtų sapnas, tačiau, deja, nebuvo. Aštrūs realybės dygliai bylojo ką kita. Kvapas, maskuojamas pušies kvapu. Kažkokio cheminio junginio, galbūt formaldehido, kvapas. Aš važiavau su negyvėliu.

"Mustangas" švilpė Ridžo keliu šešiasdešimties mylių per valandų greičiu, blyškioje mėnesienoje vydamasis ilgus žibintų spindulius. Abipus kelio siūbavo ir linko medžiai.

Džordžas Staubas nusišypsojo tuščiomis akimis, paleido mano ranką ir vėl sutelkė dėmesį į kelią. Vidurinėje mokykloje aš perskaičiau "Drakulą", ir dabar galvoje šmėstelėjo frazė iš romano, žvangtelėjo, nelyginant šerdies smūgis per įskilusį varpą: "Negyvėliai važinėja greit".

"Nevalia leisti jam suprasti, kad aš žinau". Ir toji mintis įstrigo galvoje. Laikiausi už jos tarsi už gelbėjimo rato. "Nevalia leisti jam suprasti, nevalia, nieku gyvu nevalia". Klausiau savęs, o kur dabar senis? Pas brolį? Ar senis taip pat dalyvauja žaidime? Gal važiuoja įkandin, kreta senajame "Dodže", palinkęs prie vairo ir grabaliodamas trūkio bandažą? Jis taip pat negyvėlis? Veikiausiai ne. Bremas Stokeris tvirtino, jog negyvėliai važinėja greit, gi senio spidometro strėliukė nė per jotą nenukrypo nuo keturiasdešimt penkių mylių padalos. Pajutau, kaip iš gerklės veržiasi juokas, tačiau įstengiau jį nuslopinti. Jei nusijuokčiau, jis viską suprastų. O jam nevalia žinoti, tai vienintelė mano viltis.

- Niekas negali prilygti vestuvėms, - išspaudė jis.

- Taip, - sutikau, - kiekvienas privalo vesti bent du kartus.

Mano rankos įsikibo viena į kitą ir gniaužėsi vis tvirčiau.

Pajutau, kaip nagai sminga į plaštakų odą kiek aukščiau krumplių, tačiau skausmas man nerūpėjo. Nevalia leisti jam sužinoti - štai kas svarbiausia. Abipus kelio dunksojo miškas, šviesa sklido tik nuo beširdžio, žėrinčio it poliruotas kaulas mėnulio, aš negalėjau leisti, kad Džordžas Staubas suprastų, jog žinau jo paslaptį: jis - negyvėlis. Nes jis nebuvo šmėkla, juk šmėklos nepavojingos. Šmėklą gali pamatyti, bet kaipgi pavadinti tą, kuris sustoja tavęs pavėžėti? Kas gi tai per būtybė? Zombis? Vilkolakis? Vampyras? Kažkas dar?

Džordžas Staubas nusijuokė.

- Vesti bent du kartus! Taip, vaikine, aš visiškai su tavimi sutinku!

- Savaime suprantama, - mano balsas skambėjo ramiai. Balsas žmogaus, sėkmingai sustabdžiusio pakeleivingą mašiną ir dabar mielai plepančio niekus, kad bent šiek tiek atsidėkotų už tai, kad jį veža. - Nėra nieko geriau už laidotuves.

- Vestuves, - atsainiai pataisė vairuotojas. Prietaisų skydelio atšvaite jo veidas atrodė vaškinis, dar negrimuotas negyvėlio veidas. O didžiausią šiurpą kėlė beisbolo kepuraitė, pasukta snapeliu į pakaušį. Nenorom kilo klausimas, o kas gi po ja? Kažkur skaičiau, jog laidotuvių biuruose nurėžia viršutinę kaukolės dalį, išima smegenis ir jų vieton deda specialiai apdorotą vatą. Galbūt tam, kad neįdubtų veidas.

- Vestuves, - sustingusiomis lūpomis pakartojau aš ir netgi tykiai nusijuokiau, sukikenau. - Žinoma, aš norėjau pasakyti - vestuves.

- Mes visuomet sakome tą, ką norime pasakyti, aš taip manau, - vairuotojas vis dar šypsojosi.

Taip, tuo tikėjo ir Froidas. Skaičiau vadovėlyje. Abejojau, kad tas tipas yra girdėjęs apie Froidą, nemaniau, jog tarp tų, kurie dėvi berankovius teniso marškinėlius ir beisbolo kepuraites, pasuktas snapeliu į pakaušį, pasitaiko daug Froido žinovų, tačiau jis kažką žinojo. Laidotuvės, pasakiau aš. Šventas Dieve, aš pasakiau - laidotuvės. Ir tuomet supratau, kad jis žaidžia su manimi, it katė su pele. Nenorėjau, kad Džordžas Staubas suprastų, jog žinau jo paslaptį: jis - negyvėlis. Jis nenorėjo išsiduoti žinąs mano paslaptį: aš žinau, kad jis - negyvėlis. Ir dabar aš leidau jam suprasti, jog žinau, kad jis žino, jog...

Pasaulis pasileido ratu. Iš pradžių ėmė lėtai suktis aplink, paskui pradėjo skrieti viesulu, ir aš jau visiškai nebesuvokiau, kur viršus, o

kur apačia. Užsimerkiau. Bet ir tamsoje, po vokais, toliau švytėjo mėnuo, tik šįsyk žalias.

- Kaip jautiesi? Ar nieko nenutiko? - susirūpinęs pasiteiravo jis. Tas rūpestis tik baugino.

- Nieko, - aš atsimerkiau. Viskas grįžo į deramas vietas. Skaudėjo plaštakas - ten, kur į jas įsikirto nagai. Į nosį mušė kvapas. Ne tik pušies, nuo oro gaiviklio, ne tik chemikalų, bet ir drėgnos žemės.

- Esi tikras?

- Truputį pavargau. Seniai bevažiavau autostopu. Kartais mane ima pykinti, - tuomet man nušvito protas. - Žinai, ko gero, tau derėtų sustoti. Jei pakvėpuočiau grynu oru, skrandis aprimtų. Kas nors važiuos įkandin ir...

- Negaliu, - jis papurtė galvą. - Išlaipinti tave čia? Nieku gyvu. Kita mašina gali pasitaikyti tik po valandos, ir dar nežinia, paims tave ar ne. Privalau tavimi rūpintis. Ar atmeni tą dainą? Nuvežk mane į bažnyčią laiku, taip? Išlaipinti tavęs negaliu. Mažumą prasiverk langą, gal padės. Žinau, kvapas čia nelabai koks. Pakabinau oro gaiviklį, bet naudos iš jo - kaip iš ožio pieno. Žinia, vienų kvapų atsikratyti sunkiau nei kitų.

Norėjau pasiekti rankenėlę, pasukti ją, nuleisti stiklą, atverti kelią grynam orui, tačiau rankos raumenys, atsakingi už jos judesius, atsisakė paklusti. Tegalėjau sėdėti, sunėręs pirštus, įsikirtusius į plaštakas. Viena raumenų grupė atsisakė darbuotis. Kita - liautis dirbusi. Nors juokis, nors verk.

- Prisiminiau vieną istoriją, - tęsė vairuotojas. - Apie vaikiną, kuris nusipirko naują "Kadilaką" už septynis šimtus penkiasdešimt dolerių. Tu žinai tą istoriją, tiesa?

- Taip, - sustingusiomis lūpomis sulemenau aš. Istorijos nežinojau, bet neabejojau, kad nenoriu jos klausytis, nenoriu girdėti jokių istorijų, kurias galėtų papasakoti šitas "žmogus".

- Tai garsi istorija. - Už priekinio stiklo kelias vedė į tolį, visiškai kaip kelias nespalvotame kine. - Taip, velnioniškai garsi. Taigi, jaunuolis nori nusipirkti automobilį ir mato naujutėlį "Kadilaką", stovintį pievelėje priešais to žmogaus namą.

- Aš pasakiau, kad...

- Taip, ir lange lentelę su užrašu "SAVININKAS PARDUODA".

Jam už ausies styrojo cigaretė. Vairuotojas kilstelėjo ranką, siek-

telėjo cigaretės, ir teniso marškinėliai atsiskyrė nuo kūno. Tarpe išvydau dar vieną juodą dryžį, kitas siūles. Paskui jis pasilenkė į priekį, kad spustelėtų degiklį, ir tarpas dingo.

- Vaikinas žino negalįs įpirkti "Kadilako", žino, kad iki "Kedžio" jam toli nelyginant iki mėnulio, tačiau smalsumas ima viršų. Todėl jis prieina prie savininko ir klausia: "Kiek už jį norite?" O savininkas nuleidžia žarną, nes kaip sykis plovė automobilį, užsuka vandenį ir sako: "Vaikine, šiandien tau laiminga diena. Klok septynis šimtus penkiasdešimt „žalių", ir gali važiuoti".

Degiklis iki pusės iššoko iš lizdo. Staubas išsitraukė jį, priglaudė įkaitusius žiedus prie cigaretės galo. Giliai įkvėpė, ir aš pamačiau, kaip dūmų čiurkšlelės ėmė sunktis pro siūles, jungiančias kaklo pjūvį.

- Vaikinas žiūri pro šoninį stiklą ir mato, jog skaitiklyje viso labo septyniolika tūkstančių mylių. Sako savininkui: "Taip, žinoma, juk tai juokinga, nelyginant tinklinės durys povandeniniam laive". Savininkas atsako: "Jokių pokštų, vaikine, klok pinigus, ir "Kadilakas" tavo. Klausyk, aš netgi paimsiu čekį, tu doro veido". Tuomet vaikinas sako...

Aš dirstelėjau pro langą. Buvau girdėjęs tą istoriją - prieš daugelį metų, galbūt tada, kai mokiausi vidurinėje mokykloje. Aname variante pasakota ne apie "Kadilaką", o apie "Tanderberdą", bet visa kita sutapo. Vaikinas sako: "Žinia, man tik septyniolika, betgi aš nesu idiotas. Niekas neparduoda tokio automobilio, ir dar su tokia menka rida, už septynis šimtus penkiasdešimt dolerių". O savininkas paaiškina priežastį: kabinoje dvokia, ir, nepaisant visų jo pastangų, kvapo atsikratyti nesiseka. Matote, jis buvo išvykęs verslo reikalais, išvykęs gana ilgam, mažiausiai...

- ... kelioms savaitėms, - porino vairuotojas. Jis šypsojosi, kaip šypsosi žmonės, pasakojantys linksmą istoriją, kuri jiems patiems labai patinka. - O sugrįžęs randa mašiną garaže, o žmoną - automobilio salone, ir numirė ji bemaž tada, kai jis išvyko. Nuo ko - nežinau, gal nusižudė, gal ją ištiko širdies smūgis, tačiau visa išburko, salonas prasmirdo lavono tvaiku, štai jis ir norįs parduoti tą mašiną, - vairuotojas nusijuokė. - Klasiška istorija, tiesa?

- Kodėl jis nepaskambino namo? - mano burna kalbėjo pati savaime. Nes smegenys nefunkcionavo, virtę ledo luitu. - Jis išvyko dviems savaitėms ir nė sykio nepaskambino, nepasiteiravo, kaip gyvena žmona?

- Žinai, tai jau visai kita istorija, - atsakė vairuotojas. - Esmė ne čia, supranti? Esmė - sandėryje. Kas atsispirtų tokiai pagundai? Galų gale, juk galima važinėti atviru langu, ar ne? Be to, čia gi tik istorija. Pramanas. Prisiminiau ją dėl kvapo, tvyrančio šiame automobilyje. O jis yra.

Pauzė. Ir aš pamaniau: "Šis tipas laukia, kad ką nors pasakyčiau, laukia, kad įvardinčiau šio kvapo priežastį". Ir norėjau įvardinti. Norėjau. Tik... kas paskui? Ko jisai po to imtųsi?

Džordžas Staubas patrynė pirštu ženklelį-sagą su užrašu "AŠ VAŽIAVAU "KULKA" TRIL VILIDŽE, LAKONIJA". Pastebėjau purvą jo panagėse.

- Šiandien ten buvau, - prabilo jis. - Tril Vilidže. Dirbau vienam vaikinui, ir jis davė man leidimą visai dienai. Mano bičiulė ketino važiuoti drauge, tačiau paskambino ir pasakė, jog nekaip jaučiasi. Ją kamuoja klaikiai skausmingos mėnesinės, kai jos prasideda, vargšelė retsykiais net neįstengia pakelti galvos. Žinoma, tai blogai, bet aš visuomet pagalvoju - o kokia gi alternatyva? Jokių mėnesinių, ir tuomet aš turiu problemų, mudu abu turime problemų, - jis nelinksmai sukikeno. - Todėl išvažiavau vienas. Kam leidimui prapult veltui? Ar kada nors buvai Tril Vilidže?

- Taip, - atsakiau. - Kartą. Dvylikos metų.

- Su kuo ten važiavai? Juk ne vienas, teisybė? Dvylikos metų negalėjai važiuoti vienas.

Aš jam nesakiau, kokio amžiaus lankiausi atrakcionų parke, ar ne? Jis žaidė su manimi, tas neabejotina, žaidė nelyginant katė su pele. Pagalvojau, gal vertėtų atidaryti dureles ir šokti į naktį, pamėginus prisidengti galvą rankomis nuo smūgio į asfaltą, tačiau tiksliai žinojau, kad jis išties ranką ir įsitemps mane atgalios anksčiau, nei įstengsiu išvirsti iš kabinos. Be to, aš net nepajėgiau kilstelti rankų. Teįstengiau laikyti jas sunertas.

- Ne vienas, - patvirtinau. - Važiavau su tėvu. Tėvas vežėsi mane tenai.

- Ar važiavai "Kulka"? Aš važiavau keturis kartus! Šaunumėlis! Iš pradžių aukštyn, o paskui stačiai žemyn, - jis dėbtelėjo į mane ir vėl nelinksmai sukikeno. Mėnulio šviesa krito jam į akis, paversdama jas baltais ratais, statulos akimis. Ir aš supratau, jog Džordžas Staubas ne šiaip negyvėlis, jis dar ir pamišęs. - Ar tu važiavai "Kulka", Alanai?

Jau ketinau pasakyti, kad jis suklydo, kad mano vardas Hektoras, tačiau kas iš to? Žaidimai baigti.

- Taip, - sukuždėjau. Lauke jokio žiburėlio, tik mėnuo. Medžiai rangydamiesi lėkė pro šalį, tarsi šokdami ugningą šokį. "Mustangas" stačiai rijo asfaltą. Dirstelėjau į spidometrą ir pamačiau, jog negyvėlis įsibėgėjo iki aštuoniasdešimties mylių per valandą. Dabar mudu abu lėkėme "Kulka", jis ir aš; negyvėliai važinėja greit. - Taip, "Kulka", aš važiavau ja.

- Ne, - jis įtraukė dūmą, ir vėl pamačiau, kaip laibos čiurkšlelės sunkiasi pro kaklo siūles. - Niekada nevažiavai. Juo labiau su tėvu. Tu stovėjai eilėje, tas tiesa, tačiau tik su motina. Eilė buvo ilga, prie "Kulkos" visuomet taip, o jai nesinorėjo stovėti po kaitria saule. Ji jau tuomet buvo storulė ir nemėgo karščio. Tačiau tu be perstojo zirzei dėl "Kulkos", kaulinai, kaulinai ir kaulinai, bet visų juokingiausia kas kita: kai galiausiai atėjo tavo eilė, tu pabūgai. Ar ne?

Aš nutylėjau. Liežuvis prilipo prie gomurio.

Jis ištiesė ranką su geltona oda, nutvieksta "Mustango" prietaisų skydelio atšvaitais, su purvu panagėse, ir sugniaužė mano sunertus pirštus. Ir iš jų akimoju pasitraukė jėga, jie atsikabino, kaip paslaptingu būdu atsirišа mazgas, kuomet jį paliečia stebuklinga fokusininko lazdelė. Jo oda buvo šalta, panaši į gyvatės.

- Ar ne?

- Taip, - iškvėpiau aš. Kalbėti tepajėgiau pakuždomis. - Kai priėjome arčiau, aš pamačiau, kaip aukštai pakyla "Kulka", kaip persiverčia aukštybėse, kaip, jai verčiantis, klykia viduje esantys žmonės... ir pabūgau. Ji mane prilupo, nesikalbėjome, grįždami namo. Aš niekad nevažiavau "Kulka", - šiaip ar taip, iki šio vakaro.

- O derėjo. Tai pats geriausias atrakcionas. Vienintelis, kurį verta išmėginti. Jam neprilygsta joks kitas - šiaip ar taip, tenai. Važiuodamas namo, stabtelėjau prie parduotuvėlės anoje sienos pusėje ir nusipirkau alaus. Ketinau užsukti pas drauguž ę, padovanoti jai ženklelį-sagą, kad ji visuomet atmintų, ką prarado, - jis pabilsnojo pirštu per ženklelį, nuleido stiklą, išmetė nuorūką į nakties vėją. - Bet, ko gero, tu žinai, kas nutiko paskui.

Aišku, aš žinojau. Apie tai kalbama bet kurioje istorijoje apie vaiduoklius, tiesa? Jis sudaužė "Mustangą", o į avarijos vietą atvykę farai surado sumaitotą vairuotojo kūną, suspaustą tarp vairo ir prieki-

nės sėdynės atkaltės, ir galvą ant užpakalinės, su beisbolo kepuraite, pasukta snapeliu į pakaušį, bei akimis, stebeilijančiomis į stogą. Ir nuo tų laikų jis laksto Ridžo keliu, kai danguje šviečia pilnatis, o naktimis kaukia vėjas, mes pratęsime po reklaminės pertraukėlės. Dabar aš žinau tą, ko neįtariau anksčiau: visų baisiausios istorijos apie vaiduoklius tos, kurias girdime visą gyvenimą. Nes jos - realūs košmarai.

- Nėra nieko geriau už laidotuves, - jis nusijuokė. - Ar taip sakei? Tuomet tu išsidavei, Alanai. Be jokios abejonės. Paslydai, suklupai, parkritai.

- Išleisk mane, - sukuždėjau. - Prašau.

- Na, - jis atsigręžė į mane, - mes turime apie tai pasikalbėti, tiesa? Juk tu žinai, kas aš, Alanai?

- Tu - vaiduoklis.

Džordžas Staubas atsainiai prunkštelėjo, ir prietaisų skydelio atšvaite pamačiau, kaip nusileido jo lūpų kampučiai.

- Ak, liaukis, tu galėtum rasti geresnį atsakymą. Nejau aš panašus į sušiktą vaiduoklį? Ar aš skraidau? Ar gali matyti kiaurai mane? - jis ištiesė ranką, sugniaužė ir atgniaužė pirštus. Išgirdau, kaip sausai sutreškėjo jo sausgyslės.

Pabandžiau ką nors pasakyti. Nežinau ką, o ir koks skirtumas, nes negalėjau išspausti nė garso.

- Aš - pasiuntinys, - tęsė Staubas. - Suknistas “FedEksas” iš kapo, kaip tau šitai patinka? Tokie, kaip aš, apskritai gan dažnai čia pasirodo... kai tik susiklosto atitinkamos aplinkybės. Man rodos, tam, kuris viskam vadovauja, Dievui ar kažkam dar, patinka pasilinksminti. Jam visuomet įdomu, ar nori išsaugoti tą, ką turi, o gal jis sugebės įkalbėti tave ryžtis sandėriui. Bet tam reikalingos atitinkamos sąlygos. Šįvakar viskas susidėjo kaip privalu. Tu vienas... motina serga... reikia pakeleivingos mašinėlės...

- Jei būčiau pasilikęs su seniu, nieko panašaus nebūtų nutikę, - atsakiau aš. - Argi ne?

Dabar Staubo kvapas mušė man į nosį. Aštrus chemikalų kvapas ir mažumą prislopintas, bet labai jau nemalonus pūvančio kūno dvokas. Man beliko tik stebėtis, kaip išsyk jo neužuodžiau, kaip galėjau palaikyti kažkuo kitu?

- Sunku pasakyti, - atsakė Staubas. - Gali būti, jog senis, apie kurį kalbi, taip pat negyvėlis.

Pagalvojau apie čaižų, nelyginant dužusio stiklo gurgždesys, senioko balsą, apie jo įprotį trūkčioti trūkio bandažą. Ne, jis nebuvo negyvėlis, tačiau šlapimo kvapą senutėliame jo "Dodže" aš iškeičiau į kai ką nesulyginamai blogesnį.

- Šiaip ar taip, mes neturime laiko apie tai kalbėtis. Dar penketas mylių, ir pasirodys pirmieji namai. Dar septynetas, ir mes kirsime Luistono sieną. Tai yra, nuspręsti privalai dabar.

- Nuspręsti ką? - be reikalo maniau, jog klausimas man žinomas.

- Kas važinėsis "Kulka", o kas pasiliks ant žemės. Tu ar tavo motina, - jis atsigręžė ir pažvelgė į mane mėnesienos sklidinomis akimis. Plačiai nusišypsojo, ir aš pamačiau, jog dantų nebėra, juos išmušė per avariją. Staubas patapšnojo per vairą. - Vieną iš jūsų pasiimsiu su savim. Kadangi tu jau čia, privalai apsispręsti. Ką pasakysi?

"Ko gero, tu juokauji", - vos nenusprūdo nuo liežuvio, bet ar buvo prasmės ištarti šiuos žodžius balsu? Be abejo, jis kalbėjo rimtai. Absoliučiai rimtai.

Susimąsčiau apie tuos metus, kuriuos mudu praleidome drauge, Alanas ir Džina Parkeriai prieš visą likusį pasaulį. Apie gera, kurio buvo nesulyginamai daugiau, ir bloga, be kurio taip pat neapsieita. Apie sulopytas mano kelnes ir puodelyje paliktas vakarienes. Diduma vaikų gaudavo ketvertuką, kad nusipirktų šiltus priešpiečius. Gi aš - sumuštinį iš vakarykštės duonos su riešutiniu sviestu ar gabalėliu rūkytos dešros, kaip kūdikis iš istorijų apie princus ir elgetas. Apie jos darbą dievažin keliuose restoranuose ir kokteilių baruose, kad mudu šiaip ne taip išsilaikytume. Apie tą dieną, kai ji išsiprašydavo iš darbo, kad susitiktų su PMAŠV bendradarbiu, ji - su geriausiu kelnių kostiumu, jis - taip pat su kostiumu (net devynmetis pyplys galėjo pasakyti, kad jo kostiumas ženkliai geresnis), įsitaisęs supamame krėsle mūsų virtuvėje, su atverstu segtuvu ant kelių, su storu, spindinčiu rašikliu dešinėje rankoje. Ji, su sustingusia šypsena veide, atsakinėjanti į įžeidžius, piktinančius jo klausimus, netgi siūlanti jam išgerti dar puodelį kavos, nes, jeigu jis viską parašys taip, kaip reikia, ji papildomai gaus penkiasdešimt „žalių" per mėnesį, penkiasdešimt suknistų „žalių". Jam išėjus gulinti ant lovos, paplūdusi ašarom, o kai aš priėjau ir prisėdau šalia, pamėginusi nusišypsoti, pasakiusi, jog PMAŠV šifruojama ne kaip Pagalba menkai apsirūpinusių šeimų vaikams, o Pasibjaurėtini menkystos, apsmurgę šunkaros-vagys. Aš anuomet nusijuo-

kiau, paskui nusijuokė ir ji, nes reikėjo juoktis, mudu nusprendėme, kad be juoko nevalia. Kai tu ir tavo storulė, iš burnos cigaretės neišleidžianti motušė vienu du priešinatės visam pasauliui, juokas neretai lieka vienintele priemone, padedančia neišsikraustyti iš proto ir nemėginti galva pramušti sienos. Tačiau naudos iš juoko netgi daugiau, jūs gi suprantat. Tokiems, kaip mudu, mažiems žmogeliams, kurie be atvangos blaškosi po gyvenimą it pelės animaciniuose filmukuose, juokas retsykiais tampa vieninteliu kerštu šikniams, nuo kurių tiek daug priklauso. Jos darbas, viršvalandžiai, tinstančios venos, arbatpinigiai, kuriuos ji dėdavo į skardinę su užrašu "ALANO IŠSILAVINIMUI", visai kaip istorijose apie princus ir elgetas, taip, taip, nuolatiniai jos priminimai, jog privalau mokytis, mokytis ir dar kartą mokytis. Gal kiti vaikai galėjo sau leisti mokykloje dykaduoniauti, o aš negalėjau, nes, netgi jei ji būtų taupiusi arbatpinigius iki Paskutiniojo Teismo dienos, jų vis vien nebūtų pakakę apmokėti studijoms koledže. Tad mokslus galėjau tęsti tik tuo atveju, jei gausiu stipendiją ar paskolą, o aš privalėjau stoti į koledžą, nes tik taip galėjau užtikrinti savo ateitį... ir jos taip pat. Štai ir mokiausi uoliai, galite manimi patikėti, nes nebuvau aklas... regėjau, kokia ji stora, mačiau, kiek daug rūko (vienintelis jos malonumas... vienintelė nuodėmė, jei esate iš tų, kuriems žmogiškos nuodėmės yra svarbios), ir žinojau, jog kada nors mudviejų pozicijos apsikeis, ir tuomet jau man teks ja pasirūpinti. Baigęs koledžą ir gavęs gerą darbą, galėčiau apgaubti savo motiną rūpesčiu. Dar daugiau, aš to norėjau. Aš ją mylėjau. Mano motina buvo ūmaus charakterio, ir liežuviu galėjo nučaižyti it diržu, ir tądien, kai mes atstovėjome eilę prie "Kulkos", o paskui aš pabūgau, ji išbarė ir prilupo mane ne pirmą ir ne paskutinį kartą, bet, nepaisant nieko, aš ją mylėjau. Gal iš dalies būtent dėl to. Mylėjau ją, kai ji mane lupo, mylėjau, kai bučiavo. Jūs suprantate? Aš irgi. Ir tatai normalu. Kai kalba pakrypsta apie šeimyninius santykius, nereikia leistis į smulkmenas ir ieškoti paaiškinimų - aš taip manau. Mudu buvome šeima, ji ir aš, tegul labai mažytė, bet šeima. Jeigu paklaustumėt, atsakyčiau, jog dėl jos padaryčiau bet ką. Ir štai dabar į mane kreipėsi būtent su tokiu prašymu. Manęs paprašė numirti už ją, numirti vietoj jos, nors ji išgyveno pusę gyvenimo, o gal ir daugiau. Gi aš savąjį tik pradėjau.

- Ką pasakysi, Elai? - paklausė Džordžas Staubas. - Laikas eina.

- Aš negaliu priimti tokio sprendimo, - užkimusiu balsu išspaudžiau aš. Virš kelio sklendė mėnuo - didelis ir ryškus. - Tu negali šito reikalauti, tai neteisinga.

- Žinau, ir, patikėk, visi taip sako, - jis nuleido balsą. - Bet štai ką tau pasakysiu... jei neapsispręsi iki tos akimirkos, kai pasirodys pirmieji namai, man teks pasiimti jus abu. - Vairuotojas apsiniaukė, paskui nusišypsojo, tarsi jo žodžiuose tarp blogų naujienų būtų atsiradę vietos ir geroms. - Judu galėsit drauge sėdėti ant užpakalinės sėdynės, prisiminti džiaugsmingus judviejų gyvenimo nutikimus ir panašiai.

- Ir kurgi mes važiuosim?

Jis neatsakė. Galbūt nežinojo.

Medžius tarsi apliejo juodu rašalu. Žibintų šviesa lėkė priešaky, kelias nyko po ratais. Man visai neseniai sukako dvidešimt vieneri. Nebuvau nekaltas, bet merginą pamylėjau tik kartą, prieš tai gerokai išgėriau ir paskui negalėjau prisiminti, kaip ten nutiko. Norėjau aplankyti tūkstantį vietų: Los Andželą, Taitį, gal Ličenbachą Teksaso valstijoje, norėjau tiek daug nuveikti. Mano motinai seniai per keturiasdešimt, ji, velniai rautų, jau senė. Misis Makardi taip nesakė, tačiau misis Makardi pati buvo senė. Mano motina viską darė dėl manęs, dirbo viršvalandžius, rūpinosi manimi, bet negi aš jai parinkau tokį gyvenimą? Gal prašiau, kad gimdytų, o paskui reikalavau, kad gyventų dėl manęs? Jai keturiasdešimt aštuoneri. Man - dvidešimt vieneri. Prieš mane, kaip sakoma, visas gyvenimas. Bet negi tu turi teisę taip galvoti? Turi teisę priimti tokį sprendimą? Ar tokiu atveju apskritai įmanoma apsispręsti?

Miškas skriejo pro šalį, mėnulis panėšėjo į ryškią negyvą akį.

- Tau derėtų pasiskubinti, - nutraukė tylą Džordžas Staubas. - Žmonių būstai jau nebetoli.

Aš išsižiojau, pamėginau kažką pasakyti. Pro lūpas išsiveržė tik kimus atodūsis.

- Klausyk, štai ką aš turiu, - jis švystelėjo ranką atgal, panaršė ant užpakalinės sėdynės. Teniso marškinėliai pasikėlė, ir aš vėl gavau progą dirstelti (galėjau apsieiti ir be to) į juodą liniją ant pilvo. Kas buvo anapus tos linijos: viduriai ar vata, suvilgyta ypatingu cheminiu junginiu? Ranka sugrįžo su alaus skardine, matyt, viena iš tų, kurias jis nusipirko parduotuvėlėje prie valstijos ribos savo paskutiniosios kelionės metu.

- Žinau, kaip būna. Nuo streso perdžiūva gerklė. Imk.

Jis ištiesė man skardinę. Aš paėmiau, atsikimšau, gurkštelėjau alaus. Šalto ir kartaus. Nuo tų laikų alaus nebegeriu. Nebegaliu. Vargiai beįstengiu žiūrėti netgi reklaminius klipus per TV.

Priešaky, plėšdamas tamsą, sušmėžavo geltonas žiburėlis.

- Pasiskubink, Elai, privalai pasiskubinti. Tai pirmasis namas, kalvos viršūnėje. Jei nori ką nors man pasakyti, klok.

Šviesa pranyko, pasirodė vėl. Išsiskyrė į kelias švytinčias dėmeles-langus. Už jų paprastomis dienomis paprasti žmonės dirbo paprastus darbus: žiūrėjo televizorių, šėrė katę, maudėsi vonioje.

Pagalvojau apie mudu, stovinčius eilėje prie atrakciono "Kulka" Tril Vilidže, apie Džiną ir Alaną Parkerius, stambią moterį su tamsiais prakaito pusmėnuliais po vasarinės suknelės pažastimis ir mažą jos sūnų. Ji nenorėjo stovėti eilėje, Staubas sakė tiesą, bet aš kaulijau, kaulijau, kaulijau. Ji prilupo mane, bet ir atstovėjo drauge visą eilę. Ji atstovėjo su manimi galybę eilių, aš galėjau vėl ir vėl juos vardinti, visus argumentus už ir prieš, bet nebuvo laiko.

- Pasiimk ją, - sulemenau, kai "Mustangas" kone susilygino su pirmojo namo langais. Nepažinau savo balso, kimaus ir slopaus. - Pasiimk ją, pasiimk mano motiną, neimk manęs.

Sviedžiau skardinę su alumi ant grindų ir užsidengiau veidą rankomis. Tuomet jis palytėjo mane, palytėjo mano marškinius, ėmė čiupinėti medžiagą, ir ūmai galvoje šmėstelėjo aiški ir ryški mintis: tai buvo patikrinimas. Aš susimoviau, ir dabar jis ketina išplėšti širdį man iš krūtinės, nelyginant džinas iš kažkurios žiaurios arabiškos pasakos. Surikau. Vairuotojo pirštai paleido mano marškinius, tarsi jis būtų persigalvojęs, siektelėjo durelių. Akimirkai nosį ir plaučius užpildė mirties kvapas, ir aš netgi pagalvojau, kad esu jau miręs. Bet tuomet spragtelėjo durelių užraktas, ir į kabiną įsiveržė grynas oras, užgoždamas tą neapkenčiamą tvaiką.

- Saldžių sapnų, Elai, - man į ausį sukuždėjo Staubas ir stipriai niūktelėjo per petį. Išvirtau į vėjuotą spalio tamsą, užsimerkęs, iškėlęs rankas, laukdamas kaulus triuškinančio smūgio į asfaltą. Veikiausiai rėkiau. Tiksliai neatmenu.

Tačiau smūgio nebuvo ir, matyt, praėjo amžinybė, kol galiausiai supratau, kad jau guliu ant žemės, jaučiu ją nugara. Atsimerkiau, bet tučtuojau užsimerkiau vėl. Kad neapakčiau nuo ryškios mėnulio švie-

sos. Toji šviesa skausmingai nusmelkė galvą, bet skausmas pulsavo ne akyse, kaip nutinka, jei pažvelgi į kažką labai ryškaus, o pakaušyje, kiek aukščiau kaklo. Pajutau, jog kojos ir užpakalis šlapi bei šalti. Manęs tas nejaudino. Gulėjau ant žemės, o visa kita neturėjo jokios reikšmės.

Pasirėmiau alkūnėmis, vėl atsimerkiau, šįsyk labai lėtai, atsargiai. Manding, jau žinojau, kur esu, ir pakako vieno žvilgsnio, kad spėlionė pasitvirtintų: tysojau ant nugaros mažose kapinaitėse, dunksančiose kalvos viršūnėje palei Ridžo kelią. Mėnuo kybojo virš galvos, akinantis, bet jau kur kas mažesnis už tą, kurį išvydau, atsimerkęs pirmąsyk. Rūkas sutirštėjo, apklojo kapinaites it antklodė. Iš jo akmeninėmis salelėmis kyšojo antkapiai. Ištiesiau ranką link kojų, ir nuo to judesio skausmingai nudiegė pakaušį. Palytėjau jį ranka, užčiuopiau gumbą. Ir lipnią drėgmę. Pažvelgiau į ranką. Mėnulio šviesoje delną išterliojęs kraujas atrodė juodas. Pamėginau dar sykį ir šiaip ne taip atsistojau. Svyruodamas pastovėjau tarp kapų, iki kelių skęsdamas rūke. Pasigręžęs išvydau žemą akmeninę sienelę, vandens nutekėjimo lataką, Ridžo kelią. Migloje neįstengiau įžiūrėti kuprinės, bet žinojau, kur ją rasti. Tereikėjo perlipti sienelę ir pasilenkti prie latako.

Štai ir visa mano istorija, tvarkingai supakuota ir perrišta juostele su kaspinėliu: nusprendžiau pasiilsėti kalvos viršūnėje ir pasivaikščioti po kapines; deja, žingsniuodamas nuo Džordžo Staubo kapo, viena didele kvaila koja užkliuvau už kitos. Parkritau, pakaušiu trenkiausi į antkapį. Kiek laiko išgulėjau be sąmonės? Tiksliai pasakyti negaliu, bet, sprendžiant iš mėnulio padėties dangaus skliaute, ne mažiau kaip valandą. Pakankamai ilgai, kad susapnuočiau sapną apie kelionę su negyvėliu. Kokiu negyvėliu? Aišku, su Džordžu Staubu, kurio vardą ir pavardę perskaičiau antkapyje prieš prarasdamas sąmonę. Klasiška pabaiga, ar ne? Viešpatie-koks-siaubingas-sapnas-man-prisisapnavo. O paskui nuvažiavau į Luistoną, kad sužinočiau, jog mano motina mirė. Nuojauta kuždėjo, kad taip ir bus. Šią istoriją galima būtų pasakoti daugelį metų, į vakarėlio pabaigą, svečiai nuovokiai linkčiotų, jų veidai taptų labai rimti, o koks nors išsimokslinęs nuobodus tipas su odiniais antsiuvais ant tvidinio švarko rankovių giliamintiškai pastebėtų, kad danguje ir žemėje nutinka daugybė dalykų, kurių mūsų filosofija nė negali įsivaizduoti, jau nekalbant apie...

- Tai nesąmonė, - sušvokščiau aš. Viršutinis rūko sluoksnis lėtai bangavo. - Niekad niekam apie tai nepasakosiu. Niekad, kol gyvas būsiu, net mirties patale.

Bet viskas nutiko būtent taip, kaip įsiminiau, asmeniškai aš tuo nėmaž neabejoju. Džordžas Staubas įsisodino mane į savo "Mustangą", negyvėlis su prie liemens prisiūta galva, ir pasiūlė man rinktis. Ir aš pasirinkau, automobiliui artėjant prie pirmojo namo, atidaviau jam motinos gyvybę, kad išgelbėčiau savąją. Ko gero, įvertinus aplinkybes, mane būtų galima suprasti, tačiau kaltės jausmas vis vien neblėso. Tačiau niekam nevalia žinoti, kas įvyko, štai ji, šviesioji nutikimo pusė. Niekam nieko neketinau pasakoti. Jos mirtis atrodytų natūrali, juk po insulto daugelis numiršta, ir aš visai nenorėjau, kad motinos mirtį apipintų kokie nors gandai.

Priėjau prie žemos akmeninės sienelės, perlipau ją, pasiėmiau iš latako kuprinę, užsimečiau ant pečių. Kalvos papėdėje sušmėžavo automobilio žibintų šviesos. Tarsi link kapinių artėtų mano iškviestas taksi. Ištiesiau ranką su atkištu nykščiu - kažin kodėl buvau tikras, jog atvažiuos senis su senutėliu "Dodžu": jis nusprendė važiuoti šiuo keliu, nerimaudamas dėl manęs, ir jo pasirodymas suteiktų visai istorijai galutinį išbaigtumą.

Bet atvažiavo ne senis, o tabaką žiaumojantis fermeris, vairuojantis pikapą, kurio kėbule stovėjo pintinės su obuoliais. Paprastas žmogus, ne senas ir ne miręs.

- Kur tau, sūneli? - paklausė jis, o kai paaiškinau, pridūrė: - Vadinas, mums pakeliui.

Greičiau nei už trijų ketvirčių valandos, dvidešimt minučių dešimtos, jis sustabdė pikapą prie Meino Medicinos Centro durų.

- Sėkmės. Tikiuosi, tavo motinai jau geriau.

- Dėkui, - atsakiau ir atvėriau mašinos dureles.

- Matau, kad tu labai nerviniesi, bet ji tikrai pasveiks. O štai šiuos įbrėžimus būtinai privalai dezinfekuoti, - jis mostelėjo į mano rankas.

Pažvelgiau į jas ir išvydau sukepusio kraujo pusmėnulius. Prisiminiau, kaip sėdėjau, sunėręs rankas, kaip nagai smigo į odą, jaučiau skausmą, bet neįstengiau atgniaužti pirštų. Ir prisiminiau Staubo akis, sklidinas mėnesienos, primenančias žėrintį vandenį. "Ar važiavai "Kulka"? - paklausė manęs jisai. - Aš važiavau keturis kartus".

- Sūneli? - pasigirdo fermerio balsas. - Kaip jautiesi?

- A?..

- Tave ūmai nukrėtė drebulys.

- Viskas gerai, - atsakiau. - Dar sykį jums dėkoju, - užtrenkiau dureles ir nužingsniavau skersai plataus šaligatvio, ant kurio rikiavosi krėslai-vežimėliai, mėnulio šviesoje spindintys nikeliu.

Priėjau prie informatorės stalo, priminiau sau, jog privalau vaizduoti nustebusį, kai išgirsiu, jog mano motina mirusi, būtinai pavaizduoti nustebusį, jei nepavaizduosiu, jie neabejotinai ką nors įtars... o gal nuspręs, kad mane ištiko šokas... o gal, kad mudu nesutarėme... o gal...

Labai jau giliai pasinėriau į savo mintis ir netgi nesupratau, ką pasakė už informatorės stalo sėdinti moteris. Teko paprašyti pakartoti.

- Aš pasakiau, kad ji guli 487-oje palatoje, bet dabar jums nevalia ten eiti. Lankytojai pas pacientus įleidžiami tik iki devintos vakaro.

- Bet... - man ūmai susvaigo galva. Įsitvėriau stalo krašto. Vestibiulį apšvietė fluorescencinės lempos, ir negyvėliškai baltoje jų šviesoje itin išryškėjo kruvini pusmėnuliai, aštuonetas mažų pusmėnulių, panašių į šypsenas, vypsančias kiek aukščiau krumplių.

Pikapo vairuotojas davė gerą patarimą. Juos derėjo dezinfekuoti.

Moteris už stalo kantriai žiūrėjo į mane. Lentelėje, pritvirtintoje prie balto chalato, buvo parašytas jos vardas ir pavardė: IVONA EDERLI.

- Kaip ji jaučiasi?

Moteris pasigręžė į kompiuterio displėjų.

- Prie jos pavardės raidė P. Vadinasi, būklė patenkinama. Ketvirtajame aukšte įprastos palatos. Jei gyvybei grėstų pavojus, jūsų motina gulėtų intensyvios terapijos skyriuje. Jos trečiajame aukšte. Esu tikra, jei ateisite rytoj, rasite ją pasitaisiusią. Lankytojai priimami nuo...

- Ji mano mama, - priminiau aš. - Pusę dienos trenkiausi pakeleivingomis mašinomis iš Meino universiteto, kad pasimatyčiau su ja. Nejau negalėčiau užsukti - nors kelioms minutėms?

- Šeimos nariams retsykiais daromos išimtys, - moteris nusišypsojo. - Palaukite. Pažiūrėsim, ką galima padaryti. - Ji pakėlė telefono ragelį, spustelėjo tris mygtukus - be abejo, skambino į medseserų

postą, tad per artimiausias dvi minutes man derėjo įsitikinti, ar iš tiesų galiu pažvelgti į ateitį. Ivona, Informacijos Valdovė, paklaus, ar gali Džinos Parker sūnus užkopti į ketvirtą aukštą, tik kelioms akimirkos, tik tam, kad pabučiuotų motiną ir padrąsintų ją, o medsesuo jai atsakys, Viešpatie, Ivona, misis Parker numirė prieš penkiolika minučių, mes tik ką nugabenome ją į lavoninę, net nespėjome įvesti šių duomenų į kompiuterį, siaubas, ir tiek.

- Miuriele? - paklausė moteris, sėdinti už informatorės stalo. - Čia Ivona. Greta manęs stovi jaunuolis, vardu... - ji dirstelėjo į mane, antakiai klausiamai išlinko, ir aš pasakiau jai savo vardą bei pavardę, - ...Alanas Parkeris. Jo motina - Džina Parker, iš 487-osios. Jis teiraujasi, ar negalėtų...

Moteris nutilo. Išklausė atsakymą. Be abejo, iš ketvirtojo aukšto jai pranešė, jog Džina Parker mirė.

- Gerai. Taip, aš suprantu, - moteris pasėdėjo, žvelgdama tiesiai priešais save, paskui priglaudė ragelį prie peties. - Ji pasiuntė Enę Korigen dirstelti į palatą. Užtruks tik sekundėlę.

- Tai niekada nesibaigs, - išsprūdo man.

Ivona suraukė antakius.

- Atleiskite?..

- Nieko tokio. Vakaras buvo neapsakomai ilgas ir...

- ... ir jūs be galo nerimavote dėl mamos. Suprantama. Manau, jūs labai geras sūnus, jei metėte visus reikalus ir išsyk atvykote į ligoninę.

Neabejojau, kad Ivonos Ederli nuomonė apie mane būtų išsyk pasikeitusi į blogąją pusę, jeigu ji būtų išgirdusi mano pokalbį su "Mustango" vairuotoju, bet, žinia, to pokalbio ji išgirsti negalėjo. Maža paslaptis, mano ir Džordžo.

Atrodė, jog po ryškia fluorescencinių lempų šviesa stoviu jau ilgas valandas, nekantriai laukdamas, kol ragelyje vėl pasigirs medicinos sesers balsas. Priešais Ivoną gulėjo kažkokie sąrašai. Ji atidžiai juos perskaitė, prie kai kurių pavardžių padėdama tvarkingus paukštukus, ir man dingtelėjo mintis, jog mirties angelas, jeigu toks egzistuoja, atrodytų lygiai taip, kaip ši darbais apsikrovusi, popieriais apsivertusi moteris su kompiuteriu ant stalo. Ivona pakeltu petim glaudė ragelį prie ausies. Garsine ryšio linija pranešė, jog Farkuiharo laukia radiologijoje, daktaro Farkuiharo. O ketvirtajame aukšte tą pat akimir-

ką medicinos sesuo Enė Korigen plačiai atmerktomis akimis stebeilijo į mano motiną, nebegyvą, spoksančią į niekur, su mažumą pražiota burna, jau nebe perkreipta, kaip po insulto.

Vos tik ragelyje pasigirdo moters balsas, Ivona atsiplėšė nuo savo sąrašų. Paklausė, palinkčiojo, paskui tarė: "Gerai, taip, aš suprantu. Padarysiu. Be abejo, padarysiu. Ačiū tau, Miuriele, - ji padėjo ragelį ir labai rimtai pažvelgė į mane. - Miurielė sako, kad galite pakilti viršun, bet tik penkioms minutėms. Jūsų motina jau išgėrė nakčiai skirtus migdomuosius, ir ją jau lenkia miegas".

Sustingau, sprogindamas į ją akis.

Moters veide suspindo nerimas.

- Kas jums, misteri Parkeri?

- Nieko, - atsakiau. - Stačiai pagalvojau, o jei...

Ji nusišypsojo. Labai užjaučiamai.

- Daugeliui kyla tokios mintys. Tai suprantama. Jums netikėtai paskambina, jūs paknopstomis lekiate čionai... nieko nuostabaus, jog baiminotės blogiausio. Bet Miurielė neleistų jums pakilti į jos aukštą, jei manytų, kad jūsų motina prastai jaučiasi. Galite manimi patikėti.

- Ačiū, - padėkojau Ivonai Ederli. - Labai jums ačiū.

Jau ketinau pasitraukti nuo stalo, tik ūmai ji vėl mane sulaikė.

- Misteri Parkeri? Jei atvykote čionai iš šiaurės, iš Meino universiteto, ar galėčiau paklausti, kodėl ant jūsų marškinių šitas ženklelis? Tril Vilidžas Niu Hempšyre, ar ne?

Nuleidau galvą ir išvydau ženklelį-sagą, prisegtą prie mano marškinių krūtinės kišenaitės. "AŠ VAŽIAVAU "KULKA" TRIL VILIDŽE, LAKONIJA". Tuomet viską supratau: jis prisegė ženkliuką prie mano marškinių, prieš išstumdamas iš mašinos. Paliko savo žymę, pasirūpino, kad nebandyčiau įsivaizduoti, neva susitikimas su juo man tik pasivaideno. Kruvini pusmėnuliai ant plaštakų bylojo, kad išties važiavau "Mustangu", prie kurio vairo sėdėjo negyvėlis. Ženklelis-saga tapo dar vienu įrodymu. Jis pasiūlė man pasirinkti, ir aš pasirinkau.

Tuomet kodėl mano motina iki šiol gyva?

- Šitas? - Palytėjau ženklelį pirštu, paglosčiau jį. - Tai mano laimingas amuletas, - melas, šiurpus melas, tačiau niekas daugiau neatėjo į galvą. - Gavau jį, kai lankiausi ten su mama. Mudu drauge važiavome "Kulka".

Ivona, Informacijos Valdovė, spindulingai nusišypsojo, tarsi niekada nebūtų girdėjusi nieko malonesnio.

- Apkabinkite ją ir pabučiuokite. Susitikimas su jumis ją paveiks geriau už bet kokius gydytojo išrašytus vaistus. Liftai tenai, - ji parodė pirštu. - Už kampo.

Kadangi lankytojų pas pacientus nebeleido, lifto laukiau vienui vienas. Kairėje, prie uždaryto laikraščių kiosko, stovėjo urna. Nusiplėšiau nuo marškinių ženklelį, sviedžiau į urną. Nusišluosčiau delnus į džinsus. Vis dar šluosčiau, kai atsivėrė lifto durelės. Įėjau ir spustelėjau mygtuką su skaičiumi keturi. Kabina sklandžiai pajudėjo aukštyn. Virš mygtukų kybojo plakatas, skelbiantis, jog kitą savaitę bus priimamas donorų kraujas. Beskaitant į galvą šovė viena mintis... ne, netgi ne mintis, aš jau tiksliai žinojau, kad taip ir bus. Mano motina mirė - mirė tą pat sekundę, kai liftas lėtai gabeno mane į ketvirtąjį aukštą. Aš pasirinkau, ir todėl būtent man derėjo pirmam išvysti ją nebegyvą. Būti kitaip paprasčiausiai negalėjo.

Atsivėrė kabinos durys, ir aš išvydau kitą plakatą. Pieštas pirštas glaudėsi prie didelių pieštų raudonų lūpų. Žemiau driekėsi užrašas: "MŪSŲ PACIENTAI DĖKINGI, KAD LAIKOTĖS TYLOS". Koridorius vedė į dešinę ir į kairę. Durys su numeriais išsidėstė kairėje koridoriaus dalyje. Tenai ir pasukau, bet sportiniai bateliai sunko sulig kiekvienu žingsniu. Eidamas pro keturi šimtai septyniasdešimtuosius numerius, pastebimai sulėtinau žingsnį, o tarp 481-osios ir 483-osios palatos paprasčiausiai sustojau. Nebegalėjau eiti toliau. Veidu sruvo prakaitas, šaltas ir lipnus, nelyginant stingstantis sirupas. Susuko skrandį. Ne, aš nebegalėjau eiti toliau. Jau ketinau apsigręžti ir bailiai sprukti. Pakeleivingomis mašinomis nusigauti iki Harlou ir jau ryte paskambinti misis Makardi. Ryte man būtų lengviau susitaikyti su netektimi.

Jau ėmiau gręžtis, kai atsivėrė durys... mano motinos palatos durys, ir į koridorių dirstelėjo medsesuo.

- Misteris Parkeris? - pakuždomis paklausė ji.

Vos nepasakiau: "Ne". Bet paskui linktelėjau.

- Užeikite. Tik skubiau. Jos sąmonė blėsta.

Tų žodžių ir laukiau, ir vis dėlto mano veidą perkreipė siaubas, sulinko keliai.

Medsesuo pastebėjo mano reakciją ir paskubomis prisiartino, šnarėdama chalatu, su nerimu akyse. Kortelėje, pritvirtintoje prie krūtinės kišenaitės, perskaičiau: “ENĖ KORIGEN”.

- Ne, ne, aš kalbėjau apie migdomuosius... ji netrukus užmigs. Viešpatie, na, ir kvailė gi aš. Ji puikiai jaučiasi, misteri Parkeri, aš daviau jai “ambjeno”, ir misis Parker minga, štai ką norėjau pasakyti. Jūs neapalpsite? - ji paėmė mane už rankos.

- Ne, - atsakiau, nors dar nežinojau, apalpsiu ar ne. Akyse viskas liejosi, spengė ausyse. Pagalvojau, kaip po automobilio ratais lėkė kelias, mėnulio šviesoje primenantis kelią iš nespalvoto filmo. “Ar važiavai “Kulka”? Aš važiavau keturis kartus”.

Enė Korigen nuvedė mane į palatą, ir aš išvydau motiną.

Ji, stambi moteris, kažin kodėl vos matėsi mažoje ir siauroje ligoninės lovoje. Veikiau žili nei juodi plaukai draikėsi ant pagalvės. Rankos, tysančios ant antklodės, panėšėjo į vaiko, netgi į lėlės rankas. Nuo insulto motinos burna neperkrypo, kaip tikėjausi, tačiau oda pagelto. Ji gulėjo užsimerkusi, bet, vos tik medsesuo ištarė mano vardą, atsimerkė. Mėlynos mėlynos, nėmaž nepasenusios ir gyvos akys. Menką akimirką ji stebeilijo į lubas, paskui pažvelgė į mane. Nusišypsojo, pamėgino ištiesti man abi rankas. Viena pakilo. Antroji suvirpėjusi nežymiai atsiplėšė nuo antklodės ir po akimirkos nukrito vėl.

- Elai, - sukuždėjo ji.

Žengiau link lovos. Veidu sruvo ašaros. Pasienyje stovėjo kėdė, tačiau man jos nereikėjo. Suklupau greta lovos, apglėbiau mamą. Nuo jos dvelkė šiluma bei švara. Pabučiavau ją į smilkinį, į skruostą, burnos kamputį. Ji pakėlė sveikąją ranką, pirštu perbraukė man paakį.

- Neverk, - sukuždėjo ji. - Nereikia.

- Atvažiavau, kai tik sužinojau. Paskambino Betsė Makardi.

- Aš gi jai sakiau... savaitgalį. Pasakiau, kad tu gali atvažiuoti savaitgalį.

- Taip, tačiau aš negalėjau laukti, - prisiglaudžiau prie jos.

- Automobilį... sutaisei?

- Ne. Atvažiavau autostopu.

- Viešpatie, - kiekvieną žodį ji sunkė per vargus, tačiau liežuvis nesipynė, aš nepastebėjau jokių atotrūkio nuo realybės požymių. Motina žinojo, kas ji, kas aš, kur mes, kodėl. Vienintelis ligos ženklas -

nusilpusi kairioji ranka. Man neapsakomai palengvėjo. Ko gero, Staubas mane paprasčiausiai apmulkino... o gal jokio Staubo nė nebuvo, gal viskas man išties prisisapnavo, kad ir koks neįtikėtinas atrodytų tas sapnas. Ten, ligoninės palatoje, kai klūpėjau šalia motinos lovos, glėbiau ją, sapno versija atrodė vis įtikinamesnė.

- Elai? Ant tavo apykaklės kraujas, - jos akys užsimerkė, paskui lėtai atsimerkė vėl. Supratau, kad motinos vokai tokie pat sunkūs, kokie neseniai, koridoriuje, man atrodė sportbačiai.

- Susitrenkiau galvą, mama. Niekai.

- Gerai. Privalai... tausoti save, - vokai vėl susiglaudė, pakilo dar lėčiau.

- Misteri Parkeri, manau, mes turime leisti jai pamiegoti, - prabilo medsesuo, stovėjusi man už nugaros. - Misis Parker buvo labai sunki diena.

- Žinau, - vėl pabučiavau mamą į burnos kamputį. - Aš išeinu, mama, bet ateisiu rytoj.

- Ne... gaudyk pakeleivingų... pavojinga.

- Negaudysiu. Atvažiuosiu su misis Makardi. O tu pamiegok.

- Tą ir teveikiu... miegu, - atsakė jinai. - Buvau darbe, kroviau indus į indaplovę. Susisuko galva. Parkritau. Atsitokėjau... čia, - ji pažvelgė į mane. - Insultas. Daktaras sako... ne viskas taip blogai.

- Tu pasveiksi, - aš atsistojau, paėmiau ją už rankos. Oda glotni it šlapias šilkas. Pagyvenusios moters ranka.

- Sapnavau, kad mudu Niu Hempšyro pramogų parke, - staiga ištarė ji.

Žvelgiau į ją iš viršaus žemyn ir jaučiau, kaip stingsta viduriai.

- Tikrai?

- Taip. Laukiam eilėje prie to atrakciono... kai iškyli labai aukštai. Ar prisimeni, kaip jis vadinosi?

- "Kulka", - atsakiau. - Prisimenu.

- Tu bijojai, o aš rėkiau. Rėkiau ant tavęs.

- Taip... ne, mama, tu...

Jos ranka sugniaužė manąją, lūpų kampučiai įdubo. Anksčiau ji taip reikšdavo nekantrumą.

- Taip. Šaukiau ir kirtau tau. Per nugarą... per kaklą, argi ne?

- Berods... taip, - aš pasidaviau. - Per nugarą ir per kaklą.

- Nereikėjo... man buvo karšta, aš pavargau, bet... nereikėjo. Norėjau tau pasakyti, jog labai dėl to gailiuosi.

Mano akys vėl pasruvo ašarom.

- Viskas gerai, mama. Tai buvo taip seniai.

- Bet tu nepasivažinėjai, - sukuždėjo jinai.

- Pasivažinėjau, - atsakiau. - Vis dėlto pasivažinėjau.

Ji man nusišypsojo. Maža, silpna, visai ne anoji pikta, suprakaitavusi, raumeninga moteris, kuri šaukė ant manęs, kai mudu galiausiai atstovėjome visą eilę, šaukė, o paskui kirto man per nugarą, per kaklą. Veikiausiai kažką išvydo kažkieno veide, kažkieno iš tų, kurie laukė eilėje prie "Kulkos", nes aš atmenu motinos žodžius: "Ko spoksai, gražuoliuk?" - kai ji vedėsi mane šalin, į pavėsį, kai nuo jos smūgių skaudėjo nugarą ir kaklą... tiesą sakant, ne taip jau labai ir skaudėjo, ji kirto nestipriai, ir aš prisimenu, jog tą akimirką visų pirma jaučiausi labai dėkingas, džiaugiausi, kad ji vedasi mane šalin nuo tos aukštos, sudėtingos konstrukcijos su dviem didelėm kapsulėmis, įtaisytomis skirtingose pusėse, nuo to klaikiai girgždančio statinio.

- Misteri Parkeri, metas eiti, - priminė medsesuo.

Pakėliau mamos ranką, pabučiavau pirštų krumplius.

- Pasimatysim rytoj. Aš myliu tave, mama.

- Ir aš tave myliu. Alanai... apgailestauju dėl visų tau tekusių niuksų. Man nereikėjo tavęs mušti.

Tačiau ji mušė. Retsykiais. Nes negalėjo kitaip. Ir aš maniau, jog taip ir turi būti. Tik nežinojau, kaip jai šitą pasakyti. Dar viena mažytė šeimos paslaptis, neskirta pašaliniams.

- Pasimatysim rytoj, mama. Gerai?

Ji neatsakė. Vokai nusileido, tačiau pakilti darsyk jau nebeįstengė. Krūtinė kilo ir dubo, lėtai, tolygiai. Atsitraukiau nuo lovos, neatplėšdamas nuo motinos akių.

- Ar viskas bus gerai? - koridoriuje paklausiau sesers. - Išties gerai?

- Šimtu procentu jums niekas negarantuos, misteri Parkeri. Ji - daktaro Nanielio pacientė. Jis labai geras gydytojas. Ligoninėje pasirodys rytoj, antroje dienos pusėje, ir jūs pats galėsite paklausti...

- Pasakykite man, kaip atrodo jums.

- Man atrodo, viskas bus gerai, - sesuo palydėjo mane iki liftų. - Pats matote, mimika nesutrikusi, reakcija normali, požymiai byloja,

jog tatai viso labo mikroinsultas, - ji suraukė antakius. - Žinoma, jai teks kai ką pakeisti. Dietą... gyvenimo būdą...

- Norite pasakyti, mesti rūkyti.

- Taip. Visų pirma, - ji kalbėjo taip, tarsi manytų, jog mano motinai, kuri rūkė visą savo gyvenimą, atsisakyti cigarečių bus taip pat lengva, kaip perkelti vazą iš svetainės į valgomąjį. Spustelėjau lifto iškvietimo mygtuką, ir kabinos durys tučtuojau atsivėrė - ši kabina ir atgabeno mane čionai. Lankytojams išsiskirsčius, MMC gyvenimo ritmas pastebimai sulėtėdavo.

- Ačiū už viską, - padėkojau medseseriai.

- Niekai. Atleiskite, kad išgąsdinau. Taip kvailai pasakiau.

- Nieko tokio, - numojau aš, nors visiškai jai pritariau. - Neimkit į galvą.

Įžengiau į kabiną, spustelėjau pirmojo aukšto mygtuką. Medsesuo kilstelėjo ranką ir sukryžiavo pirštus. Atsakiau tuo pačiu, ir mus atskyrė užsiveriančios durys. Kabina slystelėjo žemyn. Žvelgiau į nagų žymes plaštakų odoje ir mąsčiau, koks gi aš niekšas, pats niekšingiausias iš visų niekšų. Net jei viskas būtų nutikę sapne, likčiau visų niekšingiausiu niekšu. “Pasiimk ją”, - pasakiau. Ji buvo mano motina, bet aš vis vien pasakiau: “Pasiimk mano motiną, neimk manęs”. Ji mane auklėjo, dėl manęs dirbo viršvalandžius, stovėjo su manimi eilėje po svilinančia saule mažame, dulkėtame Niu Hempšyro pramogų parke, o galiausiai aš beveik nesudvejojęs pasakiau: “Pasiimk ją, neimk manęs”. Bailys, bailys, sumautas bailys.

Durys prasiskyrė, aš išlipau iš kabinos, kilstelėjau urnos dangtį, ir tenai, beveik tuščioje popierinėje kavos stiklinėje, gulėjo ženklelis-saga su užrašu: “AŠ VAŽIAVAU “KULKA” TRIL VILIDŽE, LAKONIJA”.

Pasilenkiau, ištraukiau ženklelį-sagą iš šaltos kavos, nušluosčiau į džinsus, įsimečiau į kišenę. Supratau, jog išmesti jį - ne pati geriausia mintis. Dabar tatai buvo mano ženklelis, talismanas, nešantis sėkmę ar sielvartą, tačiau mano. Išėjau iš ligoninės, atsisveikindamas pamojau ranka Ivonai. Už durų dangumi po senovei plaukė mėnuo, užliedamas pasaulį paslaptinga ir, žinia, svajinga šviesa. Niekad anksčiau nejaučiau tokio nuovargio ir dvasinės tuštumos. Taip norėjau, kad viskas pasikartotų iš naujo. Tuomet aš pasirinkčiau teisingai. Ir,

kas keisčiausia, jei būčiau suradęs ją mirusią, kaip ir tikėjausi, manau, būčiau įstengęs su tuo apsiprasti. Šiaip ar taip, negi ne šitaip turi baigtis istorijos apie vaiduoklius?

"Mieste niekas tavęs nepaims", - pasakė senis su trūkio bandažu, ir tai buvo gryna tiesa. Aš perėjau visą Luistoną, tris dešimtis kvartalų Lisbon gatve, devynis - Kenel gatve, pro visus tuos barus, kuriuose skambėjo senos "Foreigner" ir "Led Zeppelin" dainos, nė sykio nekilstelėjęs rankos su atkištu nykščiu. Nes nebūtų jokios naudos. Jau dvyliktą valandą pasiekiau Demuto tiltą. Ir vos tik perėjau upę, mano iškelta ranka su atkištu nykščiu sustabdė patį pirmą automobilį. Po keturiasdešimties minučių traukiau raktą iš po raudonos rėčkos, stovinčios prie stoginės durų, dar po dešimties gulėjau lovoje. Spėjau pagalvoti, jog per visą savo gyvenimą pirmąkart namuose miegu vienas.

Telefonas pažadino mane penkiolika minučių pirmos. Pamaniau, jog skambina iš ligoninės, nori pranešti, jog motinos būklė staigiai pablogėjo, ir prieš keletą minučių ji mirė, priimkite mūsų užuojautą. Tačiau skambino misis Makardi, ji norėjo įsitikinti, jog aš sėkmingai parsigavau namo. Žinia, kaimynė nekantravo išgirsti visas mano vakarykščio vizito į ligoninę smulkmenas (man teko viską pakartoti trissyk, ir trečiajame rate jau jaučiausi it nusikaltėlis, kurį kvočia, įtardami žmogžudyste). Be to, misis Makardi paklausė, ar važiuosiu su ja į ligoninę. Su didžiausiu malonumu, atsakiau aš.

Padėjęs ragelį, pasukau link vonios durų, ant kurių kybojo žmogaus ūgio veidrodis. Jame išvydau aukštą, nesiskutusį jauną vyriškį su mažumą atsikišusiu pilvuku ir plačiomis glaudėmis. "Tu privalai susiimti, didysis berniuk, - tariau sau aš. - Nevalia eiti per gyvenimą, kiekvieną telefono skambutį vertinant kaip žinią apie motinos mirtį".

Vyliausi, jog taip nenutiks. Ilgainiui praėjusio vakaro įvykiai užsimirš, laikas daug ką užglaisto, padeda užmiršti... bet kol kas viską atminiau ryškiai ir tiksliai. Iki menkiausių smulkmenų. Tereikėjo užsimerkti, ir mintyse iškilo simpatiškas, jaunas Džordžo Staubo veidas po beisbolo kepuraite, snapeliu pasukta į pakaušį, cigaretė už ausies, dūmai, plonomis čiurkšlelėmis besisunkiantys pro kaklo siūles. Girdė-

jau, kaip jis pasakoja istoriją apie pigiai parduotą "Kadilaką". Laikas galėjo priblėsinti šiuos prisiminimus, tačiau neišsyk. Šiaip ar taip, aš turėjau ženklelį-sagą, padėjau jį į komodos stalčių prie vonios durų. Tas ženklelis tapo mano suvenyru. Juk istorijų apie vaiduoklius herojams visuomet lieka koks nors suvenyras, paliudijimas, jog visa, kas jiems nutiko, - ne sapnas.

Kampe stovėjo sena stereosistema. Pasirausiau kasetėse, kad galėčiau skustis, skambant muzikai. Suradau vieną su užrašu "Folk mix" ir kyštelėjau į grotuvą. Kasetę įsirašiau dar vidurinėje mokykloje ir jau prastai beatminiau, kas joje. Bobas Dilanas sudainavo apie vienišą Hetės Kerol mirtį, Tomas Pakstonas - kažin ką apie savo bičiulį klajūną, o paskui Deivas van Ronkas užtraukė apie kokaininį liūdesį. Suskambus trečiajam kupletui, skustuvą gniaužianti ranka sustingo. "Prisisiurbiau viskio, prisiliuobiau džino, - gergždė Deivas. - Daktaras žada, jog nuo šito numirsiu, bet nesako kada". Štai ir išgirdau atsakymą, kurio vis neradau. Nešvari sąžinė piršo mintį, jog motina numirs tuojau pat, ir Staubas niekaip nepakoregavo šios išvados. O ir kaip galėjo pakoreguoti, jei aš neklausiau? O išvada buvo klaidinga.

"Daktaras žada, jog nuo šito numirsiu, bet nesako kada".

Taigi ko, sakykit vardan Dievo, aš kankinu save? Nejau mano pasirinkimas netilpo nusistovėjusios tvarkos rėmuose? Nejau vaikai paprastai nepergyvena savo tėvų? Tas kalės vaikas mėgino mane įbauginti, priversti kęsti sąžinės graužatį, bet aš neturiu jo žodžių priimti už gryną pinigą, tiesa? Nejau galiausiai mūsų visų nelaukia pasivažinėjimas "Kulka"?

"Tu paprasčiausiai stengies nusprūsti nuo kabliuko. Stengies rasti galimybę pasiteisinti. Gal manai, jog tokia galimybė egzistuoja.... bet, kai jis pasiūlė tau pasirinkti, tu pasirinkai ją. Ir šito niekuomet nebepakeisi, bičiuli, - tu pasirinkai ją".

Atsimerkiau, pažvelgiau į savo atvaizdą veidrodyje.

- Aš pasielgiau taip, kaip privalėjau pasielgti, - tuomet nelabai tuo tikėjau, bet maniau, jog ilgainiui tikėsiu vis labiau ir labiau.

Misis Makardi ir aš nuvažiavome į ligoninę. Mano mamos savijauta neabejotinai pagerėjo. Paklausiau, ar ji atmena sapną apie Tril Vilidžą, Lakonija. Motina papurtė galvą.

- Vos beatmenu, kad buvai užsukęs. Siaubingai norėjosi miego. Ar tai svarbu?

- Ne, - pabučiavau ją į smilkinį. - Anaiptol.

Po penketo dienų mano mamą išrašė iš ligoninės. Kurį laiką ji vaikščiojo, mažumą vilkdama koją, bet neilgai, ir jau po mėnesio sugrįžo į darbą. Iš pradžių triūsė pusę pamainos, paskui visą, tarsi nieko nė nebūtų nutikę. Grįžau į universitetą, pradėjau dirbti "Peto Picoje" Orono centre. Mokėjo nedaug, bet pinigų pakako, kad susiremontuočiau automobilį. Labai dėl to džiaugiausi: nuo anos nakties man praėjo noras balsuoti kelyje.

Mama stengėsi mesti rūkyti, ir kurį laiką jai sekėsi. Tačiau balandžio mėnesį, diena anksčiau sugrįžęs atostogų, pastebėjau, kad virtuvė pilna tabako dūmų, visai kaip anksčiau. Motina kaltai ir karingai pažvelgė į mane.

- Aš negaliu. Apgailestauju, Elai, žinau, tu nori, kad aš mesčiau rūkyti, ir suprantu, jog privalau mesti, tačiau be rūkymo mano gyvenime atsiranda skylė, kurios nėra kuo užpildyti. Man belieka tik apgailestauti, jog apskritai pradėjau rūkyti.

Baigiau koledžą, ir po dviejų savaičių motiną ištiko antrasis insultas, taip pat mikro. Ji dar kartą pamėgino mesti rūkyti, nes gydytojas griežtai ją išbarė, priaugo penkiasdešimt svarų ir vėl ėmėsi savo. Biblijoje šia tema pasakyta: "Kaip šuo sugrįžta prie savo vėmalų". Man visada patiko ta frazė. Išsyk susiradau gerą darbą Portlende, manau, man labai pasisekė, ir tučtuojau pradėjau įkalbinėti ją liautis triūsus. Užduotis ne iš lengvųjų. Ko gero, būčiau pristigęs kantrybės, tačiau kai kurie prisiminimai vertė mane metodiškai šturmuoti jos įtvirtinimus.

- Užuot išlaikęs mane, tu privalai taupyti, - kalbėjo jinai. - Kada nors užsimanysi vesti, Elai, ir tuomet neturėsi tų pinigų, kuriuos būsi išleidęs dėl manęs. O jie tau praverstų tikram gyvenimui.

- Tu - mano tikrasis gyvenimas, - bučiuodamas ją, atsakiau aš. - Patinka tau ar ne, bet kito neturiu.

Galop motina pasidavė.

Po to mudu praleidome septynetą puikių metų. Gyvenau atskirai,

bet lankiau ją kone kasdien. Mudu žaidėme kunkeną, žiūrėjome videofilmus - nupirkau jai videomagnetofoną. Daug juokėmės. Nežinau, ar už tuos metus turėčiau dėkoti Džordžui Staubui, ar ne, bet manau, kad juos išgyvenau ne veltui. O štai prisiminimai apie vakarą, praleistą su negyvėliu, neišblėso nė per nago juodymą, liko tokie pat ryškūs ir aiškūs, nors tikėjausi, kad bus atvirkščiai. Visa įvykių grandinė, pradedant seniu, privertusiu mane sugalvoti norą, žvelgiant į oranžinę, pirmąją po pjūties pilnatį, ir baigiant Staubo pirštais, grabaliojančiais mano marškinius, kai jisai segė prie kišenaitės ženklelį-sagą.

O paskui išaušo diena, kai aš nebeįstengiau surasti ženklelio. Žinojau, kad parsivežiau jį į naująjį butą Falmaute, laikiau viršutiniame miegamojo spintelės stalčiuje drauge su šukomis, sąsagomis ir senu ženkliuku, kokius dalijo priešrinkiminės kampanijos metu, su užrašu: "BILAS KLINTONAS, SAUGUS SEKS-PREZIDENTAS". Ir kai po dienos ar dviejų suskambo telefonas, išsyk supratau, kodėl misis Makardi verkia... Nuolatos laukiau šitos blogos naujienos: kas padaryta, nebepakeisi, šaukštai po pietų.

Po laidotuvių, į kurias atėjo stebėtinai daug liaudies, sugrįžau į mažą namelį Harlou, kur mano motina praleido kelis paskutiniuosius metus, rūkė ir valgė spurgas su cukraus pudra. Anksčiau visam pasauliui priešinosi Džina ir Alanas Parkeriai; dabar likau tik aš.

Peržvelgiau jos popierius, atrinkdamas tuos, kurių dar galėjo prireikti, peržiūrėjau daiktus, dėdamas juos į dvi krūvas: vieną - pasilikti atminčiai, kitą - atiduoti labdaringoms organizacijoms. Kai darbas buvo beveik baigtas, atsiklaupiau ant kelių, dirstelėjau po lova ir suradau tą, ko pasąmoningai ieškojau, neprisipažindamas netgi sau pačiam: apdulkėjusį ženklelį-sagą su užrašu: "AŠ VAŽIAVAU "KULKA" TRIL VILIDŽE, LAKONIJA". Sugniaužiau ženklelį kumštyje. Adatėlė įsmigo į odą, bet aš gniaužiau pirštus vis stipriau, džiaugdamasis skausmu. Kai atgniaužiau, akis apniaukė ašaros, ir žodžiai ant sagos dvejinosi, klojosi vienas ant kito, tarsi be specialių akinių žiūrėčiau stereoskopinį filmą.

- Tu patenkintas? - paklausiau nebylaus, tuščio kambario. - Ar šito gana? - žinia, atsako neišgirdau. - Kam apskritai įsisodinai mane į mašiną? Ko siekei?

Vėl neišgirdau atsakymo, o ir iš kur? Tu lauki, stovi eilėje, štai ir viskas. Stovi eilėje po mėnuliu ir oranžinėje jo šviesoje sugalvoji norą. Lauki eilėje ir girdi, kaip jie rėkia... jie sumokėjo už tai, kad būtų mirtinai išgąsdinti, ir, pasivažinėję "Kulka", tiksliai žino, jog pinigai išleisti ne veltui. Gal, kai ateina tavo eilė, tu sėdi į "Kulką", o gal kiek įkabindamas skuodi tolyn. Kad ir kaip ten nutiktų, man rodos, rezultatas toks pat. Tarsi šitaip būti neturėtų, bet kitaip neišeina: kas padaryta, nebepakeisi, šaukštai po pietų.

Imate savo ženklelį-sagą ir nešdinatės.

DAUGIAMILIJONINIS BESTSELERIS

Ką daryti, jeigu neturi darbo,
tavo šeima miršta badu, ir vienintelis
pajamų šaltinis - žeminantis žmonos
kūno pardavinėjimas už kelis skatikus?
Išeitis yra - dalyvauk
superžaidime “Bėgantis Žmogus”!
Pagrindinis prizas - milijardas “žalių”.
Nesvarbu, kad 30 parų tave medžios visi,
kas tik netingi, nesvarbu, kad visi
iki šiol žaidime dalyvavę žmonės - nužudyti.
Svarbu, kad net jei nelaimėsi,
tai bent turėsi progą atkeršyti visuomenei,
įstūmusiai tave ir tavo šeimą
į tokią klaikią neviltį…

